

Subnational Business Ready
în Uniunea Europeană 2024:

ROMÂNIA

WORLD BANK GROUP
Development Economics | Global Indicators

**SUBNATIONAL
BUSINESS READY**

Cu finanțare de la

Unele drepturi sunt rezervate
1 2 3 4 19 18 17 16

Acest document a fost redactat de către personalul Băncii Mondiale, cu contribuții externe. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în prezentul document nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Băncii Mondiale, ale Consiliului său de administratori executivi sau ale guvernelor pe care le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în acest document. Granițele, culorile, denumirile și alte informații prezentate pe orice hartă din prezentul document nu presupun nicio judecată din partea Băncii Mondiale cu privire la statutul juridic al niciunui teritoriu și nici nu presupun susținerea sau acceptarea acestor granițe. Toate hărțile din acest raport au fost aprobate de Unitatea de cartografie a Grupului Băncii Mondiale.

Niciuna dintre informațiile din prezentul document nu va constitui și nu va fi considerată o limitare sau o renunțare la privilegiile și la imunitățile Băncii Mondiale, toate acestea fiind rezervate în mod specific.

Sprijinul Comisiei Europene pentru realizarea acestei publicații nu reprezintă o aprobare a conținutului acestuia care reflectă exclusiv punctele de vedere ale autorilor, iar Comisia nu poate fi făcută răspunzătoare pentru utilizarea de niciun fel a informațiilor conținute în aceasta.

Drepturi și permisiuni

Prezentul document este disponibil sub licență Creative Commons Attribution 3.0 IGO (CC BY 3.0 IGO) <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/igo/>. Conform licenței Creative Commons Attribution, aveți libertatea de a copia, distribui, transmite și de a adapta acest document, inclusiv în scopuri comerciale, în următoarele condiții:

Atribuire—Vă rugăm să citați documentul după cum urmează: Banca Mondială. 2024. *Subnational Business Ready în Uniunea Europeană 2024: ROMÂNIA*. Washington, DC: Banca Mondială. Licență: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO.

Traduceri—În cazul în care creați o traducere a acestui document, vă rugăm să adăugați următoarea clauză de declinare a răspunderii: *Această traducere nu a fost creată de către Banca Mondială și nu trebuie considerată ca fiind o traducere oficială a Băncii Mondiale. Banca Mondială nu poate fi trasă la răspundere pentru niciun fel de conținut și nicio eroare din această traducere.*

Adaptări—În cazul în care creați o adaptare a acestui document, vă rugăm să adăugați la atribuire următoarea clauză de declinare a răspunderii: *Aceasta este o adaptare a unui document original al Băncii Mondiale. Punctele de vedere și opiniile exprimate în adaptare sunt responsabilitatea exclusivă a autorului sau autorilor adaptării și nu sunt susținute de Banca Mondială.*

Conținut al unor terțe părți—Banca Mondială nu deține neapărat fiecare componentă a conținutului inclus în document. Prin urmare, Banca Mondială nu garantează că utilizarea oricărei componente individuale sau secțiuni conținute în document, deținută de o terță parte, nu va încălca drepturile respectivelor terțe părți. Riscul reclamațiilor care ar putea rezulta dintr-o astfel de încălcare vă revine exclusiv dumneavoastră. Dacă doriți să reutilizați o componentă a documentului, este responsabilitatea dumneavoastră să determinați dacă este necesară permisiunea pentru aceasta și să obțineți permisiunea de la deținătorul drepturilor de autor. Exemple de componente pot include, fără limitare, tabele, figuri sau imagini.

Toate întrebările privind drepturile și licențele trebuie adresate către World Bank Publications, The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; e-mail: pubrights@worldbank.org.

Cuprins

Prefață	2
Mulțumiri	4
Rezumat	6
Metodologie	12
1. Prezentare generală.....	16
1.1 Rezultate generale.....	17
1.2 Constatări din datele studiilor Enterprise Survey.....	21
1.3 Înființarea unei societăți comerciale	24
1.4 Spațiul de desfășurare a activității	27
1.5 Servicii de utilități	34
1.6 Soluționarea litigiilor.....	41
1.7 Insolvența societăților comerciale	44
2. Înființarea unei societăți comerciale	48
3. Spațiul de desfășurare a activității.....	58
3.1 Autorizarea lucrărilor de construcții.....	59
3.2 Avizarea de mediu	73
3.3 Transferul de proprietate	82
4. Servicii de utilități	94
4.1 Electricitate.....	95
4.2 Apă	109
4.3 Internet	119
5. Soluționarea litigiilor.....	129
6. Insolvența societăților comerciale	145
Referințe.....	159

Prefață

Într-o lume cu o creștere economică slabă, șomaj și multiple crize socioeconomice, importanța înțelegerii și îmbunătățirii climatului de afaceri nu poate fi supraestimată. Lansarea studiilor *Subnational Business Ready* (B-READY) are loc într-un moment cheie în contextul peisajului economic al Europei – acestea analizează în mod serios și cuprinzător mediul de afaceri din diverse regiuni din șase state membre ale Uniunii Europene: Bulgaria, Croația, Portugalia, România, Republica Slovacă și Ungaria. Această inițiativă nu este doar analitică, ci este fundamental transformativă, având ca scop catalizarea reformelor politicilor și revigorarea sectorului privat prin valorificarea diverselor puncte forte regionale din cadrul Uniunii Europene.

Cooperarea eficientă dintre Banca Mondială și Comisia Europeană, în special Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO), a avut un rol esențial în sprijinirea statelor membre în vederea îndeplinirii unor obiective coerente privind politicile. Această colaborare a generat, de asemenea, analize relevante la nivel mondial, precum și schimburi de cunoștințe. Lansarea acestor studii Subnational B-READY se bazează pe studiile anterioare, finanțate de DG REGIO, în care 115 locații din 16 state membre au fost analizate comparativ între 2017 și 2022.

Angajamentul Băncii Mondiale de a promova dezvoltarea economică și de a reduce barierele care împiedică dezvoltarea sectorului privat este în strânsă concordanță cu scopul său de a elimina sărăcia pe o planetă locuibilă. Acest aspect se reflectă în abordarea metodică a echipei Subnational B-READY, care a analizat și a comparat mediile de afaceri la nivel local pentru a promova o creștere economică sustenabilă și incluzivă. Prin încorporarea unor aspecte legate de sustenabilitatea mediului în evaluările

sale, proiectul Subnational sprijină în mod direct mandatul Grupului Băncii Mondiale privind o planetă locuibilă. Cu sprijinul continuu al Comisiei Europene, proiectul oferă o prezentare generală a proceselor de reglementare ale țărilor, evidențiind variațiile regionale ale reglementărilor pentru afaceri și implementarea practică a acestora. Studiile Subnational oferă căi pentru dezvoltarea unor cadre de reglementare eficiente și a unor procese administrative îmbunătățite, care sunt esențiale pentru reziliența și creșterea economică.

Prin concentrarea pe o serie de teme care includ Înființarea unei societăți comerciale, Spațiul de desfășurare a activității, Servicii de utilități, Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale, proiectul Subnational asigură o evaluare cuprinzătoare a factorilor care influențează climatul de afaceri. Facilitarea înființării societăților comerciale este esențială pentru crearea de locuri de muncă și creșterea economică, cu procese simple de înregistrare și transparență care protejează integritatea companiilor. Drepturile de proprietate asigurate și administrarea eficientă a fondului funciar promovează investițiile și eficiența pieței, în timp ce un cadru de mediu solid pentru construcții protejează publicul și asigură sustenabilitatea. Serviciile de utilități fiabile, în special electricitatea și apa, sunt esențiale pentru operațiuni și profitabilitate. Soluționarea eficientă a litigiilor și sistemele judiciare puternice încurajează investițiile, asigurând procese rapide și rentabile. În cele din urmă, cadrele solide privind insolvența companiilor sunt esențiale pentru stabilitatea economică, reziliență și menținerea locurilor de muncă. Înțelegerea și optimizarea acestor aspecte este esențială pentru crearea unor medii favorabile operațiunilor de afaceri sustenabile și incluzive.

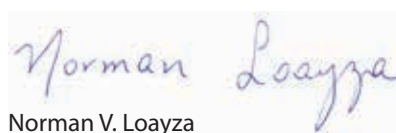
În plus, natura de colaborare a studiilor Subnational B-READY, implementate în concordanță cu prioritățile autorităților centrale și locale, garantează că informațiile din studii sunt atât relevante, cât și aplicabile. Acest angajament este o dovadă a unui angajament comun din partea diferitelor niveluri guvernamentale de a rafina practicile de afaceri în vederea amplificării impactului economic.

Pe măsură ce se desfășoară aceste evaluări, obiectivul se extinde dincolo de identificarea discrepanțelor; scopul este de a ghida factorii de decizie și de a promova un dialog între autoritățile locale și naționale și sectorul privat. Schimbul de bune practici și povești de succes este menit să stimuleze reforme inovatoare și eficiente în toate regiunile, stabilind un precedent pentru viitoarele îmbunătățiri economice.

În esență, studiile Subnational B-READY pentru aceste șase țări reprezintă mai mult decât simple rapoarte – reprezintă un ghid către politici mai inteligente și mai eficiente, care sprijină companiile și stimulează o creștere economi-

că substanțială. Suntem încrezători că rezultatele acestor evaluări vor cataliza progrese semnificative în dezvoltarea sectorului privat și în elaborarea politicilor economice, la nivel atât regional, cât și național.

Pe această cale, ne exprimăm profunda recunoștință pentru toți colaboratorii, partenerii și părțile interesate, a căror expertiză și devotament au fost esențiale în realizarea acestor studii cuprinzătoare. Implicarea dumneavoastră continuă și feedbackul valoros sunt esențiale pe măsură ce ne continuăm misiunea de a îmbunătăți mediul de afaceri la nivel global, deschizând calea pentru o nouă eră de creștere și prosperitate.

Norman V. Loayza

Director, Economia dezvoltării

Grupul indicatorilor globali, Banca Mondială

Mulțumiri

Studiul *Subnational Business Ready* (B-READY) din România a fost implementat sub auspiciile Ministerului Finanțelor și ale Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și a fost finanțat de Direcția Generală Politică Regională și Urbană a Comisiei Europene.

Acest raport a fost elaborat de o echipă a Băncii Mondiale, condusă de Răzvan Antonescu și Mădălina Papahagi. Echipa a fost formată din Ana-Maria Draganuță-Briard, Gina Cardenas Varon, Edgar Chavez, Ana Santillana Farakos, Lilla Fordos, Irina Georgescu, Marko Grujicic, Maksym Iavorskyi, Mihir Nikhil Madhekar, Trimor Mici, Andrei Moarcăș, Andra Panait, Alberto Pellicano, Elena Ristea, Tommaso Rooms, Ben Solis, Predrag Sutanovac, Burak Turkgulu și Julien Vilquin. Echipa este recunoscătoare pentru comentariile valoroase oferite de evaluatorii inter pares din cadrul Grupului Băncii Mondiale. Marcel Ionescu-Heroiu, Arvind Jain, Klaus Adolfo Koch-Saldarriaga, Andres Federico Martinez, Nina Pavlova Mocheva, Sergio Ariel Muro și Pilar Salgado Otonel au revizuit întregul text. Norman Loayza, Marina Wes, Goran Tinjic, Anna Akhalkatsi, Lasse Melgaard, Jehan Arulpragasam și Reena Badiani-Magnusson au oferit îndrumare și coordonare. Julie Biau, Giovanni Bo, Oana Caraba, Alina Gres, Corina Grigore, Ioana Irimia, Irina Koval, Charlotte Nan Jiang, Bujana Perolli, Monique Pelloux, Mihai Preda și Serge Randriamiharisoa au oferit asistență și contribuții valoroase în diferite etape ale proiectului.

Raportul a fost editat de Matthew Robert Zoller, Deviah Machimanda Appaiah, Charles Hagner și Susan Boulanger; macheta de paginare a fost realizată de Luis Liceaga.

Echipa Subnational B-READY adresează mulțumiri speciale pentru sprijinul acordat proiectului celor nouă autorități mu-

nicipale din România, Ministerului Justiției, Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC), Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI), Autorității Naționale pentru Reglementare în Energie (ANRE), Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM), Autorității Naționale pentru Reglementarea Serviciilor Comunitare de Utilități Publice (ANRSC), Agenției Naționale pentru Protecția Mediului (ANPM), Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), Curții Române de Arbitraj Comercial Internațional, precum și tribunalelor locale și furnizorilor de utilități.

Colectarea datelor a fost realizată în colaborare cu Ordinul Arhitecților din România (OAR), Fonduri-Structurale/Consolid8, Lexters și MRP Partners. Asociația Română de Mediu-1998, Asociația Națională pentru Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ), Uniunea Națională a Notarilor Publici (UNNPR) și Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență (UNPIR) au contribuit, de asemenea, cu date valoroase. Peste 400 de consultanți în afaceri, ingineri, avocați, electricieni, arhitecți, experți în construcții, furnizori de utilități, funcționari publici, judecători și executori judecătorești au contribuit la acest studiu. Echipa dorește să își exprime recunoștința specială pentru funcționarii publici naționali și locali și pentru membrii sistemului judiciar care au participat la proiect și au oferit comentarii valoroase în timpul perioadei de consultare și de revizuire a datelor.

Subnational B-READY este un produs al Vicepreședinției pentru economia dezvoltării (DECVP), condusă de Indermit Gill, vicepreședinte senior și economist șef al Grupului Băncii Mondiale. B-READY este găzduit de Grupul de indicatori globali, Economia dezvoltării (DECIG) și este su-

pervizat de Norman Loayza (directorul DECIG). Proiectele Subnational B-READY sunt implementate de o echipă condusă de Mădălina Papahagi (Specialist Senior în Sectorul Privat, DECSN) și Valentina Saltane (Manager, DECSN), în colaborare cu alte unități ale DECIG (*Business Ready*, condusă de Valeria Perotti, și Enterprise Analysis, condusă de Jorge Rodriguez Meza).

Echipa Enterprise Analysis a colectat toate datele B-READY la nivel de companie prin implementarea sondajelor extinse Enterprise Survey și a oferit consultanță valoroasă cu privire la elaborarea chestionarelor și dezvoltarea indicatorilor. Această echipă este condusă de Jorge Rodriguez

Meza (Manager) și este formată din Gemechu Aga, Nesma Ali, David C. Francis, Norma Janeth Gomez Caceres, Caroline Gomes Nogueira, Arvind Jain, Filip Jolevski, Nona Karalashvili, Hibret Maemir, Eugenia Aurora Rodriguez Cuniolo, Davide Salvatore Mare, William Soh, Nazim Tamkoc, Kohei Ueda, Domenico Viganola, Rose Wairimu Gachina și Joshua Wimpey.

Echipa își cere scuze de la orice persoană sau organizație omisă din greșeală din această listă și își exprimă aprecierea față de toți cei care au contribuit la studiile B-READY din Uniunea Europeană, inclusiv cei ale căror nume nu sunt menționate aici.

Rezumat

Subnational Business Ready (B-READY) în Uniunea Europeană: O evaluare cuprinzătoare a climatului de afaceri regional

Seria Subnational B-READY în Uniunea Europeană (UE) este un proiect condus de Banca Mondială în parteneriat cu Direcția Generală Politică Regională și Urbană (DG REGIO) a Comisiei Europene, care își propune evaluarea și îmbunătățirea mediului de afaceri din diferite regiuni ale UE. În acest an, seria Subnational B-READY acoperă 40 de orașe din șase state membre ale UE: Bulgaria, Croația, Portugalia, România, Republica Slovacă și Ungaria și acoperă 36 de regiuni europene. Această etapă este realizată în continuarea studiilor anterioare Subnational ale Băncii Mondiale realizate în aceste țări între 2017 și 2022. Mai pe larg, rapoarte anterioare Subnational din UE au evaluat mediile de afaceri din Bulgaria, Ungaria și România (2017); Croația, Republica Cehă, Portugalia și Republica Slovacă (2018); Grecia, Irlanda și Italia (2020); Austria, Belgia și Țările de Jos (2021); și Danemarca, Finlanda și Suedia (2022), acoperind 115 locații din 16 state membre ale UE. Aceste studii au pus bazele identificării decalajelor de reglementare și a schimbului de bune practici, în vederea consolidării coeziunii economice regionale a UE. Ca parte a unui efort continuu, echipa lansează a doua rundă de măsurători, care va acoperi peste 60 de orașe din Republica Cehă, Grecia, Irlanda, Italia, Polonia și Spania. O a treia rundă este programată să înceapă în 2025, extinzând evaluarea la mai multe state membre ale UE.

Obiectiv

Obiectivul principal al studiilor Subnational B-READY este de a identifica și de a aborda disparitățile regionale din cadrul reglementare și de a stimula reforme care favorizează creșterea sectorului privat, crearea de locuri de muncă și sustenabilitatea. Seria Subnational B-READY oferă o analiză riguroasă, bazată pe date, a climatului de afaceri la nivel local, oferind informații aplicabile pentru factorii de decizie. Prin examinarea temelor cheie ale ciclului de viață ale unei companii – Înființarea unei societăți comerciale, Spațiul de desfășurare activității (inclusiv Autorizațiile de construire, Autorizațiile de mediu și Transferurile de proprietate), Serviciile de utilități (Electricitate, Apă și Internet), Soluționarea litigiilor și Insolvența companiilor – acest raport oferă un ghid pentru îmbunătățirea proceselor administrative și a cadrelor de regle-

mentare care afectează în mod direct companiile la nivel local în nouă orașe din România: Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Oradea, Ploiești și Timișoara.

Grupul țintă

Această serie de rapoarte Subnational B-READY se adresează unui grup țintă larg, de la responsabili din cadrul autorităților publice centrale și locale, părți interesate din sectorul privat, agenții de dezvoltare, decidenți politici și cercetători. Concluziile sunt menite să ajute aceste grupuri să identifice bune practici, să reducă reglementări deficitare și să stimuleze un mediu de afaceri mai unificat și mai eficient în toate regiunile. În plus, datele colectate servesc drept instrument eficient pentru administrațiile locale, permițându-le să evalueze comparativ și să urmărească performanța în timp nu numai în raport cu standardele naționale, ci și cu valorile de referință internaționale. Seturile cuprinzătoare de date specifice fiecărei țări care stau la baza acestora oferă oportunități ample pentru continuarea cercetărilor în domeniul creșterii și dezvoltării sectorului privat.

Importanța datelor regionale

O înțelegere a dinamicii regionale permite unei economii să fie mai incluzivă și mai sustenabilă în creșterea sa economică. Rapoartele Subnational B-READY oferă guvernelor dovezile necesare pentru a elabora reforme specifice, permițând regiunilor să îmbunătățească climatele de afaceri și să reducă decalajele de performanță. Autorii speră că principalele concluzii vor încuraja învățarea reciprocă între regiuni prin diseminarea bunelor practici observate în orașele cu performanțe ridicate. Este de așteptat ca un astfel de schimb de bune practici să ducă la îmbunătățiri transregionale și, în cele din urmă, să stimuleze competitivitatea în întreaga UE.

Prin evidențierea atât a realizărilor, cât și a aspectelor care necesită îmbunătățiri, aceste evaluări își propun să sprijine decidenții politici la nivel național și regional în promovarea unor reforme semnificative. Astfel, proiectul exemplifică angajamentul comun al Băncii Mondiale și al DG REGIO de a îmbunătăți coeziunea economică și reziliența în cadrul UE prin analize riguroase și recomandări de politici bazate pe dovezi.

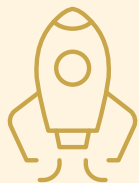

Constatări principale

- ▶ Climatele de afaceri ale orașelor măsurate prezintă diferențe semnificative în patru din cele cinci arii: Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități, Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale. Singura arie uniformă este Înființarea unei societăți comerciale. Această variabilitate subliniază importanța luării în considerare a contextelor locale atunci când se elaborează politici și sisteme de sprijin pentru antreprenori.
- ▶ Niciun oraș nu este lider în toate ariile, deși Oradea se remarcă drept cel mai performant oraș în trei dintre acestea: Spațiul de desfășurare a activității (80,6), Soluționarea litigiilor (75,5) și Insolvența companiilor (71,8), în timp ce Craiova se află pe primul loc la Servicii de utilități (72,9). Atât Oradea, cât și Craiova își mențin performanțele generale solide, neprimind un scor mai mic de 66,8 în niciuna dintre teme. Oradea, de exemplu, a primit scorul 70 la Servicii de utilități, în timp ce Craiova a obținut 66,8 la Insolvența societăților comerciale.
- ▶ Timișoara este singurul oraș care se situează în mod constant în jumătatea inferioară a clasamentului în cele patru teme măsurate care prezintă variații. Orașul București are cele mai mici scoruri din toate orașele la Servicii de utilități (69,1) și Insolvența companiilor (58,6).
- ▶ Cel mai mare decalaj de performanță dintre orașe se înregistrează la Insolvența societăților comerciale, urmat îndeaproape de Spațiul de desfășurare a activității. Aceste domenii sunt cele mai problematice în București, în ceea ce privește Insolvența societăților comerciale, și în Constanța, în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității, ceea ce indică faptul că există oportunități ample pentru reformă. În schimb, diferența de scoruri este relativ redusă în cazul Serviciilor de utilități și nu există nicio variație între orașe în ceea ce privește Înființarea unei societăți comerciale.
- ▶ Nu există variații între orașe în ceea ce privește calitatea reglementărilor (Pilonul I), deoarece majoritatea reglementărilor sunt aplicabile la nivel național. Diferențele dintre scoruri sunt determinate de diferențele în ceea ce privește calitatea serviciilor publice (Pilonul II) și, într-o mai mare măsură, eficiența operațională (Pilonul III), care măsoară în principal timpul și costurile suportate de companii atunci când interacționează cu agențiile publice relevante.
- ▶ Furnizarea de servicii publice pentru companii variază în orașele din România. De exemplu, timpul pentru obținerea unei autorizații de construire, un proces măsurat în cadrul ariei Spațiul de desfășurare a activității, variază de la 53 de zile în Oradea la 382 de zile în Iași, în timp ce finalizarea recepției la finalizarea lucrărilor de construcții durează 30 de zile în Craiova, în comparație cu 66,5 zile în Constanța. Diferențe mari în estimările de timp se înregistrează și în cazul Soluționării litigiilor (între Oradea și Brașov) și al Serviciilor de utilități (la Electricitate între Craiova cu 180 de zile și București cu 317 zile sau la Apă între Oradea cu 90 de zile și Timișoara cu 145 de zile).
- ▶ Costul este un factor important care determină diferențele în măsurarea Insolvenței societăților comerciale. Lichidarea unei companii costă de cinci ori mai mult în București față de Oradea, iar reorganizarea unei companii este de trei ori mai scumpă în Cluj-Napoca decât în Oradea sau Craiova.
- ▶ Unele bune practici locale pot fi replicate în toate orașele din România, în special cele referitoare la Spațiul de desfășurare a activității (Autorizații de construire), Servicii de utilități (Apă), Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale. Pentru alte arii, orașele din România se pot uita la alte regiuni ale Uniunii Europene și la nivel global, după practici care să contribuie la creșterea competitivității. În domeniul Transferului de proprietate, de exemplu, autoritățile române pot lua ca exemplu Republica Slovacă, în ceea ce privește procesele simplificate care necesită, interacțiune minimală cu o singură agenție.

Aspecte care pot fi îmbunătățite

Înființarea unei societăți comerciale

Aspectele care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește Înființarea unei societăți comerciale în România includ creșterea gradului de adoptare a serviciilor online, îmbunătățirea instrumentelor digitale și continuarea simplificării proceselor.

Strategii precum reducerea costurilor pentru cererile online sau introducerea obligativității înregistrării online ar putea încuraja adoptarea mai largă a digitalizării. În plus, o platformă ușor de utilizat și o mai bună îndrumare a antreprenorilor pot îmbunătăți în mod semnificativ mediul înființării unei societăți comerciale.

Spațiul de desfășurare a activității

Aspectele care pot fi îmbunătățite în procesul de autorizare a construcțiilor din România includ armonizarea legislației privind autorizarea construcțiilor și simplificarea avizelor necesare înainte de demararea lucrărilor de construcții.

Adoptarea Planurilor de Urbanism General în format digital, disponibile online și actualizate în timp real și introducerea unor puncte de contact unice coordonarea avizelor din partea diverselor agenții și urmărirea termenelor de avizare ar putea reduce semnificativ întârzierile. În plus, un proces accelerat pentru obținerea certificatelor de urbanism și reducerea avizelor și autorizațiilor inutile ar spori eficiența. Învățarea din bunele practici din alte țări ale UE, cum ar fi soluțiile cu ghîșeu unic utilizate în Cipru și Malta, ar putea oferi informații valoroase pentru România.

Pentru a îmbunătăți sistemul de avizare de mediu, România ar putea adopta pe deplin o abordare bazată pe riscuri în ceea ce privește avizarea de mediu, similară practicilor din Belgia și Danemarca, unde proiectele mai simple sunt scutite de evaluări de mediu complexe. În plus, implementarea unei platforme online integrate de avizare de mediu ar simplifica procesele, ar reduce birocrăția și ar spori participarea publicului și transparența. Exemplele din Portugalia (SILiAmb) și Ungaria (Magyarorszag.hu) oferă modele de succes pentru astfel de platforme. Aceste sisteme oferă funcționalități care includ canale de comunicare interac-

ve, notificări automate și o platformă online pentru depunerea și gestionarea cererilor.

Pentru a îmbunătăți în continuare administrarea fondului funciar și transferul de proprietate, autoritățile române ar trebui să continue dezvoltarea platformei *eTerra*, inclusiv interconectarea acesteia cu platformele altor agenții. Permitea schimbului automat de date dintre registre și actualizarea simultană a tuturor înregistrărilor când este modificată o bază de date ar economisi timp și efort la verificarea identității părților sau la obținerea certificatelor de atestare fiscală. În acest sens, România ar putea să se inspire din exemplele de baze de date interconectate cu succes din Letonia și Danemarca. Este important de remarcat că România ar trebui să ia măsuri pentru a se asigura că toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate și să continue eforturile de digitalizare a înregistrărilor cadastrale și funciare.

Servicii de utilități

Sectorul electricității din România a înregistrat îmbunătățiri în ceea ce privește implementarea și îmbunătățirea platformelor de depunere a cererilor online pentru conectarea la rețeaua de electricitate, deși unele orașe sunt în urma

altora în ceea ce privește dezvoltarea platformelor online pentru depunerea cererilor pentru conectări noi. Aceste platforme modernizate ar trebui însoțite de asistență cuprinzătoare pentru clienți, îndrumare online și campanii de conștientizare, pentru a se asigura că utilizatorii pot folosi cu ușurință sistemele. Transparența și responsabilitatea ar putea fi, de asemenea, îmbunătățite. Colectarea și publicarea de statistici detaliate privind procesul de conectare la rețeaua de electricitate, inclusiv stadiul cererilor, termenii de conectare și costurile, ar contribui la stabilirea unor așteptări clare și realiste atât pentru antreprenori, cât și pentru serviciile de utilități. Raportarea bazată pe date ar putea constitui o măsură indirectă a răspunderii, stimulând operatorii serviciilor de utilități și administrațiilor publice să îmbunătățească performanța și eficiența.

România își poate îmbunătăți serviciile referitoare la apă prin actualizarea cadrului de reglementare pentru a inclu-

de stimulente financiare și nefinanciare pentru adoptarea practicilor de gestionare a cererii. Introducerea unor politici de tipul „săpă o dată” și reglementarea cerințelor de calificare pentru operatorii instalațiilor de apă pot îmbunătăți și mai mult eficiența și sustenabilitatea.

În plus, consolidarea serviciilor digitale în toate orașele poate îmbunătăți semnificativ calitatea serviciilor publice. Furnizarea unui sistem de urmărire online a cererilor și oferirea de informații actualizate despre rețelele de utilități vor ajuta dezvoltatorii să planifice mai eficient. În plus, publicarea online a unei liste complete a cerințelor de conectare, inclusiv a documentelor necesare pentru depunerea cererilor, a instrucțiunilor privind procedurile, a costurilor de conectare și a termenelor prevăzute, poate simplifica procesul de aplicare.

Soluționarea litigiilor

Îmbunătățirile propuse pentru procesul de soluționare a litigiilor din România acoperă mai multe domenii principale. În primul rând, pentru a îmbunătăți gestionarea cazurilor în instanțele sale, România trebuie să integreze audierile preliminare în cadrul său de reglementare.

Audierile preliminare oferă judecătorilor control asupra cazurilor încă din faza incipientă, facilitează procesul judiciar prin permiterea examinării preliminare a probelor și sporesc predictibilitatea în ceea ce privește termenul de soluționare. Audierile preliminare pot stimula, de asemenea, utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor. În al doilea rând, stabilirea unor reglementări clare și stricte privind numărul maxim de amânări în litigiile comerciale, cu limite și excepții specifice, ar asigura soluționarea la timp a litigiilor și ar îmbunătăți eficacitatea procedurilor judiciare. În cele din urmă, România ar trebui să își îmbunătățească serviciile publice digitale. Printre îmbunătățirile utile se numără adăugarea de servicii online, cum ar fi o platformă pentru depunerea digitală a cererilor inițiale în toate orașele și dezvoltarea unei platforme care să permită părților să facă schimburi de documente cu instanțele online.

Insolvența societăților comerciale

Îmbunătățirile propuse pentru procedurile de insolvență din România vizează mai multe domenii principale. În primul rând, pentru a scurta și a îmbunătăți eficiența procedurilor de insolvență și pentru a

consolida aplicarea cadrului juridic existent, evaluarea și lichidarea activelor ar trebui simplificate. Deși Codul de procedură civilă menționează scăderi ale prețurilor în cadrul licitațiilor ulterioare, această etapă nu pare să fie aplicată în practică din cauza rezistenței creditorilor majoritari; prin urmare, au loc numeroase licitații înainte ca activele să fie transferate definitiv, ceea ce prelungeste semnificativ perioada de insolvență. O mai bună clarificare a consecințelor juridice ale nerespectării obligațiilor, împuternicirea judecătorilor să supravegheze și să aplice în mod direct reducerile prețurilor și consolidarea rolului administratorilor de insolvență în negocierea și implementarea reducerilor de prețuri cu creditorii ar contribui la accelerarea acestui proces. În al doilea rând, introducerea unor proceduri specializate pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii (IMM), prin proceduri judiciare și administrative simplificate, va reduce timpul și cheltuielile pentru acești debitori mai mici. În cele din urmă, consolidarea capacității administratorilor și profesioniștilor din domeniul insolvenței prin programe de instruire și calificare pentru judecătorii sindici și alți judecători este esențială pentru o gestionare mai eficientă a cazurilor în așteptare.

Tabelul 1. Rezumatul oportunităților potențiale de îmbunătățire a reglementărilor din România

Temă	Aspecte care pot fi îmbunătățite	Părți interesate relevante
Înființarea unei societăți comerciale	Stimularea adoptării serviciilor de înregistrare online	<ul style="list-style-type: none"> • Oficiul Național al Registrului Comerțului
	Autorizarea lucrărilor de construcții	
Spațiul de desfășurare a activității	Armonizarea legislației privind autorizațiile de construire	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației • Municipality • Birouri de construcții
	Simplificarea procesului de aprobare înainte de demararea lucrărilor de construcții	
	Revizuirea structurii costurilor pentru autorizațiile de construire	
	Extinderea platformelor electronice în cadrul procesului de autorizare a lucrărilor de construcții	
	Avizarea de mediu	
	Adoptarea integrală a unei abordări bazate pe riscuri pentru avizarea de mediu; simplificarea evaluărilor de mediu	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Protecția Mediului • Birourile locale ale Agenției pentru Protecția Mediului
	Continuarea facilitării participării publicului la procesul de revizuire a evaluărilor impactului asupra mediului	
	Dezvoltarea și implementarea unei platforme online integrate de avizare de mediu	
	Transferul de proprietate	
	Accelerarea digitalizării înregistrărilor pentru a realiza conversia tuturor intrărilor	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)
Continuarea și aprofundarea integrării platformei <i>eTerra</i> cu bazele de date ale altor agenții		
Asigurarea faptului că toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate		
Instituirea unui mecanism extrajudiciar la ANCPI pentru a compensa pierderile suferite de părțile private din cauza erorilor din Cartea funciară	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției • Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației • Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) 	
Servicii de utilități	Electricitate	
	Introducerea și consolidarea platformelor online pentru a simplifica procesul de racordare la rețeaua de electricitate	<ul style="list-style-type: none"> • Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) • Utilități de distribuție • Municipality
	Simplificarea cerințelor pentru obținerea electricității	
	Înlocuirea inspecției la fața locului cu auto-certificarea conformității	
	Analizarea structurii costurilor pentru obținerea unei noi racordări	<ul style="list-style-type: none"> • Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) • Utilități de distribuție
	Îmbunătățirea fiabilității alimentării cu electricitate	
	Creșterea transparenței și a răspunderii prin colectarea și publicarea de statistici	
	Apă	
	Îmbunătățirea disponibilității serviciilor digitale în cadrul furnizorilor de apă	<ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Reglementarea Serviciilor Comunitare de Utilități (ANRSC) • Utilități de apă • Municipality
	Luarea în considerare a rolului contractanților privați în lucrările de racordare	
Consolidarea interoperabilității între serviciile de utilități		
Soluționarea litigiilor	Introducerea audierilor preliminare ca tehnică de gestionare a cazurilor	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției • Consiliul Superior al Magistraturii
	Reglementarea numărului maxim de amânări	
	Îmbunătățirea digitalizării instanțelor	

Tabelul 1. Rezumatul oportunităților potențiale de îmbunătățire a reglementărilor din România

Temă	Aspecte care pot fi îmbunătățite	Părți interesate relevante
Insolvența societăților comerciale	Optimizarea lichidării activelor în cadrul procedurilor de insolvență	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Justiției
	Introducerea unei proceduri specializate pentru microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii	
	Consolidarea capacității administratorilor și profesioniștilor din domeniul insolvenței	

Sursa: Subnational Business Ready

Metodologie

Ca parte a efortului general al Băncii Mondiale de a promova dezvoltarea sectorului privat, Subnational B-READY oferă evaluări ale mediului de afaceri în orașele selectate din cadrul economiilor măsurate, cu scopul de a determina variația geografică. Evaluările adoptă o viziune holistică asupra sectorului privat, deoarece iau în considerare toate părțile interesate în dezvoltarea sectorului privat – inclusiv companiile existente, potențialele companii care doresc să se înregistreze și cetățenii în general – prin evaluarea unor aspecte precum transparența și cerințele de mediu. Evaluările se bazează pe date originale colectate de echipa Subnational B-READY și sunt publicate în rapoarte și online.

Ca produs nou, raportul Subnational B-READY utilizează metodologia raportului Global B-READY, adaptând-o contextelor specifice ale proiectelor pe baza nevoilor clienților. În timp, acoperirea geografică a proiectului va crește, iar metodologia sa va fi rafinată. În prima fază a proiectului Subnational al Uniunii Europene (UE), evaluările Subnational B-READY au fost elaborate pentru 40 de orașe din șase economii ale UE: Bulgaria, Croația, Portugalia, România, Republica Slovacă și Ungaria.

Selectarea orașelor pentru evaluările Subnational B-READY din UE se bazează pe acoperirea geografică și pe dimensiunea acestora, în urma consultărilor cu Comisia Europeană și guvernele naționale. În România, Subnational B-READY acoperă nouă orașe din opt regiuni la nivelul NUTS2¹: Brașov (centru), București (București-Ilfov), Cluj-Napoca,

Oradea (nord-vest), Constanța (sud-est), Craiova (sud-vest Oltenia), Iași (nord-est), Ploiești (sud-Muntenia) și Timișoara (vest) (harta 1).

Evaluările Subnational B-READY din UE sunt organizate pe cinci teme (arii de reglementare), care urmăresc ciclul de viață al companiilor: Înființarea unei societăți comerciale, Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități, Soluționarea litigiilor și Insolvența societăților comerciale (figura 1). În cadrul celor cinci teme, evaluările includ domenii transversale, precum adoptarea digitalizării, sustenabilitatea mediului și egalitatea de gen.

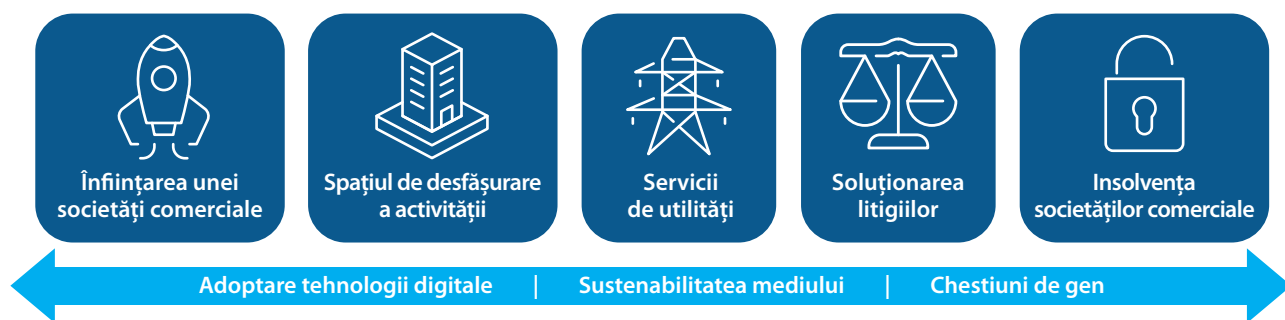
Harta 1. Orașe din România acoperite de Subnational B-READY

Sursa: Subnational Business Ready

¹ Nomenclatura unităților teritoriale pentru statistică (NUTS) este un standard de tip geocod care face referire la diviziunile administrative ale țărilor în scopuri statistice, elaborat și reglementat de Uniunea Europeană. Există trei categorii majore de divizii administrative: NUTS1 (regiuni socioeconomice majore), NUTS2 (regiuni de bază pentru politicile regionale) și NUTS3 (regiuni mici pentru diagnoze specifice). Pentru mai multe detalii, consultați <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts>.

Figura 1. Teme Subnational B-READY

Sursa: Business Ready

Fiecare dintre cele cinci teme Subnational B-READY se bazează pe trei piloni: Cadrul de reglementare, Serviciile publice și Eficiență operațională (figura 2). Pilonul „Cadrul de reglementare” cuprinde regulile și reglementările pe care firmele trebuie să le respecte atunci când deschid, gestionează și închid o afacere. Serviciile publice se referă atât la facilitățile pe care le oferă autoritățile pentru a sprijini respectarea reglementărilor, cât și la instituțiile și infrastructura care permit desfășurarea activităților comerciale. În cadrul proiectului, Serviciile publice sunt limitate la domeniile mediului de afaceri legate de ciclul de viață al companiei. Eficiența operațională se referă atât la ușurința respectării Cadrului de reglementare, cât și la utilizarea eficientă a Serviciilor publice relevante în mod direct pentru companii.

Metodologia Subnational B-READY compilează un set mare de indicatori pentru fiecare pilon din cadrul fiecărei teme, în conformitate cu clasificările globale B-READY.² Selectarea indicatorilor se bazează pe relevanța, valoarea adăugată și complementaritatea acestora. Acești indicatori au cinci caracteristici majore: indică bunele practici consacrate; sunt cuantificabili și realizabili prin reforme politice; încearcă să echilibreze măsurile *de jure* și *de facto* în cadrul temelor; sunt comparabili între economii și reprezentativi în cadrul fiecărei economii; și acoperă cele mai relevante aspecte ale fiecărei teme.

În cadrul pilonului Cadrul de reglementare, indicatorii abordează calitatea regulilor și reglementărilor, diferențiind între cele care duc la claritatea, corectitudinea și sustenabilitatea mediului de afaceri și cele care impun restricții

Figura 2. Piloni Subnational B-READY

Sursa: Business Ready

² Au fost efectuate ajustări ale indicatorilor globali B-READY pentru a-i face mai potriviți pentru evaluările Subnational B-READY: doi indicatori din pilonul Eficiență operațională din categoria Înființarea unei societăți comerciale au fost excluși deoarece nu erau relevanți la nivel regional, iar un indicator din pilonul Eficiență operațională din categoria Spațiul de desfășurare a activității a fost exclus din cauza acoperirii regionale insuficiente.

inutile asupra activității antreprenoriale. În cadrul pilonului Servicii publice, indicatorii pun accentul pe digitalizare, interoperabilitate, transparență și adecvarea serviciilor menite să faciliteze conformitatea cu reglementările și să permită desfășurarea activităților comerciale. În cadrul pilonului Eficiență operațională, indicatorii categoriilor evaluează experiența practică a unei firme în ceea ce privește mediul de afaceri.

Subnational B-READY combină datele primare din chestionarele adresate experților cu datele colectate prin intermediul studiilor Enterprise Survey, în conformitate cu metodologia globală B-READY (Figura 3). În contextul UE, pentru fiecare oraș au fost utilizate date din studiile Enterprise Survey agregate la nivelul regiunii NUTS2. Datele detaliate care au contribuit la elaborarea indicatorilor privind Cadrul de reglementare și Serviciile publice au fost colectate exclusiv prin intermediul chestionarelor adresate experților. Datele pentru indicatorii de Eficiență operațională au fost colectate printr-o combinație de chestionare adresate experților și studii Enterprise Survey pentru Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități și Soluționarea litigiilor.³ Pentru temele legate de probleme cu care firmele nu se confruntă în mod obișnuit, cum ar fi Înființarea unei societăți comerciale sau Insolvența societăților comerciale, procesul de colectare a datelor s-a bazat exclusiv pe chestionare adresate experților.

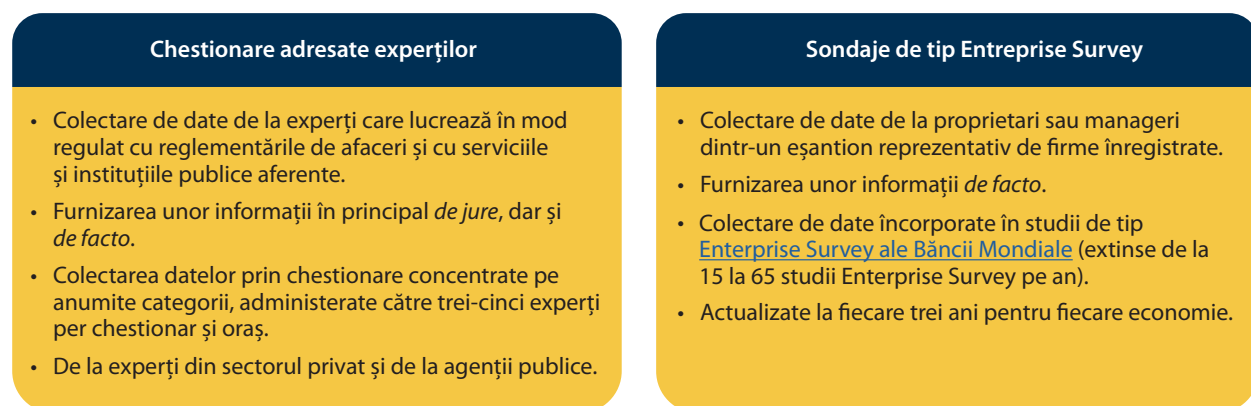
În mod similar metodologiei Global B-READY, în cadrul metodologiei Subnational B-READY, datele colectate prin

chestionare adresate experților sunt validate pe baza chestionarelor primite de la entitățile publice. Toate răspunsurile care duc la date contradictorii sau neconcludente sunt analizate împreună cu experții. În plus, în cazul metodologiei Subnational B-READY, procesul de reconciliere este continuat până când datele sunt ferm argumentate prin dovezi concrete bazate pe cercetări suplimentare, interviuri în profunzime cu contributorii sau prin validarea datelor cu entități publice.

Subnational B-READY implementează o metodologie de punctare care agregă indicatorii individuali în subcategorii, categorii și piloni, în conformitate cu metodologia Global B-READY (figura 4). Metodologia permite comparații între piloni și economii prin ponderarea corespunzătoare a fiecărei subcategorii. De la indicatori la piloni, scorurile sunt agregate prin însumarea scorurilor ponderate. Fiecare pilon are un scor de maximum 100, iar punctajul categoriei este obținut prin calcularea mediei scorurilor pilonilor.

Subnational B-READY este guvernat de cele mai înalte standarde de integritate a datelor, inclusiv procese solide de colectare a datelor, măsuri robuste de protecție privind datele și protocoale clare de aprobare, care sunt detaliate în [Manualul și ghidul Subnational Business Ready \(B-READY\)](#) disponibil public pe site-ul web Subnational B-READY. În plus, [Metodologia B-READY](#) detaliază atât indicatorii B-READY, cât și metoda de punctare. Orice abateri de la Metodologia B-READY sunt detaliate în Manualul și ghidul subnațional B-READY. Documentele de guvernare

Figura 3. Surse de date Subnational B-READY

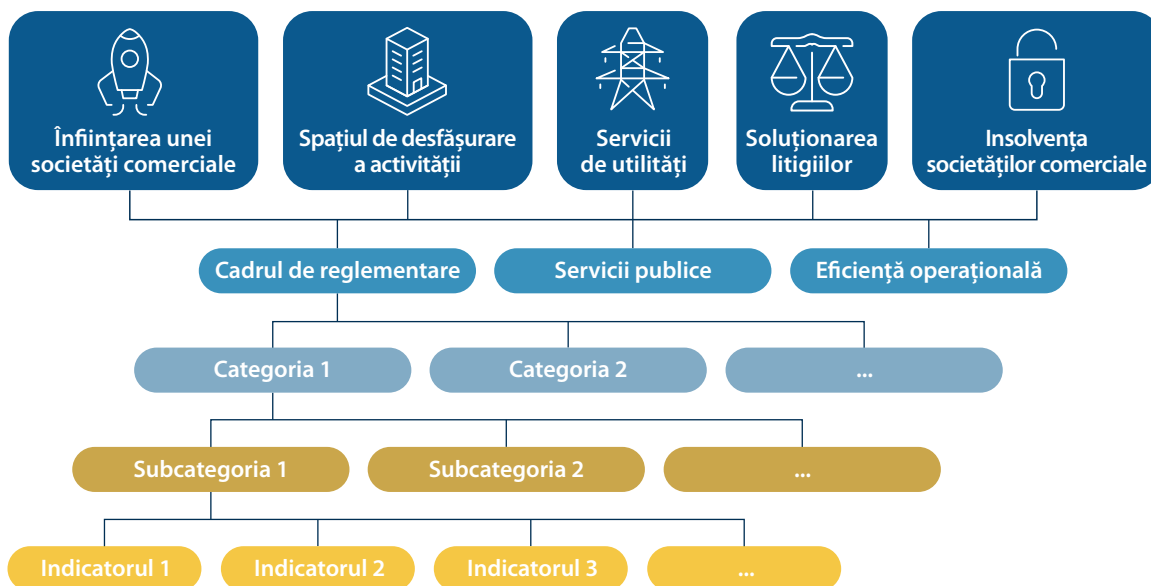
Sursa: Subnational Business Ready

³ Pentru un indicator din cadrul pilonului „Eficiență operațională” din cadrul temei „Servicii de utilități”, au fost utilizate mai degrabă date din sondajele de opinie adresate experților decât din studiile Enterprise Survey, spre deosebire de Global B-READY, din cauza limitărilor datelor din studiile Enterprise Survey la nivel regional

ale proiectului vor fi actualizate și îmbunătățite pe măsură ce proiectul trece de fazele inițiale. Baza guvernancei B-READY constă în transparență și replicabilitate; prin ur-

mare, toate datele utilizate pentru calcularea scorurilor, la nivelul fiecărui oraș, vor fi puse la dispoziția publicului pe site-ul web al proiectului.

Figura 4. Cascada scorurilor Subnational B-READY

Sursa: Business Ready

Subnational Business Ready
în Uniunea Europeană 2024:

ROMANIA

1. Prezentare generală

1.1 Rezultate generale

Orașele din România au obținut cel mai mare punctaj mediu pentru Înființarea unei societăți comerciale: 94,5 din 100 de puncte (figura 5), țara având performanțe comparabile cu bunele practici globale în acest domeniu și fără să existe o variație a scorului între orașe, ceea ce indică faptul că procesele de înființare a societăților sunt implementate cu aceeași eficacitate în toate orașele măsurate. Cel mai mic scor mediu înregistrat este în Insolvența societăților comerciale, cu 66,3 din 100 de puncte, acesta fiind și domeniul cu cea mai mare diferență de performanță între orașe – de la un scor de 58,6 puncte în București la 71,8 în Oradea, o diferență de 13,2 puncte. Discrepanța dintre scoruri este determinată în principal de diferențele de timp și de costuri pentru lichidarea sau reorganizarea unei societăți comerciale. Costul de lichidare⁴ în București este de peste cinci ori mai mare decât în Oradea, care are cea mai mică estimare a costurilor din toate orașele măsurate. De asemenea, reorganizarea unei societăți comerciale⁵ durează 45 de luni în Oradea, comparativ cu 60 de luni în Constanța și Iași.

Temele „Soluționarea litigiilor” și „Spațiul de desfășurare a activității” înregistrează, de asemenea, diferențe semnificative de performanță între orașe – cu diferențe de scor de peste 10 puncte între cele mai bune și cele mai slabe performanțe. Variația ridicată din aceste domenii nu este surprinzătoare, având în vedere rolul semnificativ jucat de

instanțele locale în soluționarea litigiilor și faptul că multe cerințe privind autorizațiile de construire se află sub controlul autorităților publice locale. Este interesant că, în toate cele trei teme cu variație ridicată, Oradea este cel mai performant dintre orașele măsurate. Acest lucru se datorează faptului că Oradea este unul dintre cele doar trei orașe din România (dintre cele 9 orașe evaluate) cu un Plan Urbanistic General actualizat⁶, un instrument de planificare urbană esențial pentru definirea districtelor de zonare și a clasificărilor utilizării terenurilor dintr-o anumită zonă. Oradea este, de asemenea, orașul cel mai rapid în ceea ce privește eliberarea autorizațiilor de construire și avizarea de mediu, datorită utilizării unor procese în regim de urgență pentru certificatul de urbanism și autorizația de construire, bazei sale de date GIS actualizate care acoperă toate dezvoltările de rețele și timpilor de avizare mai rapizi ai Agenției locale pentru Protecția Mediului. Constanța, pe de altă parte, este printre cele mai lente în eliberarea autorizațiilor de construire și avizarea de mediu.

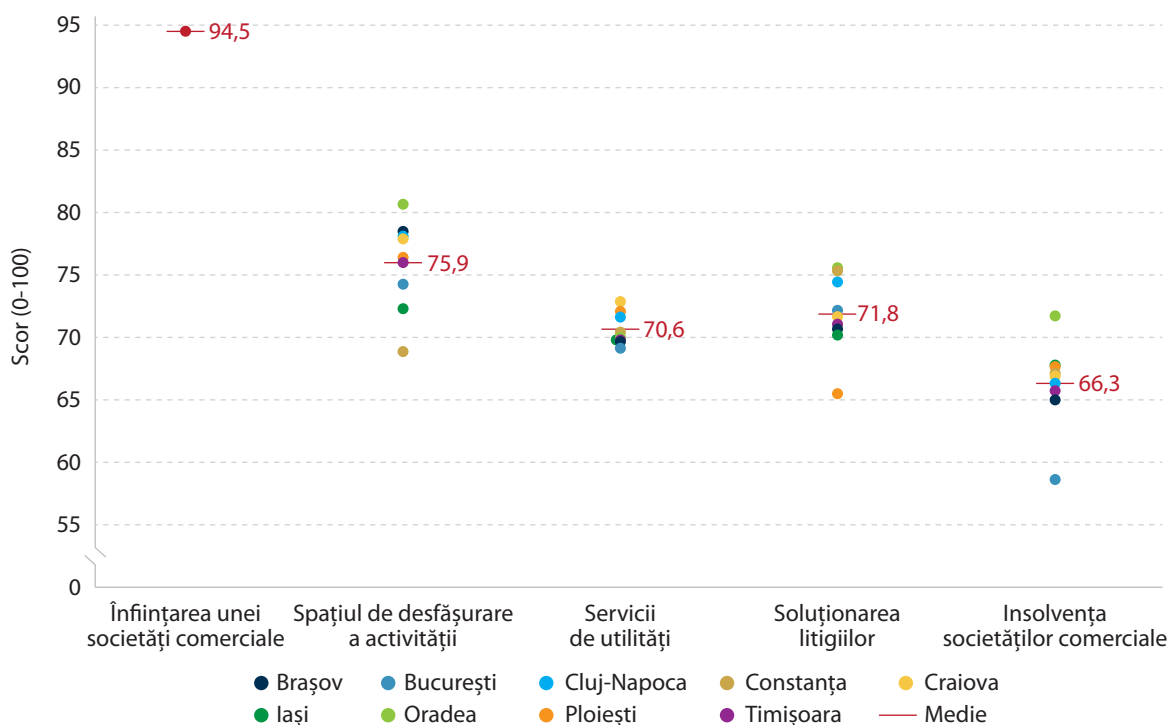
Dintre cele cinci teme măsurate, orașele din România tind să obțină rezultate bune la Pilonul I, care indică soliditatea cadrului de reglementare (figura 5). Scorurile medii din Pilonul I pentru Înființarea unei societăți comerciale și Spațiul de desfășurare a activității sunt de peste 90 de puncte, iar pentru Insolvența societăților comerciale, scorul este de peste 80 de puncte. Cu excepția notabilă a Insolvenței

4 Lichidarea este procesul de strângere și vânzare a activelor unui debitor insolvent pentru a dizolva compania și a distribui veniturile creditorilor săi. Lichidarea poate include vânzarea fragmentată a activelor debitorului sau vânzarea tuturor sau a majorității activelor debitorului ca societate în funcțiune. Termenul de *lichidare* se referă doar la procedurile formale de insolvență în instanță și nu include lichidarea voluntară a unei societăți.

5 Reorganizarea se referă la procedurile colective prin care bunăstarea financiară și viabilitatea companiei unui debitor pot fi restabilite pe baza unui plan de reorganizare, astfel încât compania să poată continua să funcționeze ca o companie în funcțiune, inclusiv ștergerea datoriilor, reeșalonarea datoriilor, conversii ale datoriilor în acțiuni și vânzarea companiei (sau a unor părți ale acesteia). Termenul *reorganizare* se referă exclusiv la procedurile formale judiciare disponibile pentru toți debitorii comerciali și nu include schemele de concordat și acordurile extrajudiciare cu creditorii.

6 Conform metodologiei B-READY, “plan urbanistic general/zonal” se referă la cele care au fost actualizate în ultimii zece ani.

Figura 5. Scorurile generale ale temelor, după oraș

Sursa: Subnational Business Ready

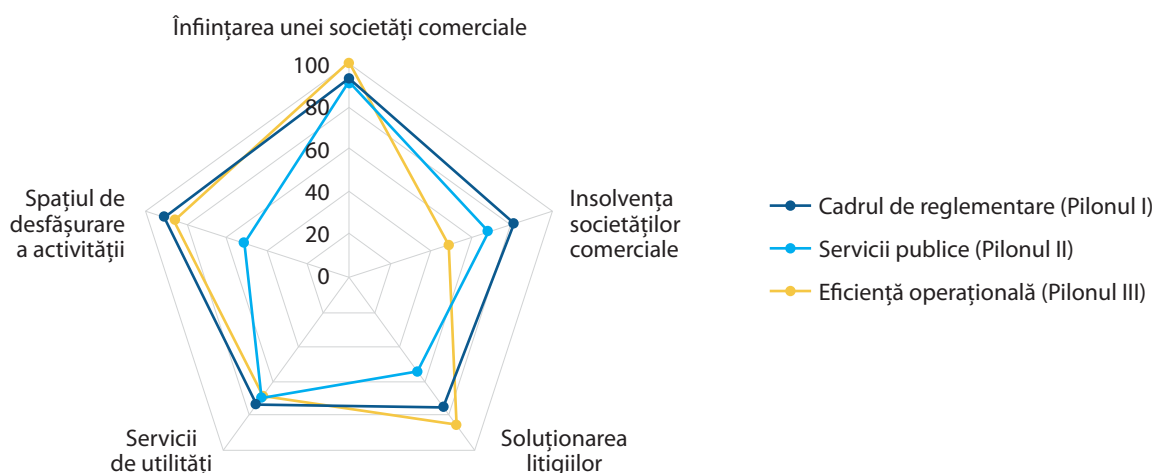
societăților comerciale, scorurile medii din Pilonul III sunt apropiate, dacă nu chiar mai mari, decât scorurile medii din Pilonul I. Acest lucru indică faptul că eficiența operațională reflectă calitatea cadrului de reglementare în majoritatea domeniilor. În schimb, în ceea ce privește Insolvența societăților comerciale, scorul mediu pentru Pilonul III este de 49 de puncte, ceea ce reprezintă o deficiență semnificativă față de performanța medie din această temă pentru Pilonul I, indicând un decalaj important între calitatea reglementării și eficiența implementării. Scorurile celor trei piloni sunt armonizate comparativ pentru temele privind Înființarea unei societăți comerciale și Serviciile de utilități. La nivelul tuturor pilonilor, scorurile pentru Înființarea unei societăți comerciale depășesc în medie 90 de puncte, în timp ce scorurile medii ale pilonilor pentru Serviciile de utilități variază între 68,6 și 73,7 puncte – puțin peste 5 puncte. Acest rezultat implică faptul că aspectele care țin de calitatea reglementării, calitatea serviciilor publice și eficiența implementării sunt similare pentru temele Înființarea unei societăți comerciale și Servicii de utilități.

Este demn de menționat că, în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității și Soluționarea litigiilor, scorurile medii din Pilonul II, care măsoară calitatea serviciilor publice, sunt substanțial mai mici decât scorurile din alți piloni,

înregistrând o diferență de peste 30 de puncte (figura 6). Acest lucru indică faptul că, în ciuda problemelor legate de calitatea serviciilor publice ale acestor teme, eficiența furnizării serviciilor nu este puternic afectată, iar companiile par să gestioneze burocrăția cu relativă eficiență. De exemplu, transferarea unei proprietăți în România are loc relativ rapid și nu este costisitor, chiar dacă Cartea Funciară nu este interoperabilă cu Registrul Comerțului și direcțiile fiscale ale municipalităților.

Defalcarea scorurilor orașelor pe piloni arată că, cu excepția temei Înființarea unei societăți comerciale, variația între orașe este determinată de diferențele referitoare la furnizarea serviciilor publice (pilonul II) și eficiența operațională (pilonul III) (figura 7). Deoarece multe dintre aspectele privind reglementarea afacerilor analizate în acest raport sunt legislate la nivel național, nu există nicio variație la nivel de oraș în ceea ce privește Pilonul I. Tema cu cele mai bune rezultate în ceea ce privește Pilonul I este Înființarea unei societăți comerciale (92,5 puncte din 100), urmată de Spațiul de desfășurare a activității (90,7 puncte). Cele mai multe oportunități de îmbunătățire în ceea ce privește Pilonul I pentru a reduce decalajul față de bunele practici sunt în domeniul Serviciilor de utilități (73,7 puncte); printre exemple se numără implementarea politicilor de tip „sapă o dată”, iar în domeniul

Figura 6. Scorurile medii ale pilonilor, după temă

Sursa: Subnational Business Ready

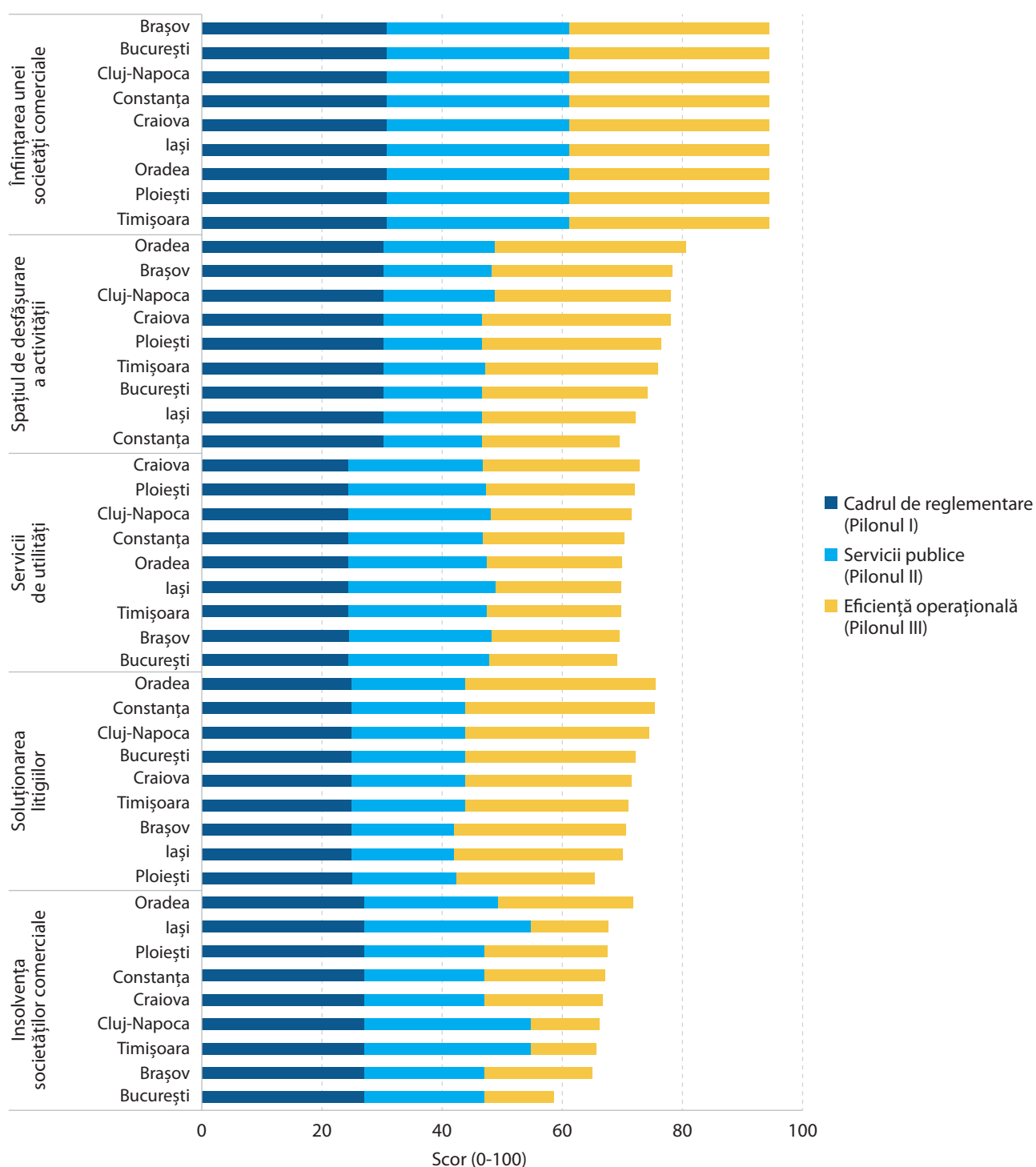
Soluționării litigiilor (75,2 puncte), introducerea unor standarde de timp pentru anumite proceduri sau a unor plafoane pentru numărul de amânări.

În ceea ce privește furnizarea de servicii publice, subiectul Insolvența societăților comerciale iese în evidență ca fiind domeniul cu cel mai mare decalaj între orașele cu cele mai bune și cele mai slabe performanțe (figura 7). Cluj-Napoca, Iași și Timișoara se situează înaintea celorlalte orașe la Pilonul II (Furnizarea de servicii publice), cu scoruri de 83,3 puncte din 100, cu 23,3 puncte mai mult decât cele cinci orașe cu cele mai slabe performanțe, în principal datorită interconectării sistemelor electronice de depunere a dosarelor cu sistemele de gestionare a dosarelor instituite de cele trei tribunale. Diferența dintre scorurile din Pilonul II este mai puțin pronunțată în alte teme: scorul cel mai mare și cel mai mic în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității, Serviciile de utilități și Soluționarea litigiilor diferă doar cu 5,6 și 6,9 puncte.

Distribuția scorurilor aferente Pilonului III reprezintă cea mai mare parte a variației scorurilor temelor (figura 7). De exemplu, scorul Pilonului III al celei mai bune performanțe în ceea ce privește Spațiul de desfășurare a activității, Oradea, este separat de ultima clasată, Constanța, de 26,2 puncte din 100 de puncte. Mai mulți factori contribuie la acest decalaj, inclusiv planul urbanistic zonal actualizat al orașului Oradea, integrarea platformei GIS a municipalității cu platformele GIS ale altor agenții și viteza relativă de eliberare a autorizațiilor. Un model similar se observă și în cazul soluționării litigiilor între Oradea și Ploiești, cu o diferență de 26,1 puncte.

Tema Insolvența societăților comerciale înregistrează o diferență și mai mare în ceea ce privește scorurile din Pilonul III (eficiența operațională), Oradea, cel mai performant oraș în Pilonul III, obținând un scor cu 34,8 puncte mai mare decât orașul cu cel mai slab scor, Timișoara. Scorurile privind Insolvența societăților comerciale înregistrează, de asemenea, o interacțiune interesantă între scorurile din Pilonul II și Pilonul III: Cluj-Napoca, Iași și Timișoara au un punctaj ridicat la Pilonul II, în timp ce, împreună cu orașul București, au și cel mai scăzut punctaj la Pilonul III.

Figura 7. Scorurile arilor de reglementare, după oraș și pilon

Sursa: Subnational Business Ready

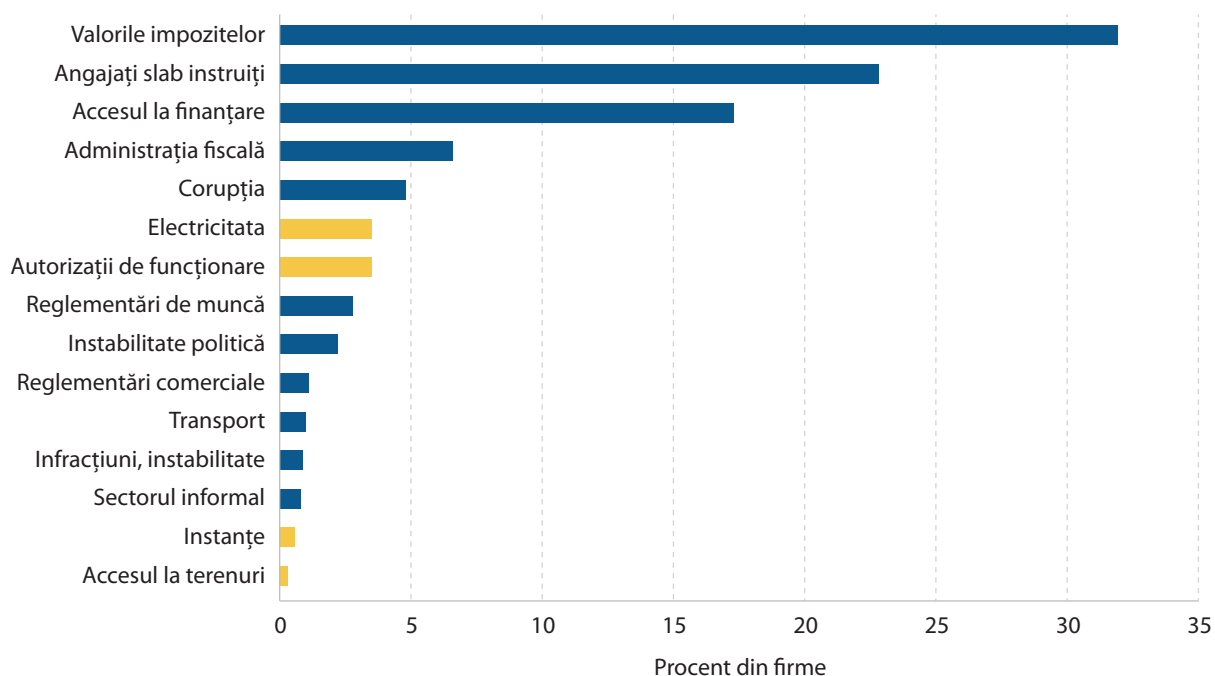
1.2 Constatări din datele studiilor Enterprise Survey

Rezultatele studiilor Enterprise Survey⁷ implementate în România în 2023 arată că primele trei obstacole din mediul de afaceri al țării sunt valorile de impozitare, lipsa personalului calificat și accesul la finanțare (figura 8). Dintre răspunsurile legate în mod direct de temele măsurate de *Subnational Business Ready*, electricitatea și autorizarea de funcționare a

companiilor ocupă locurile șase și șapte, alese de aproximativ 3% dintre companii drept cel mai mare obstacol. Instanțele judecătorești și accesul la terenuri sunt ultimele pe listă.

Managerii de nivel superior ai companiilor intervievate a raportat că alocă în medie 15,1% din timp pentru a se ocupa

Figura 8. Cele mai mari obstacole legate de mediul de afaceri raportate de companii

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Notă: Respondenții au fost rugați să aleagă cel mai mare obstacol dintr-o listă de 15 obstacole. Barele galbene arată răspunsurile legate direct de domeniile studiate de *Subnational Business Ready*.

⁷ Pentru mai multe informații, vizitați site-ul web Enterprise Surveys la <https://www.enterprisesurveys.org/>

de cerințele de reglementare, semnalând că există loc de îmbunătățiri: această estimare este aproape dublă față de media regională pentru Europa și Asia Centrală. Din punct de vedere geografic, în regiunea Sud-Muntenia, managementul superior alocă cel mai puțin timp pentru respectarea reglementărilor guvernamentale, o categorie pentru care managementul superior din regiunea Centru raportează că alocă cel mai mult timp (figura 9). Conformitatea cu reglementările necesită mai mult timp din partea conducerii superioare în companiile mari (17,5%) decât în companiile mijlocii (12,9%) sau mici (15,5%).

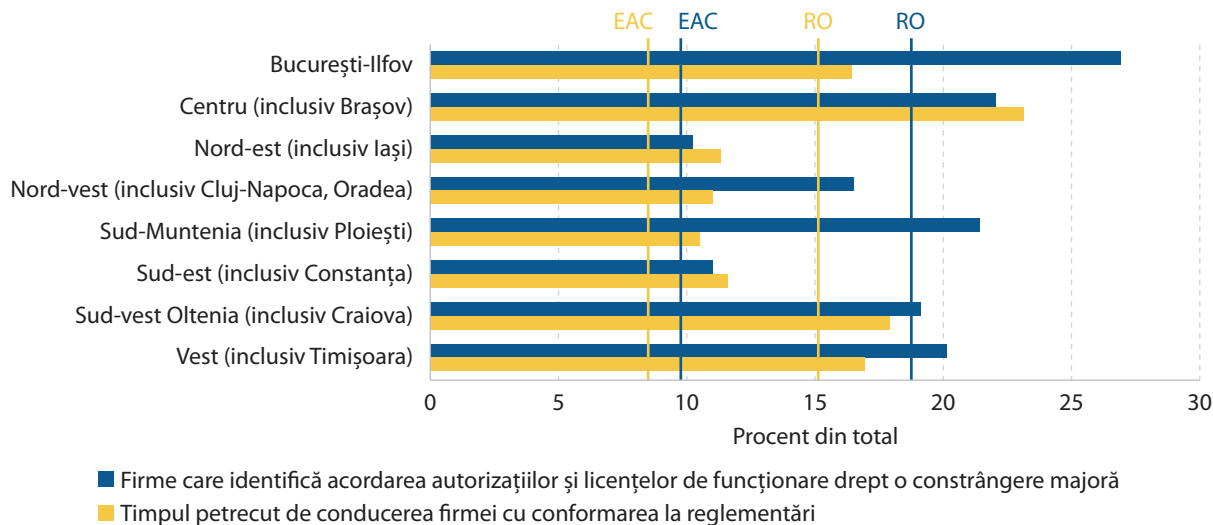
Aproximativ 19% dintre companiile din România identifică autorizațiile de funcționare drept o constrângere majoră pentru operațiunile lor de afaceri, aproape de două ori mai mult decât media pentru Europa și Asia Centrală. Obținerea licențelor și autorizațiilor de funcționare este cea mai problematică în regiunea București-Ilfov și cea mai puțin problematică în regiunea Nord-est. Cu excepția regiunilor Sud-Muntenia și București-Ilfov, datele bazate pe interviurile cu companiile arată o tendință a conducerii superioare de a aloca mai mult timp respectării reglementărilor în regiunile în care procesele de acordare a licențelor și autorizațiilor de funcționare sunt considerate constrângeri majore (figura 9).

Pe baza datelor la nivel de companie, aproximativ 30% dintre companiile din întreaga țară se confruntă cu întreruperi în furnizarea electricității în fiecare an, ceea ce este

comparabil cu media din Europa și Asia Centrală de aproximativ 28%. Pe regiuni, firmele din regiunea Sud-est sunt mai predispuse să sufere întreruperi ale serviciilor (52%) (figura 10). Întreruperile raportate de companiile sondate sunt mai frecvente în Sud-est (0,8 pe lună), iar cele mai lungi întreruperi au loc în regiunea Centru (1,2 ore). Pierderile medii cauzate de întreruperi în furnizarea electricității sunt minime, variind de la 0,1% din vânzările anuale pentru companiile mici și mijlocii la 0,4% din vânzările anuale pentru companiile mari.

Aproximativ 29% dintre companiile mari, 11,5% dintre companiile mijlocii și 11,3% dintre companiile mici dețin sau folosesc în comun un generator. Atunci când sunt utilizate, generatoarele produc în medie 26% din electricitatea necesară. În general, aproximativ 37% din companiile mari identifică electricitatea drept o constrângere majoră pentru operațiunile lor comerciale, urmate îndeaproape de companiile mijlocii, cu puțin peste 35%; aproximativ 27% dintre companiile mici au raportat că electricitatea este o constrângere majoră. După regiune, proporția firmelor care au identificat accesul la electricitate drept o constrângere majoră a fost cea mai mare în Nord-vest (41,5%), urmată de București-Ilfov (35,7%); mult mai puține companii din Centru (15,5%) au identificat electricitatea drept o constrângere majoră.

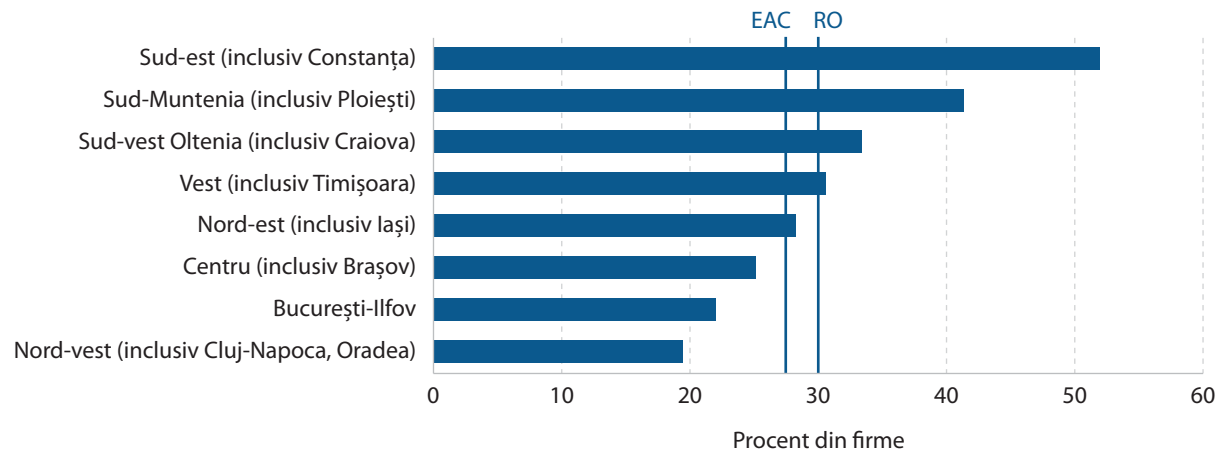
Figura 9. Procentul de companii care identifică licențele și autorizațiile drept o constrângere și procentul de timp alocat respectării reglementărilor, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Notă: Liniile verticale indică mediile naționale și regionale ale măsurătorilor. RO = România. EAC = Europa și Asia Centrală.

Figura 10. Procentul companiilor care s-au confruntat cu întreruperi în furnizarea electricității, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Notă: Liniile verticale indică mediile naționale și regionale ale măsurătorilor. RO = România. EAC = Europa și Asia Centrală.

1.3 Înființarea unei societăți comerciale⁸

Procesul de înființare a unei societăți comerciale este armonizat în toate cele nouă orașe evaluate din România. Țara se aliniază îndeaproape standardelor internaționale în ceea ce privește cerințele de reglementare și normele procedurale pentru Înființarea unei societăți comerciale. Cadru de reglementare din România oferă opțiuni simplificate de înregistrare și autorizații de funcționare bazate pe riscuri. Reglementările actuale prevăd formulare de înregistrare simplificate, care pot fi completate online, fără intermediari precum avocați sau notari. De asemenea, modificările aduse informațiilor despre companie pot fi efectuate fără intermediari. În plus, țara utilizează o evaluare bazată pe risc pentru acordarea autorizațiilor de funcționare și de mediu, asigurându-se că respectivele companii respectă reglementările necesare în mod proporțional cu nivelul lor de risc. România aderă la standardele internaționale privind disponibilitatea instrumentelor digitale și a serviciilor electronice pentru înregistrarea companiilor. Interconectarea serviciilor digitale între agenții, cum ar fi registrul comerțului și administrația fiscală, facilitează fluxul continuu de informații și eficiența. Informațiile privind drepturile de proprietate asupra companiilor și beneficiarii efectiv⁹ sunt stocate digital în baze de date centralizate, complet electronice, care acoperă toate tipurile de companii și unități, asigurând o acoperire națională. Accesul online la informații complete privind procesul de înființare a unei companii și companiile înregistrate este disponibil. Site-urile web oficiale oferă detalii cu privire la documentele necesare pentru înființarea unei noi companii, tarifele

asociate, standardele privind serviciile și programele publice care sprijină companiile mici și companiile conduse de femei. Cu toate acestea, continuă să existe provocări în ceea ce privește utilizarea serviciilor online. Multe înregistrări încă au loc în persoană din cauza lipsei de încredere în portalul online, a îndrumării insuficiente și a absenței semnăturilor electronice obligatorii.

Înregistrarea companiilor în România poate fi finalizată în medie în 6,5 zile, datorită unor practici eficiente precum înregistrarea electronică și unitățile de servicii interconectate. Procesul de înregistrare, indiferent dacă este în persoană sau online, durează în medie trei zile. Antreprenorii trebuie să prezinte cazierul judiciar sau declarații pe propria răspundere pentru a înregistra o nouă companie. Deși legea nu prevede nicio cerință privind capitalul minim nominal, în realitate, pentru a deschide o nouă societate cu răspundere limitată (SRL) este necesar un minim de 1 RON.

Tabelul 2 oferă o prezentare detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanțelor orașelor din România pentru tema Înființarea unei societăți comerciale. Coloana cu punctele redimensionate indică totalul maxim de puncte pe care le poate primi un oraș pentru fiecare domeniu măsurat; de exemplu, niciun oraș nu primește toate punctele (din 25 posibile) în cadrul pilonului I, Calitatea reglementărilor pentru Înființarea unei societăți comerciale; categoria 1.2, Restricții privind înregistrarea unei companii; și subcategoria 1.2.2, Companii străine. Acest lucru este

⁸ Consultați secțiunea 2, „Înființarea unei societăți comerciale în detaliu”, pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

⁹ Un beneficiar efectiv este considerat persoana fizică ce deține sau controlează în ultimă instanță o companie, chiar dacă titlul de proprietate este pe alt nume (respectiv, drepturile de proprietate sau controlul se exercită printr-un lanț de drepturi de proprietate sau prin alte mijloace de control decât deținerea directă de acțiuni).

cauzat de faptul că în realitate antreprenorii sunt obligați să plătească un minim de 1 RON pentru a deschide un SRL. În schimb, toate orașele primesc numărul maxim de puncte la categoria 1.1, Standarde de informare și procedură în toate subcategoriile: Cerințe privind depunerea informațiilor

ilor referitoare la companie (15 din 15), Cerințe privind depunerea informațiilor referitoare la beneficiarii efectivi (15 din 15), Disponibilitatea înregistrării simplificate (10 din 10) și Evaluarea bazată pe riscuri pentru autorizațiile de funcționare și de mediu (10 din 10).¹⁰

Tabelul 2. Înființarea unei societăți comerciale - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru Înființarea unei societăți comerciale												
1.1	Informații și standarde de procedură	18	50	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
1.1.1	Cerințe privind depunerea informațiilor referitoare la companie	7	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.2	Cerințe privind depunerea declarațiilor privind proprietarul efectiv	6	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.3	Disponibilitatea înregistrării simplificate	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.1.4	Evaluarea bazată pe riscuri pentru autorizațiile de funcționare și de mediu	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.2	Restricții privind înregistrarea unei companii	19	50	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5
1.2.1	Companii naționale	9	25	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
1.2.2	Companii străine	10	25	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5
	Total	37	100	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5	92,5
Pilonul II: Servicii publice digitale și transparența informațiilor pentru Înființarea unei societăți comerciale												
2.1	Servicii digitale	11	40	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
2.1.1	Procesul de înființare a unei companii	6	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.1.2	Stocarea informațiilor privind compania și beneficiarii efectivi	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.1.3	Verificarea identității	2	10	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.2	Interoperabilitatea serviciilor	4	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.2.1	Schimbul de informații privind compania	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.2.2	Identificare unică a companiei	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.3	Transparența informațiilor online	9	40	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0
2.3.1	Înființarea unei afaceri (inclusiv aspecte de gen și mediu)	5	20	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0
2.3.2	Disponibilitatea informațiilor generale despre companie	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.3.3	Statistici generale și dezagregate pe sexe privind companiile nou înregistrate	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	24	100	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0

¹⁰ O abordare bazată pe riscuri în ceea ce privește acordarea de autorizații de funcționare și de mediu prioritizează resursele și supravegherea în funcție de nivelul de risc asociat cu anumite activități sau sectoare de activitate.

Tabelul 2. Înființarea unei societăți comerciale - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
Pilonul III: Eficiența operațională a înființării unei societăți comerciale												
3.1	Companii naționale	2	100	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
3.1.1	Timpul total de înregistrare a unei noi companii naționale	1	50	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
3.1.2	Costul total pentru înregistrarea unei noi companii naționale	1	50	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
	Total	2	100	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

1.4 Spațiul de desfășurare a activității

Autorizarea lucrărilor de construcții¹¹

Calitatea reglementărilor de urbanism este consecvență pe întreg teritoriul României. Sunt în curs de desfășurare eforturi pentru elaborarea unui Cod de urbanism unificat care va integra diverse reglementări de urbanism într-un singur act legislativ, în prezent în curs de aprobare parlamentară. Cu toate acestea, în ciuda uniformității reglementărilor, există loc pentru a îmbunătăți semnificativ disponibilitatea serviciilor publice digitale și transparența informațiilor legate de acordarea autorizațiilor de construire.

Reglementările în domeniul construcțiilor din România sunt stabilite la nivel național, asigurând aplicarea uniformă în toate regiunile. Aceste reglementări acoperă o gamă largă de aspecte, inclusiv standardele de siguranță și utilizarea materialelor de construcții, și oferă un cadru juridic clar care definește materialele care prezintă riscuri pentru sănătate. Inginerii sau arhitecții autorizați, fie din partea agențiilor publice, fie din partea firmelor private externe, sunt responsabili din punct de vedere juridic pentru asigurarea conformității planurilor de construcții cu aceste reglementări. Inspecțiile obligatorii de siguranță structurală bazate pe riscuri sau în faze determinante sunt necesare în timpul lucrărilor de construcții, împreună cu inspecțiile finale impuse de legislație. Răspunderea pentru defectele structurale este clar definită și sunt specificate calificările necesare pentru profesioniștii care efectuează suprave-

gherea tehnică. În plus, deciziile privind autorizațiile de construire pot fi contestate la autoritatea emitentă.

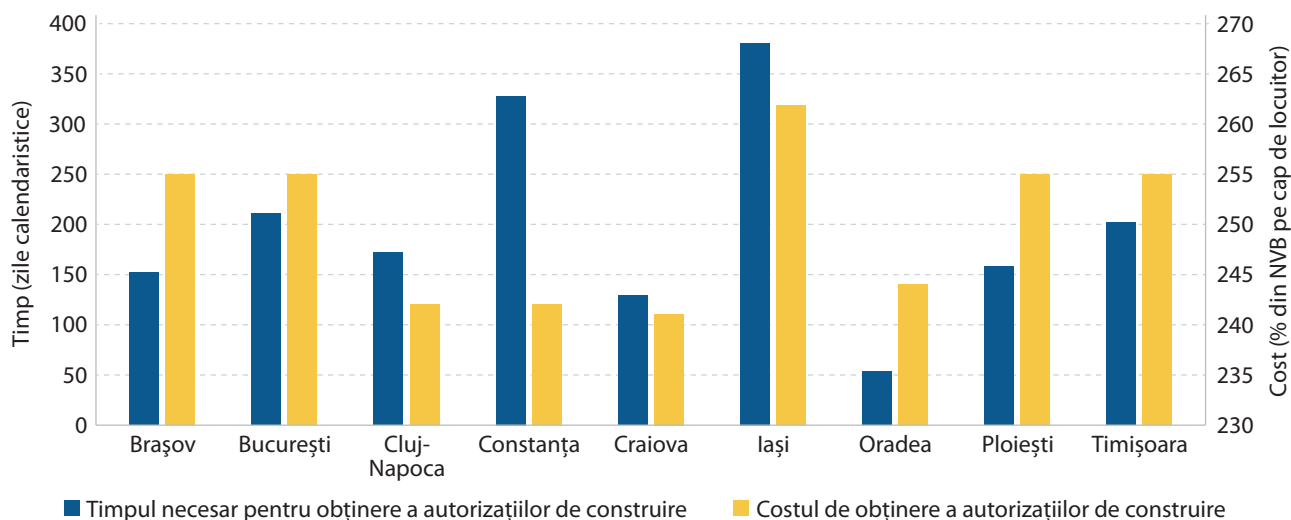
Standardele codurilor energetice din România respectă bunele practici internaționale, cu standarde minime de performanță a eficienței energetice impuse prin legislație. Dovada conformității cu aceste standarde este necesară la solicitarea autorizațiilor de construire. În plus, stimulentele acordate promovează standarde de construcții verzi. Regulamentele privind amenajarea terenurilor și zonarea din România sunt cuprinzătoare și includ cerințe privind serviciile de infrastructură de bază, cum ar fi apa, electricitatea și salubritatea. Sunt disponibile hărți care identifică zonele alocate pentru scopuri rezidențiale, comerciale, agricole, publice/instituționale și altele. Hărțile pericolelor delimitează zonele în care lucrările de construcții sunt interzise din cauza pericolelor naturale sau din motive legate de resurse.

În prezent, niciunul dintre cele nouă orașe evaluate nu dispune de un sistem online pentru acordarea autorizațiilor de construire sau pentru depunerea contestațiilor privind autorizațiile de construire. Această situație creează ineficiență și un scor general scăzut în ceea ce privește serviciile publice digitale și transparența informațiilor.

Autorizarea lucrărilor de construcții este mai împovărătoare în România decât în alte state membre ale UE. Această situație este cauzată în principal de numărul mare de avize și aprobări separate pe care constructorii trebuie să le obțină înainte de a solicita o autorizație de construire. Eficiența

¹¹ Consultați secțiunea 3.1 „Spațiul de desfășurare a activității în detaliu - Autorizarea lucrărilor de construcții”, pentru mai multe informații despre această categorie, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

Figura 11. Timpul și costul de obținere a autorizațiilor de construire, în funcție de oraș

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Venitul național brut (VNB) pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

procesului de autorizare a lucrărilor de construcții variază semnificativ între orașele din România. Oradea are cel mai rapid proces, care durează în medie 53 de zile, în timp ce în Iași, obținerea unei autorizații de construire poate dura puțin peste un an, respectiv 382 de zile. De asemenea, costul obținerii unei autorizații de construire variază, dezvoltatorii din Iași cheltuind cu aproximativ 12.500 RON mai mult decât cei din Craiova (figura 11).

Aceste diferențe de costuri se datorează, în primul rând, avizelor suplimentare cerute de agențiile specializate, cum ar fi Autoritatea Aeronautică Civilă și Comisia de Versanți a municipalității, care sunt necesare doar în anumite orașe, precum Iași.

Avizarea de mediu¹²

Standardele de reglementare, disponibilitatea serviciilor publice digitale și transparența informațiilor pentru avizarea de mediu sunt uniforme pe întreg teritoriul României, iar standardele naționale sunt aplicate pe parcursul activităților de construcții. Cu toate acestea, aceste reglementări, deși uniforme, pot fi îmbunătățite pentru a se alinia pe deplin la bunele practici internaționale. Cadrul actual a fost actualizat pentru a reflecta progresele tehnologice și

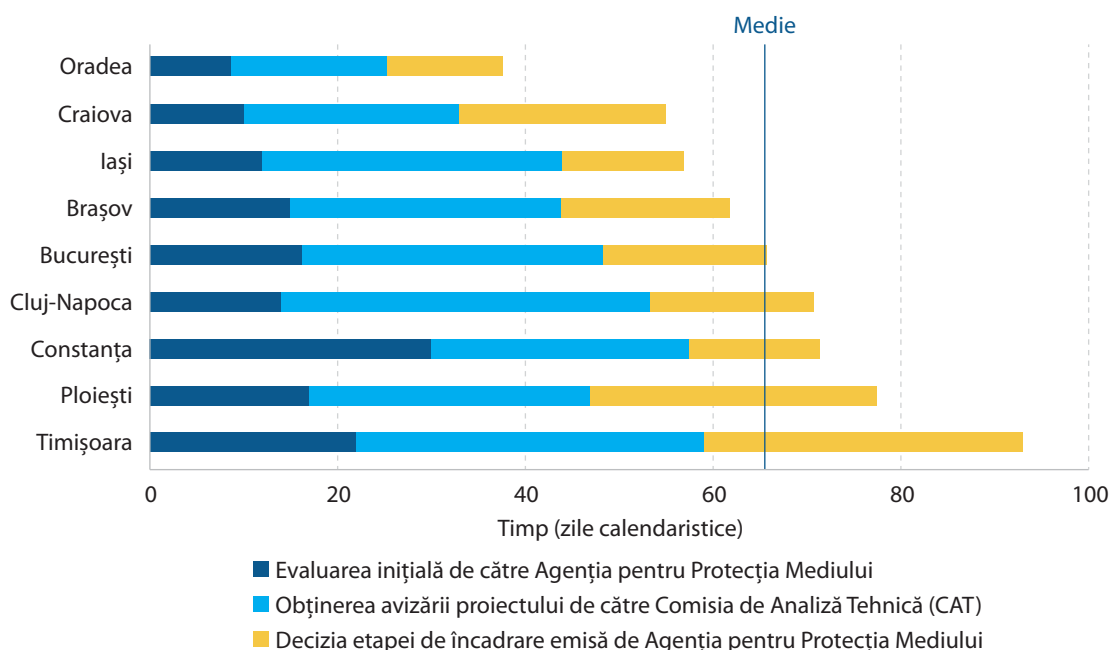
de mediu recente, iar riscurile de mediu sunt clar definite în cadrul normativ. Sunt impuse sancțiuni sau amenzi în caz de nerespectare.

Legislația din România impune utilizarea de specialiști sau agenții calificate pentru efectuarea evaluărilor privind impactul asupra mediului (EIM). Sunt stipulate criteriile specifice pentru declanșarea unei EIM, asigurându-se că toți factorii de mediu necesari sunt luați în considerare în timpul planificării proiectului. Cu toate acestea, cadrul normativ nu conține prevederi privind revizuirile externe independente ale conformității EIM și nu include mecanisme cuprinzătoare de facilitare a consultării publice sau de implicare a părților interesate în procesul decizional. Deși există posibilitatea de a contesta avizarea de mediu la autoritatea emitentă, lipsesc mecanismele de rezolvare a acestor dispute în afara instanțelor de judecată.

În prezent, în niciunul dintre orașele analizate nu există un sistem online cuprinzător pentru avizarea de mediu, ceea ce duce la ineficiență și la un scor general relativ scăzut în ceea ce privește serviciile publice digitale. Funcționalitățile esențiale, precum plata online, comunicarea, notificările și depunerea de documente, sunt absente. Informațiile privind avizarea de mediu sunt transparente, iar cerințele pentru avizarea de mediu pentru proiectele de construcții

¹² Consultați secțiunea 3.2, „Spațiul de desfășurare a activității în detaliu - Avizarea de mediu”, pentru mai multe informații despre această categorie, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

Figura 12. Timpul avizării de mediu pentru construcții, după oraș

Sursa: Subnational Business Ready

cu riscuri de mediu moderate, împreună cu grile de tarife actualizate, sunt disponibile online.

Eficiența procesului de avizare de mediu variază semnificativ între orașele din România. De exemplu, procesul de autorizare în Oradea durează aproximativ 38 de zile, în timp ce în Timișoara poate dura până la 93 de zile (figura 12). Această variație evidențiază diferențele din practicile administrative locale și eficiența în executarea etapelor procedurale. De obicei, procesul are mai multe faze: (i) o evaluare inițială de către agenția locală pentru protecția mediului, inclusiv (ii) o decizie de aprobare a proiectului rezultate în urma unei ședințe de examinare a Comisiei de Analiză tehnică (CAT) și (iii) o decizie finală a etapei de încadrare. Costul obținerii avizării de mediu este constant în întreaga țară, fiind stabilit la 820 RON, ceea ce echivalează cu 1,4% din venitul pe cap de locuitor.¹³ În ciuda uniformității costurilor, complexitatea și durata procesului pot reprezenta o povară semnificativă pentru solicitanți.

¹³ VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

¹⁴ Consultați secțiunea 3.3, „Spațiul de desfășurare a activității în detaliu - Transferul de proprietate”, pentru mai multe informații despre această categorie, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

¹⁵ Codul civil, <https://www.codulcivil.ro/>, Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară modificată, Legea nr. 36/1995 privind notarii publici modificată.

¹⁶ Registrul funciar este un inventar public oficial care documentează și păstrează informații privind proprietatea asupra terenurilor prin înregistrarea titlurilor (drepturi asupra terenurilor) sau a actelor (documente privind modificările situației juridice a terenurilor).

Transferul de proprietate¹⁴

Cadrul de reglementare¹⁵ pentru transferul de proprietate și administrarea fondului funciar este armonizat pe întreg teritoriul României și se aliniază în mod adecvat bunelor practici internaționale în ceea ce privește standardele privind transferul de proprietate, accesul liber la informații privind drepturile de proprietate și hărțile cadastrale și prezența unei agenții cadastrale. Legile și reglementările relevante stipulează că legalitatea documentelor de tranzacționare a proprietății trebuie verificată, inclusiv confirmarea identității părților implicate, și că înregistrarea proprietății trebuie efectuată la Cartea funciară.¹⁶ Documentele electronice și cele tipărite, în majoritatea cazurilor, au același statut juridic în cadrul tranzacțiilor. În mod similar, prevederile legale permit părților private să recurgă la mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, cum ar fi arbitrajul,

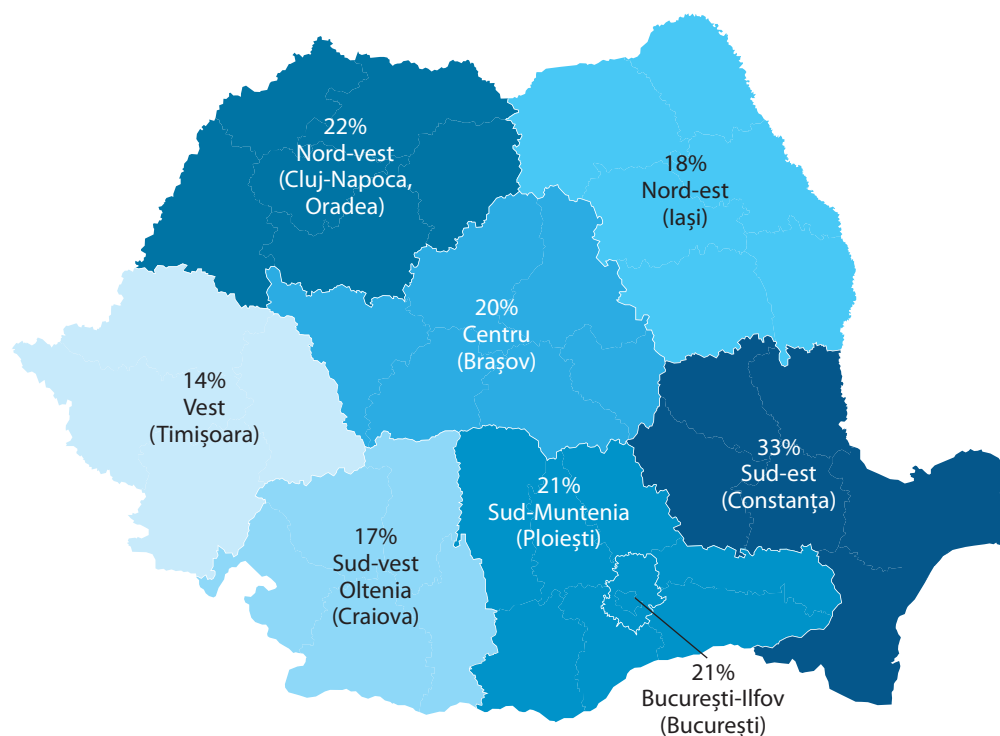
medierea și concilierea. Securitatea drepturilor este, de asemenea, asigurată, deoarece drepturile de proprietate înregistrate sunt garantate. România nu impune restricții companiilor străine sau naționale, în ceea ce privește închirierea sau deținerea de proprietăți. Cu toate acestea, nu există niciun mecanism extrajudiciar de compensare pentru erorile din Cartea funciară.

Calitatea serviciilor publice din România se aliniază mai multor bune practici internaționale, inclusiv disponibilitatea și fiabilitatea serviciilor digitale (cum ar fi platformele electronice de transfer al proprietății), verificări prealabile (*due diligence*) și verificări ale sarcinilor asupra proprietății. Cartea funciară și Cadastrul împart o bază de date unică ce utilizează un identificator unic pentru proprietăți și un sistem de informații geografice (GIS). Reformele recente și digitalizarea continuă au îmbunătățit accesul la *eTerra*, platforma digitală multifuncțională integrată a Cărții funciare și a Cadastrului, care a extins atât meniul de funcționalități, cât și accesibilitatea sa pentru mai multe categorii de experți, inclusiv notari, executori judecătorești, experți judiciari înregistrați, topografi autorizați, experți cadastrali și geodezici, avocați și angajați ai agențiilor publice relevante.

Cu toate acestea, există loc de îmbunătățire deoarece sistemul digital al Cărții Funciare și al Cadastrului nu este interoperabil cu alte agenții esențiale, precum Registrul Comerțului și direcțiile fiscale municipale, iar multe proprietăți nu sunt încă înregistrate sau cadastrate. Transparența informațiilor în țară este mai bună: lista cerințelor pentru transferul de proprietate, standardele de servicii și grilele de tarife sunt toate disponibile online, împreună cu statistici privind numărul și tipurile de tranzacții legate de proprietate. Cu toate acestea, lipsesc statisticile publicate privind litigiile funciare și timpul necesar pentru soluționarea acestora, precum și datele dezagregate pe sexe privind drepturile de proprietate imobiliare și un mecanism de depunere a plângerilor online, transparent și ușor accesibil.

Conform datelor din studiile Enterprise Survey, 21% dintre companiile din România au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, un procent semnificativ mai mare decât în unele țări similare, precum Bulgaria, Croația și Ungaria, dar la egalitate cu Portugalia. Regiunile din România prezintă variații mari în ceea ce privește modul în care companiile au acces la terenuri. În regiunea de Sud-est (inclusiv Constanța), 33% dintre companii au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, mai mult decât dublu față de

Harta 2. Procentul întreprinderilor care consideră accesul la terenuri drept un obstacol, pe regiuni

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

regiunea de Vest (inclusiv Timișoara), unde doar 14% dintre companii au raportat această problemă (harta 2).

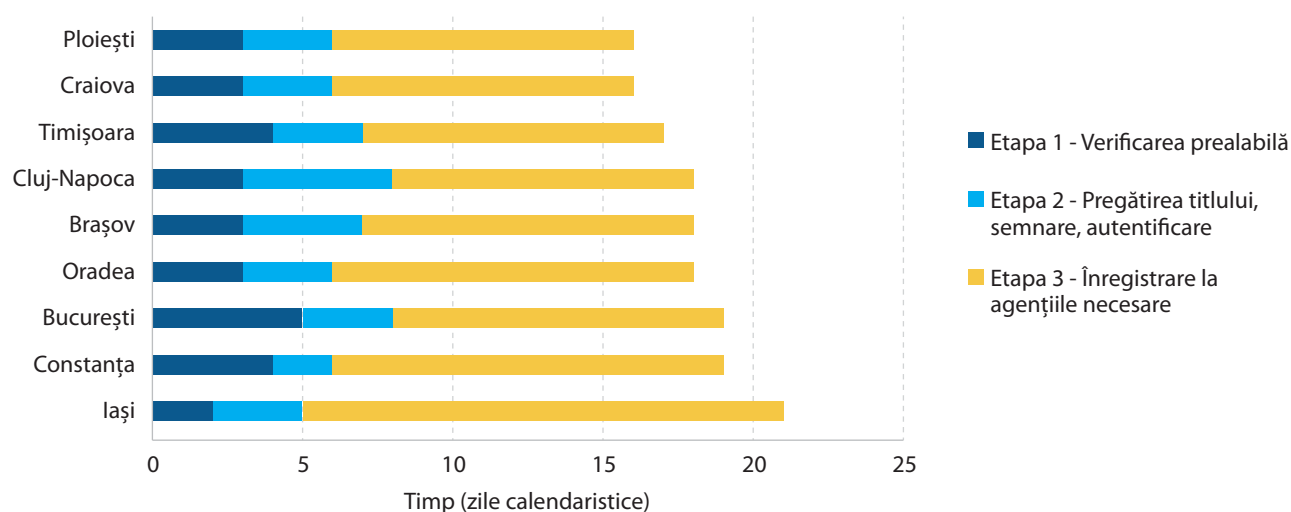
Există doar mici diferențe între orașe în ceea ce privește timpul necesar pentru înregistrarea unui transfer de drepturi de proprietate, iar diferențele în ceea ce privește costul transferului unui titlu de proprietate sunt minime. Procesul este cel mai rapid în Ploiești, unde este nevoie de 16 zile pentru transferul de proprietate, și cel mai lent este în Iași, unde este nevoie de 21 de zile (figura 13). Deși o reformă recentă a redus termenul legal pentru înregistrarea actelor la Cartea funciară la șapte zile lucrătoare pentru o procedură standard și la două zile lucrătoare pentru o procedură în regim de urgență, aceasta rămâne cea mai lungă etapă din întregul proces. În realitate, majoritatea notarilor favorizează procedura standard, chiar dacă birourile de cadastru și publicitate imobiliară nu reușesc de obicei să respecte termenul legal de șapte zile.

Costul transferului de proprietate este de 1% din valoarea proprietății în toate cele nouă orașe (57.947 RON în Iași, 57.942 RON în București și 57.917 RON în celelalte șapte orașe). Costul total este împărțit în mod egal între tariful notarial, reglementat la nivel național pe baza unui sistem de tarife variabile, și tariful de înregistrare, stabilit de Agenția Națională pentru Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Variațiile minore din București și Iași se datorează practicii larg răspândite în București de a face o verificare suplimentară, opțională, a înregistrărilor istorice ale proprietății pentru 25 RON și practicii experților din Iași de a obține certificate de lichidare fiscală utilizând opțiunea în regim de urgență în schimbul unei taxe de 30 RON.¹⁷

Tabelul 3 indică o prezentare generală detaliată – după pilon, categorie și subcategorie – a performanței orașelor din România referitoare la tema Spațiul de desfășurare a activității. Cele trei subcategorii detaliate mai jos sunt Transferul de proprietate, Autorizația de construire și Avizarea de mediu. Coloana cu punctele redimensionate arată totalul maxim de puncte pe care un oraș le poate obține pentru fiecare dintre domeniile măsurate. De exemplu, în cadrul Pilonului I, Calitatea reglementărilor pentru Spațiul de desfășurare a activității, categoria 1.1, Transfer de proprietate și administrarea terenurilor, subcategoriile 1.1.1, Standarde privind transferul de proprietate, și 1.1.2, Mecanismul de soluționare a litigiilor funciare, niciunul dintre orașe nu primește scorul maxim posibil de 15 puncte. În schimb, la subcategoria 1.1.3, Sistemul de administrare a terenurilor, toate orașele primesc punctajul maxim: 10 din 10. Cea mai mare variabilitate între orașe este observată în cadrul Pilonului III.

Figura 13. Timpul necesar pentru înregistrarea unui transfer de proprietate, după etapa procesului și oraș

Sursa: Subnational Business Ready

¹⁷ Un nou regulament de actualizare a tarifelor notariale a intrat în vigoare în ianuarie 2024. Pe baza noilor calcule, pentru o valoare a proprietății de 5.891.126 RON (egală cu de 100 de ori VNB pe cap de locuitor din 2021), tariful notarial este 38.152 RON (în loc de 28.361 RON), iar costul total ar fi de 67.667 RON (în loc de 57.917 RON). Cu toate acestea, această modificare nu este reflectată în datele de mai sus, care se bazează pe tarifele valabile pentru data de 31 decembrie 2023.

Tabelul 3. Spațiul de desfășurare a activității - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru Spațiul de desfășurare a activității												
1.1	Transferul de proprietate și administrarea terenurilor	11	40	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	
1.1.1	Standarde privind transferul de proprietate	4	15	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3	
1.1.2	Mecanismul de soluționare a litigiilor funciare	4	15	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	
1.1.3	Sistemul de administrare a terenurilor	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
1.2	Construcții, zonare și utilizarea terenurilor	20	40	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2	
1.2.1	Standarde de construcții	11	15	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	
1.2.2	Standarde energetice în construcții	4	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	
1.2.3	Regulamente privind zonarea și utilizarea terenurilor	5	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
1.3	Restricții privind deținerea și închirierea proprietăților	19	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
1.3.1	Companii naționale – Drepturi de proprietate	4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.3.2	Companii naționale – Închirieri	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.3.3	Companii străine – Drepturi de proprietate	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.3.4	Companii străine – Închirieri	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
1.4	Avizarea de mediu	12	10	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	
1.4.1	Avizarea de mediu pentru construcții	10	5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	
1.4.2	Mecanisme de soluționare a litigiilor pentru avizarea de mediu în construcții	2	5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	
	Total	62	100	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	90,7	
Pilonul II: Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru Spațiul de desfășurare a activității												
2.1	Disponibilitatea și eficiența serviciilor digitale	21	40	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7	
2.1.1	Transfer de proprietate – Servicii publice digitale	6	8	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	
2.1.2	Transfer de proprietate – Sistemul digital de gestionare și identificare a terenurilor	5	8	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	
2.1.3	Transfer de proprietate – Acoperirea agenției de cadastru și cartografiere	4	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2.1.4	Autorizații de construcție – Servicii publice digitale	4	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2.1.5	Avizarea de mediu – Servicii publice digitale	2	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2.2	Interoperabilitatea serviciilor	6	20	12,5	7,5	12,5	7,5	7,5	7,5	12,5	7,5	
2.2.1	Interoperabilitatea serviciilor pentru transferul de proprietate	4	10	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	
2.2.2	Interoperabilitatea serviciilor pentru autorizațiile de construire	2	10	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	

Tabelul 3. Spațiul de desfășurare a activității - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
2.3	Transparența informațiilor	19	40	29,0	29,0	30,8	29,0	29,0	30,8	29,0	30,8	
2.3.1	Bunuri imobile (inclusiv genul)	9	20	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	
2.3.2	Construcții, zonare și utilizarea terenurilor	8	15	10,6	10,6	12,5	10,6	10,6	12,5	10,6	12,5	
2.3.3	Autorizații de mediu	2	5	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
	Total	46	100	54,1	49,1	56,0	49,1	49,1	56,0	49,1	51,0	
Pilonul III: Eficiența operațională a stabilirii unui spațiu de desfășurare a activității												
3.1	Transferul de proprietate și administrarea terenurilor	3	40	36,7	36,3	36,1	29,6	38,0	37,7	36,1	36,3	38,7
3.1.1	Constrângeri majore privind accesul la terenuri	1	13,3	10,5	10,1	10,0	3,5	11,9	11,6	10,0	10,1	12,5
3.1.2	Timpul de obținere a unui transfer de proprietate	1	13,3	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1
3.1.3	Costuri pentru obținerea unui transfer de proprietate	1	13,3	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1
3.2	Autorizații de construire	2	40	33,8	26,6	31,4	19,4	36,0	19,2	39,0	33,2	27,6
3.2.1	Timpul de obținere a unei autorizații de construire	1	20	14,6	7,4	12,2	0,2	16,6	0,0	19,8	14,0	8,4
3.2.2	Costul obținerii unei autorizații de construire	1	20	19,2	19,2	19,2	19,2	19,4	19,2	19,2	19,2	19,2
3.3	Avizarea de mediu	2	20	19,9	19,9	19,9	19,9	20,0	20,0	20,0	19,9	19,9
3.3.1	Timpul pentru obținerea avizării de mediu	1	10	9,9	9,9	9,9	9,9	10,0	10,0	10,0	9,9	9,9
3.3.2	Costul obținerii avizării de mediu	1	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	7	100	90,4	82,8	87,4	68,9	94,0	76,9	95,1	89,4	86,2

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

1.5 Servicii de utilități

Electricitate¹⁸

Cadrul de reglementare al electricității din România se aplică uniform în toate regiunile, deși există diferențe semnificative în ceea ce privește calitatea serviciilor publice. Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) supraveghează monitorizarea și aprobarea tarifelor electricității, precum și calitatea serviciilor de electricitate pe baza standardelor de performanță. Cu toate acestea, planificarea și construirea în comun de către furnizorii de utilități, inclusiv dispozițiile privind autorizațiile comune de excavare și politicile de tip „sapă o dată”, nu sunt încă implementate pe deplin. Cu toate acestea, România aderă la bunele practici recunoscute la nivel internațional privind siguranța și sustenabilitatea de mediu a racordărilor la rețeaua de electricitate.

ANRE utilizează indicatori-cheie de performanță (KPI) pentru a monitoriza calitatea, fiabilitatea și sustenabilitatea aprovizionării cu electricitate. În timp ce mecanismele de descurajare financiară limitează întreruperile aprovizionării, îmbunătățirea politicilor comune de planificare și construire ar putea spori în continuare eficiența dezvoltării infrastructurii. Cadrul de reglementare impune ca persoanele care realizează instalații electrice să îndeplinească cerințe de certificare profesională și stabilește regimuri cuprinzătoare de inspecție și răspundere clară pentru instalațiile interne și externe de racordare la rețeaua de electricitate. Aceste măsuri asigură standarde de siguranță și responsabilitate la nivel înalt. Reglementările din România

pun accentul pe sustenabilitatea mediului, impunând respectarea standardelor de mediu pentru producția, transportul și distribuția de electricitate. De asemenea, companiile sunt încurajate să adopte practici eficiente din punct de vedere energetic, atât prin mandate legale, cât și prin stimulente financiare. Nu există stimulente nefinanciare pentru promovarea eficienței energetice.

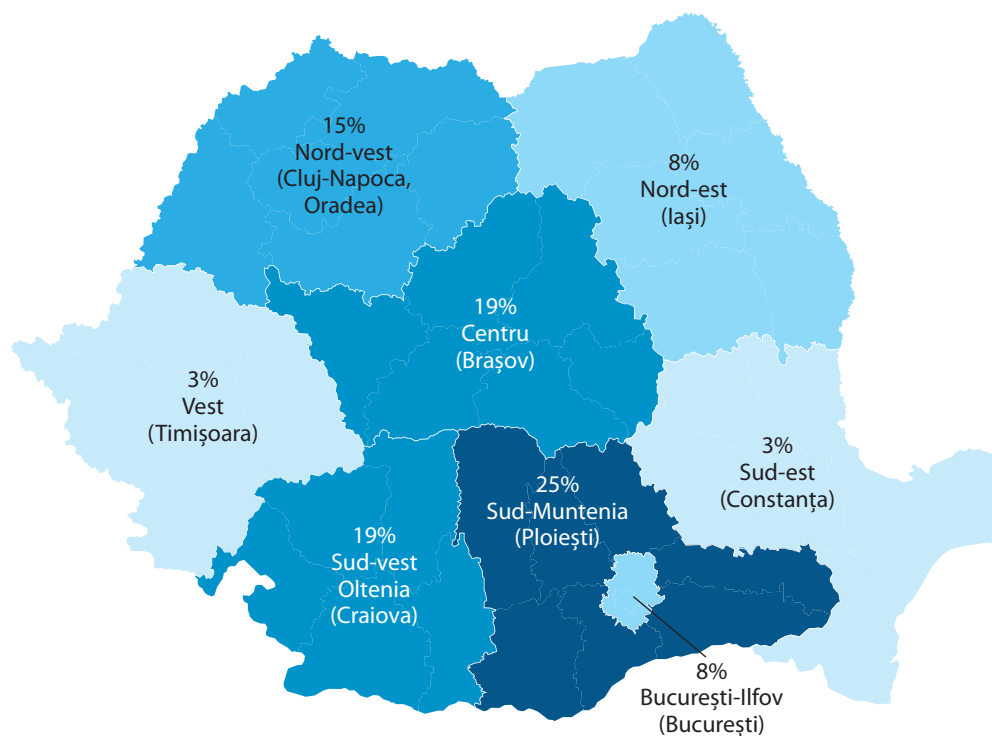
Eficiența în stabilirea de noi racordări la rețeaua de electricitate variază semnificativ între orașele din România. Procesul este cel mai rapid în Craiova, aproximativ 180 de zile, și cel mai lent în București, până la 317 zile. Aceste discrepanțe sunt cauzate în mare parte de perioadele de așteptare pentru obținerea avizelor și permiselor din partea autorităților municipale și a furnizorilor de utilități și necesității de a se asigura că noile racordări acoperă cererea fără a supraîncărca rețeaua existentă. Procesul implică mai multe etape, inclusiv solicitarea unei racordări, efectuarea unei evaluări tehnice, obținerea avizelor necesare și finalizarea lucrărilor de construire și instalare. Costurile asociate cu obținerea unei noi racordări la rețeaua de electricitate variază; în Craiova, costul variază de la 148.300 RON până la 450.000 RON. Costul mai ridicat este atribuit interacțiunii dintre factorii legați de expansiunea rapidă a orașului și o structură a rețelei electrice care nu a fost încă adaptată pentru a face față acestui nou nivel de creștere. În plus, în Craiova, distanța dintre linia principală de distribuție și consumator este cea mai mare dintre orașele măsurate.

În 2022, antreprenorii din România s-au confruntat în medie cu 1,4 întreruperi în furnizarea electricității, fiecă-

¹⁸ Consultați secțiunea 4.1 „Servicii de utilități în detaliu - Electricitate” pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

Harta 3. Procentul firmelor care dețin sau folosesc în comun un generator, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

re având o durată de aproape 68 de minute. Clienții din Brașov, Iași și Ploiești au înregistrat cele mai mari frecvențe ale întreruperilor, cu o medie de 1,8 întreruperi, fiecare durând aproape două ore. Din cauza disparităților regionale în ceea ce privește fiabilitatea furnizării, unele companii din România aleg să dețină sau să folosească în comun generatoare de electricitate. Datele din studiile Enterprise Survey ale Băncii Mondiale arată că procentul de companii care dețin sau folosesc în comun generatoare variază semnificativ în funcție de regiune, de la 3% în unele zone la 25% în altele (harta 3), reflectând nivelurile diferite de fiabilitate și de frecvență a întreruperilor în furnizarea electricității în diferite regiuni.

Apă¹⁹

România are un cadru național de reglementare pentru serviciile utilitare de alimentare cu apă, însă implementarea și calitatea guvernantei variază de la oraș la oraș. Cadrul cuprinde mai multe aspecte esențiale menite să asigure implementarea eficientă, siguranța și sustenabilitatea ra-

cordărilor la rețeaua de apă. Acesta impune mecanisme de descurajare financiară pentru a reduce la minimum întreruperile alimentării cu apă și stabilește regimuri de inspecție reglementate pentru instalațiile externe, împreună cu cerințe de răspundere pentru racordările la rețeaua de apă. Cu toate acestea, cadrul normativ nu prevede regimuri de inspecție reglementate pentru instalațiile interne și cerințe de calificare pentru specialiștii care operează sistemele de alimentare cu apă.

Sustenabilitatea mediului este abordată prin cerințe privind practicile sustenabile de gestionare a apelor reziduale, dar reglementările privind reutilizarea apelor reziduale și stimulentele pentru adoptarea practicilor de economisire a apei sunt absente. De asemenea, cadrul pune accentul pe monitorizarea tarifelor și pe calitatea serviciilor de alimentare cu apă, dar nu reușește să promoveze dezvoltarea coordonată a infrastructurii prin politici de planificare comună precum „sapă o dată”.

Calitatea guvernantei și transparența serviciilor de alimentare cu apă variază semnificativ între orașele din România.

19 Consultați secțiunea 4.2, „Servicii de utilități în detaliu – Apă” pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

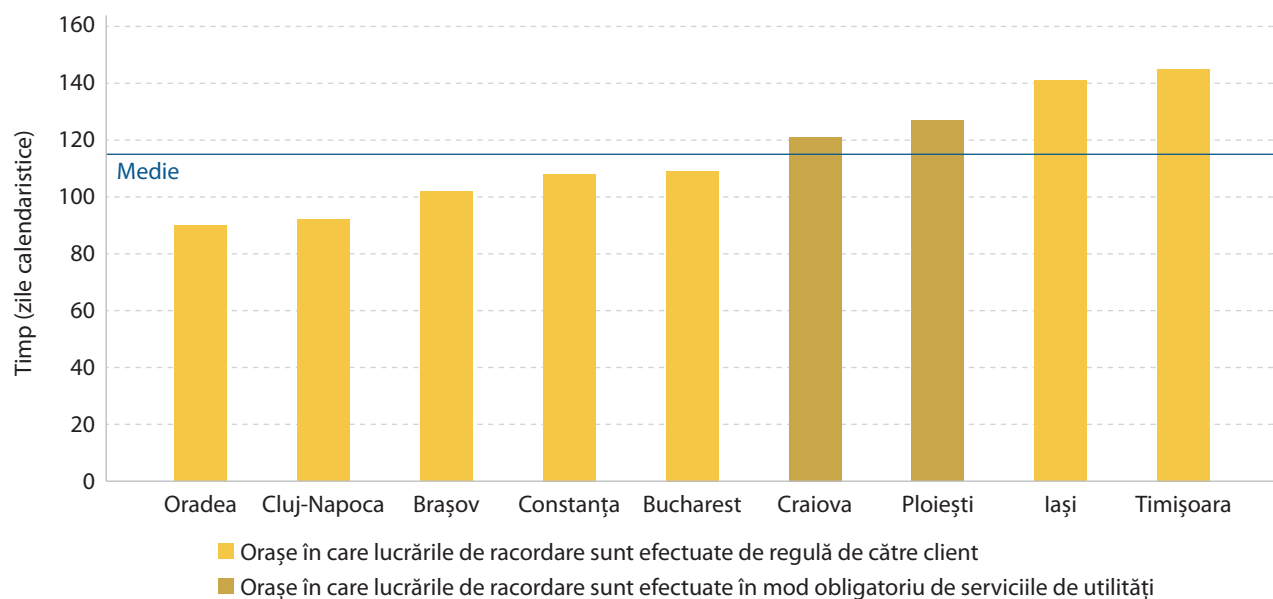
Orașele București și Iași sunt singurele orașe în care indicatorii cheie de performanță pentru fiabilitatea aprovizionării sunt disponibili online. În plus, orașele Brașov și Cluj-Napoca sunt singurele care permit antreprenorilor să urmărească online stadiul cererilor pentru noi racordări. Niciun oraș nu publică indicatori cheie de performanță pentru a monitoriza online sustenabilitatea de mediu a aprovizionării cu apă. De asemenea, lipsesc mecanismele de interoperabilitate între serviciile de utilități responsabile pentru rețelele de electricitate, apă și internet.

Timpul necesar pentru racordarea rețeaua de apă în România variază foarte mult în funcție de locație, dar, în medie, durează aproximativ 115 zile și costă 10.000 RON

(figura 14). Costul pentru racordarea la rețeaua de apă este relativ omogen și depinde în principal de tarifele percepute de furnizorii privați care efectuează instalarea și de tipul de contor instalat.

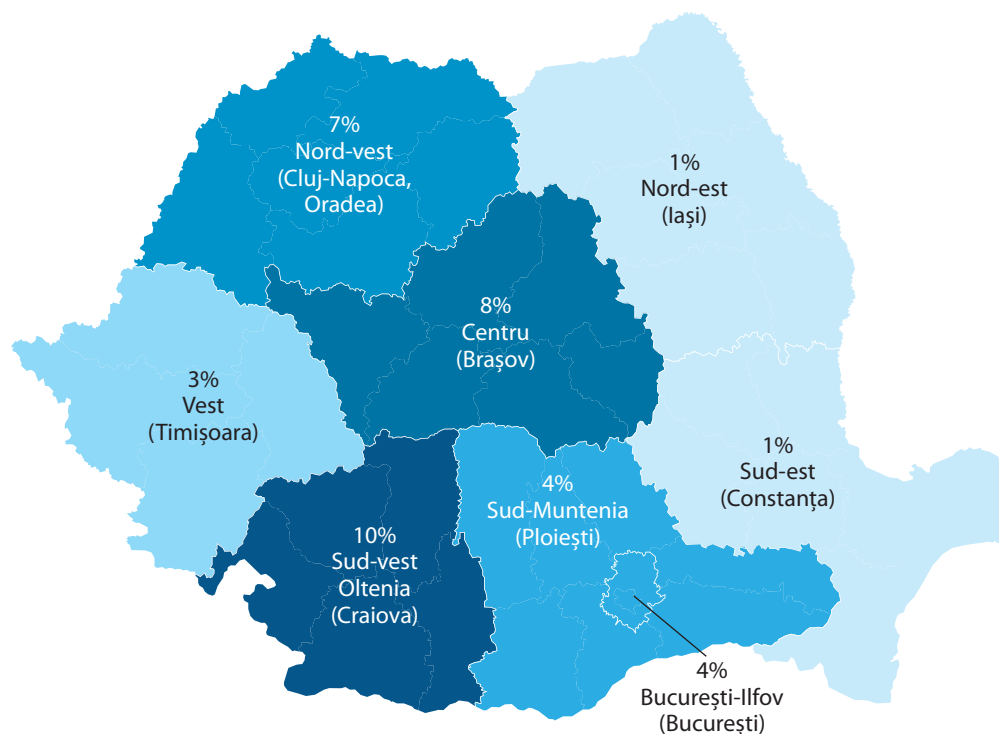
Cele mai multe companii din România beneficiază de un sistem fiabil de alimentare cu apă, conform datelor din studiile Enterprise Survey ale Băncii Mondiale: aproximativ 95% dintre companii raportează niciun fel de insuficiență a apei. Cu toate acestea, continuitatea serviciilor variază în funcție de regiune; de exemplu, 10% din companiile din regiunea Sud-vest Oltenia (Craiova) se confruntă cu insuficiențe de apă, comparativ cu doar 1% în regiunile Nord-est (Iași) și Sud-est (Constanța) (harta 4).

Figura 14. Timpul mediu de obținere pentru racordarea la rețeaua de apă, după oraș

Sursa: Subnational Business Ready

Harta 4. Procentul companiilor care raportează o insuficiență în aprovizionarea cu apă, în funcție de regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Internet²⁰

România menține standarde uniforme pentru reglementările privind internetul în întreaga țară. În conformitate cu bunele practici internaționale, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) supraveghează tarifele de conectivitate angro, iar o altă autoritate este abilitată să investigheze comportamentul anticoncurențial. Cu toate că ANCOM monitorizează și publică indicatori cheie de performanță pentru fiabilitatea și calitatea serviciilor de internet, nu există un set de standarde de performanță care să asigure o calitate și o fiabilitate constante a serviciilor.

Cadrul de reglementare din România include prevederi menite să asigure implementarea eficientă și furnizarea de calitate a conexiunilor la internet. Politicile comune de planificare și construcție, cunoscute sub denumirea de strategii de tipul „sapă o dată”, reduc la minimum întreruperile și costurile asociate dezvoltării infrastructurii. Mandatele legale impun operatorilor să împartă accesul la infrastruc-

tura pasivă și activă, în special pentru ultimul kilometru. În plus, furnizorilor de servicii de infrastructură digitală li se acordă drepturi de trecere, ceea ce facilitează implementarea mai facilă a serviciilor necesare. Mecanismele financiare de descurajare și de stimulare penalizează întreruperile de servicii și stimulează furnizorii de servicii internet (FSI) să mențină o calitate constantă a serviciilor.

Cadrul de reglementare ar putea fi aliniat mai îndeaproape cu bunele practici internaționale prin introducerea unor standarde de performanță pentru calitatea și fiabilitatea serviciilor de internet. Cu toate acestea, absența unor standarde de performanță stabilite pentru calitatea și fiabilitatea serviciilor de internet rămâne o problemă, deoarece, în lipsa unor repere clare, devine dificil ca furnizorii de servicii de internet să fie trași la răspundere pentru deficiențele serviciilor sau să se asigure o experiență consecventă a utilizatorilor în diferite regiuni. ANCOM supraveghează tarifele de conectivitate angroși investighează practicile anticoncurențiale, dar nu aplică termene specifice pentru agențiile implicate în furnizarea de infrastructuri digitale noi.

²⁰ Consultați secțiunea 4.3, „Servicii de utilități în detaliu – Internet” pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

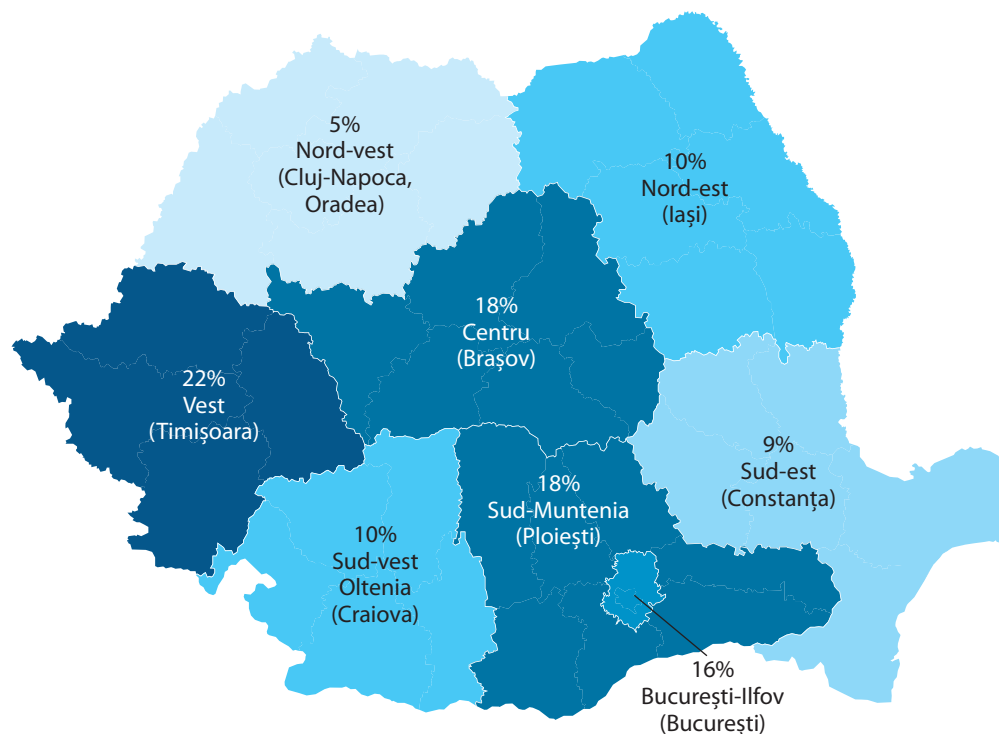
Toate orașele măsurate din România oferă servicii digitale de solicitare a noilor conexiuni comerciale la internet și este posibilă plata digitală a taxelor. Cu toate acestea, baza de date privind infrastructura nu are o platformă online cu informații complete privind lucrările planificate la rețelele de utilități și niciun sistem online nu gestionează autorizațiile de excavare. Mecanismele de coordonare pentru obținerea autorizațiilor de excavare sunt, de asemenea, insuficiente, deoarece nu există nicio agenție specializată care să se ocupe de aceste autorizații. Măsurile de transparență includ disponibilitatea online a indicatorilor de calitate a serviciilor și a indicatorilor cheie de performanță privind fiabilitatea și calitatea internetului. În plus, informațiile privind întreruperile planificate ale serviciilor de internet sunt accesibile publicului, iar un mecanism independent de soluționare a plângerilor abordează problemele legate de furnizarea serviciilor de internet. Deși tarifele lunare pentru internet sunt postate online, modificările tarifelor nu sunt comunicate clienților cu cel puțin un ciclu de facturare înainte, iar formulele care explică modul în care sunt stabilite nivelurile tarifelor nu sunt publicate.

Eficiența furnizării internetului variază între orașele din România, de la două zile în Craiova și Timișoara, la șapte zile în Oradea și Brașov. Per ansamblu, datele din studiile

Enterprise Survey ale Băncii Mondiale arată că 13% dintre companiile din România au raportat că s-au confruntat cu întreruperi ale internetului. Regiunea Vest (Timișoara) raportează cel mai mare număr de întreruperi, cu 22% din firme afectate, în timp ce regiunile Nord-est (Iași) și Sud-est (Constanța) raportează cel mai mic număr, cu cifre sub 10% (harta 5).

Tabelul 4 oferă o prezentare generală detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanței orașelor din România evaluate pe tema Serviciilor de utilități. Cele trei subcategorii detaliate sunt Electricitatea, Apa și Internetul. Coloana cu punctele redimensionate indică punctele maxime pe care un oraș le poate obține pentru fiecare zonă măsurată. În cadrul Pilonului I, Calitatea reglementărilor privind serviciile de utilități, categoria 1.1, Electricitate, de exemplu, niciunul dintre cele nouă orașe nu primește numărul total maxim posibil de 8,3 puncte în subcategoriile 1.1.1, Monitorizarea reglementărilor privind tarifele și calitatea serviciilor, și 1.1.2, Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității. În schimb, toate orașele primesc numărul maxim de puncte (8,3) la celelalte două subcategorii: 1.1.3, Siguranța conectărilor la utilități și 1.1.4, Sustenabilitatea mediului. Cea mai mare variabilitate între orașe este observată în cadrul Pilonului III.

Harta 5. Procentul companiilor care s-au confruntat cu întreruperi ale internetului, după regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Tabelul 4. Servicii de utilități - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind serviciile de utilități												
1.1	Electricitate	10	33,3	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2	29,2
1.1.1	Monitorizarea reglementării tarifelor și a calității serviciilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.1.2	Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității	2	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.1.3	Siguranța conectărilor la utilități	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.1.4	Sustenabilitatea mediului	3	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.2	Apă	12	33,3	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2
1.2.1	Monitorizarea reglementării tarifelor și a calității serviciilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.2.2	Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității	2	8,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
1.2.3	Siguranța conectărilor la utilități	3	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
1.2.4	Sustenabilitatea mediului	5	8,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
1.3	Internet	11	33,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3
1.3.1	Monitorizarea reglementării tarifelor și a calității serviciilor	2	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
1.3.2	Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității	4	13,3	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8
1.3.3	Siguranța conectărilor la utilități	3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
1.3.4	Sustenabilitatea mediului	2	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Total	33	100	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7	73,7
Pilonul II: Calitatea guvernanței și transparența serviciilor de utilități												
2.1	Electricitate	15	33,33	26,5	26,5	26,5	26,5	25,5	26,5	26,5	26,5	26,5
2.1.1	Servicii digitale și interoperabilitate	4	8,3	5,2	5,2	5,2	5,2	4,2	5,2	5,2	5,2	5,2
2.1.2	Disponibilitatea informațiilor și transparența	6	8,3	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
2.1.3	Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv aspecte de gen și mediu)	3	8,3	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.1.4	Implementarea reglementărilor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
2.2	Apă	15	33,3	23,2	21,9	22,7	18,7	20,0	24,8	20,8	20,4	20,4
2.2.1	Servicii digitale și interoperabilitate	4	8,3	6,3	4,2	5,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
2.2.2	Disponibilitatea informațiilor și transparența	6	8,3	5,3	6,1	4,5	4,9	4,2	5,7	4,9	4,5	4,5
2.2.3	Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv aspecte de gen și mediu)	3	8,3	3,3	3,3	6,7	3,3	3,3	6,7	3,3	3,3	3,3
2.2.4	Implementarea reglementărilor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor	2	8,3	8,3	8,3	6,3	6,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3

Tabelul 4. Servicii de utilități - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
2.3	Internet	13	33,3	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7
2.3.1	Servicii digitale și interoperabilitate	4	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
2.3.2	Disponibilitatea informațiilor și transparența	5	8,3	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2.3.3	Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv aspecte de gen și mediu)	2	8,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
2.3.4	Implementarea reglementărilor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor	2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3
	Total	43	100	71,4	70,1	70,8	66,8	67,1	73,0	68,9	68,5	68,5
Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de utilități												
3.1	Electricitate	5	33,3	25,1	18,4	22,2	21,6	28,7	22,8	25,7	27,4	18,9
3.1.1	Timp pentru conectare	1	16,7	9,0	1,8	5,8	5,0	12,7	6,3	9,3	11,8	2,3
3.1.2	Fiabilitatea alimentării	4	16,7	16,1	16,5	16,4	16,6	16,1	16,5	16,4	15,5	16,6
3.2	Apă	2	33,3	19,3	19,0	21,2	19,2	16,2	17,0	21,7	17,3	16,7
3.2.1	Timp pentru conectare	1	16,7	3,5	2,5	5,2	2,5	1,2	0,3	5,7	0,8	0,2
3.2.2	Fiabilitatea alimentării	1	16,7	15,8	16,5	16,0	16,7	15,0	16,7	16,0	16,5	16,5
3.3	Internet	2	33,3	19,3	26,3	26,8	29,8	32,8	23,0	20,0	29,3	31,7
3.3.1	Timp pentru conectare	1	16,7	3,3	10,2	10,2	13,3	16,3	6,5	3,3	13,3	16,3
3.3.2	Fiabilitatea alimentării	1	16,7	16,0	16,2	16,7	16,5	16,5	16,5	16,7	16,0	15,3
	Total	9	100	63,8	63,7	70,2	70,6	77,7	62,8	67,4	74,0	67,2

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

1.6 Soluționarea litigiilor²¹

Cadrul de reglementare al României pentru soluționarea litigiilor²² este uniform în întreaga țară și urmează bunele practici internaționale în materie de integritate judiciară. De exemplu, există coduri de etică pentru judecători și executorii judecătorești, iar judecătorii sunt obligați să își declare public bunurile. Legile și reglementările relevante stipulează standardele de timp pentru depunerea unei întâmpinări, sugerarea de noi dovezi și emiterea unei hotărâri. Cu toate acestea, nu sunt disponibile audieri preliminare și nu a fost stabilit niciun termen pentru emiterea unei expertize sau pentru comunicarea plângerilor inculpaților. În mod similar, deși cadrul de reglementare al României oferă protecție juridică în arbitraj și mediere, acesta nu conține prevederi explicite privind arbitrajul fără condiții cu companiile de stat și organismele publice, precum și norme specifice privind recunoașterea și executarea acordurilor internaționale de mediere care nu sunt aprobate de instanță.

În general, furnizarea de servicii publice este în mare parte uniformă în toate orașele măsurate, cu unele excepții în ceea ce privește instanțele. În 2004, au fost înființate tribunale comerciale specializate în trei orașe, inclusiv Cluj-Napoca, un oraș de referință în acest studiu. Cu toate acestea, București, Constanța, Craiova, Oradea și Timișoara au secții comerciale specializate în cadrul instanțelor lor, permițând judecătorilor să se ocupe exclusiv de cauzele comerciale. În schimb, judecătorii de la tribunalele din Brașov și Ploiești se ocupă de o combinație de cauze comerciale,

administrative și fiscale, iar judecătorii din Iași se ocupă de cauze comerciale în secția civilă a tribunalului.

Serviciile publice digitalizate de soluționare a litigiilor nu sunt disponibile pe scară largă în instanțele din România. Plata electronică a taxelor judiciare, urmărirea online a cazurilor și accesul online la calendarul instanțelor sunt disponibile, însă sentințele nu sunt emise în format electronic, schimburile de probe digitale și notificarea digitală a plângerilor inițiale nu pot fi făcute digital. Începând din noiembrie 2021, transparența judiciară a crescut semnificativ ca urmare a publicării online a hotărârilor judecătorești la toate nivelurile instanțelor, inclusiv a oricăror decizii provizorii.

Timpul de soluționare a litigiilor comerciale variază de la un oraș la altul. O variație esențială o reprezintă timpul necesar pentru pronunțarea hotărârilor după finalizarea audierilor, judecătorii din Ploiești și Oradea având nevoie de 48 și, respectiv, 50 de zile, în timp ce judecătorii din Timișoara au nevoie de 100 de zile, iar cei din București și Cluj-Napoca de 90 de zile. În instanțele de fond, procesele durează 19 luni în Brașov și doar 12 luni în Oradea, unde judecătorii acceptă depunerea plângerilor inițiale prin e-mail, ceea ce accelerează acest proces, în timp ce judecătorii din Brașov acceptă doar copii tipărite. Și timpul necesar pentru executarea unei hotărâri judecătorești diferă – 23 de zile în Craiova comparativ cu 48 de zile în Constanța – din cauza diferențelor în ceea ce privește rapiditatea cu care băncile comerciale transferă activele către executorii judecătorești.

21 Consultați secțiunea 5, „Soluționarea litigiilor în detaliu”, pentru mai multe informații privind categoria, contextul specific fiecărei țări și o evaluare detaliată a datelor.

22 Principalele instrumente juridice care reglementează soluționarea litigiilor în România sunt Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă; Regulamentul privind organizarea și funcționarea Curții de arbitraj comercial internațional de pe lângă Camera de comerț și industrie a României; Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești și Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară.

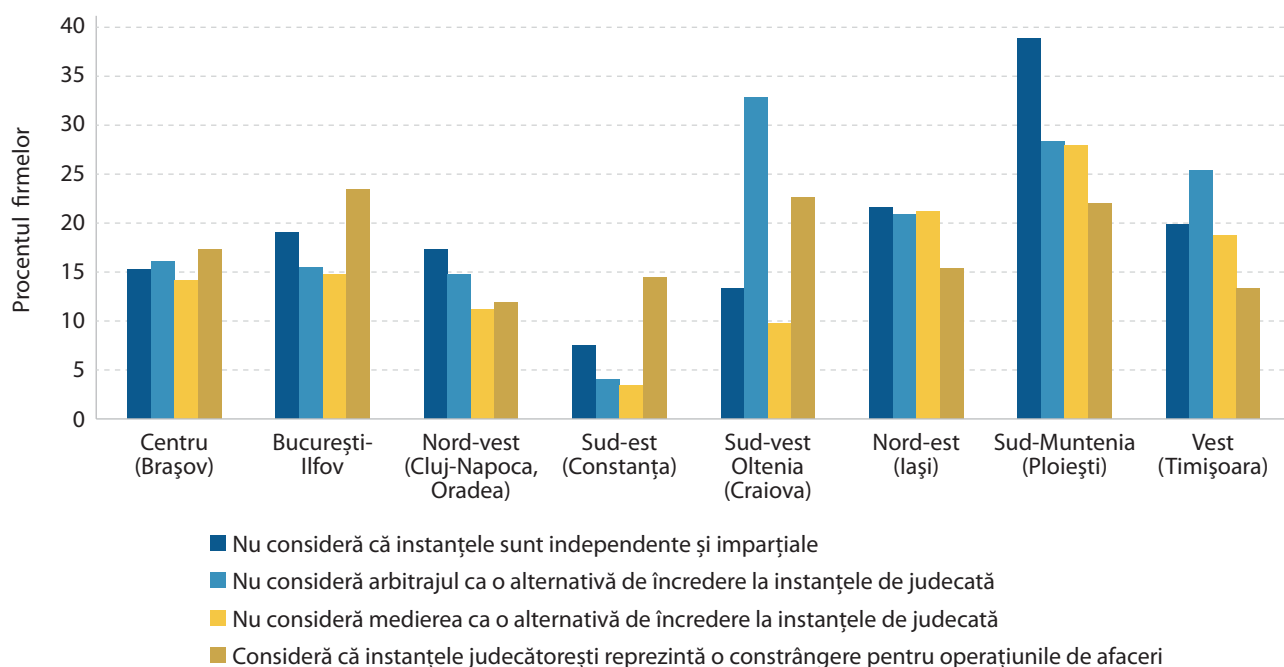
Costurile litigiilor variază de la 5,8% din valoarea reclamației în Oradea la 12% în Craiova,²³ în principal din cauza diferențelor între onorariile avocaților, care depind de mărimea firmei de avocatură, de situația financiară a clienților și de disponibilitatea avocaților. De exemplu, onorariile avocaților reprezintă 2,65% din valoarea cererii de despăgubire în București, un oraș extrem de saturat de avocați și competitiv, dar 5% în Craiova, un oraș cu mai puțini avocați. În mod similar, costurile de executare variază și din cauza diferențelor dintre onorariile avocaților, care variază de la 0,46% în Cluj-Napoca la 1,4% în Constanța, de exemplu. În cazul în care creditorii trebuie să plătească un avans executorilor judecătorești, diferența este mult mai mare, de 0,06% în Cluj-Napoca și până la 3,53% în Constanța. Cu toate acestea, taxele avansate sunt plătite din fondurile sechestrare ale debitorului și, prin urmare, nu sunt considerate costuri de executare în cadrul acestui studiu.

Rezultatele studiilor Enterprise Survey ale Băncii Mondiale arată că, în România, în medie, 19% dintre companii nu consideră că instanțele sunt independente și imparțiale. În regiunea Nord-vest, 12% dintre companii consideră că

instanțele judecătorești reprezintă o constrângere în desfășurarea activității, în timp ce în regiunea Sud-vest Oltenia acest procent este de 23%. Aproape toate companiile din regiunea de Sud-est consideră arbitrajul și medierea drept alternative fiabile la soluționarea litigiilor prin intermediul instanțelor judecătorești, însă în Sud-Muntenia, doar 72% din companii sunt de aceeași părere (figura 15).

Tabelul 5 oferă o prezentare detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanței orașelor din România pe tema soluționării litigiilor. Coloana cu punctele redimensionate indică punctele maxime pe care un oraș le poate obține pentru fiecare zonă măsurată. De exemplu, niciunul dintre orașele măsurate nu primește scorul maxim total posibil de 40 de puncte în cadrul Pilonului I, Calitatea reglementărilor pentru soluționarea litigiilor, categoria 1.1, Litigii judiciare, subcategoria 1.1.1, Certitudinea procedurală, care include litigiile de mediu. De fapt, niciunul dintre orașe nu primește un scor maxim la niciuna dintre subcategoriile categoriei „Soluționarea litigiilor”, deși unele orașe obțin un scor foarte apropiat de plafonul superior.

Figura 15. Percepția companiilor asupra instanțelor și mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor, după categorie și regiune

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

23 Pentru o valoare a creanței de 1.178.225 RON, egală cu de 20 de ori VNB pe cap de locuitor din 2021. VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

Tabelul 5. Soluționarea litigiilor - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru soluționarea litigiilor												
1.1	Litigii judiciare	14	66,7	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	47,5	
1.1.1	Certitudinea procedurală (inclusiv mediul)	9	40	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8	
1.1.2	Integritatea judiciară (inclusiv genul)	5	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	
1.2	Soluționarea Alternativă a Litigiilor (SAL)	10	33,3	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8	
1.2.1	Măsuri de protecție legale în arbitraj	6	16,7	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	
1.2.2	Măsuri de protecție legale în mediere	4	16,7	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	
	Total	24	100	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	75,2	
Pilonul II: Servicii publice pentru soluționarea litigiilor												
2.1	Litigii judiciare	19	66,7	28,8	34,4	34,4	34,4	34,4	28,8	34,4	30,2	34,4
2.1.1	Structura organizațională a instanțelor	4	22,2	14,8	20,4	20,4	20,4	20,4	14,8	20,4	14,8	20,4
2.1.2	Digitalizarea proceselor judiciare	8	22,2	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	6,9	5,6
2.1.3	Transparența instanțelor (inclusiv genul)	7	22,2	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
2.2	Soluționarea Alternativă a Litigiilor (SAL)	9	33,3	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9	21,9
2.2.1	Servicii publice pentru arbitraj (inclusiv genul)	4	16,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7
2.2.2	Servicii publice pentru mediere (inclusiv genul)	5	16,7	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2	12,2
	Total	28	100	50,8	56,3	56,3	56,3	56,3	50,8	56,3	52,2	56,3
Pilonul III: Ușurința de a soluționa un litigiu comercial												
3.1	Litigii judiciare	8	66,7	58,7	54,8	61,2	62,5	58,0	59,9	63,8	49,7	59,8
3.1.1	Gradul de încredere al instanțelor	2	26,7	23,5	19,2	24,9	25,1	20,5	23,1	24,9	11,9	24,1
3.1.2	Eficiența operațională a proceselor judiciare	6	40	35,3	35,6	36,3	37,5	37,5	36,9	38,8	37,9	35,6
3.2	Soluționarea Alternativă a Litigiilor (SAL)	6	33,3	27,1	29,8	30,4	32,0	25,3	24,6	31,3	19,3	21,8
3.2.1	Gradul de încredere al SAL	2	13,3	10,7	10,7	11,9	13,3	6,5	5,1	11,9	0,7	4,4
3.2.2	Eficiența operațională a proceselor de arbitraj	4	20	16,4	19,1	18,5	18,6	18,9	19,5	19,4	18,6	17,4
	Total	14	100	85,8	84,7	91,6	94,5	83,3	84,5	95,1	69,0	81,6

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

1.7 Insolvența societăților comerciale²⁴

România are un cadru de reglementare uniform pentru insolvența societăților comerciale, fără variații la nivel național. Legislația privind insolvența include mai multe bune practici, inclusiv prevederi privind suspendarea automată a acțiunilor împotriva unui debitor la deschiderea procedurii de insolvență și care permit continuarea contractelor esențiale existente. Cadrul legislativ sprijină finanțarea debitorilor în timpul insolvenței, contribuind la potențiala redresare. Cu toate acestea, Legea insolvenței nu include o procedură completă pentru întreprinderile mici.

Digitalizarea procedurilor de insolvență în România s-a îmbunătățit, cu aplicații dedicate pentru depunerea și comunicarea digitală. Pe de o parte, adoptarea instrumentelor digitale nu este pe deplin uniformă în toate orașele măsurate, cu sisteme îmbunătățite de gestionare a cazurilor adoptate într-un număr limitat de instanțe – Iași, Cluj-Napoca și Timișoara – unde sistemele de arhivare a cazurilor se conectează automat la platforma instanței de gestionare a cazurilor. Pe de altă parte, utilizarea aplicațiilor electronice de către administratorii de insolvență este uniformă la nivel național pentru a gestiona dosarele și documentele, a simplifica procedurile, a furniza analize statistice și a facilita soluționarea cazurilor. În plus, Uniunea Națională a Practicienilor de Insolvență a dezvoltat platforme electronice pentru licitații și anunțuri, sporind transparența și accesibilitatea procesului. Pentru digitalizarea procedurilor judiciare, Ministerul Justiției a completat aceste eforturi cu sistemul electronic ECRIS.

Transparența acestor servicii publice a fost sporită prin implementarea pe scară largă a instanțelor electronice, inclusiv urmărirea cazurilor de insolvență, plata digitală a instanțelor, accesul online la ordine și decizii, licitațiile online și audierile virtuale (deși astfel de audieri sunt rar utilizate). Cu toate acestea, interoperabilitatea dintre instanțe și sistemele externe rămâne deficitară, informațiile fiind transmise aleatoriu între instanțe. În afară de Tribunalul specializat pentru cauze comerciale din Cluj-Napoca și secțiile comerciale specializate din cadrul instanțelor din marile orașe care se ocupă exclusiv de cauze comerciale și de insolvență, toți judecătorii sunt judecători sindici, specializați în cauze de insolvență și faliment. Cel mai proeminent exemplu, la București, Secția a șaptea a Tribunalului este dedicată exclusiv cauzelor de insolvență și este deservită în întregime de judecători sindici.

Durata procedurilor de insolvență variază de la un oraș la altul. Orașul Iași, unde lichidarea durează 36 de luni, are doar patru judecători sindici, iar numai în 2023 instanța a primit 1.601 dosare de insolvență, mai mult decât dublu față de cele 715 dosare de insolvență din Craiova, de exemplu.²⁵ Secția specială din București, deservită în întregime de judecători sindici, are nevoie de 31,5 luni pentru o lichidare. Cu 13 judecători sindici, Cluj-Napoca urmează îndeaproape, cu 30 de luni pentru o lichidare. Orașe precum Ploiești, unde procedura de lichidare durează 25,5 luni, au depășit treptat deficitul de personal și au consolidat expertiza judiciară, reducându-și numărul de dosare judiciare restante de la 1.548 în 2019 la 1.119 în 2023.²⁶ Tribunalul din Oradea,

²⁴ Consultați secțiunea 6, „Insolvența societăților comerciale în detaliu”, pentru mai multe informații privind tema, contextul specific țării și o evaluare detaliată a datelor.

²⁵ Date de la Judecătoria Craiova (2024). Prin amabilitatea Judecătoriei din Craiova.

²⁶ Date de la Judecătoria Ploiești (2023). Prin amabilitatea Judecătoriei din Ploiești.

în ciuda celor aproape 600 de insolvențe din județul său în 2023,²⁷ și-a eficientizat procedurile de lichidare, se pare datorită investițiilor în instruirea judecătorilor; procesul său de lichidare durează acum 22,5 luni. Orașul Brașov, care are un timp de lichidare de 27 de luni datorită metodei sale eficiente „primul intrat, primul ieșit”, înregistrează un procent bun de lichidare (583 de cazuri noi de insolvență și 582 de cazuri închise în 2023).²⁸ În general, în România, întârzierile în lichidare sunt cauzate deseori dificultăților în vânzarea activelor, în timp ce procedurile de reorganizare se confruntă cu dificultăți precum eșecul restructurării debitorilor și planuri de reorganizare nerealiste.

Orașele mai mari, ca de exemplu București, înregistrează cele mai mari costuri de lichidare, de 19% din valoarea de piață a companiei insolvente, spre deosebire de Oradea, cu un cost de 3,5%.²⁹ Costurile de reorganizare din România depășesc costurile de lichidare. În Cluj-Napoca, taxele de reorganizare ajung la 23%.

Tabelul 6 oferă o prezentare generală detaliată – pe piloni, categorii și subcategorii – a performanței orașelor din România în categoria Insolvența societăților comerciale. Coloana cu punctele redimensionate indică punctele maxime pe care un oraș le poate obține pentru fiecare zonă măsurată. De exemplu, niciunul dintre orașe nu primește scorul maxim total posibil de 15 puncte la Pilonul I, Calitatea reglementărilor privind procedurile judiciare de insolvență, categoria 1.1, Standarde juridice și procedurale în procedurile de insolvență, pentru subcategoria 1.1.1, Standarde înainte de începerea și la începerea lichidării și reorganizării. În schimb, toate orașele primesc scorul maxim, 20 și, respectiv, 10, la categoria 1.2, Activele debitorului și participarea creditorilor la procedurile de insolvență, subcategoriile 1.2.2, Drepturile creditorilor în lichidare și reorganizare (inclusiv mediu) și 1.2.3, Selectarea și demiterea administratorului de insolvență. Cea mai mare variabilitate între orașe este observată în cadrul Pilonului III.

²⁷ Ministerul Justiției, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <https://www.onrc.ro/index.php/ro/statistici?id=252>

²⁸ Date de la Tribunalul Brașov (2023). Prin amabilitatea Judecătoriei din Brașov.

²⁹ Pentru o societate insolventă, cu o valoare de piață de 8.836.650 RON, egală cu de 150 de ori VNB pe cap de locuitor în 2021. VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON.

Tabelul 6. Insolvența societăților comerciale - Scoruri

	Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara	
Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind procedurile judiciare de insolvență												
1.1	Standarde juridice și procedurale în procedurile de insolvență	10	30	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
1.1.1	Standarde înainte de începerea și la începerea Lichidării și Reorganizării	5	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.1.2	Standarde după începerea Lichidării și Reorganizării	5	15	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.2	Activele debitorului și participarea creditorului la procedurile de insolvență	14	50	41,3	41,3	41,3	41,3	40,3	41,3	41,3	41,3	41,3
1.2.1	Tratarea și protecția activelor debitorului în timpul Lichidării și Reorganizării (inclusiv mediul)	6	20	18,0	18,0	18,0	18,0	17,0	18,0	18,0	18,0	18,0
1.2.2	Drepturile creditorilor în Lichidare și Reorganizare (inclusiv mediul)	5	20	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
1.2.3	Selectarea și revocarea administratorului de insolvență	3	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.3	Proceduri specializate de insolvență și insolvență internațională	5	20	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
1.3.1	Proceduri specializate de insolvență pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici	3	10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2	Insolvența transfrontalieră	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	29	100	81,3	81,3	81,3	81,3	80,3	81,3	81,3	81,3	81,3
Pilonul II: Calitatea infrastructurii instituționale și operaționale pentru procedurile judiciare de insolvență												
2.1	Servicii digitale (instanțe electronice) în procedurile de insolvență	7	40	26,7	26,7	40,0	26,7	26,7	40,0	26,7	26,7	40,0
2.1.1	Servicii electronice în Lichidare și Reorganizare	4	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.1.2	Sisteme electronice de gestionare a cazurilor în Lichidare și Reorganizare	3	20	6,7	6,7	20,0	6,7	6,7	20,0	6,7	6,7	20,0
2.2	Interconectivitatea în cadrul procedurilor de insolvență	2	20	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0
2.2.1	Conectivitatea serviciilor digitale cu sistemele externe în Lichidare și Reorganizare	1	10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2	Interconectarea între sistemul de gestionare electronică a dosarelor și sistemele de depunere electronică a cererilor în Lichidare și Reorganizare	1	10	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	10,0
2.3	Informații publice privind procedurile de insolvență și registrul practicienilor de insolvență	5	20	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	20,0	13,3	13,3
2.3.1	Informații publice privind numărul și durata Lichidărilor și Reorganizărilor, precum și a hotărârilor judecătorești în materie de insolvență	3	10	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	10,0	3,3	3,3
2.3.2	Disponibilitatea unui registru public al practicienilor în insolvență	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

Tabelul 6. Insolvența societăților comerciale - Scoruri

		Nr. de indicatori	Puncte redimensionate	Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
2.4	Funcționari publici și administratori de insolvență	3	20	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
2.4.1	Specializarea instanțelor cu competență în materie de Reorganizare și Lichidare	2	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
2.4.2	Expertiza administratorului insolvenței în practică	1	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Total	17	100	60,0	60,0	83,3	60,0	60,0	83,3	66,7	60,0	83,3
Pilonul III: Eficiența operațională a soluționării procedurilor judiciare de insolvență												
3.1	Proceduri de lichidare	2	50	38,5	17,8	34,3	44,8	39,0	26,0	46,3	43,0	32,3
3.1.1	Țimpul de soluționare a unei proceduri de lichidare	1	25	16,8	10,5	12,5	21,0	14,5	5,0	21,5	18,5	14,5
3.1.2	Costul de soluționare a unei proceduri de lichidare	1	25	21,8	7,3	21,8	23,8	24,5	21,0	24,8	24,5	17,8
3.2	Proceduri de reorganizare	2	50	15,3	16,8	0,0	15,3	20,0	12,5	21,0	18,5	0,3
3.2.1	Țimpul de soluționare a unei proceduri de reorganizare	1	25	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.2	Costul de soluționare a unei proceduri de reorganizare	1	25	15,3	16,8	0,0	15,3	20,0	12,5	21,0	18,5	0,3
	Total	4	100	53,8	34,5	34,3	60,0	59,0	38,5	67,3	61,5	32,5

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Scorurile individuale raportate au fost rotunjite; prin urmare, este posibil ca suma scorurilor individuale să nu corespundă totalurilor.

Subnational Business Ready
în Uniunea Europeană 2024:

ROMÂNIA

2. Înființarea unei societăți comerciale

Înființarea unei societăți comerciale în România

Pilonul I:
Cadrul de reglementare

Scor
(toate orașele): **92,5/100**

Pilonul II:
Servicii publice

Scor
(toate orașele): **91/100**

Pilonul III:
Eficiență
operațională

Scor
(toate orașele): **100/100**

Timp (zile): **6,5**

Cost (% din venitul
pe cap de locuitor*):
0,3%

*VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- Procesul de deschidere a unei noi afaceri în România este armonizat în cele 9 orașe evaluate.
- Antreprenorii din România beneficiază de reglementări ale afacerilor (Pilonul I) care urmează bunele practici internaționale în ceea ce privește cerințele de înregistrare, procesele de înregistrare simplificate și restricțiile de reglementare pentru înființarea unei societăți comerciale.
- Serviciile publice pentru înființarea unei societăți comerciale (Pilonul II) facilitează procesele de înființare și de demarare a activității prin intermediul instrumentelor online și al schimbului de date între organismele relevante. Antreprenorii din România își pot înregistra societatea utilizând formularele standard de înregistrare transmise prin intermediul platformelor online.
- În ciuda disponibilității serviciilor de înregistrare online, mulți antreprenori preferă în continuare să utilizeze procesul de înregistrare pe bază de documente tipărite din cauza lipsei de familiaritate și confort în utilizarea sistemului online. Cu toate acestea, timpul de înregistrare a unei noi societăți comerciale (Pilonul III) nu variază între serviciile în persoană și cele online, deoarece biroul de înregistrare finalizează procesul în trei zile pentru cererile depuse prin oricare dintre cele două canale.
- Introdusă pentru prima dată în 2020, opțiunea de a solicita înregistrarea voluntară în scopuri de TVA la autoritățile fiscale, depunând în același timp cererea de înființare a societății, permite societăților comerciale să economisească timp și să eficientizeze începerea operațiunilor.

Înființarea unei societăți comerciale în România

De ce este importantă înființarea unei societăți comerciale?

- Un mediu de afaceri care facilitează formalizarea societăților comerciale este esențial pentru crearea de locuri de muncă și pentru o creștere economică mai solidă.³⁰ Restricțiile de reglementare privind intrarea pe piață pot crea obstacole în calea dezvoltării unei afaceri și pot împiedica potențialul noilor societăți comerciale.
- Reglementările care încurajează transparența informațiilor privind societățile comerciale și beneficiarii efectivi contribuie la protejarea integrității și reputației sectorului de afaceri, făcându-l neatractiv pentru firmele cu scopuri ilicite.³¹
- Procesele simple de înregistrare, împreună cu utilizarea instrumentelor online și costurile reduse de înființare, încurajează antreprenorii să intre în economie.³²

³⁰ Rand și Torm, 2012; Medvedev and Oviedo Silva, 2015; La Porta and Shleifer, 2014.

³¹ UNCITRAL, 2019; OCDE și IDB, 2021; Banca Mondială, 2020.

³² Klapper, Lewin și Quesada Delgado, 2011.

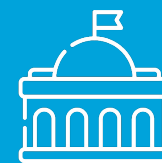
Ce măsoară tema „Înființarea unei societăți comerciale”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor pentru înființarea unei societăți comerciale

- Informații și standarde procedurale privind depunerea de informații privind societățile și beneficiarii efectivi
- Disponibilitatea înregistrării simplificate pentru firmele noi
- O abordare bazată pe riscuri pentru obținerea autorizațiilor de funcționare
- Restricții de reglementare pentru înregistrarea noilor societăți comerciale

Pilonul II: Servicii publice

Servicii publice digitale și transparența informațiilor pentru înființarea unei societăți comerciale

- Disponibilitatea serviciilor digitale pentru înregistrarea societăților comerciale, stocarea informațiilor despre societăți comerciale și verificarea identității
- Interoperabilitatea serviciilor între instituțiile implicate în înregistrarea societăților comerciale
- Transparența informațiilor online privind înregistrarea societăților comerciale

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a înființării unei societăți comerciale

- Timpul necesar pentru înregistrarea unei firme noi
- Costul înregistrării unei firme noi

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Înființarea unei societăți comerciale în România

Reforme recente și schimbări în ceea ce privește înființarea unei societăți comerciale

- Punerea în funcțiune a registrului beneficiarilor efectivi.**
 Registrul beneficiarilor reali a devenit operațional în noiembrie 2019, cu scopul de a îmbunătăți transparența și responsabilitatea în operațiunile comerciale și de a preveni activitățile financiare ilicite. Acesta este gestionat de Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC). Societățile sunt obligate să furnizeze informații cu privire la persoanele fizice care le dețin sau le controlează. Accesul la registru este oferit persoanelor fizice și juridice pe baza înregistrării și a plății tarifelor aplicabile.
- Introducerea înregistrării voluntare a TVA la deschiderea unei societăți.** Înregistrarea voluntară în scopuri de TVA a devenit disponibilă în 2020. Societățile comerciale pot alege să se înregistreze pentru TVA în același timp cu depunerea cererii de înregistrare la Registrul Comerțului, înainte de a atinge pragul de înregistrare obligatorie. Autoritatea fiscală, Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), efectuează o analiză de risc a cererii după înregistrare și, în cazurile în care sunt identificate probleme, înregistrarea poate fi revocată.

Legi și reglementări relevante în România

- Legea nr. 31/1990 societăților:** reglementează asocierea persoanelor fizice și juridice, inclusiv constituirea și înregistrarea de noi societăți.
- Legea 265/2022 privind registrul comerțului:** reglementează funcționarea ONRC și condițiile privind înființarea și dizolvarea societăților comerciale.
- Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului:** acoperă măsurile preventive și obligațiile de raportare privind spălarea banilor, funcționarea registrelor beneficiarilor efectivi și a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Instituții și servicii publice pentru înființarea unei societăți comerciale

- ONRC** gestionează registrul comerțului și stabilește procedurile pentru înregistrarea noilor societăți. În plus, ONRC face schimb de informații cu ANAF cu privire la societățile înregistrate.
- InfoCert** este o bază de date electronică a ONRC care conține informații despre toate societățile înregistrate în România și permite emiterea online a certificatelor de societate.
- Registrul beneficiarilor reali** este operațional din 2019. Registrul conține informații privind numele, anul nașterii, naționalitatea și țara de reședință a beneficiarilor efectivi, precum și natura și amploarea interesului efectiv deținut.

Înființarea unei societăți comerciale în România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru înființarea unei societăți comerciale (1/2)

Scorul României
(toate orașele): **92,5** din 100 de puncte

România se situează la același nivel cu bunele practici internaționale în ceea ce privește cerințele de reglementare pentru înregistrarea informațiilor privind noile societăți comerciale și beneficiarii lor efectivi. Regulamentul prevede, de asemenea, opțiuni simplificate de înregistrare și acordarea de autorizații de funcționare societăților comerciale în funcție de riscuri.

Informații și standarde procedurale pentru înființarea unei societăți comerciale

15/15

Cerințe privind depunerea informațiilor referitoare la societate

Regulamentul prevede cerințe referitoare la:

- ✓ Aprobarea denumirii societății
- ✓ Verificarea identității antreprenorilor
- ✓ Înregistrarea informațiilor privind acționarii
- ✓ Obligația de a depune declarații anuale/declarații financiare
- ✓ Înregistrarea modificărilor privind denumirea societății, datele acționarilor și actul constitutiv

15/15

Cerințe de depunere a informațiilor privind beneficiarul efectiv

Regulamentul prevede cerințe referitoare la:

- ✓ Înregistrarea beneficiarilor efectivi și tipul de informații colectate cu privire la aceștia
- ✓ Termene specifice pentru înregistrarea beneficiarilor efectivi la momentul înregistrării societății
- ✓ Verificarea identității beneficiarilor efectivi
- ✓ Restricții pentru acționarii și administratorii nominalizați
- ✓ Înregistrarea modificărilor informațiilor privind beneficiarii efectivi

10/10

Disponibilitatea înregistrării simplificate

- ✓ Formulare de înregistrare simple sunt disponibile pentru toți antreprenorii, fără a recurge la intermediari (avocați sau notari)
- ✓ Posibilitatea de a efectua modificări ale informațiilor despre societăți comerciale fără intermediari pentru toate companiile

10/10

Evaluare bazată pe riscuri pentru desfășurarea activității și autorizațiile de mediu

- ✓ Evaluarea bazată pe riscuri pentru obținerea autorizațiilor de funcționare
- ✓ Evaluarea bazată pe riscuri pentru acordarea de autorizații de mediu pentru activitățile comerciale

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Înființarea unei societăți comerciale în România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru înființarea unei societăți comerciale (2/2)

Scorul României
(toate orașele): **92,5** din 100
de puncte

România urmează bunele practici internaționale în ceea ce privește restricțiile la înființarea unei societăți comerciale. Cu toate acestea, cerințele privind cazierul judiciar sau declarațiile pe propria răspundere pentru înregistrarea de noi societăți sunt încă în vigoare. În plus, regulamentul stabilește o cerință privind capitalul minim vărsat pentru noii antreprenori.

Restricții privind înregistrarea unei societăți comerciale

Restricții pentru societățile comerciale naționale

Regulamentul nu stabilește restricții generale pentru înființarea unei societăți comerciale pentru antreprenorii locali, inclusiv:

- ✓ Educația sau instruirea minimă a fondatorilor companiei
- ✓ Aprobarea planului de afaceri
- ✓ Obținerea unei autorizații generale de funcționare
- ✓ Restricții pentru anumite grupuri socio-demografice
- ✓ Restricții generale de proprietate în sectoarele economice

Restricții în vigoare:

- ✗ Antreprenorii sunt obligați să prezinte cazierul judiciar sau declarații pe propria răspundere pentru a se înregistra
- ✗ Deși, teoretic, legea nu specifică o valoare minimă a capitalului necesar, în practică, pentru a deschide un nou SRL este necesar un minim de 1 RON

Restricții pentru firmele străine

Regulamentul nu stabilește restricții generale pentru înființarea unei societăți comerciale pentru antreprenorii străini, inclusiv:

- ✓ Limitări privind deținerea de societăți comerciale și participarea în societăți mixte (*joint ventures*)
- ✓ Examinarea și aprobarea investițiilor de către o entitate guvernamentală
- ✓ Restricții privind naționalitatea personalului-cheie
- ✓ Restricții privind angajarea de personal străin și local
- ✓ Obligația de a avea un partener local sau furnizori locali
- ✓ Limitări privind distribuirea dividendelor sau înființarea unui cont bancar
- ✓ Restricții generale de proprietate în anumite sectoare economice

Restricții legate de:

- ✗ În practică, este necesar un minim de 1 RON pentru a deschide un nou SRL (aceeași cerință ca și pentru firmele naționale)

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Înființarea unei societăți comerciale în România

Pilonul II: Serviciile publice digitale și transparența informațiilor pentru Înființarea unei societăți comerciale (1/2)

Scorul României (toate orașele): **91** din 100 de puncte

Infrastructura publică pentru înființarea unei societăți comerciale în România oferă servicii digitale pentru a accesa registrele companiilor și a facilita procesul de înregistrare. De asemenea, registrul este conectat la alte autorități publice pentru a facilita începerea activității noilor societăți comerciale.

Disponibilitatea serviciilor digitale

20/20

Procesul de înființare a unei societăți comerciale

Servicii electronice disponibile pentru:

- ✓ Verificarea denumirii societății comerciale
- ✓ Finalizarea întregului proces de înregistrare a societății comerciale
- ✓ Actualizarea informațiilor privind societatea și beneficiarii efectivi
- ✓ Plata taxelor de înființare
- ✓ Emiterea certificatului de înființare a societății

10/10

Stocarea informațiilor privind societatea și beneficiarii efectivi

- ✓ Registrele cu informații ale societății sunt stocate digital
- Baza de date privind informațiile despre societăți comerciale și cea privind beneficiarii efectivi sunt:
 - ✓ Complet electronice
 - ✓ Centralizate cu acoperire națională
 - ✓ Acoperă toate tipurile de societăți și unități

5/10

Verificarea identității

- ✓ Semnătura electronică și autentificarea sunt disponibile
- ✗ Nu există un proces complet automatizat de verificare a documentelor de identitate

10/10

Schimbul de informații privind societatea

- ✓ Registrul comerțului (ONRC) și autoritatea fiscală (ANAF) fac schimb de informații privind noile societăți comerciale, inclusiv informații privind schimbarea denumirii societății

10/10

Identificare unică a societății comerciale

- ✓ În momentul înregistrării, societăților comerciale li se atribuie un număr unic de înregistrare (Codul Unic de Înregistrare, CUI) care este utilizat de alte autorități relevante, inclusiv ANAF, pentru a identifica societatea comercială. CUI servește, de asemenea, drept bază pentru numărul TVA eliberat de ANAF.

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Înființarea unei societăți comerciale în România

Pilonul II: Serviciile publice digitale și transparența informațiilor pentru Înființarea unei societăți comerciale (2/2)

Scorul României (toate orașele): **91** din 100 de puncte

România oferă acces online la informații privind procesul de înființare a unei societăți comerciale, precum și la informații privind societățile comerciale înregistrate. De asemenea, sunt disponibile statistici privind societățile comerciale nou înregistrate, inclusiv date privind societățile comerciale create de femeile antreprenoare.

Transparența informațiilor online

16/20

Înființarea unei societăți comerciale (inclusiv gen și mediu)

Site-ul oficial oferă informații despre:

- ✓ Lista documentelor necesare pentru înființarea unei noi societăți comerciale
- ✓ Lista tarifelor aplicabile
- ✓ Standarde privind serviciile
- ✗ Informațiile privind cerințele pentru autorizațiile de mediu pentru activitățile comerciale cu risc scăzut nu sunt disponibile publicului
- ✓ Sunt disponibile informații privind programele publice de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și programele de sprijinire a IMM-urilor conduse de femei

10/10

Disponibilitatea informațiilor generale despre companie

- ✓ Căutarea electronică este disponibilă pentru toate înregistrările societății comerciale
- ✓ Baza de date privind societățile furnizează informații privind denumirea societății, numărul de identificare al societății, numele administratorilor, acționarilor și beneficiarilor efectivi, data înființării, conturile financiare anuale, adresa juridică, adresa fizică/ secundară și tipul de activitate

10/10

Statistici generale și dezagregate în funcție de sex privind societățile comerciale nou înregistrate

- ✓ ONRC furnizează statistici privind societățile nou înregistrate pe site-ul său web
- ✓ Statisticile privind numărul de societăți comerciale create de femeile antreprenoare sunt, de asemenea, disponibile publicului

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Înființarea unei societăți comerciale în România

Pilonul III: Eficiența operațională a înființării unei societăți comerciale

Scorul României (toate orașele):

100 din 100
de puncte

Timp: **6,5** zile Cost: **0,3%** din venitul pe cap de locuitor

Antreprenorii pot înregistra un nou SRL în cele 9 orașe din România în doar 6,5 zile, cu un cost de 0,3% din venitul pe cap de locuitor.

România urmează **bune practici** care facilitează procesul de înregistrare a societăților comerciale și începerea operațiunilor:

- Oficiul Național al Registrului Comerțului oferă acces online la informațiile privind societățile comerciale pentru a facilita verificarea denumirii la <https://portal.onrc.ro/>.
- Oficiul Național al Registrului Comerțului are un ghișeu unic pentru înființarea unei societăți la care, pe lângă înregistrarea activității, antreprenorii pot înregistra și impozitele și beneficiarii efectivi.
- Implicarea terților (notari și avocați) în timpul înregistrării societății este opțională.
- Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului stabilește termene legale pentru finalizarea cererilor de înregistrare.

Cum funcționează procesul de înregistrare a unui nou SRL în România

Verificarea denumirii societății comerciale

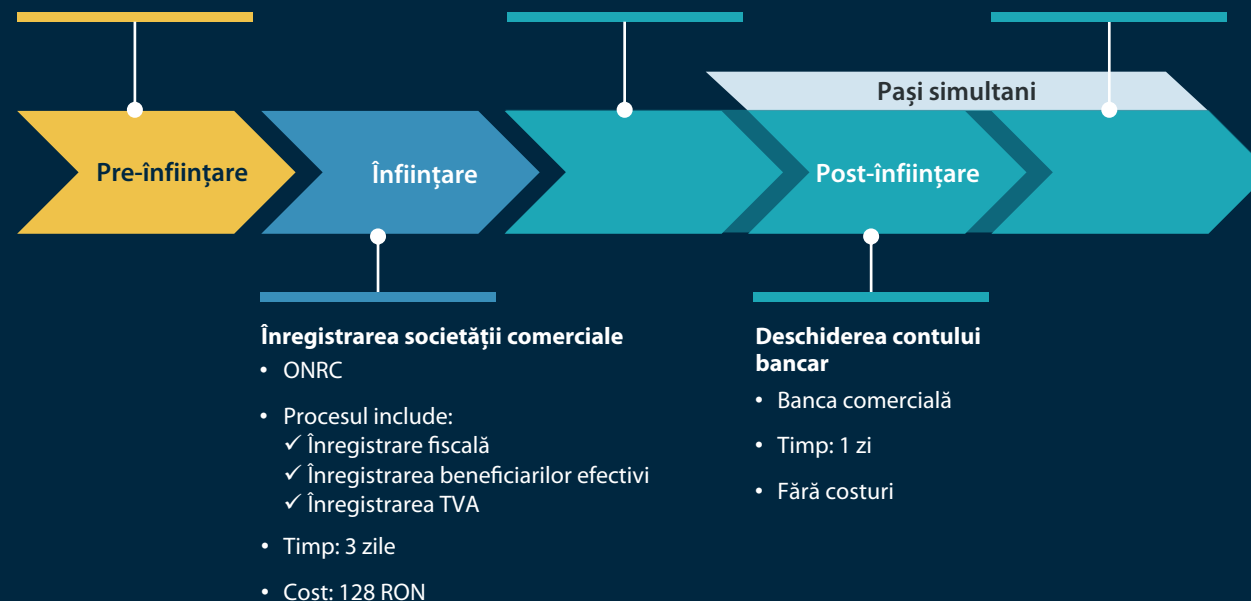
- Site-ul web al Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC)
- Timp: 0,5 zile
- Fără costuri

Înregistrarea angajaților

- Inspectoratul Teritorial de Muncă (ITM)
- Timp: 2 zile
- Fără costuri

Achiziționarea unui registru unic pentru controale

- Autoritatea fiscală (ANAF)
- Timp: 1 zi
- Fără costuri

Sursa: Subnational Business Ready

Înființarea unei societăți comerciale în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru înființarea unei societăți comerciale

Stimularea adoptării serviciilor de înregistrare online

Înregistrarea online este disponibilă în România din 2012. Cu toate acestea, utilizarea sa a fost redusă, în special în 6 din cele 9 orașe evaluate, unde mai mult de 50% din cererile de înregistrare se fac încă în persoană. Înregistrările în persoană au ajuns la 88% și 90% în Ploiești, respectiv Craiova, începând cu iunie 2023.

Adoptarea înregistrării online a crescut constant din 2015, când în 6 orașe a ajuns la mai puțin de 1% din totalul cererilor. Doar Constanța a avut un procent semnificativ de cereri online (24,1%). Deși toate orașele au înregistrat progrese semnificative, tendința de creștere a fost inegală, Bucureștiul fiind lider în 2023, cu 62,7% din cererile de înregistrare completate electronic.

În mod similar, un procent mare de cereri de verificare a denumirii sunt încă realizate în persoană, cu diferențe mari între cele 9 orașe. În Brașov, de exemplu, doar 9,74% dintre aceste solicitări se fac în persoană, față de 52,76% în Oradea și 60,32% în Ploiești.

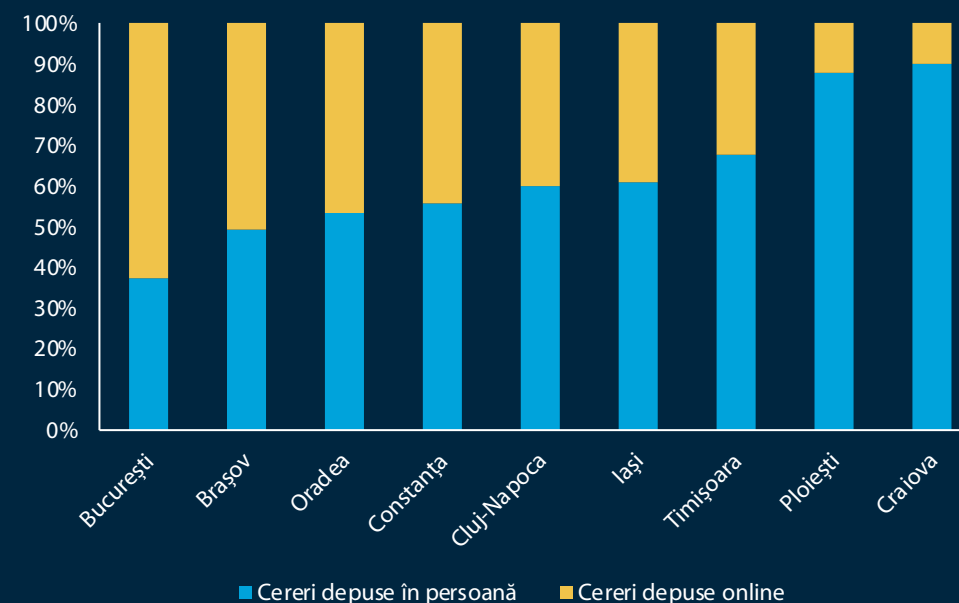
Printre motivele adoptării lente a serviciilor online, experții menționează lipsa semnăturii electronice calificate în rândul antreprenorilor, lipsa de încredere a utilizatorilor în platformă, precum și percepția unei îndrumări insuficiente. Diferențele dintre orașe se explică, de asemenea, prin nivelul de deschidere la instrumentele digitale din partea antreprenorilor și a profesioniștilor terți (avocați, contabili), care variază de la oraș la oraș.

În timp ce mulți profesioniști implicați în procesul de înființare a unei societăți comerciale, precum și antreprenorii tineri tind să utilizeze sistemul online, antreprenorii mai în vârstă preferă să folosească serviciile pe bază de documente tipărite. În plus, faptul că timpul necesar pentru finalizarea înregistrării nu este afectat de utilizarea unei anumite opțiuni nu contribuie la încurajarea adoptării în continuare a sistemului online.

ONRC dezvoltă o nouă platformă care ar trebui să fie implementată în primăvara anului 2024. În plus, România ar putea lua în considerare și alte strategii de creștere a gradului de utilizare a serviciilor online, cum ar fi stabilirea unor costuri mai mici pentru cererile online în comparație cu cele depuse în persoană, așa cum este cazul în Bulgaria. În mod alternativ, autoritățile ar putea face obligatorie depunerea cererilor online, așa cum se întâmplă în Ungaria și Noua Zeelandă.

Parte interesată relevantă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Procentul cererilor de înregistrare în persoană față de cele online (ianuarie-iunie 2023)

Sursa: Date pentru primele șase luni ale anului 2023 furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului.

3. Spațiul de desfășurare a activității

3.1 Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul I:
Cadrul de
reglementare

Scor (toate orașele):
95,6/100

Pilonul II:
Servicii
publice

Scor:
28,3 - 43,3/100
5 orașe Cluj-Napoca,
Oradea

Pilonul III:
Eficiență
operatională

Obținerea autorizațiilor de construire:

Timp (zile): **53** (Oradea) până la **382** (Iași)

Cost (% din venitul pe cap de locuitor*): **241%** (Craiova) până la **262%** (Iași)

Recepția la finalizarea lucrărilor:

Timp (zile): **30** (Craiova) până la **65** (Constanța)

Cost (% din venitul pe cap de locuitor*): **8%** (toate orașele)

Scor: **48** (Iași) - **97,5** (Oradea) /100

*VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- Calitatea reglementărilor privind planificarea urbană (Pilonul I) este uniformă în întreaga țară. Eforturile în curs – cum ar fi elaborarea unui cod pentru unificarea reglementărilor de planificare urbană – vor asigura României o conformitate mai bună cu bunele practici internaționale.
- Există posibilități de îmbunătățiri în ceea ce privește disponibilitatea serviciilor publice digitale și transparența informațiilor pentru autorizațiile de construire (Pilonul II). Planurile Generale de Urbanism (PUG) actualizate* sunt disponibile doar în Cluj-Napoca, Oradea și Timișoara (dintre cele 9 orașe evaluate). În ciuda disponibilității online a planurilor urbanistice zonale în orașe precum Brașov, Cluj-Napoca, Craiova, Oradea și Timișoara, informațiile nu sunt întotdeauna complete, interactive/căutabile sau ușor de navigat. Din aprilie 2024, dezvoltatorii imobiliari din Timișoara pot solicita și obține o autorizație de construire online. Inițiativa similară a orașului Oradea este în faza de testare. Alte orașe ar putea urma exemplul.
- Printre orașele românești analizate comparativ, există diferențe notabile în ceea ce privește eficiența procesului de autorizare a construcțiilor (Pilonul III). Cu 53 de zile, procesul este cel mai rapid în Oradea. În Iași, același proces durează mai mult de un an (382 de zile).
- Dezvoltatorii din Iași cheltuiesc cu aproximativ 12.000 RON mai mult pentru a obține o autorizație de construire decât omologii lor din Craiova. Diferențele de cost provin în principal din taxele avizelor furnizate de agenții specializate. De exemplu, avizele de la Autoritatea Aeronautică Civilă și de la Comisia de Versanți a Primăriei sunt necesare doar în Iași.

*Conform metodologiei B-READY, un PUG actualizat este un plan revizuit în ultimii 10 ani.

Punctajul general pentru autorizațiile de construire per oraș*

Sursa: Subnational Business Ready *Scală de la 0 la 100 (mai mare = mai bine)

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

De ce este importantă autorizarea lucrărilor de construcții?

- Un cadru de mediu solid și bine definit pentru proiectele de construcții joacă un rol esențial în protejarea publicului de practici de construcții defectuoase și în încorporarea sustenabilității în construcții prin identificarea și abordarea prealabilă a potențialelor efecte asupra mediului.³³
- Adoptarea bunelor practici de reglementare pentru standardele de construcții îmbunătățește mecanismele de siguranță și practicile pentru construcții verzi, reducând în același timp oportunitățile de corupție.
- Transparența informațiilor privind autorizațiile de construire reduce la minimum lacunele de informare a utilizatorilor de servicii publice în raport cu autoritățile publice și, de asemenea, promovează responsabilitatea autorităților publice prin asigurarea accesului facil la reglementări, taxe și procesarea plăților.

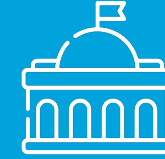
Ce măsoară tema „Autorizarea lucrărilor de construcții”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor pentru acordarea autorizațiilor de construire

- Standarde de reglementare în domeniul construcțiilor
- Standardele codurilor energetice pentru clădiri
- Reglementări privind utilizarea terenurilor și zonarea

Pilonul II: Servicii publice

Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru autorizarea lucrărilor de construcții

- Disponibilitatea și fiabilitatea serviciilor online
- Interoperabilitatea serviciilor între autoritățile implicate în acordarea autorizațiilor de construire
- Transparența și accesibilitatea autorităților implicate în autorizarea construcțiilor

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a autorizării lucrărilor de construcții

- Timpul de obținere a unei autorizații de construcție
- Costul pentru obținerea unei autorizații de construcție
- Timpul pentru recepția la finalizarea lucrărilor
- Costul pentru recepția la finalizarea lucrărilor

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Legislația relevantă și principalele părți interesate

În România, procesul de autorizare a lucrărilor de construcții este reglementat la nivel național și implementat la nivel municipal.

Legi și reglementări relevante în România

- **Legea nr. 10/1995:** stabilește standardele de calitate în construcții.
- **Legea nr. 50/1991:** reglementează procedurile și condițiile de obținere a autorizațiilor de construire și de demolare, necesare în orice construcție civilă, industrială, agricolă sau de altă natură.
- **Legea nr. 7/2020:** introduce modificări și completări ale legilor menționate anterior (Legea nr. 10/1995, Legea nr. 50/1991).
- **Legea nr. 372/2005:** definește cadrul pentru calcularea performanței energetice a clădirilor, stabilește cerințele energetice minime pentru clădirile noi și modernizate și reglementează certificarea energetică a clădirilor.
- **Ordonanța de urgență nr. 18/2009:** definește lucrările de construcție pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor de locuit construite pe baza proiectelor elaborate după 31 decembrie 2005. De asemenea, legea reglementează etapele de construcție, metodele de finanțare și responsabilitățile municipalităților locale și ale asociațiilor de proprietari.
- **Legea nr. 350/2001:** reglementează amenajarea teritoriului și urbanismul pentru a promova dezvoltarea echilibrată, pentru a proteja patrimoniul natural și construit, pentru a îmbunătăți condițiile de viață și pentru a asigura coeziunea teritorială.

Instituții și servicii publice de autorizare a lucrărilor de construcții

- **Autoritățile publice locale (municipalitățile)** aprobă proiectele de construcții, prin Departamentele de planificare urbană și birourile Arhitecților Șefi.
- **Inspectoratul de Stat în Construcții** verifică și asigură respectarea normelor de urbanism privind calitatea construcțiilor. Inspectoratul își îndeplinește misiunea prin intermediul filialelor sale județene.
- **Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației** formulează politici guvernamentale privind, printre altele, planificarea urbană, arhitectura și construcțiile.
- **Agencia pentru Protecția Mediului**, prin filialele sale județene, emite acorduri care stabilesc condițiile și măsurile de protecție a mediului necesare pentru un proiect de construcții.

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru acordarea autorizațiilor de construire

Scorul României (toate orașele): **95,6** din 100 de puncte

Reglementările privind construcțiile sunt stabilite la nivel național și sunt uniforme pe întreg teritoriul României. Cu toate acestea, nu există încă un set unic și cuprinzător de norme de construcții care să conțină codurile de construcții și legile pentru toate aspectele procesului de construcții. Un „Cod al urbanismului” care vizează reunirea mai multor acte normative într-un singur act legislativ este în prezent în curs de aprobare de către Parlament.

Standarde de reglementare referitoare la autorizațiile de construire

33,1/37,5

Standarde de construcție

- ✗ Nu există un cod unificat aplicabil tuturor construcțiilor
- ✓ Dispoziții sau orientări clare în cadrul juridic privind standardele de siguranță
- ✓ Reglementarea materialelor de construcții care prezintă riscuri pentru sănătate
- ✓ Lista materialelor reglementate menționate în cadrul juridic
- ✓ Inginer sau arhitect autorizat/licențiat (agenție publică sau privată și externă) desemnat prin lege, responsabil de conformitatea planurilor de construcții cu reglementările în vigoare privind construcțiile
- ✓ Inspecții de siguranță structurală bazate pe riscuri sau în faze, care trebuie efectuate în timpul lucrărilor de construcții în conformitate cu legislația
- ✓ Obligativitatea inspecției finale prin lege
- ✓ Materiale (de exemplu, azbest) care trebuie să fie inspectate/testate prin lege
- ✓ Răspunderea pentru defecte/probleme structurale este definită prin lege
- ✓ Calificările necesare pentru efectuarea monitorizării/inspecțiilor tehnice sunt specificate în legislație
- ✓ Posibilitatea de a contesta deciziile privind autorizațiile de construire la autoritatea emitentă a autorizației

37,5/37,5

Standarde energetice pentru clădiri

Obligatoriu din punct de vedere legal:

- ✓ Standarde minime de performanță în materie de eficiență energetică
- ✓ Dovada conformității cu standardele de performanță în materie de eficiență energetică este necesară pentru obținerea autorizației de construire
- ✓ Verificarea standardelor de performanță în materie de eficiență energetică
- ✓ Stimulente pentru promovarea standardelor de construcții verzi

25/25

Reglementări privind zonarea și utilizarea terenurilor

Instrumente de planificare necesare din punct de vedere legal pentru dezvoltarea terenurilor:

- ✓ Cerințe privind accesul la serviciile de infrastructură de bază (apă, electricitate, salubritate)
- ✓ Hărți care identifică zonele alocate pentru uz rezidențial, comercial, agricol, recreativ, public/instituțional și mixt
- ✓ Hărți ale pericolelor care identifică zonele în care construcția nu este permisă din cauza pericolelor naturale
- ✓ Hărți ale pericolelor care identifică separarea minimă între locuințe și zone periculoase
- ✓ Hărți care identifică zonele în care construcția nu este permisă din motive de conservare a resurselor naturale

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Cercetarea suplimentară privind reglementările urbanism din România a fost realizată de Banca Mondială în cadrul proiectului pentru elaborarea [Politicii Urbane a României](#).

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul II: Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru autorizarea lucrărilor de construcții (1/2)

Scor
România: **28,3** – **43,3** din 100
5 orașe Cluj-Napoca, Oradea de puncte

0/40

33,3/40

• Cluj-Napoca
• Oradea
• Timișoara

28,3/40

• Brașov • Craiova
• București • Iași
• Constanța • Ploiești

Disponibilitatea și fiabilitatea serviciilor digitale *

- ✗ Nu există o platformă online pentru eliberarea autorizațiilor de construire
- ✗ Nu există sisteme de autorizare online cu mai multe funcționalități
 - ✗ Nu există plată online
 - ✗ Nu există comunicare online
 - ✗ Nu există notificare online
 - ✗ Nu există depunere online
 - ✗ Nu există o listă de verificare generată automat
- ✗ Nu există sisteme de autorizare online pentru depunerea autorizațiilor de construcție și pentru recepția la finalizarea lucrărilor
- ✗ Nu există depunere online a contestațiilor privind autorizațiile de construire

Transparența informațiilor

- ✓ Accesibilitatea publică a reglementărilor privind planificarea și controlul construcțiilor
 - ✓ Disponibilitatea publică online a cerințelor pentru obținerea tuturor tipurilor de autorizații de construire
 - ✗ Nu există o listă de avize necesare din partea organismelor specializate
 - ✓ Lista documentelor pentru obținerea unei autorizații de construire
 - ✓ Lista documentelor pentru recepția la finalizarea lucrărilor de construcție
 - ✓ Lista actualizată a tarifelor pentru obținerea tuturor tipurilor de autorizații de construire este disponibilă online
 - ✓ Punerea la dispoziția publicului a statisticilor oficiale, actualizate online, care urmăresc numărul de autorizații de construire eliberate
 - ✓ Etape clare, definite pentru modificarea planurilor urbanistice zonale/de utilizare a terenurilor
 - ✗ Nu există o verificare online a respectării reglementărilor zonale de către dezvoltator
- Cluj-Napoca, Oradea și Timișoara:**
- ✓ Disponibilitatea unui Plan Urbanistic General actualizat
- Brașov, București, Constanța, Craiova, Iași și Ploiești:**
- ✗ Nu există un Plan Urbanistic General actualizat

*Proiectul Subnational B-READY utilizează date valabile la 31 decembrie 2023

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul II: Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru autorizarea lucrărilor de construcții (2/2)

Scor
România: **28,3** – **43,3** din 100
5 orașe Cluj-Napoca, Oradea de puncte

- Brașov
- Cluj-Napoca
- Oradea

- București
- Constanța
- Craiova
- Iași
- Ploiești
- Timișoara

Interoperabilitatea serviciilor

Toate orașele:

- ✗ Lipsa disponibilității planurilor spațiale și a cerințelor urbanistice, sub forma unui Sistem Informațional Geografic (GIS) sau a altor platforme de date spațiale, pentru toate părțile interesate, care să fie valabile pentru procedurile oficiale

Brașov, Cluj-Napoca și Oradea:

- ✓ Integrarea GIS sau a platformelor spațiale naționale între agenția emitentă a autorizației și alte agenții interesate

București, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara:

- ✗ Nicio integrare a GIS sau a platformelor spațiale naționale între agenția emitentă a autorizației și alte organisme interesate

- În ciuda disponibilității online a planurilor urbanistice zonale în orașe precum Brașov, Cluj-Napoca, Craiova, Oradea și Timișoara, informațiile nu sunt întotdeauna complete, interactive/căutabile sau ușor de navigat. Astfel, există posibilități de îmbunătățire prin adoptarea și/sau optimizarea unei platforme GIS sau a altor platforme de date spațiale.
- Dezvoltatorii nu au acces la o listă cuprinzătoare a aprobărilor prealabile necesare pentru solicitarea autorizației. Disponibilitatea publică online a acestor cerințe ar face procesul mai transparent și mai previzibil.
- Dezvoltatorii din România trebuie să obțină în continuare un certificat de urbanism. În alte state membre ale Uniunii Europene, constructorii nu trebuie să obțină un certificate de urbanism înainte de a solicita o autorizație de construire. Aceștia pot verifica online dacă locația prevăzută pentru proiectul lor este conformă cu reglementările zonale aplicabile, iar autoritățile verifică respectarea reglementărilor zonale după depunerea cererii.

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul III: Eficiența operațională a autorizării lucrărilor de construcții (1/4)

Pilonul III: Eficiență operațională

Scor:

48 – **97,5/100**

lași Oradea

Autorizarea construcțiilor este considerabil mai împovăraătoare în România decât în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene. Acest lucru este cauzat în principal de numărul mare de avize și aprobări separate pe care constructorii trebuie să le obțină înainte de a solicita o autorizație de construire.

Cum funcționează autorizația de construire în România

ÎNAINTE DE LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚII – Obținerea unei autorizații de construire

- Obținerea extrasului de carte funciară și a extrasului din planul cadastral
- Obținerea certificatului de urbanism de la primărie
- Avize din partea furnizorilor de apă și electricitate
- Avize/acorduri din partea autorităților specializate (cum ar fi Agenția pentru Protecția Mediului)
- Obținerea unui studiu privind conformitatea cu cerințele minime de performanță energetică
- Studiu de fezabilitate privind utilizarea sistemelor alternative de înaltă eficiență energetică
- Obținerea unui studiu geotehnic
- Obținerea documentației topografice
- Obținerea extrasului de carte funciară actualizat de la Cadastru
- Înregistrarea proiectului la Ordinul Arhitecților
- Plata taxei de timbru pentru arhitectură și obținerea autorizației de construire

DUPĂ LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚII – Recepția la finalizarea lucrărilor

- Actualizarea măsurătorilor topografice
- Obținerea certificatului de performanță energetică
- Notificarea primăriei cu privire la finalizarea construcției
- Notificarea Inspectoratului în Construcții cu privire la finalizarea lucrărilor de construcții
- Notificarea Inspectoratului pentru Situații de Urgență
- Obținerea recepției finale a construcției de la Comisia de recepție
- Obținerea procesului verbal semnat după recepție

● Autoritatea locală
 ● Autoritatea națională
 ● Organism privat
 ● Utilități

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Procedurile prezentate sunt comune tuturor orașelor analizate comparativ. În anumite orașe se aplică cerințe suplimentare. Procedurile administrate de agențiile naționale sunt, în unele cazuri, finalizate (sau efectuate) la filialele regionale ale acestor agenții naționale. O parte dintre proceduri pot fi realizate simultan.

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul III: Eficiența operațională a autorizării lucrărilor de construcții (2/4)

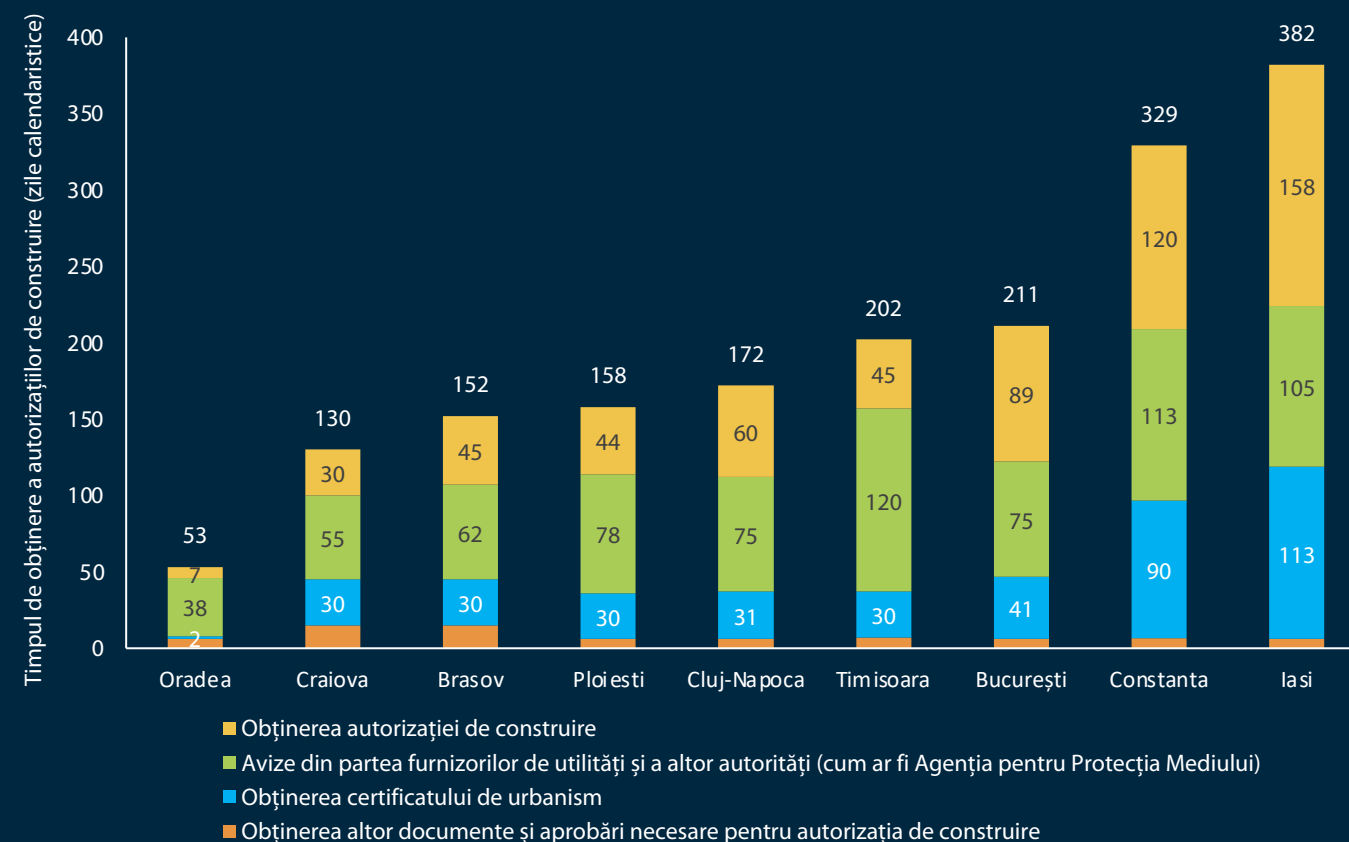
Pilonul III: Eficiență operațională

Obținerea autorizațiilor de
construire:

Timp (zile):
53 (Oradea) - 382 (Iasi)

- Dintre cele nouă orașe analizate în România, procesul de autorizare este cel mai rapid în Oradea (53 de zile) și cel mai lent în Iași (382 de zile). În Oradea, Primăria poate emite autorizația de construire într-o săptămână, în timp ce în alte orașe din România durează între 30 și 158 de zile.
- Pentru un tarif suplimentar (de 1.687 RON), dezvoltatorii din Oradea pot obține certificatul de urbanism în 2 zile în loc de 21 de zile și autorizația de construire în 7 zile în loc de 30 de zile. Alte orașe precum Craiova, Ploiești și Timișoara oferă, de asemenea, aceste servicii, dar acestea nu sunt utilizate în mod obișnuit.
- Oradea atinge, de asemenea, timpi mai rapizi pentru obținerea avizelor pre-construcții. Orașul are un Plan Urbanistic General actualizat și menține o bază de date GIS actualizată privind toate dezvoltările de rețele prin protocoale semnate cu furnizorii de utilități. În plus, mai multe organisme implicate în acordarea avizelor prelabile lucrărilor de construcții au birouri în incinta primăriei pentru a facilita procesul pentru solicitanți. Avizele de la Agenția pentru Protecția Mediului și de la Inspectoratul pentru Situații de Urgență – care sunt de obicei procese îndelungate în alte părți ale țării – sunt, de asemenea, obținute mai rapid în Oradea.

Parcurgerea procesului de autorizare durează cu aproape 11 luni mai mult în Iași decât în Oradea

Sursa: Subnational Business Ready

Notă: Obținerea autorizațiilor de la autoritățile de apă și electricitate și de la alte autorități se poate face simultan

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul III: Eficiența operațională a autorizării lucrărilor de construcții (3/4)

Pilonul III: Eficiență operațională

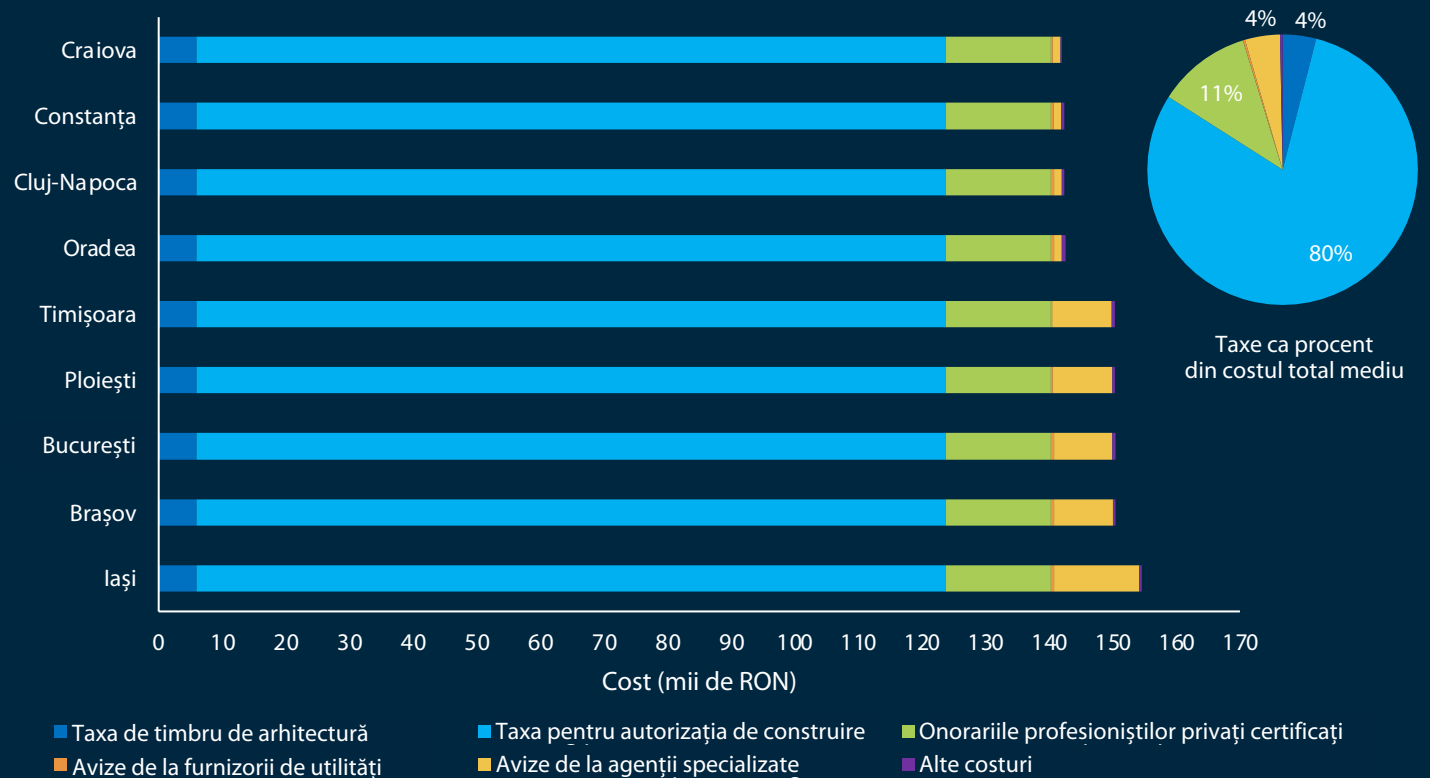
Obținerea autorizațiilor de construire:

Cost: **141.958 RON** (Craiova) -
154.524 RON (Iași)
sau **241%** - **262%** din venitul
pe cap de locuitor

- Costul mediu pentru obținerea autorizațiilor de construire în România* este echivalentul a 250% din venitul pe cap de locuitor, variind de la 141.958 RON în Craiova (sau 241% din venitul pe cap de locuitor) la 154.524 RON în Iași (sau 262% din venitul pe cap de locuitor).
- Diferențele de cost provin în principal din taxe percepute de organismele specializate care furnizează avize. De exemplu, Iași este singurul oraș care necesită autorizație de la Autoritatea Aeronautică Civilă Română (ca urmare a amplasării aeroportului în interiorul orașului) și de la Comisia de Versanți a Primăriei (ca urmare a prezenței dealurilor). Un studiu realizat de un inginer proiectant drumuri este solicitat de regulă de Comisia de circulație de la primăriile din Brașov, București, Iași, Ploiești și Timișoara.
- În România, dezvoltatorii trebuie să plătească 0,05% și 1% din valoarea investiției pentru taxa de timbru de arhitectură și, respectiv, taxa pentru autorizația de construire. În Oradea, dezvoltatorii care aleg serviciul în regim de urgență pentru autorizația de construire trebuie să plătească o sumă suplimentară de 1.500 RON, în timp ce certificatul de urbanism în regim de urgență adaugă o taxă suplimentară de 187 RON la costul de 13 RON în regim normal.

*Pentru o clădire nerezidențială, precum o clădire de birouri cu suprafața de 1,800 m².

Taxa de timbru pentru arhitectură și taxa pentru autorizația de construire reprezintă 84% din costul mediu pentru obținerea unei autorizații de construire

Sursa: Subnational Business Ready

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Pilonul III: Eficiența operațională a autorizării lucrărilor de construcții (4/4)

Pilonul III: Eficiență operațională

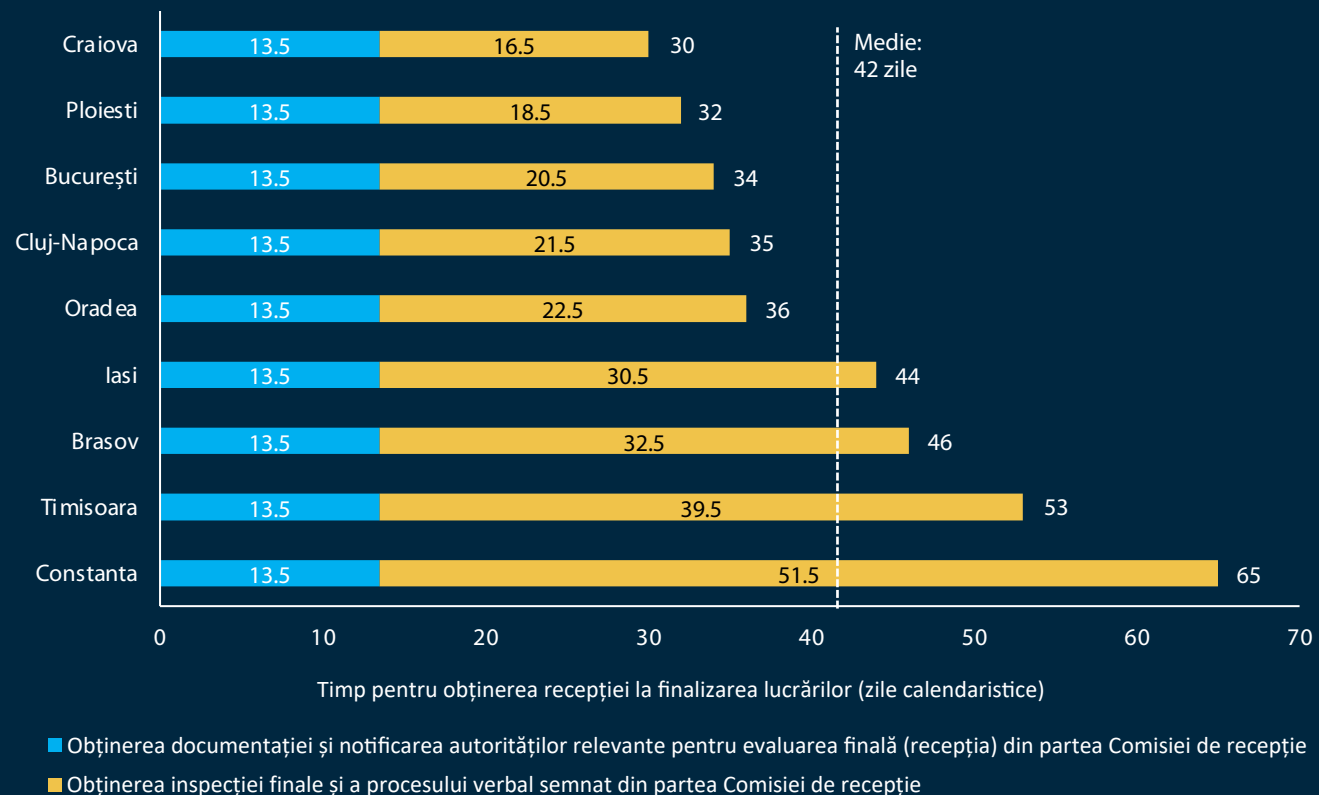
Recepția la finalizarea lucrărilor:

Timp (zile): **30** (Craiova) –
65 (Constanța)

Cost (toate orașele): **4.750 RON**
sau **8%** din venitul pe cap de
locuitor

- Antreprenorii din Constanța și Timișoara au nevoie de cel mai mult timp pentru a primi inspecția finală și pentru a obține procesul verbal semnat din partea comisiei de recepție.
- Evaluarea (recepția) la finalul lucrărilor de construcție trebuie să fie organizată de investitor după notificarea finalizării lucrărilor de construcție. Comisia de recepție este un organism format din beneficiarul construcției (societatea de construcții sau dezvoltatorii), funcționari din cadrul administrației publice locale și experți tehnici. Această comisie este obligată prin lege să se întrunească pentru a stabili dacă respectiva construcție îndeplinește toate cerințele legale aplicabile.
- Costul pentru realizarea recepției la finalizarea lucrărilor este uniform în toate cele nouă orașe din România care fac obiectul evaluării comparative (4.750 RON). Costurile provin din taxe private (actualizarea măsurătorilor topografice și obținerea unui certificat de performanță energetică).
- Antreprenorii nu trebuie să plătească nicio taxă către Primărie pentru a primi procesul verbal semnat din partea Comisiei de Recepție.

Obținerea recepției la finalizarea lucrărilor poate dura cu una până la două luni mai mult în Constanța decât în Craiova

Sursa: Subnational Business Ready

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru Autorizarea lucrărilor de construcții (1/4)

Armonizarea legislației privind autorizațiile de construire

Codurile de construcții oferă un set de reglementări și standarde uniforme în industria construcțiilor. În absența unor referințe standard, profesioniștii din domeniul construcțiilor, dezvoltatorii și investitorii se confruntă cu incertitudinea reglementărilor, ceea ce complică procesul de autorizare. Sunt în curs de desfășurare eforturi pentru a remedia lipsa actuală a unei reglementări naționale a construcțiilor care să armonizeze cerințele pentru obținerea autorizațiilor de construire în România. „Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor”, care vizează reunirea mai multor acte normative într-un singur act legislativ, este în prezent în curs de aprobare de către Parlament.

În plus față de textul reglementărilor, ar trebui furnizate îndrumări exhaustive, dar ușor de urmat, care să acopere etapele cheie, organismele implicate, cerințele privind documentația și certificatele, aprobările și avizele necesare, împreună cu termenele și tarifele corespunzătoare. Unele țări centralizează documentele relevante pentru obținerea unei autorizații de construire pe un singur site web, oferind utilizatorilor informații specifice și complete. În Finlanda, de exemplu, platforma „Lupapiste” (<https://www.lupapiste.fi>) oferă informații detaliate privind cerințele și procesul aferent cererilor de autorizare. Platforma maghiară „e-epites” (<https://www.e-epites.hu/>) are o funcție similară, permițând dezvoltatorilor să analizeze cerințele și legislația care reglementează diferite aspecte ale autorizării construcțiilor.

Parte interesată relevantă: Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru Autorizarea lucrărilor de construcții (2/4)

Eficientizarea procesului de aprobare înainte de demararea lucrărilor de construcții

Înainte de a solicita o autorizație de construire, antreprenorii din România trebuie să obțină avize separate și verificări ale documentației proiectului lor, petrecând în medie peste patru luni cu acest proces. În multe orașe, avizele pre-construire reprezintă sursa celor mai mari întârzieri în procesul de autorizare a construcțiilor.

O modalitate de eficientizare a procesului constă în introducerea unui singur punct de contact care să preia responsabilitatea coordonării procesului de aprobare cu toate organismele relevante și care să urmărească calendarul aprobărilor. Acest tip de soluție cu ghișeu unic pentru probleme similare este adoptat pe scară largă de alte state membre ale Uniunii Europene. În Cipru, de exemplu, un solicitant trebuie doar să obțină o copie a planului de amplasament și o autorizație de urbanism înainte de a solicita o autorizație de construire. Pentru restul avizelor necesare, cum ar fi cele referitoare la telecomunicații, canalizare, lucrări publice, departamentul arheologic și pompieri, primăria este responsabilă de transmiterea cererii și de furnizarea schițelor relevante către aceste agenții pentru avizare și aprobare. În Malta, după ce solicitantul depune online cererea de autorizație de construire, autoritatea de planificare consultă automat 11 agenții guvernamentale ale căror contribuții ar putea fi relevante pentru cerere. Solicitantul nu trebuie să interacționeze cu aceste agenții.

Implementarea acestui tip de soluție cu ghișeu unic necesită resurse suplimentare de personal și, eventual, tarife mai mari pentru a acoperi costurile suplimentare. În România, există o legislație care prevede înființarea unei Comisii pentru emiterea unui acord unic, pe baza căruia poate fi emisă autorizația de construire. Cu toate acestea, primăriile s-au confruntat cu dificultăți atunci când au încercat să implementeze acest aspect în practică. Acesta a fost cazul Craiovei și Timișoarei, unde primăriile au încercat să obțină un acord unic în numele solicitanților prin distribuirea cererii către companiile de utilități și informarea solicitantului când procesul este finalizat. Alții au încercat să faciliteze procesul prin căutarea de soluții alternative. De exemplu, Oradea are în incinta primăriei birouri ale organismelor implicate în acordarea avizelor prealabile lucrărilor de construcții.

De asemenea, România ar putea aduce îmbunătățiri substanțiale prin accelerarea procesului de obținere a certificatului de urbanism. Un prim pas ar putea fi furnizarea online a unui document de îndrumare detaliat și a unei liste de verificare a cerințelor de planificare urbană care trebuie îndeplinite, precum și a unei liste de aprobări și avize care trebuie depuse. Aceste aprobări și avize nu sunt întotdeauna adaptate la tipul specific de construcție care urmează să fie executat și ar putea fi reduse și mai mult, accelerând astfel procesul. În Danemarca, nu sunt necesare avize prealabile lucrărilor de construcție, iar cererea pentru autorizația de construire este gestionată și finalizată online.

Părțile interesate relevante: Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației; autorități publice locale

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru Autorizarea lucrărilor de construcții (3/4)

Revizuirea structurii costurilor pentru autorizațiile de construire

Gestionarea autorizațiilor de construire care sunt relativ costisitoare, cum este cazul în România (o medie de 250% din venitul pe cap de locuitor sau 147.505 RON)*, poate ridica probleme privind informalitatea – costurile prea ridicate ale respectării reglementărilor privind construcțiile pot descuraja companiile să urmeze procedurile formale. În România, tariful pentru autorizația de construire este stabilit la 1% din valoarea investiției.

Onorariile pentru furnizarea de servicii ar trebui să se bazeze pe costul furnizării acestor servicii. O bună și comună practică este perceperea unor tarife mici fixe pentru proiecte simple care prezintă un risc neglijabil pentru sănătatea și siguranța publică.³⁴ Cu toate acestea, aceste tarife nu trebuie să fie atât de mici încât să nu acopere costurile și nici atât de mari încât să pună o povară excesivă asupra proiectelor mici.

În multe economii în curs de reformare, tarifele pentru autorizațiile de construire se bazează mai degrabă pe recuperarea costurilor serviciului furnizat decât pe colectarea de venituri suplimentare. În Noua Zeelandă, tarifele sunt stabilite la un nivel care să acopere costurile asociate revizuirii planurilor și oricăror inspecții, împreună cu cheltuielile generale. Ungaria nu mai percepe un tarif pentru autorizația de construire și percepe doar un tarif fix pentru fiecare revizuire necesară. De exemplu, pentru tipul de clădire de birouri luat în considerare pentru acest studiu, orașele maghiare ar solicita Direcției Generale Naționale pentru Gestionarea Dezastrelor să revizuiască documentația pentru gestionarea și protecția apelor (la un cost de 14.000 HUF sau 36 EUR) și pentru protecția împotriva incendiilor (fără costuri). Pentru construcțiile care ar putea avea un impact asupra mediului – ceea ce nu reprezintă un factor în acest studiu de caz – departamentul pentru Mediu, Protecția Naturii și Gestionarea Deșeurilor din cadrul Oficiului Guvernamental percepe o taxă de mediu pentru construcții (14.000 HUF sau 36 EUR).

Parte interesată relevantă: Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

*Pentru o clădire nerezidențială, precum o clădire de birouri cu suprafața de 1,800 m². Calculată prin raportare la Venitul Național Brut pe cap de locuitor al României, 58.911,26 RON.

³⁴ Moullier și Krimgold, 2015.

Autorizarea lucrărilor de construcții în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru Autorizarea lucrărilor de construcții (4/4)

Extinderea platformelor electronice în cadrul procesului de autorizare a lucrărilor de construcții

Sistemele electronice de autorizare sunt din ce în ce mai răspândite în Europa, iar Comisia Europeană a definit solicitarea electronică de autorizare a construcțiilor drept un serviciu primar de guvernare electronică. România ar putea lua exemplul orașelor și țărilor care au pus deja în aplicare sisteme complet informatizate de autorizare a lucrărilor de construcții. Dezvoltatorii din Estonia, de exemplu, își pot realiza cererile de autorizație de construire online la adresa: <http://www.ehr.ee/>. Croația a înființat un sistem electronic (e-Permit) pentru ca antreprenorii să poată depune cereri pentru autorizații de construire și de utilizare (<https://dozvola.mgipu.hr/naslovna>). În Portugalia, orașul Porto dispune de un sistem electronic de aplicare complet funcțional (Portal do Município do Porto, <https://portaldomunicipe.cm-porto.pt/home>) dotat cu instrumente de monitorizare și raportare a stadiului. Solicitanții din Padova (Italia) utilizează platforma Padovanet (<https://www.padovanet.it/servizi-online>) pentru a depune toate documentele deodată și pentru a urmări stadiul cererilor lor. Toate departamentele relevante, atât din cadrul primăriei, cât și din afara acesteia, sunt conectate la aceeași platformă. În Ungaria, cererile sunt depuse prin intermediul platformei ÉTDR (<https://www.e-epites.hu/etdr>), împreună cu toate planurile tehnice și de arhitectură. Departamentul de construcții solicită apoi altor autorități să revizuiască și să aprobe planurile prin intermediul sistemului. Platforma poate fi utilizată și pentru a solicita o autorizație de ocupare. Ungaria a introdus, de asemenea, un sistem electronic de evidență a construcțiilor. Fiecare proiect de construcții trebuie să fie înregistrat în acest sistem de către compania de construcții, care trebuie să actualizeze zilnic jurnalul cu tipul de lucrări efectuate pe șantier, numărul de persoane care au lucrat și ultimele certificate privind eliminarea deșeurilor. După ce lucrările de construcții sunt finalizate, compania închide jurnalul și încarcă documentele relevante. Aceasta servește ca o notificare către departamentul de construcții cu privire la finalizarea lucrărilor de construcții.

În ultimii ani, utilizarea soluțiilor TIC în procesul de autorizare a lucrărilor de construcții a crescut în România. De exemplu, extrase din cartea funciară pot fi obținute online de pe o platformă centralizată. În mod similar, certificatele de urbanism pot fi obținute electronic în orașe precum Brașov, București, Craiova, Cluj-Napoca, Oradea și Timișoara. Cu toate acestea, chiar și atunci când sunt disponibile certificate electronice, alte agenții implicate în proces pot solicita o copie imprimată semnată și ștampilată. Cererile pentru alte aprobări și avize pot fi depuse uneori online sau prin e-mail, dar adesea sunt necesare și copii tipărite. De exemplu, solicitanții trebuie să depună documentația pentru avizarea de mediu atât prin e-mail, cât și în persoană.

Începând cu aprilie 2024, dezvoltatorii din Timișoara pot solicita și obține autorizația de construire online prin intermediul portalului municipal (<https://servicii.primariatm.ro/autorizatie-construire-desfiintare>). În mod similar, în Oradea, a fost dezvoltată o platformă online, care este în curs de testare. În Constanța, solicitanții pot urmări stadiul cererilor lor, inclusiv ce birouri au examinat deja dosarul și dacă sunt necesare informații suplimentare.

Părțile interesate relevante: Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației; autorități publice locale

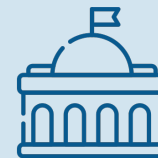

3.2 Avizarea de mediu în România

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Scor (toate orașele):
70/100

Pilonul II: Servicii publice

Scor (toate orașele):
50/100

Pilonul III: Eficiență operațională

Scor:
99,5 – 100/100
5 orașe 3 orașe

Timp (zile):
38 (Oradea) -
93 (Timișoara)

Cost (% din venitul
pe cap de locuitor*):
1,4% (toate orașele)

*VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- Standardele de reglementare (Pilonul I) și disponibilitatea serviciilor publice digitale și transparența informațiilor (Pilonul II) legate de autorizațiile de mediu în construcții sunt uniforme în România.
- Costul obținerii avizelor de mediu (Pilonul III) este, de asemenea, uniform în întreaga țară.
- Elementul de diferențiere este eficiența procesului de avizare de mediu în practică (pilonul III). Dintre cele nouă orașe analizate în România, Oradea se remarcă prin cel mai rapid proces de avizare de mediu (38 de zile). Același proces durează 93 de zile în Timișoara.
- Antreprenorii din România ar putea beneficia de standarde de reglementare îmbunătățite în ceea ce privește evaluarea impactului asupra mediului (EIM), de digitalizarea procesului de avizare de mediu și de mecanisme îmbunătățite pentru a facilita contribuția părților interesate la procesul decizional.

Avizarea de mediu în România

De ce este importantă avizarea de mediu?

- Alegerea locației potrivite este esențială în determinarea succesului afacerilor, chiar și în era digitală. Pe lângă accesul la clienți, forța de muncă și transport, spațiul fizic al unei societăți comerciale determină, de asemenea, obligațiile fiscale, de reglementare și de mediu cu care se confruntă societățile comerciale.³⁵
- Reglementările de mediu clare și accesibile pot răspunde preocupărilor fără a împovăra firmele cu cerințe de conformitate inutile.
- Un cadru de mediu solid și robust pentru proiectele de construcții joacă un rol esențial în construcțiile sustenabile, prin identificarea și abordarea prealabilă a potențialelor efecte asupra mediului.
- Bunele practici de reglementare și transparența informațiilor privind avizarea de mediu consolidează mecanismele de siguranță și industria construcțiilor verzi, minimizează lacunele în materie de informații și încurajează responsabilitatea.

³⁵ Carlson, 2000.

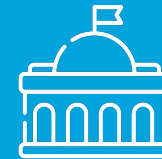
Ce măsoară tema „Avizarea de mediu”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor privind avizarea de mediu

- Avizarea de mediu în construcții
- Mecanisme de soluționare a litigiilor privind avizarea de mediu în construcții

Pilonul II: Servicii publice

Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru avizarea de mediu

- Disponibilitatea serviciilor online pentru obținerea acordurilor de mediu
- Transparența informațiilor online privind avizarea de mediu

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a avizării de mediu

- Timp pentru avizarea de mediu în construcții
- Costul avizării de mediu în construcții

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Avizarea de mediu în România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind avizarea de mediu

Scorul României
(toate orașele): **70** din 100
de puncte

45/50

Avizarea de mediu pentru construcții

- ✓ Existența reglementărilor naționale de mediu în timpul lucrărilor de construcții
- ✓ Actualizări sau revizuri ale reglementărilor naționale pentru a reflecta inovațiile tehnologice și de mediu recente în domeniul construcțiilor
- ✓ Sancțiuni sau amenzi aplicate pentru nerespectarea reglementărilor
- ✓ Riscuri de mediu clar definite în cadrul juridic
- ✓ Obligația legală de a recurge la profesioniști/agenții calificate pentru efectuarea evaluărilor impactului asupra mediului (EIM)
- ✓ Criterii specifice de declanșare a unei EIM sunt stipulate în cadrul juridic
- ✓ Cerințe obligatorii pentru un proces EIM sunt incluse în cadrul juridic
- ✓ Consultări publice cu părțile interesate pentru EIM sunt prevăzute de lege
- ✗ Legislația nu prevede nicio evaluare externă independentă pentru conformitatea cu EIM
- ✗ Legislația nu prevede mecanisme de facilitare a consultărilor publice privind deciziile EIM

25/50

Mecanisme de soluționare a litigiilor privind avizarea de mediu în construcții

- ✓ Capacitatea de a contesta avizele și acordurile de mediu la autoritatea emitentă
- ✗ Nu există mecanisme extrajudiciare de soluționare a litigiilor de mediu

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Avizarea de mediu în România

Pilonul II: Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru avizarea de mediu

Scorul României
(toate orașele): **50** din 100
de puncte

0/50

Disponibilitatea și eficiența serviciilor digitale

- ✗ Nu există sisteme online de acordare a autorizațiilor de mediu cu mai multe funcționalități:
 - ✗ Nu există plată online
 - ✗ Nu există comunicare online
 - ✗ Nu există notificare online
 - ✗ Nu există depunere online
 - ✗ Nu există o listă de verificare generată automat pentru a oferi asistență solicitanților în asigurarea depunerii complete și corecte a cererilor
- ✗ Nu există posibilitatea depunerii online a contestațiilor privind avizarea de mediu

50/50

Transparența informațiilor

- ✓ Cerințele pentru avizarea de mediu pentru construirea unei clădiri cu risc moderat pentru mediu sunt disponibile online
- ✓ Lista actualizată a taxelor pentru obținerea avizării de mediu este disponibilă online

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Avizarea de mediu în România

Pilonul III: Eficiența operațională a avizării de mediu (1/2)

Scor
România: **99,5** – **100** din 100
5 orașe 3 orașe de puncte

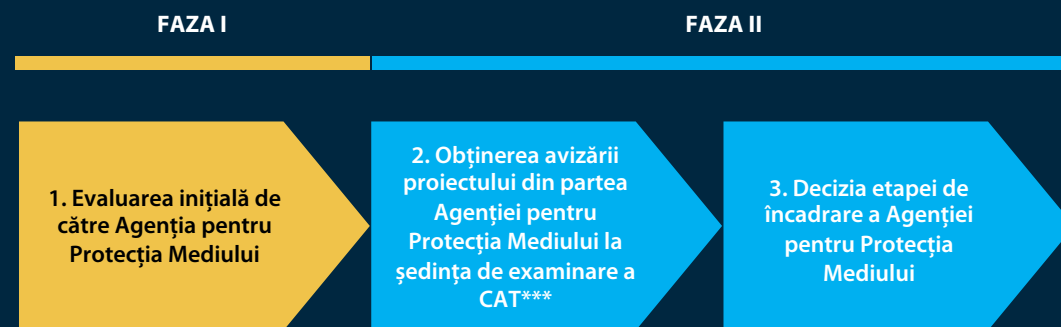
Cum funcționează procesul de avizare de mediu în România

Procesul de avizare de mediu poate implica până la trei etape. Fiecare proiect finalizează **prima fază**, care este efectuată de Agenția locală pentru Protecția Mediului. Unele proiecte sunt avizate în această etapă, în timp ce restul trebuie să treacă la faza a doua. Această **a doua etapă** necesită depunerea unui memorandum în vederea obținerii unui proiect de decizie a etapei de încadrare din partea Comisiei de Analiză Tehnică (CAT)* și a unei decizii finale a etapei de încadrare din partea Agenției locale pentru Protecția Mediului. La o ședință de examinare a CAT, membrii decid dacă proiectul este avizat sau dacă trebuie să fie supus unei evaluări complete a impactului asupra mediului (realizată în timpul celei **de-a treia etape**). În toate cele nouă orașe de referință din România, un proiect de construire a unei clădiri rezidențiale, astfel cum este descris de metodologia *Subnational Business Ready***, ar trebui să parcurgă primele două faze. În mod normal, o EIA completă nu ar fi obligatorie.

*Comisia de Analiză Tehnică este un organism consultativ, fără personalitate juridică, care funcționează împreună cu Autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor. Acesta este compus din reprezentanți ai autorității publice centrale și/sau locale pentru protecția mediului și pădurilor, precum și din reprezentanți ai altor autorități publice centrale și/sau locale, cum ar fi cele pentru dezvoltare regională și turism, sănătate, economie, afaceri și protecție civilă.

**Proiectul se încadrează în anexa 2, punctul 10b din Legea nr. 292/2018 din 3 decembrie 2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului. Astfel, Agenția pentru Protecția Mediului trebuie să decidă dacă proiectul de dezvoltare urbană necesită o EIM completă.

Procesul de avizare de mediu

*** Include perioada de consultare publică – anunț în ziare/anunț pe site-ul web.

Sursa: *Subnational Business Ready*

Avizarea de mediu în România

Pilonul III: Eficiența operațională a avizării de mediu (2/2)

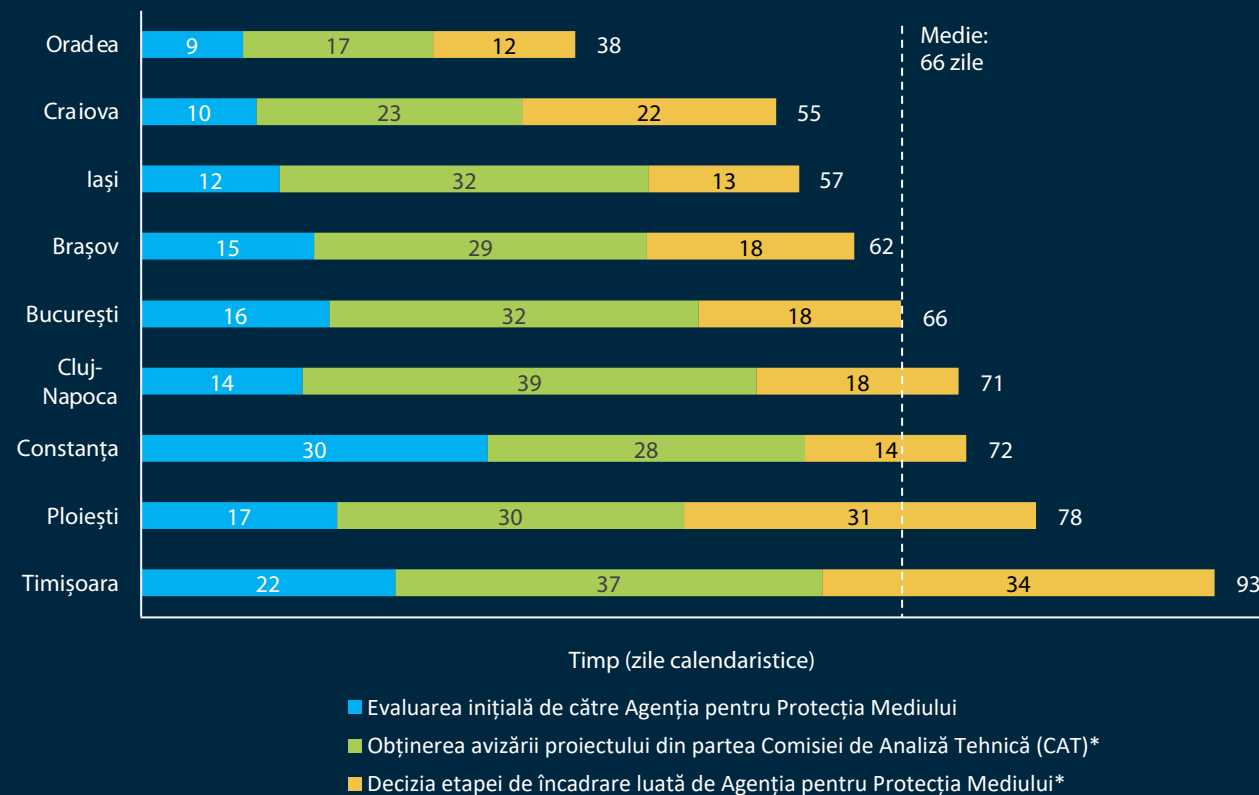

Pilonul III: Eficiență operațională

Temp (zile):
38 (Oradea) -
93 (Timișoara)

- Oradea are cel mai rapid proces de avizare de mediu, care durează puțin peste o lună. Același proces durează peste 3 luni în Timișoara, un oraș care a înregistrat a doua cea mai mare creștere a cererilor – capitala înregistrând cea mai mare creștere – în primul trimestru din 2023 (conform comunicatului de presă al Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, mai 2023).
- Costul avizării de mediu este uniform în cele nouă orașe de referință din România: 820 RON sau echivalentul a 1,4% din venitul pe cap de locuitor.

Temp pentru avizarea mediu în construcții

Sursa: Subnational Business Ready

*Include perioada de consultare publică – anunț în ziare/anunț pe site-ul web

Avizarea de mediu în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în avizarea de mediu (1/3)

Adoptarea pe deplin a unei abordări bazate pe riscuri pentru avizarea de mediu și simplificarea evaluărilor de mediu

În România, procesul de avizare de mediu este mai complicat decât în alte state membre ale Uniunii Europene. Legislația nu oferă suficientă claritate și include descrieri relativ generale ale proiectelor care necesită o evaluare inițială (prima fază). Legea nr. 292/2018 din 3 decembrie 2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului enumeră tipurile de proiecte care fac obiectul unei evaluări complete a impactului asupra mediului (EIM) și cele pentru care Agenția pentru Protecția Mediului are nevoie de mai multe informații pentru a decide dacă este necesară o EIM completă. Chiar și proiectele simple, cum ar fi o clădire de birouri de 1.800 m², ar trece cel mai probabil în a doua fază a procesului de aprobare a proiectului, o comisie urmând să decidă dacă acesta trebuie supus unei evaluări complete a impactului. Acest lucru reprezintă o povară pentru solicitant, deoarece procesul de avizare necesită depunerea unei documentații tehnice complete (prin e-mail și în persoană) – inclusiv planuri, detalii privind dimensiunea și amplasarea și certificatul de urbanism – precum și plata unei alte taxe.

Proiectele mai simple nu ar trebui să fie supuse unui proces de avizare de mediu. Definirea categoriilor bazate pe riscuri devine ineficientă și redundantă dacă toate proiectele trebuie să obțină o decizie de mediu.

Multe state membre ale Uniunii Europene au adoptat un proces de aprobare de mediu bazat pe riscuri. În Belgia, de exemplu, nu este necesar niciun raport privind impactul asupra mediului pentru clădirile simple. În Danemarca, solicitanții prezintă o evaluare a impactului general al proiectului asupra mediului (inclusiv un plan de situație și schițe secționale) ca parte a documentației pentru autorizația de construire. Dar nu este necesară o aprobare separată de mediu.

Simplificarea evaluărilor de mediu poate reduce duplicarea și poate accelera procesul decizional, atât timp cât nu compromite calitatea procesului de revizuire a EIM.

Părțile interesate relevante: Agenția pentru Protecția Mediului (birouri centrale și locale)

Avizarea de mediu în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în avizarea de mediu (2/3)

Facilitarea în continuare a participării publicului la procesul de revizuire a EIM

Birourile locale ale Agenției pentru Protecția Mediului sunt obligate prin lege să publice anunțuri și informații relevante privind procesele EIM pe site-ul web al agenției și în anunțuri în ziare.

Cu toate acestea, site-ul web (anpm.ro) nu este organizat în așa fel încât să faciliteze căutarea și identificarea cazurilor pentru publicul potențial afectat. Nu există claritate cu privire la locul în care pot fi găsite informațiile și există un interval legal îngust pentru depunerea observațiilor (aproximativ 20 de zile între anunț și etapa de examinare, plus alte 10 zile după reuniunea de examinare CAT și până la emiterea deciziei finale). De asemenea, nu există posibilitatea de înscriere pentru a primi notificări ori de câte ori un proiect nou este adăugat pe site. Prin urmare, părțile afectate rămân adesea neinformate până la începerea lucrărilor de construcții. În România nu sunt publicate informații cu privire la numărul de EIM sau la nivelul de participare a publicului, nici în mod individual, nici per total.

De asemenea, România ar putea lua în considerare eliminarea cerinței de publicare fizică a anunțurilor în ziare. Această cerință – o relictă a vremurilor în care anunțurile din ziare erau singura modalitate de a se asigura că publicul era informat cu privire la procesele de EIM – nu mai este urmată în alte state membre ale Uniunii Europene analizate în cadrul acestui studiu.

Părțile interesate relevante: Agenția pentru Protecția Mediului (birouri centrale și locale)

Avizarea de mediu în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în avizarea de mediu (3/3)

Dezvoltarea și implementarea unei platforme online integrate de avizare de mediu

România ar putea dezvolta și implementa o platformă online cuprinzătoare. Acest sistem digital ar trebui să fie conceput pentru a înlocui actuala metodă de depunere a cererilor imprimate și pentru a eficientiza avizarea. Funcționalitățile cheie ale platformei online propuse ar trebui să includă:

- Interfețe online securizate pentru plata taxelor aferente
- Comunicarea interactivă între solicitanți și autoritatea de avizare
- Notificări automate cu privire la modificările de status ale cererii și cerințe
- Platformă online pentru depunerea cererilor și încărcarea documentelor justificative
- O listă de verificare generată automat pentru a-i ajuta pe solicitanți să se asigure că dosarele sunt complete și corecte
- Un sistem de depunere online pentru gestionarea eficientă a contestațiilor privind deciziile administrative legate de avizarea de mediu în construcții

Un model de succes de care România se poate inspira este platforma online complet integrată, SILiAmb, utilizată în Portugalia: <https://siliamb.apambiente.pt/pages/public/login.xhtml>. Gestionată de Agenția Portugheză de Mediu, SILiAmb oferă un pachet cuprinzător de funcționalități care simplifică procesul de avizare. Acestea includ funcționalități de plată, comunicare, notificare și depunere online, alături de o listă de verificare generată automat pentru a asigura depunerea unor cereri complete și corecte. Platforma dispune, de asemenea, de un [simulator de mediu](#) pentru a-i ajuta pe dezvoltatori să determine evaluările de mediu necesare pentru proiectele lor, de la proceduri EIA la analize de la caz la caz. În ciuda funcționalităților sale extinse, SILiAmb se confruntă cu provocări, cum ar fi probleme ocazionale de funcționare și o limită de 50 MB a dimensiunii fișierelor, care uneori forțează utilizatorii să caute metode alternative de depunere pentru documentele mai mari.

Un alt exemplu vine din Ungaria. Magyarország.hu este o platformă mai extinsă care permite interacțiunea dintre cetățeni sau companii și diverse agenții guvernamentale. Deși oferă o gamă largă de servicii, în prezent nu dispune de opțiuni integrate de plată online și nu include o listă de verificare generată automat – ambele componente esențiale pentru sistemele complete de avizare de mediu, așa cum recomandă metodologia B-READY.

Implementarea unor astfel de soluții nu numai că ar ridica scorul României în ceea ce privește serviciile publice digitale și transparența, dar ar și alinia țara la bunele practici internaționale în materie de guvernare de mediu sustenabilă și proactivă.

Părțile interesate relevante: Agenția pentru Protecția Mediului (birouri centrale și locale)

3.3 Transferul de proprietate în România

Pilonul I:
Cadrul de
reglementare

Scor (toate orașele):
91/100

Pilonul II:
Servicii
publice

Scor (toate orașele):
62,8/100

Pilonul III:
Eficiență
operațională

Scor:
74 (Constanța) – **96,7** (Timișoara) /100

Timp (zile):

16 (Craiova, Ploiești) – **21** (Iași)

Cost (% din valoarea
proprietății*): **1%**
(57.917 RON - 57.947 RON)

*Pentru o valoare a proprietății de 5.891.126 RON, egală cu de 100 de ori VNB-ul pe cap de locuitor din 2021. VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- România prezintă multe bune practici privind reglementările și serviciile publice în domeniul administrării terenurilor și a înregistrat progrese în acest sens începând din 2017.
- Etapele principale pentru înregistrarea unui transfer de proprietate sunt aceleași în toată țara. Cu toate acestea, notarii din București preferă să efectueze o verificare suplimentară.
- Există variații mici de timp între orașele măsurate și diferențe minime în ceea ce privește costul transferului unui titlu de proprietate. Procesul este cel mai rapid în Ploiești, unde durează 16 zile, și cel mai lent în Iași, unde durează 21 de zile.
- Reformele sistemului național de administrare a terenurilor au îmbunătățit eficiența înregistrării unui transfer de proprietate în fiecare dintre cele nouă orașe măsurate, însă încă există loc de îmbunătățire.

Punctajul general al Transferului de proprietate pe oraș*

Sursa: Subnational Business Ready *Scală de la 0 la 100 (mai mare = mai bine)

Transferul de proprietate în România

De ce este important transferul de proprietate?

- Drepturile de proprietate sigure încurajează investițiile, promovând un angajament sigur față de proprietatea imobiliară.³⁶
- Examinarea modului în care sunt gestionate drepturile de proprietate oferă un bun indiciu cu privire la modul în care este probabil să crească enonomia.³⁷
- Administrarea eficientă a terenurilor reduce asimetria informațiilor, sporește eficiența pieței și asigură transparența proprietății.
- Promovarea bunei guvernante în sistemul de administrare a terenurilor încurajează legi accesibile publicului privind proprietatea și închirierea, un regim sigur de proprietate funciară, precum și garanții și standarde de servicii pentru a evita riscul de litigii funciare și corupție.
- Integrarea cărții funciare cu sistemul cadastral facilitează înregistrarea fiabilă și actualizată a utilizării terenurilor și este de o importanță vitală pentru gestionarea terenurilor.

³⁶ De Soto, 2000; Johnson, McMillan și Woodruff, 2002.

³⁷ Field, 2007; Green și Moser, 2013.

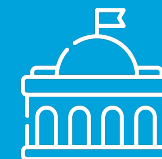
Ce măsoară tema „Transferul de proprietate”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor privind transferul de proprietate și administrarea terenurilor

- Tranzacții imobiliare și administrarea terenurilor
 - Standarde privind tranzacțiile imobiliare
 - Mecanisme de soluționare a litigiilor funciare
 - Sisteme de administrare a terenurilor
- Restricții privind deținerea și închirierea de proprietăți pentru societățile comerciale naționale și străine

Pilonul II: Servicii publice

Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru transferul de proprietate

- Disponibilitatea și fiabilitatea serviciilor online pentru tranzacțiile imobiliare
- Interoperabilitatea serviciilor pentru tranzacțiile imobiliare
- Transparența informațiilor pentru bunurile imobile

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a transferului de proprietate

- Termenul de finalizare a înregistrării unui transfer de drepturi asupra unei proprietăți între două societăți comerciale
- Costul înregistrării unui transfer de drepturi de proprietate între două societăți comerciale
- Constrângeri majore privind accesul la terenuri

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Transferul de proprietate în România

Reforme și schimbări recente în procesul de înregistrare a proprietății

Acces sporit la eTerra, platforma electronică multifuncțională integrată a Cărții funciare și a Cadastrului

În funcțiune din 2013. Accesul la profesioniștii cheie a fost extins treptat, după cum urmează:

- ✓ În 2014 la notari
- ✓ În 2019 pentru executorii judecătorești, experții judiciari înregistrați, topografii autorizați, experții cadastrali și geodezici
- ✓ În 2022 pentru avocați și instituții publice

Funcționalități îmbunătățite în sistemul eTerra pentru utilizatorii interni și externi

Din 2022, documentele emise de Cartea Funciară nu mai sunt semnate cu o semnătură digitală, ci ștampilate cu o ștampilă digitală.

Înainte de 2022, entitățile de înregistrare trebuiau să genereze documentul electronic, să-l descarce în format pdf, să-l semneze digital, să-l salveze și să-l reîncarce. De la introducerea ștampilei digitale, sistemul ștampilează în mod automat și instantaneu. Acest lucru elimină etapele în gestionarea documentelor electronice, făcând procesele interne mai rapide și mai eficiente.

În 2020 a fost introdusă plata online pentru majoritatea produselor, inclusiv pentru toate cele necesare pentru verificări.

Principalele documente de Cartea Funciară obținute instantaneu online

- ✓ Extras de informații de la cartea funciară: de la 8 zile (pe hârtie) la aproape instantaneu online
- ✓ Extras de autentificare de la cartea funciară obținut de notari pentru a solicita înregistrarea: de la 2 zile (pe hârtie) la instantaneu online

Termene legale mai scurte pentru serviciile de Cadastru și Cartea Funciară

Înregistrare standard: redusă de la 8 la 7 zile

Înregistrare în regim de urgență: redusă de la 3 la 2 zile

Tarife modificate

Tarifele notariale, care sunt reglementate, au fost majorate substanțial.

Extrasele de autentificare de la Cartea Funciară se obțin acum instantaneu online, ceea ce elimină necesitatea de a plăti 200 RON pentru regimul de urgență.

Acte de vânzare semnate digital

Din 2022, actele de vânzare prezentate de notari ca anexe la cererea de înregistrare sunt semnate digital.

Mai multe înregistrări la Cartea Funciară convertite în format digital

Digitizarea înregistrărilor este un proces continuu.

În Cluj-Napoca, de exemplu, majoritatea titlurilor erau încă imprimate în 2017. Toate orașele au acum majoritatea titlurilor în format digital.

Transferul de proprietate în România

Legislația relevantă și principalele părți interesate

Legi și reglementări relevante în România

- **Codul Civil:** oferă cadrul general pentru dreptul civil, definind, printre multe alte aspecte: contractele, drepturile de proprietate și înregistrările funciare.
- **Legea cadastrului și a publicității imobiliare (Legea nr. 7/1996):** reglementează administrarea terenurilor și gestionarea cadastrului imobiliar în România.
- **Regulament din 2023 de recepție și înscriere în evidențele de cadastru și carte funciară** (Ordinul nr. 600/2023): stabilește modul în care trebuie depuse și înregistrate documentele.
- **Ordinul nr. 1764/2019** pentru termene și **Ordinul nr. 16/2019** pentru tarife la **Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)** stabilește termenele și tarifele pentru serviciile prestate de ANCPI.
- **Legea notarilor publici:** definește rolurile, organizarea și serviciile oferite de notarii publici și descrie procedurile actelor notariale.
- **Ordinul nr. 46/C/2011*** al Ministerului Justiției: stabilește lista tarifelor notariale.
- **Codul fiscal și Codul de procedură fiscală:** reglementează regimul fiscal și procedurile asociate.

Instituții și servicii publice pentru transferul proprietății

- **Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)** este agenția centrală pentru gestionarea și supravegherea profesională în domeniul publicității imobiliare, al geodeziei, al cartografiei și al cadastrului. Aceasta menține registrele publice ale drepturilor de proprietate și informațiile cadastrale. Agenția are 42 de filiale județene și 176 de filiale locale însărcinate cu punerea în aplicare a operațiunilor zilnice și furnizarea serviciilor publice, inclusiv înregistrarea.
- **Notarii publici** sunt autenticatorii oficiali ai actelor de vânzare.
- **Registrul Comerțului** este responsabil de menținerea registrelor comerciale esențiale. Notarii obțin informații despre societăți comerciale (profil, situație financiară etc.) de la aceste registre.
- **Autoritățile fiscale municipale** furnizează certificate de atestare fiscală pentru vânzători și estimări privind impozitul pe proprietate pentru cumpărători.

*Ordinul 177/C/2024 după ianuarie 2024

Transferul de proprietate în România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind transferul de proprietate și administrarea terenurilor

Scorul României (toate orașele): **91** din 100 de puncte

România este bine aliniată la bunele practici internaționale privind calitatea reglementărilor.

28,5/30

Standarde privind transferul proprietății

Cerințe legate de:

- ✓ Obligația legală de a verifica legalitatea documentelor de înregistrare
- ✓ Obligația legală de a verifica identitatea ambelor părți
- ✓ Înregistrarea la Cartea funciară este obligatorie pentru ca titlul să fie opozabil terților
- ✓ Documentele electronice și cele imprimare au aceeași valoare juridică*

22,5/30

Mecanisme de soluționare a litigiilor funciare

Dispoziții legale care permit mecanisme alternative de soluționare a litigiilor între părți private prin:

- ✓ Arbitraj pentru tranzacțiile imobiliare
- ✓ Mediere și conciliere pentru tranzacții imobiliare

Dispoziții legale privind securitatea drepturilor:

- ✓ Drepturi de proprietate înregistrate care fac obiectul unei garanții
- ✗ Lipsa unui mecanism extrajudiciar de compensare a pierderilor suferite din cauza erorilor de Carte Funciară

20/20

Sistemul de administrare a terenurilor

- ✓ Cadrul juridic stipulează în mod clar cine are acces la informații privind drepturile de proprietate
- ✓ Cadrul juridic stipulează în mod clar cine are acces la informațiile din hărțile cadastrale
- ✓ Existența unei agenții cadastrale

20/20

Restricții privind deținerea și închirierea de proprietăți

- ✓ Nu există restricții privind închirierea sau deținerea de proprietăți pentru firmele naționale
- ✓ Nu există restricții privind închirierea sau deținerea de proprietăți pentru firmele străine

*Cu toate acestea, acest lucru nu se aplică certificatelor de titlu de proprietate

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Transferul de proprietate în România

Pilonul II: Calitatea serviciilor publice și transparența informațiilor pentru transferul de proprietate

Scorul României (toate orașele): **62,8** din 100 de puncte

România este aliniată la mai multe bune practici internaționale privind furnizarea de servicii publice în domeniul administrării terenurilor, dar există încă posibilități de îmbunătățire semnificative.

Disponibilitatea și eficiența serviciilor digitale

Interoperabilitatea serviciilor

Transparența informațiilor

7,8/13,3

13,3/13,3

0/13,3

15/20

26,7/40

Servicii publice digitale

- ✓ Platformă electronică pentru *verificări**
- ✓ Platformă electronică pentru *transferul de proprietate***
- ✗ Nu există niciun mecanism online de depunere a plângerilor la Cartea funciară sau la Cadastru

Sistem digital de gestionare și identificare a terenurilor

- ✓ Platformă cuprinzătoare de verificare a creanțelor
- ✓ Digitalizarea majorității certificatelor de proprietate și a planurilor cadastrale
- ✓ Metoda directă de efectuare a măsurătorilor cadastrale
- ✓ Baza de date națională pentru verificarea identității părților

Acoperirea agenției de carte funciară și cartografie

- ✗ Nu toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate la nivel local sau național

Interoperabilitatea serviciilor pentru transferul de proprietate

- ✓ O bază de date unică între Cartea funciară și Cadastru, cu un identificator unic pentru proprietăți
- ✓ Sistemul de Informații Geografice (GIS) în uz
- ✗ Nu există interoperabilitate între Cartea funciară și alte servicii (Registrul comerțului, Direcția fiscală)

Transparența informațiilor privind bunurile imobile

- ✓ Lista cerințelor pentru transferul de proprietate este publicată online
- ✓ Standardele de servicii și listele tarifelor sunt publicate online la Cartea funciară și Cadastru
- ✓ Statistici privind numărul și tipul de tranzacții disponibile online
- ✗ Nu există statistici publicate privind litigiile funciare și timpul necesar pentru soluționarea acestora
- ✗ Nu există date dezagregate după gen cu privire la proprietatea imobiliară

*Cu toate acestea, platforma nu include informații privind impozitele restante

** Cu toate acestea, platformei îi lipsesc unele caracteristici, cum ar fi trimiterea de notificări și permiterea procesării plăților

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Transferul de proprietate în România

Pilonul III: Eficiența operațională a transferului de proprietate (1/4)

Scor
România: **74** – **96,7** din 100
Constanța Timișoara de puncte

Cum funcționează procesul de transfer al proprietății în România

Verificarea documentației

Verificarea prealabilă **se realizează, parțial, pe platforme electronice** care generează instantaneu documentele necesare. Obținerea certificatului de atestare fiscală necesită în continuare o prelucrare manuală.

Oricine are un cont deschis poate obține online extrasul de informații despre proprietatea de pe platforma de Cadastru și Carte funciară, cu acces bazat pe acreditări, în schimbul unui tarif mic. Acest lucru nu este obligatoriu, dar este o practică larg răspândită.

În plus, **exclusiv în București, profesioniștii din domeniul juridic au menționat că verifică și înregistrările istorice** împreună cu situația actuală din registrele funciare.

Identitatea părților, reprezentarea acestora și statutul lor sunt verificate pe platforma Registrului Comerțului.

Cererea de eliberare a certificatului de atestare fiscală din partea departamentelor fiscale municipale poate fi depusă în persoană, prin e-mail sau online, prin intermediul unei platforme dedicate. Munca administrativă este încă necesară înainte de eliberarea certificatului.

Actul de vânzare-cumpărare

Notarul sau avocatul redactează actul. Apoi, notarul se conectează la *eTerra*, platforma multifuncțională electronică a cărții funciare, pentru a obține extrasul de autentificare care blochează registrul funciar timp de 10 zile. În acest interval de timp, nu se poate face nicio altă înscriere în dosarul proprietății respective, cu excepția depunerii actului de vânzare autentificat respectiv. Dacă notarul nu depune actul înainte de expirarea acestui termen, Cartea Funciară este deblocată automat.

Părțile se întâlnesc la notar pentru autentificarea semnăturii actului. Notarul plătește apoi tariful de înregistrare și transmite actul către Cartea Funciară prin intermediul platformei *eTerra*. Înregistrarea trebuie să fie finalizată în termen de 24 de ore. Depunerea în persoană este încă posibilă, dar se întâmplă rar.

Tarifele notariale sunt reglementate și calculate pe baza unei liste variabile.

Înregistrarea Actului

După ce actul notarial este depus împreună cu extrasul de autentificare, Cartea Funciară va actualiza înregistrarea proprietății în termen de șapte zile lucrătoare atunci când se utilizează opțiunea standard sau două zile lucrătoare în cazul în care se plătește pentru regimul de urgență. Tariful pentru procedura în regim de urgență este considerabil mai mare decât cel pentru procedura normală,* astfel încât aceasta este rareori opțiunea aleasă. Pentru cererile care trebuie depuse în termen de șapte zile lucrătoare, hotărârea va fi comunicată notarului și părților interesate numai la termenul legal, chiar dacă hotărârea a fost pronunțată mai devreme; în schimb, hotărârile pronunțate în cadrul regimului de urgență sunt transmise imediat ce au fost pronunțate.

La final, trebuie depusă o declarație fiscală la autoritatea fiscală municipală în termen de 30 de zile calendaristice de la data achiziției, confirmând astfel achiziționarea proprietății de către noul proprietar, astfel încât înregistrările fiscale să poată fi actualizate în consecință.

*Pentru valoarea proprietății asumate, tariful de înregistrare standard este de 29.456 RON, în timp ce opțiunea rapidă este de 34.456 RON.

Transferul de proprietate în România

Pilonul III: Eficiența operațională a Transferului de proprietate (2/4)

Pilonul III: Eficiență operațională

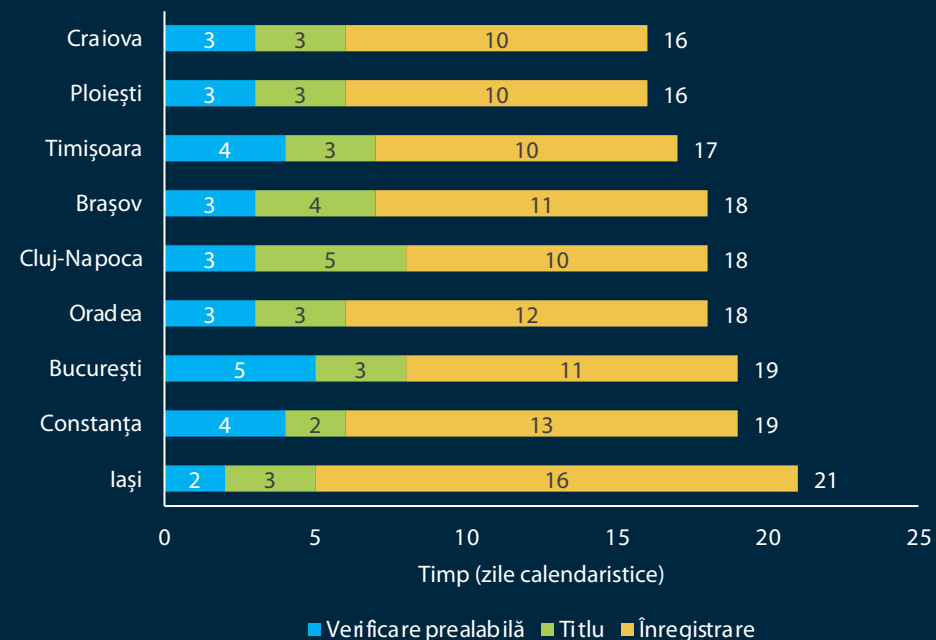
Timp (zile):
16 (Craiova, Ploiești) -
21 (Iași)

- Înregistrarea transferului dreptului de proprietate între două firme durează între 16 zile în Ploiești și 21 de zile în Iași.
- Etapă cu cea mai lungă durată este înregistrarea actului la Cartea funciară, care trebuie să fie realizată în termen de șapte zile lucrătoare (procedura standard) sau două zile lucrătoare (procedura în regim de urgență). În practică, procedura standard este opțiunea cea mai favorizată de notari. Birourile din Constanța, Iași și Oradea nu reușesc să respecte termenul legal.
- Factorii suplimentari care contribuie la diferențele de timp includ:
 - ✓ **Inegalitatea volumului de muncă.** În birourile de Carte Funciară din Constanța, Iași și Oradea, volumul de muncă al personalului privind cererile de înregistrare este mai mare. De exemplu, în 2023, personalul de la Oficiul de Carte funciară din Iași a făcut, în medie, 1.581 de înscrieri în Cartea Funciară, spre deosebire de Timișoara, unde media a fost de 1.086. În Oradea, media a fost de 1.494, în timp ce în Constanța, de 1.392.*
 - ✓ **Ritm mai lent al digitalizării.** Iași și Constanța sunt ultimele în ceea ce privește digitalizarea completă a registrelor de proprietate. Puțin peste jumătate din titlurile din aceste orașe au fost convertite în documente electronice, în timp ce majoritatea documentelor au fost convertite digital în Timișoara.**
 - ✓ În timpul procesului de verificare, în București se obișnuiește să se **verifice mai detaliat situația istorică a proprietății** prin solicitarea titlurilor de proprietate anterioare sau a unei copii a Cărții funciare. Înregistrările istorice sunt mai susceptibile de a fi imprimare sau doar scanate, astfel încât livrarea lor durează mai mult.
 - ✓ Au fost raportate performanțe instituționale diferite în ceea ce privește **furnizarea de certificate de atestare fiscală** de către autoritățile publice locale.

*Pe baza datelor furnizate de Agenția Națională de Cadastru și Carte Funciară în februarie 2024

** Pe baza datelor furnizate de Agenția Națională de Cadastru și Carte Funciară în februarie 2024

Există diferențe între orașe în fiecare etapă, dar mai ales în ceea ce privește înregistrarea în Cartea Funciară

Sursa: Subnational Business Ready

Transferul de proprietate în România

Pilonul III: Eficiența operațională a Transferului de proprietate (3/4)

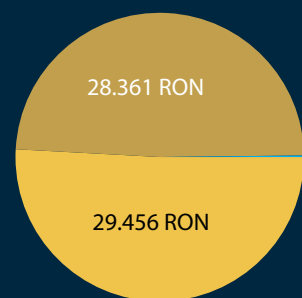
Pilonul III: Eficiență operațională

Cost: 1% din valoarea proprietății

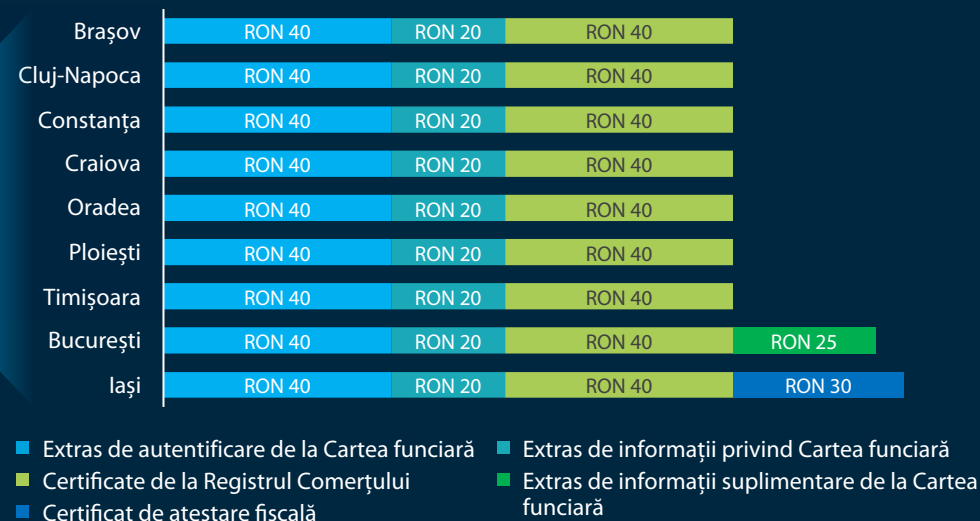
(57.947 RON în Iași, 57.942 RON în București,
57.917 RON în celelalte 7 orașe)

- Costul transferului de proprietate este aproape același în întreaga țară** și este împărțit în mod egal între tariful notarial – care este reglementat la nivel național pe baza unei liste de tarife variabile – și tariful de înregistrare – stabilit de Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCP) și aplicabil în toate filialele sale. Costurile celorlalte certificate emise de ANCP sunt, de asemenea, stabilite la nivel național; acestea includ extrasul de informare al Cărții Funciare (20 RON), extrasul de autentificare (40 RON) și certificatele Registrului Comerțului (40 RON).
- Certificatul de atestare fiscală este fie gratuit, fie poate fi obținut mai rapid printr-o cerere în regim de urgență în schimbul unui cost foarte mic, care variază de la o municipalitate la alta. În general, părțile nu recurg la opțiunea procedurii în regim de urgență, deoarece obțin certificatul în una până la trei zile în cadrul procedurii standard. Doar experții consultați în Iași au indicat că utilizează în mod obișnuit opțiunea rapidă în schimbul unei taxe de 30 RON.
- O altă diferență minoră se datorează practicii frecvente din București de a face o verificare suplimentară, opțională, a înregistrărilor istorice ale proprietății, pentru care ANCP percepe 25 RON.
- Un nou regulament de actualizare a tarifelor notariale a intrat în vigoare în ianuarie 2024. Pe baza noilor calcule, pentru valoarea proprietății utilizate pentru acest studiu, tariful notarial ar fi de 38.152 RON (în loc de 28.361 RON), iar costul total ar fi de 67.667 RON (în loc de 57.917 RON). Subnational B-READY utilizează date valabile pentru data de 31 decembrie 2023.

Componența costurilor de transfer al proprietății

■ Tarif de înregistrare
■ Tarif notarial
■ Alte tarife

■ Extras de autentificare de la Cartea funciară
■ Certificate de la Registrul Comerțului
■ Extras de informații privind Cartea funciară
■ Extras de informații suplimentare de la Cartea funciară

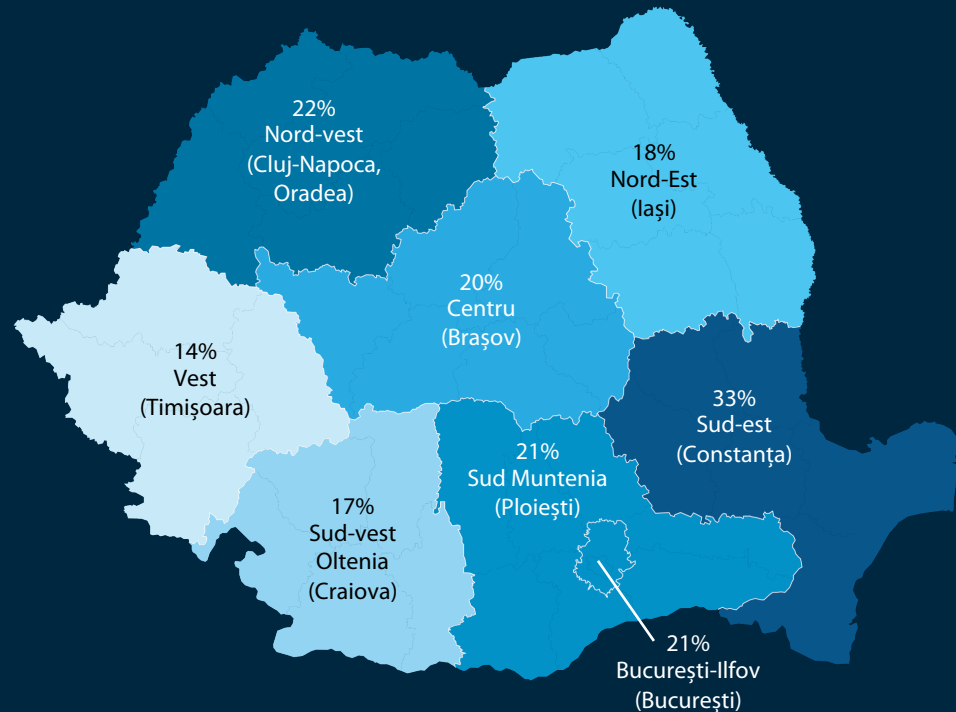
Sursa: Subnational Business Ready

Transferul de proprietate în România

Pilonul III: Eficiența operațională a Transferului de proprietate (4/4)

Procentul de firme care au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, pe regiuni*

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

*NUTS (Nomenclatura Unităților Teritoriale pentru Statistică), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

- La nivel național, 21% dintre firmele din România au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, un procent semnificativ mai mare decât în unele țări similare precum Bulgaria, Croația și Ungaria, dar la egalitate cu Portugalia.
- Există o mare variație între regiunile României în ceea ce privește modul în care firmele au acces la terenuri. În regiunea de Sud-Est (Constanța), 33% dintre firme au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol, mai mult decât dublu față de 14% dintre întreprinderile din regiunea de Vest (Timișoara).

Procentul de firme care au raportat accesul la terenuri ca fiind un obstacol (medii pe țară)

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Transferul de proprietate în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește Transferul de proprietate (1/2)

Accelerarea digitalizării înregistrărilor pentru a realiza conversia tuturor înregistrărilor

Acest lucru va accelera și mai mult procesul și va spori securitatea titlurilor. Documentele păstrate pe suport de hârtie riscă să fie distruse sau pierdute, creând o povară mai mare atât pentru personalul Cărții Funciare, cât și pentru beneficiarii serviciilor sale. Agenția Națională de Cadastru și Carte Funciară ar trebui să accelereze procesul de conversie atât a titlurilor, cât și a hărților, într-un mod coordonat, urmărind în același timp realizarea unei interconectivități complete între toate înregistrările juridice și cadastrale. Mai multe țări din UE (de ex, Danemarca, Țările de Jos, Suedia), și-au digitalizat complet registrele.

Parte interesată relevantă: Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)

Integrarea în continuare a platformei *eTerra* cu bazele de date ale altor agenții

Deși s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește digitalizarea și integrarea între diverse platforme, se pot face și alte progrese. Fragmentarea bazelor de date ale Cărții Funciare, ale Registrului Comerțului și ale departamentelor fiscale din cadrul municipalităților face ca antreprenorii, sau experții care le oferă asistență juridică, să fie nevoiți să caute informații în mai multe surse. Permitearea schimbului automat de date între diferite registre și actualizarea tuturor înregistrărilor atunci când una dintre bazele de date este modificată ar scuti utilizatorii de timpul și eforturile necesare pentru a verifica identitatea părților sau pentru a obține certificatul de atestare fiscală de la municipalitate. În plus, interoperabilitatea cu registrele municipalităților ar elimina necesitatea unei notificări separate după ce a avut loc transferul de proprietate. România ar putea analiza exemplele Letoniei și Danemarcei privind dezvoltarea de platforme de interconectare a bazelor de date. Legăturile cu Registrul național al străzilor (RENS) și cu Registrul național agricol ar aduce, de asemenea, beneficii.

Parte interesată relevantă: Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)

Transferul de proprietate în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește Transferul de proprietate (2/2)

Asigurarea că toate proprietățile private sunt înregistrate și cartografiate

În cazul în care acoperirea nu se extinde la 100% din teritoriu, societățile comerciale și persoanele fizice nu pot avea asigurarea sau certitudinea legală cu privire la datele privind drepturile fizice sau juridice legate de proprietate. Alte țări din regiune, precum Ungaria și Republica Slovacă, au ajuns deja la o acoperire completă.

Parte interesată relevantă: Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară

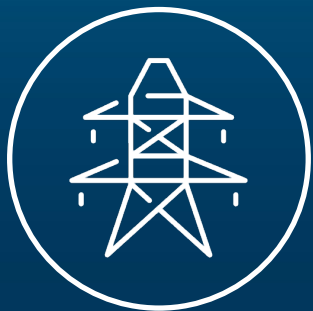
Instituirea unui mecanism extrajudiciar la Cartea funciară pentru a compensa pierderile suferite de părțile private din cauza erorilor din Cartea funciară

O astfel de măsură ar spori eficiența soluționării litigiilor și ar permite antreprenorilor să evite necesitatea procedurilor judiciare, care sunt lungi și complexe. România ar putea lua exemplul Regatului Unit, unde există un astfel de mecanism. Cele mai avansate forme de garanție despăgubesc persoanele fizice pentru pierderile suferite din cauza deficiențelor în informațiile furnizate de registru. Regatul Unit dispune de un sistem legal de compensare în cadrul căruia cererile de despăgubire sunt adresate direct Cărții Funciare. Cererile de despăgubire pot fi depuse pentru greșelile din Cartea Funciară din diferite motive, cum ar fi pierderea sau distrugerea înregistrărilor. În mod similar, în Irlanda, cererile de despăgubire pot fi depuse direct la Autoritatea de Registru a Proprietății.

Părțile interesate relevante: Ministerul Justiției; Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației; Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară

Subnational Business Ready
în Uniunea Europeană 2024:

ROMÂNIA

4. Servicii de utilități

4.1 Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul I:
Cadrul de
reglementare

Scor (toate orașele):
87,5/100

Pilonul II:
Servicii
publice

Scor:
76,4 - 79,5/100
Craiova 8 orașe

Pilonul III:
Eficiență operațională

Scor:
55,1 - 86,3/100
București Craiova

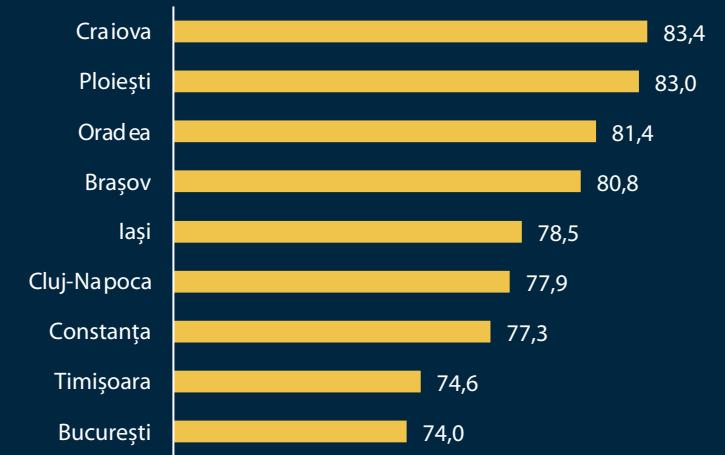
Timp (zile):	180 (Craiova) - 317 (București)
Cost (% din venitul pe cap de locuitor*):	260,8% (Craiova) - 772,3% (Iași)
Indicele SAIFI:	1 (Timișoara și Craiova) - 2,3 (Ploiești)
Indicele SAIDI:	0,6 ore (Timișoara) - 2 ore (Iași)
% din pierderile anuale de vânzări cauzate de întreruperile de curent electric:	Niciuna
% din firme care dețin sau împart generatoare:	3% (Constanța, Timișoara) - 25% (Ploiești)

*VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- Cadrul de reglementare în domeniul energiei electrice din România este uniform în întreaga țară (Pilonul I).
- Există variații minore în ceea ce privește calitatea serviciilor publice. Fiecare companie de utilități a implementat o platformă online pentru a simplifica cererile de racordare; cu toate acestea, în Craiova nu există încă o platformă online, iar antreprenorii nu pot urmări online procesul de solicitare (Pilonul II).
- În cele nouă orașe măsurate, antreprenorii beneficiază de un proces standardizat de obținere a conexiunilor la electricitate, deși timpul și costul diferă în funcție de localizare (Pilonul III).
- Obținerea unei conexiuni noi este cea mai rapidă în Craiova (180 de zile) și cea mai lentă în București (317 zile). Variația provine în principal din perioada de așteptare pentru obținerea avizelor și permiselor de la municipalități și furnizorii de utilități, precum și din finalizarea lucrărilor externe.
- Iașii are cel mai scump proces pentru obținerea unui nou racord la electricitate, în valoare de 454.940 RON, în timp ce în Craiova, costul este cel mai mic, de 153.655 RON.
- Întreruperile de energie electrică sunt mai frecvente în Brașov, Iași și Ploiești, în timp ce în Timișoara, clienții beneficiază de o aprovizionare mai stabilă.

Scorul general al serviciilor de utilități de electricitate per oraș*

Sursa: Subnational Business Ready *Scală de la 0 la 100 (mai mare = mai bine)

Serviciul de utilități de electricitate din România

De ce este important serviciul de utilități de electricitate?

- Electricitatea fiabilă susține operațiunile comerciale și servește drept factor critic de producție utilizat de firme.³⁸
- Furnizarea nefiabilă de energie electrică are un impact negativ asupra firmelor și le limitează operațiunile, creșterea și rentabilitatea.
- Îndrumările privind transmiterea și distribuția sustenabilă, cum ar fi inițiativele de instalare a contoarelor inteligente și de implementare a tehnologiilor de rețea inteligente, pot îmbunătăți funcționarea eficientă a sistemelor de rețea, reducând cheltuielile și amprenta ecologică.³⁹
- Standardele de performanță, mecanismele de răspundere, inspecțiile și standardele profesionale pot asigura că firmele de utilități furnizează energie electrică suficientă și stabilă.

³⁸ Banca Mondială, 2016.
³⁹ OCDE, 2015.

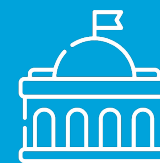
Ce măsoară tema „Servicii de utilități de electricitate”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor privind energia electrică

- Reglementări pentru furnizarea eficientă a racordărilor de energie electrică și calitatea furnizării
- Reglementări privind siguranța racordărilor de electricitate (de exemplu, calificările personalului care efectuează instalații electrice și inspecții)
- Sustenabilitatea de mediu a producerii, transmiterii și distribuției de energie electrică

Pilonul II: Servicii publice

Calitatea guvernancei și transparența furnizării serviciilor de electricitate

- Monitorizarea fiabilității și calității furnizării serviciilor electrice prin intermediul indicatorilor-cheie de performanță
- Transparența întreruperilor, a tarifelor, a cerințelor de racordare și a mecanismelor de gestionarea a reclamațiilor, precum și a sondajelor efectuate în rândul clienților
- Interconectivitatea cu alte utilități
- Punerea în practică a inspecțiilor pentru racordările la rețeaua electricitate
- Cereri și plăți electronice

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a furnizării serviciilor de energie electrică

- Timpul necesar pentru obținerea unei noi racordări la rețeaua de electricitate
- Costul de racordare și furnizare a energiei electrice
- Fiabilitatea alimentării cu energie electrică
- Pierderi cauzate de întreruperile în alimentarea cu electricitate (% din vânzările anuale)
- Firme care dețin sau împart generatoare

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Serviciul de utilități de electricitate din România

Reforme și schimbări recente în furnizarea de servicii de energie electrică

- **Procesul de obținere a unei autorizații de construire pentru o racordare la electricitate a fost simplificat prin Legea 7/2020.** Legea prevede că obținerea unei autorizații de construire pentru conectarea la rețeaua de electricitate nu mai este necesară, cu excepția cazurilor în care este necesară instalarea unui transformator.
- **Procesul de obținere a unei conectări la rețeaua de electricitate a fost simplificat în 2021.** Clienții își pot angaja acum propriul contractant pentru a efectua lucrările de conectare, fără ca selecția contractorului să mai fie realizată de compania de utilități. Clientul semnează acum un contract de cesiune și plătește direct contractantului, fără ca firma de utilități să acționeze ca intermediar. Acest lucru este stipulat la articolul 12 alineatul (4) din procedura ANRE din 10 martie 2021.
- **Piața energiei electrice a fost complet liberalizată** până în ianuarie 2021 pentru a promova concurența. Acest lucru a permis antreprenorilor să aleagă dintre mai mulți furnizori de energie electrică.
- Introducerea Legii 248/2022 impune operatorului de distribuție să **finanțeze lucrările de conectare la rețeaua de joasă tensiune pentru clienții rezidențiali.** Opțional, aceste costuri pot fi, de asemenea, suportate de client, dar vor fi rambursate ulterior de către compania de utilități.

Legi și reglementări relevante în România

- **Legea 160/2012 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind modificarea și completarea Legii energiei electrice nr. 13/2007 și Legii gazelor nr. 351/2004:** prezintă rolul și obligațiile autorității de reglementare.
- **Ordinul nr. 59 din 2 august 2013, pentru aprobarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public:** stabilește etapele necesare pentru obținerea unui nou racord la rețeaua electrică.
- **Legea nr. 50 din 29 iulie 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții:** indică documentele necesare pentru efectuarea lucrărilor de construcții, inclusiv racordarea la rețeaua de electricitate, și durata eliberării acestora.
- **Legea nr. 123/2012 energiei electrice și gazelor naturale:** reglementează aspectele legate de producția, distribuția, transmiterea și furnizarea de energie electrică, precum și accesul la rețelele electrice și funcționarea pieței energiei electrice.
- **Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie:** instituie cadrul pentru promovarea energiei din surse regenerabile prin emiterea de certificate verzi și alte mecanisme de sprijin pentru producătorii de energie verde.

Instituții și servicii publice pentru obținerea energiei electrice

- **Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, ANRE,** este organismul de reglementare pentru sectorul energetic din România. Scopul său este de a elabora, aproba și supraveghea aplicarea reglementărilor obligatorii pentru funcționarea eficientă, competitivă, transparentă și protejată a consumatorilor în sectoarele energiei electrice, termice și gazelor naturale.
- Există **patru operatori de distribuție** activi în cele nouă orașe măsurate: i) Rețele Electrice (București, Constanța, Timișoara); ii) Distribuție Energie Electrică România (Brașov, Cluj-Napoca, Oradea, Ploiești); iii) Distribuție Energie Oltenia (Craiova); și iv) Delgaz Grid (Iași).
- **Autoritățile municipale** sunt responsabile de eliberarea certificatului de planificare, precum și a autorizațiilor de construire și de excavare.
- **Notarii** legalizează contractul de servitute între investitor și contractantul său privat.
- Alți **furnizori de utilități** joacă un rol în coordonarea și aprobarea procesului de implementare a infrastructurii pentru noi conectări la rețeaua de electricitate.
- **Sistemele de informații geografice (GIS)** sunt disponibile pentru a identifica rețelele existente de infrastructură electrică, inclusiv liniile subterane.

Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind energia electrică

Scorul României
(toate orașele): **87,5** din 100
de puncte

25/25

Monitorizarea de reglementare a tarifelor și a calității serviciilor

- ✓ Monitorizarea de reglementare și aprobarea tarifelor pentru energia electrică
- ✓ Monitorizarea de reglementare a calității serviciului de electricitate pe baza standardelor de performanță

18,8/25

Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității

- ✗ Nicio planificare și construcție comună între diverși furnizori de utilități, inclusiv dispoziții privind permisele de excavare comune, excavarea comună sau politicile de tipul „sapă o dată”
- ✓ Mecanisme privind asigurarea calității serviciilor, cum ar fi mecanisme financiare de descurajare menite să limiteze întreruperile în alimentare

25/25

Siguranța racordării la utilități

Cerințe legate de:

- ✓ Cerințe de calificare privind certificările profesionale pentru profesioniștii care efectuează instalații electrice
- ✓ Regimuri de inspecție impuse prin lege pentru instalațiile electrice interne și externe
- ✓ Regimuri de răspundere impuse prin lege pentru racordurile de energie electrică

18,8/25

Sustenabilitate de mediu

- ✓ Standarde de mediu impuse prin lege pentru generarea, transmiterea și distribuția energiei electrice
- Sustenabilitatea de mediu a utilizării energiei electrice:**
- ✓ Cerințe legale privind standardele de mediu pentru utilizarea energiei electrice pentru ca firmele să treacă la practici de eficiență energetică; și mecanism de descurajare sau de aplicare pentru a asigura respectarea de către firme a obiectivelor de economisire a energiei
- Stimulente pentru ca firmele să adopte practici de economisire a energiei:**
- ✓ Stimulente financiare pentru adoptarea practicilor de economisire a energiei
 - ✗ Lipsa stimulentei nefinanciare pentru adoptarea practicilor eficiente din punct de vedere energetic

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul II: Calitatea guvernării și transparența furnizării serviciilor de electricitate

Scor
România: **76,4** - **79,5** din 100
Craiova 8 orașe de puncte

15/25

Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv de gen și mediu)

Cerințe legate de:

- ✓ Existența unor indicatori-cheie de performanță (KPI) pentru monitorizarea calității și fiabilității aprovizionării cu energie electrică
- ✓ Existența unor indicatori cheie de performanță pentru monitorizarea sustenabilității furnizării de servicii de energie electrică
- ✗ Nu există date dezagregate după gen privind sondajele de satisfacție a clienților și reclamațiile clienților

25/25

Punerea în aplicare a normelor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor

- ✓ Existența unui mecanism independent de soluționare a plângerilor
- ✓ Implementarea unui regim complet de inspecție pentru racordările la rețeaua de electricitate

23,9/25

Disponibilitatea informațiilor și transparența

Cerințe legate de:

Disponibilitatea online a cerințelor de racordare:

- ✓ Documente necesare
- ✓ Proceduri necesare
- ✗ Lipsa costurilor de racordare
- ✓ Standarde de timp stipulate
- ✓ Transparența tarifelor și a setărilor tarifare
- ✓ Mecanisme de reclamație și transparența proceselor de gestionare a reclamațiilor
- ✓ Publicarea și anunțarea întreruperilor planificate
- ✓ Disponibilitatea online a indicatorilor-cheie de performanță pentru monitorizarea sustenabilității de mediu a alimentării cu energie electrică

Opt orașe:

15,6/25

Craiova:

12,5/25

Servicii digitale și interconectivitate

Funcționalități digitale pentru racordarea la electricitate:

- ✓ Cerere electronică
- ✓ Plăți electronice

Opt orașe:

- ✓ Aplicație de urmărire

Craiova:

- ✗ Nicio aplicație de urmărire

Interconectivitate la nivelul utilităților:

- ✓ Bază de date pentru rețelele de distribuție a energiei electrice
- ✗ Nu există o bază de date comună pentru liniile de rețea ale mai multor utilități, inclusiv electricitate, apă și internet
- ✗ Nicio platformă cu informații privind lucrările planificate la rețelele de utilități
- ✗ Nu există un sistem online sau un mecanism de coordonare pentru aprobarea autorizațiilor de excavare

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de electricitate (1/6)

Scor
România: **55,1** – **86,3** din 100
București Craiova de puncte

În toate orașele măsurate, un racord de 180 kVA este de obicei racordat la o rețea de medie tensiune care necesită instalarea unui transformator. Toți pașii necesari sunt întreprinși de un contractant angajat de antreprenor (și nu de compania de utilități în sine).

Cerere de racordare

- Procesul începe cu depunerea de către client a unei cereri de aprobare a conexiunii tehnice pe site-ul web al companiei de utilități. Compania de utilități analizează documentele prezentate și efectuează o inspecție la fața locului.

Lucrări de racordare

- Clientul semnează un contract de servitute în fața unui notar. Acest pas este necesar deoarece permite companiei de utilități să acceseze transformatorul de pe un teren privat.
- Clientul semnează apoi un contract de cesiune cu un contractant electric certificat de autoritatea de reglementare, ANRE, și încheie un contract de execuție pentru a continua lucrările de racordare.
- Contractul de cesiune, împreună cu alte documente necesare, este prezentat companiei de utilități. Compania de utilități pregătește apoi contractul de racordare.
- Odată ce toate aceste cerințe sunt îndeplinite, antreprenorul solicită municipalității și altor agenții avize și permise. După obținerea acestor aprobări, contractantul solicită o autorizație de construire de la municipalitate. După ce autorizația este acordată, contractantul obține apoi o autorizație de excavare de la municipalitate, iar apoi pot începe lucrările de racordare externă.

Lucrări post-racordare

- Când lucrările de construcție sunt finalizate, contractorul notifică compania de utilități, iar o echipă tehnică efectuează o vizită la fața locului pentru a verifica lucrările. Clientul depune certificatul de cablare internă. Ulterior, serviciul public emite certificatul de racordare. Consumatorul semnează apoi un contract de furnizare cu un furnizor ales. După semnarea contractului de furnizare, compania de utilități vizitează locația pentru a instala contorul, iar energia electrică începe să fie furnizată.

Bune practici: Documentele necesare, etapele pentru o nouă conexiune și termenele stipulate sunt disponibile pe site-urile web ale companiilor de utilități. Cu toate acestea, companiile de utilități ar putea spori și mai mult transparența și previzibilitatea pentru investitori prin publicarea unor liste de tarife pentru diferite tipuri de conexiuni.

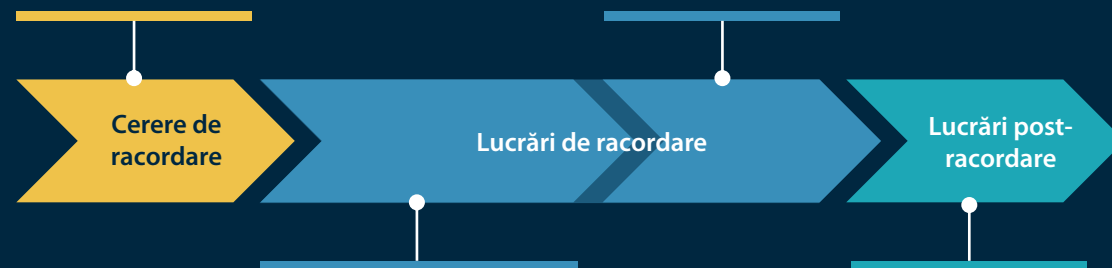
Cum funcționează procesul de obținere a unei conexiuni de 180 kVA în România

Cererea și inspectarea locului de recepție

- Site web al utilităților
- Timp mediu: 30 zile
- Cost mediu: 194 RON

Lucrări de racordare externă

- Contractant extern
- Timp mediu: 45 zile
- Cost mediu: 274.575 RON

Obținerea tuturor autorizațiilor și cerințelor necesare

(Această etapă include: i) contractul de servitute; ii) acordul de cesiune și contractul de execuție; iii) depunerea documentelor pentru contractul de racordare; și iv) avize de la alte utilități, autorizații de construcție și de excavare)

- Serviciul de utilități, notar, municipalitate, contractant extern
- Timp mediu: 145 zile
- Cost mediu: 5.590 RON

Lucrări post-racordare

(Această etapă include: i) inspecția finală; ii) semnarea contractului de furnizare; și instalarea contorului)

- Companii de distribuție + furnizor
- Timp mediu: 26 zile
- Fără costuri

Sursa: Subnational Business Ready

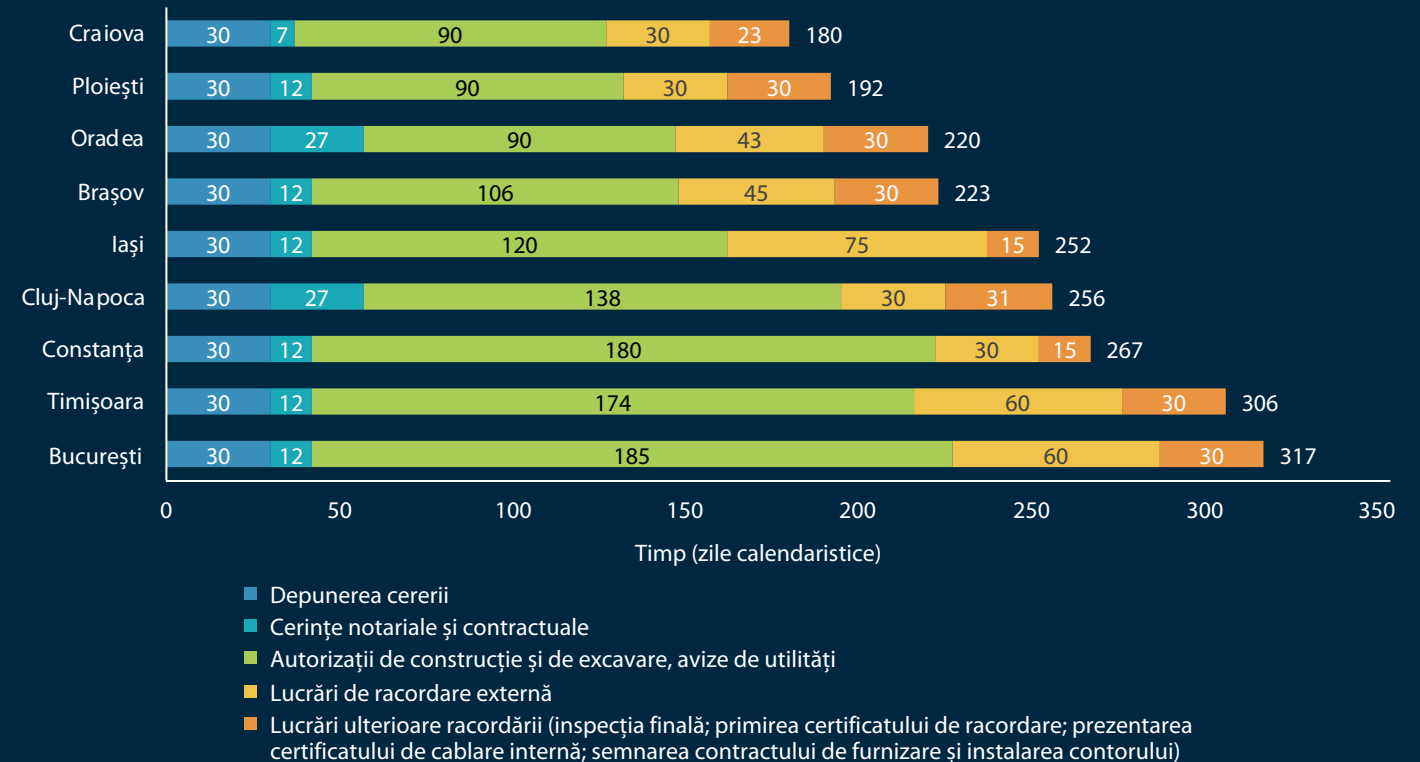
Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de electricitate (2/6)

- Obținerea autorizațiilor și a permiselor de la municipalitate și de la furnizorii de utilități este un factor important al variației de timp. Finalizarea conexiunii externe este o altă cauză a diferențelor. Această etapă variază de la 120 de zile în Craiova și Ploiești la 245 de zile în București.
- În orașe dens populate precum Bucureștiul (317 zile pentru racordare), sunt necesare activități de planificare și coordonare suplimentare pentru a se asigura că noile conexiuni satisfac cererea fără a supraîncărca rețeaua existentă. Acest lucru duce la timpi de procesare mai lungi pentru racordările noi.

Timpul de primire a unei noi racordări la rețeaua de electricitate de 180 kVA este cu aproape cinci luni mai scurt în Craiova față de București

Sursa: Subnational Business Ready

Serviciul de utilități de electricitate din România

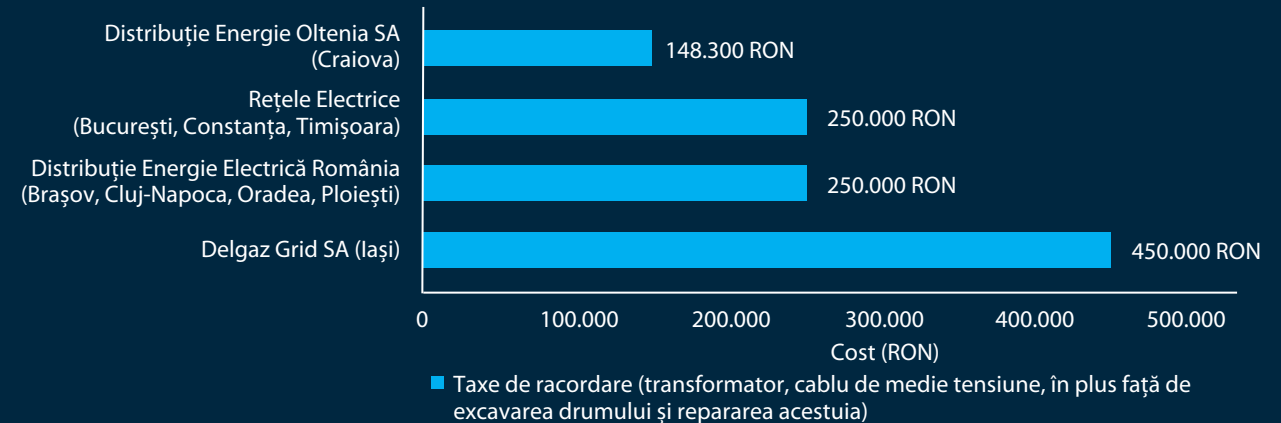
Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de electricitate (3/6)

- Iași înregistrează costuri mai mari (450.000 RON) din cauza mai multor factori, cum ar fi extinderea rapidă a orașului și structura rețelei sale electrice, care se confruntă cu dificultăți pentru a face față acestui nou nivel de creștere. În plus, distanța dintre linia principală de distribuție și consumator este cea mai mare dintre orașele măsurate. Chiar și dezvoltările de mică putere, de 180 kVA, adaugă o sarcină semnificativă la rețea din cauza concentrării ridicate într-o zonă relativ mică. Găsirea de terenuri disponibile pentru instalarea transformatoarelor, precum și topografia accidentată a orașului, contribuie și mai mult la această dificultate.
- În Craiova, costul primirii unei conexiuni noi este cel mai mic (148.300 RON) în comparație cu alte orașe. De obicei, noile conexiuni în Craiova sunt construite în zonele industriale unde există suficientă capacitate de alimentare disponibilă.

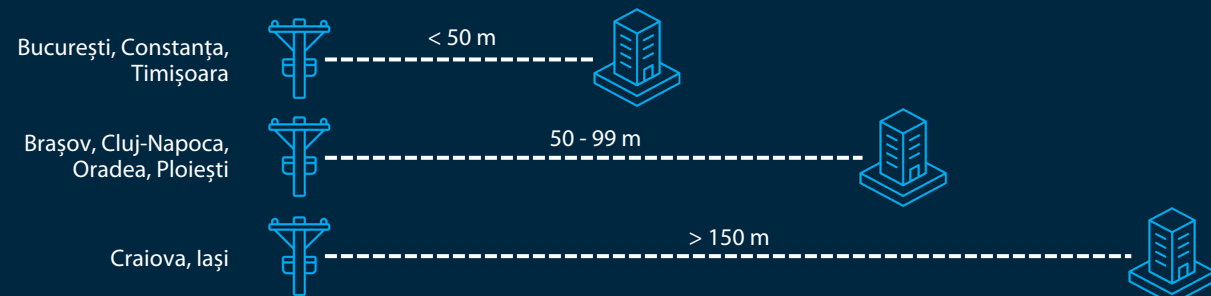
Bune practici: În toate orașele măsurate, sunt disponibile opțiuni de plată electronică atât pentru taxele de racordare la electricitate, cât și pentru facturile lunare de electricitate.

Taxele de racordare sunt cu 233.900 lei mai scumpe în Iași față de celelalte orașe măsurate

Sursa: Subnational Business Ready

Distanța de la linia principală de distribuție variază în fiecare locație în funcție de infrastructura locală

Sursa: Subnational Business Ready

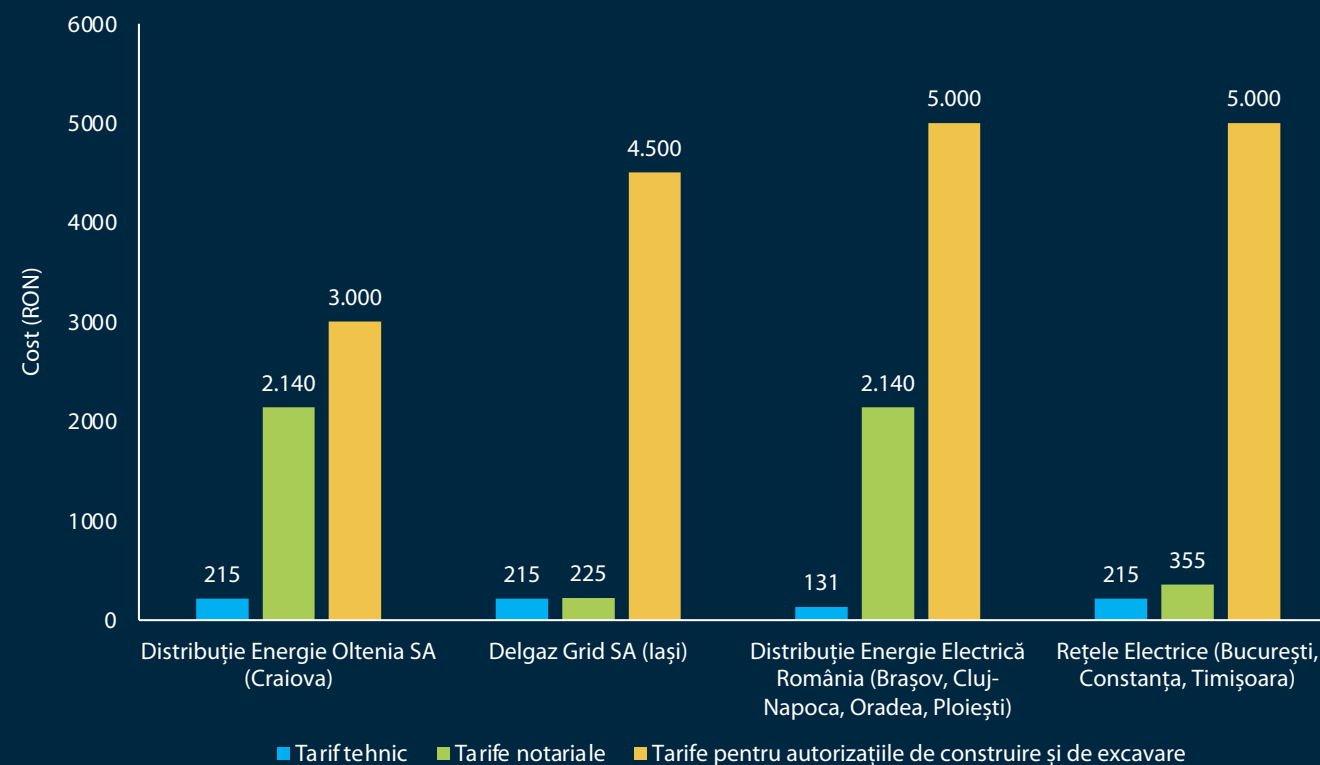

Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de electricitate (4/6)

- În plus față de tarifele de racordare, există și alte tarife asociate cu obținerea unei noi conexiuni în România. Acestea includ:
 - un tarif de aprobare a conexiunii tehnice; ii) taxe notariale; și iii) taxe pentru autorizațiile de construire și de excavare.
- Tarifele tehnice percepute de serviciile de utilități sunt constante în majoritatea orașelor (215 RON) din România. Tarife ușor mai mici se observă în Brașov, Cluj-Napoca, Oradea și Ploiești (131 RON).
- Tarifele juridice plătite notarului variază în funcție de localități, cele mai mici taxe fiind înregistrate în Iași, de 225 RON. Costul este de aproape zece ori mai mare (2.140 RON) în Craiova, Brașov, Cluj-Napoca, Oradea și Ploiești, unde este necesar un contract de servitute sau un contract de închiriere a suprafeței. În schimb, în orașele în care este suficientă o declarație de servitute, costul este mai scăzut (cum ar fi Iași, București, Constanța și Timișoara). Cerința referitoare la ce fel de document juridic este necesar depinde de fiecare serviciu de utilități.
- Tarifele pentru autorizațiile de construire și de excavare, plătite către primăriile locale, variază între 3.000 RON (în Craiova) și 5.000 RON (în Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Timișoara, Oradea și Ploiești).

Tarifele de autorizare sunt printre cele mai mari cheltuieli pe care le plătesc antreprenorii în comparație cu alte cheltuieli, cum ar fi aprobarea tehnică și taxele juridice

Sursa: Subnational Business Ready

Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de electricitate (5/6)

- În 2022, antreprenorii din România au suferit 1,4 întreruperi în medie, fiecare durând aproape 68 de minute.
- Există diferențe notabile între orașe. Timișoara, Constanța, București, Cluj-Napoca, Craiova și Oradea au avut cele mai puține întreruperi frecvente (1,1), cu o durată medie de 47 de minute
- Clienții din Brașov, Iași și Ploiești au înregistrat cele mai mari frecvențe ale întreruperilor, cu o medie de 1,5 întreruperi, fiecare durând aproape 2 ore.

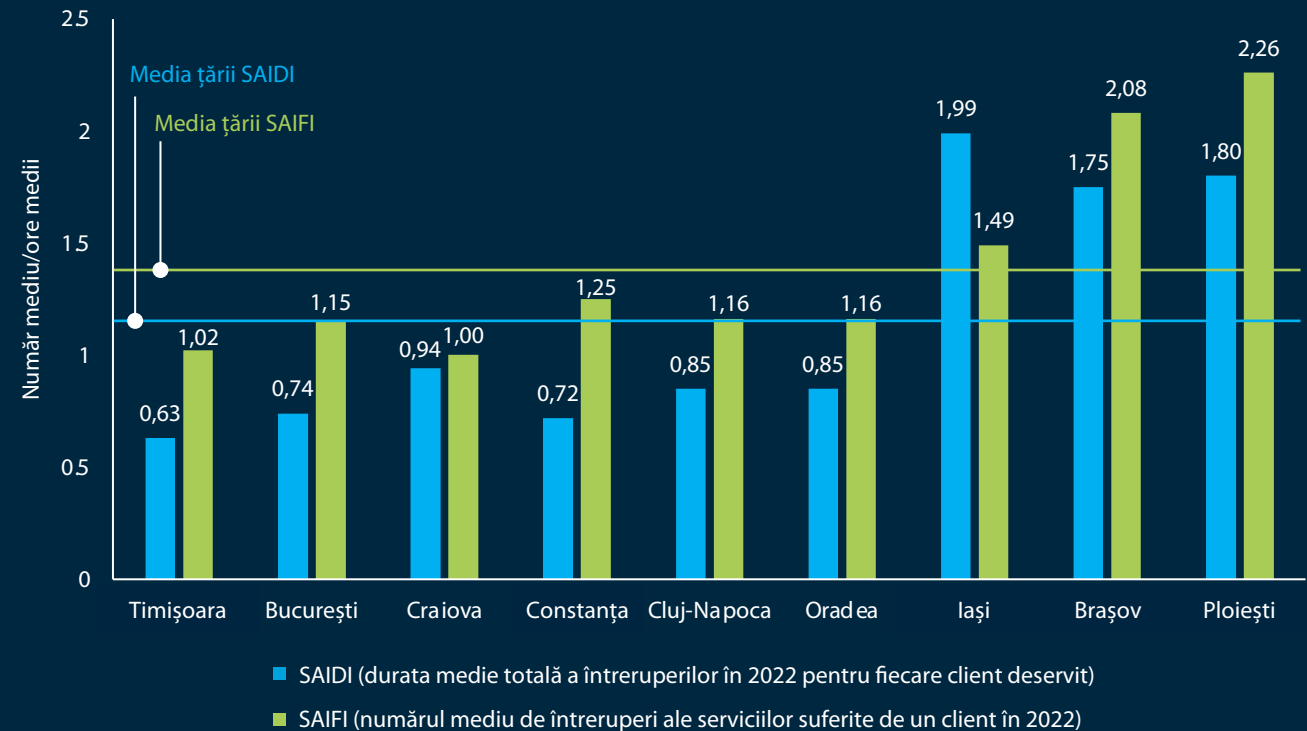

Bune practici în aprovizionarea cu energie electrică:

- ANRE colectează anual date privind întreruperile de la utilități și le publică într-un raport disponibil la adresa <https://anre.ro/despre/rapoarte/>

Fiabilitatea aprovizionării cu energie electrică (SAIDI și SAIFI) în 2022

Întreruperile de energie electrică sunt mai frecvente în Craiova, în timp ce în Timișoara, clienții beneficiază de o alimentare mai stabilă

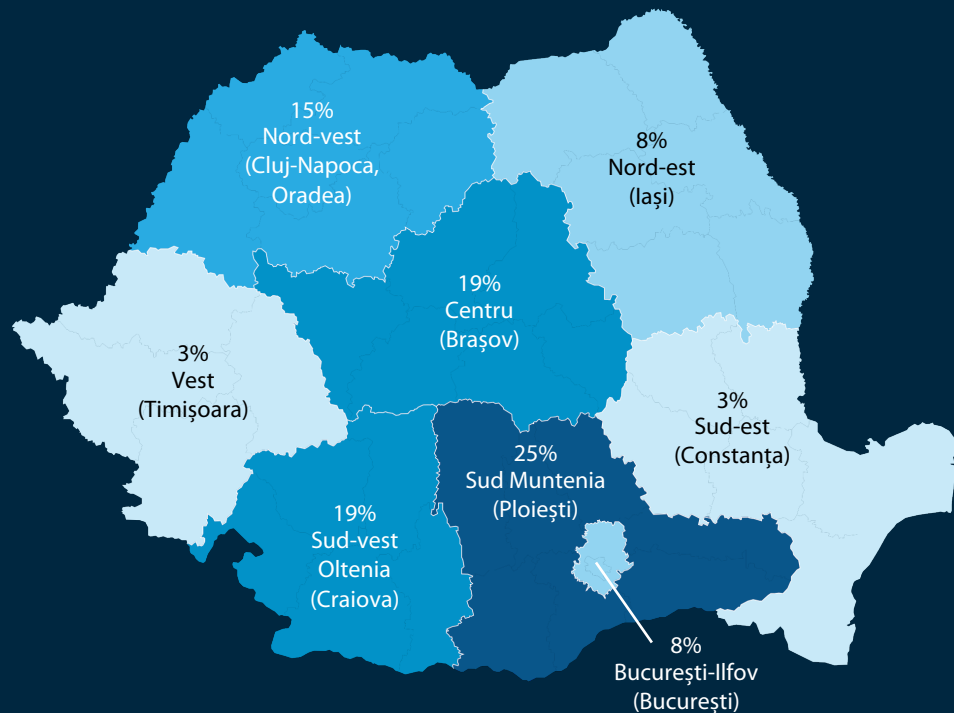
Sursa: Subnational Business Ready

Serviciul de utilități de electricitate din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii de electricitate (6/6)

Procentul de firme care dețin sau împart un generator, pe regiuni*

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

*NUTS (Nomenclatura Unităților Teritoriale pentru Statistică), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

- În Sud Muntenia (Ploiești), 25% dintre firme dețin un generator, în timp ce în Sud-Est (Constanța) și Vest (Timișoara), procentul este de doar 3% (vezi harta).
- Media națională a firmelor din România care dețin un generator este de 12%, ceea ce le poziționează la un nivel mediu în comparație cu alte țări din UE.
- Firmele din România nu au raportat pierderi în vânzările lor anuale din cauza întreruperilor de curent electric.
- În medie, 29,4% dintre firme identifică aprovizionarea cu energie electrică drept o constrângere majoră în România.

Procentul de firme care dețin sau împart un generator (medii pe țară)

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

Serviciul de utilități de electricitate din România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru furnizarea de servicii de electricitate (1/3)

Introducerea și consolidarea platformelor online pentru a simplifica procesul de racordare la rețeaua de electricitate

Orașele din România beneficiază de o platformă online de aplicații pentru noi racordări, cu posibilitatea de urmărirea aplicațiilor, cu excepția Craiovei, unde nu este disponibilă nicio opțiune. Serviciile de utilități au observat apariția unor noi prosumatori și a unor noi firme cu expertiză limitată. Adesea, aceste firme nu reușesc să ofere asistență adecvată clienților lor în ceea ce privește aspectele procedurale legate de obținerea racordărilor la rețeaua de electricitate. În consecință, clienții pot fi nevoiți să facă vizite frecvente la serviciile de utilități și la autoritățile desemnate pentru a solicita clarificări, ceea ce duce la întâzieri în proces din cauza documentației inadecvate. Pe termen scurt, serviciile de utilități ar putea crește eficiența prin desemnarea unui singur punct de contact care să-i ajute pe clienți pe parcursul procesului de racordare, pentru a reduce confuzia și a asigura o comunicare eficientă. Serviciile de utilități ar putea introduce o revizuire periodică a proceselor pentru a identifica zonele de optimizare și de creștere a eficienței. Solicitarea de feedback din partea clienților, a părților interesate și a personalului implicat ar putea contribui la identificarea blocajelor și la punerea în aplicare a unor îmbunătățiri specifice. Craiova ar putea învăța de la alte orașe și ar putea introduce o platformă online cu o opțiune de urmărire a statusului disponibilă pentru a eficientiza procesul de racordare.

Pe de altă parte, în România nu există platforme online care să faciliteze aplicarea și colaborarea între agenții pentru lucrările de excavare. Pe termen scurt, orașele din România pot urma exemplul Iașului. Compania de utilități din Iași a dezvoltat un bun mecanism de coordonare cu municipalitatea locală și cu alți furnizori de utilități în ceea ce privește lucrările de excavare. Furnizorul de utilități comunică municipalității informații cu privire la lucrările planificate cu un an înainte. De asemenea, municipalitatea transmite listele de lucrări furnizorilor de servicii din cadrul altor proiecte, pentru a evita excavațiile repetate pe drumuri. De asemenea, au loc întâlniri periodice pentru a facilita această coordonare între municipalitate și furnizorii de utilități. România ar putea, de asemenea, să ia în considerare introducerea unui cadru legislativ pentru planificarea comună sau a unei politici de tipul „sapă o dată” pentru a coordona proiectele de dezvoltare a infrastructurii.

În prezent, în România, este disponibil un Sistem Informațional Geografic (GIS) la nivelul utilităților pentru a identifica rețelele de infrastructură electrică existente, inclusiv liniile subterane. Cu toate acestea, pe termen lung, România ar putea îmbunătăți lucrările furnizorilor de utilități prin i) crearea unei baze de date comune pentru liniile de rețea între mai mulți furnizori de utilități, ii) dezvoltarea unei platforme cu informații privind lucrările planificate pentru rețelele de utilități și iii) introducerea unui sistem online pentru aprobarea autorizațiilor de excavare. Aceste modificări ar simplifica gestionarea infrastructurii, ar facilita schimbul de informații, ar spori eficiența coordonării și ar îmbunătăți siguranța publică și calitatea serviciilor pentru noile proiecte. România ar putea integra în continuare aceste platforme într-o unică fereastră. Acest lucru ar permite furnizorilor și dezvoltatorilor să solicite și să își urmărească proiectele într-un singur loc.

Părți interesate relevante: servicii de utilități de distribuție; ANRE; municipalități

Serviciul de utilități de electricitate din România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru furnizarea de servicii de electricitate (2/3)

Simplificarea cerințelor pentru obținerea electricității

Reducerea numărului de pași necesari pentru obținerea unei racordări la rețeaua de electricitate este esențială pentru simplificarea procesului. În prezent, investitorii din România trebuie să parcurgă mai multe etape înainte ca lucrările de racordare să poată începe. De exemplu, companiile de distribuție solicită clienților să furnizeze un contract notarial de servitute pentru a avea acces la transformator pe un teren privat din cauza unor reglementări neclare. În alte țări, cum ar fi Portugalia și Belgia, unde transformatoarele sunt de asemenea instalate pe terenuri private, o astfel de măsură nu este necesară. În plus, clienții trebuie să obțină o aprobare prealabilă din partea companiei de distribuție înainte de finalizarea contractului de racordare. România ar putea beneficia de pe urma adoptării unui proces mai simplu, similar altor țări din UE, precum Croația, Danemarca și Ungaria. În aceste țări, clienții depun o singură cerere pentru a obține un contract de racordare. În plus, obținerea unei autorizații de construire înainte de obținerea unei autorizații de excavare adaugă un alt pas în proces. Un astfel de permis nu este necesar pentru construirea conexiunii, de exemplu, în Austria, Croația, Ungaria și Țările de Jos.

Pentru o racordare la rețeaua de electricitate, una dintre cele mai frecvente autorizații de obținut este autorizația de excavare de la municipalitățile locale. Pentru a reduce timpul necesar obținerii autorizațiilor de excavare și pentru a promova un proces mai standardizat, România ar putea lua exemplul orașelor din Olanda. În Utrecht, municipalitatea trebuie să emită o decizie de autorizare în termen de trei zile lucrătoare de la primirea unei cereri de autorizare pentru lucrări neinvazive. Municipalitatea din Enschede a mers un pas mai departe, eliminând complet necesitatea unui permis de excavare pentru traversările drumurilor publice cu o lungime mai mică de 25 de metri. Deși municipalitatea din Arnhem nu face o distincție în funcție de lungimea trecerii, aceasta oferă o bună practică locală în ceea ce privește reducerea termenului legal, pe care România ar putea să o ia în considerare ca prim pas.

Părți interesate relevante: companii de distribuție; ANRE; municipalități

Înlocuirea inspecției la fața locului cu auto-certificarea conformității

În România, compania de utilități efectuează o vizită la fața locului după ce lucrările de racordare au fost finalizate. Asigurarea siguranței și a calității lucrărilor de racordare este esențială. Dar există modalități de a face acest lucru fără a impune cerințe suplimentare. În alte câteva state membre ale Uniunii Europene, inclusiv Danemarca și Germania, reglementările permit contractantului să prezinte un certificat pe proprie răspundere care să asigure calitatea și siguranța instalațiilor, fără a fi necesară o inspecție.

România are în vigoare cerințe de calificare pentru instalațiile electrice; cu toate acestea, ar putea să își îmbunătățească regimul impunând profesioniștilor să fie membri înregistrați ai asociației naționale a electricienilor sau inginerilor electricieni.

Părți interesate relevante: companii de distribuție; ANRE

Serviciul de utilități de electricitate din România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru furnizarea de servicii de electricitate (3/3)

Analizarea structurii costurilor pentru obținerea unei noi racordări

O nouă racordare la rețeaua de electricitate în România poate fi costisitoare. Racordările la rețeaua de electricitate de medie tensiune sunt în mod deosebit costisitoare, deoarece clienții trebuie să achiziționeze și să instaleze un transformator. Costul reprezintă o povară financiară pentru majoritatea IMM-urilor. Antreprenorii plătesc, de asemenea, diverse taxe, cum ar fi cele de autorizare, tehnice și juridice. Compania de distribuție ar putea contribui la investiția inițială de capital, așa cum se face în Thailanda. Această investiție inițială ar putea fi recuperată prin tarife de consum transparente percepute tuturor clienților care se conectează la noul transformator. Este important să se asigure că antreprenorii pot obține o nouă conexiune la un preț accesibil.

Părți interesate relevante: companii de distribuție; ANRE

Îmbunătățirea fiabilității alimentării cu electricitate

Reducerea la minimum a numărului și a duratei întreruperilor de curent este esențială pentru economie și societate. Înțelegerea motivelor pentru care durata și frecvența întreruperilor sunt mai mari în Brașov, Iași și Ploiești reprezintă un factor esențial pentru îmbunătățirea fiabilității aprovizionării cu energie electrică. Un serviciu de distribuție este o verigă finală în lanțul de aprovizionare cu energie electrică; multe companii joacă roluri-cheie în generare, transport și distribuție. Mai mulți factori interdependenți afectează în mod direct fiabilitatea. Dovezile sugerează că nivelurile de investiții în producția de energie electrică, nivelurile tarifelor și ratele de încasare a facturilor, eficiența operațională a serviciilor de utilități și cadrul general de reglementare joacă toate un rol în determinarea fiabilității aprovizionării.

Părți interesate relevante: companii de distribuție; ANRE

Creșterea transparenței și a răspunderii prin colectarea și publicarea de statistici

Este esențial ca agențiile implicate în procesul de obținere a unei racordări la rețeaua de electricitate (municipalități, companii de distribuție, furnizori de energie electrică etc.) să publice date privind timpul de procesare. Astfel, antreprenorii pot estima cu exactitate timpurile de așteptare. În Austria, autoritatea de reglementare publică un raport standardizat privind calitatea energiei electrice, *Kommerzielle Qualität Storm*, care include date transversale privind procesul de racordare la electricitate și care este colectat anual de la serviciile de utilități prin intermediul unui chestionar. Raportul conține date privind timpul de procesare a cererilor și timpul de finalizare a unei racordări la diferite niveluri de tensiune, permițând comparabilitatea între orașe și companii de utilități. Un raport similar bazat pe date ar putea contribui la eficientizarea sectorului energiei electrice din România și ar ajuta antreprenorii și companiile de utilități să seteze așteptări clare și realiste. În plus, companiile de utilități ar putea spori transparența și predictibilitatea pentru investitori prin publicarea unor liste de taxe pentru diferite tipuri de racordări. Raportarea datelor ar putea servi, de asemenea, ca măsură indirectă de responsabilizare pentru a stimula companiile de utilități să își îmbunătățească performanța.*

Părți interesate relevante: companiile de distribuție; ANRE

*Pentru mai multe informații privind raportul din Austria privind calitatea energiei electrice, consultați site-ul autorității de reglementare din Austria la adresa <https://www.e-control.at/marktteilnehmer/erhebungen/erhebungen-zur-qualitaet-der-netzdienstleistung>.

4.2 Serviciile de utilități de apă în România

Pilonul I:
Cadrul de
reglementare

Scor (toate orașele):
63,5/100

Pilonul III:
Eficiență
operatională

Scor:
48,5 – 65/100
Craiova Oradea

Pilonul II:
Servicii
publice

Scor:
56 – 74,5/100
Constanța Iași

Timp (zile):

90 (Oradea) - 145 (Timișoara)

Cost (venit pe cap de locuitor*):

17% (Craiova) - 19,3% (București)

% din firme care se confruntă cu
insuficiențe de apă:

1% (Iași, Constanța) - 10% (Craiova)

*VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- Obținerea racordărilor la rețeaua de apă în România durează în medie 115 zile și costă 10.581,54 RON (Pilonul III). Cu toate acestea, antreprenorii se confruntă cu termene de răspuns diferite în funcție de locul în care își au sediul.
- Dintre cele nouă orașe analizate, Oradea și Cluj-Napoca se remarcă prin cele mai rapide procese de racordare la rețeaua de apă. Timpul de așteptare pentru firmele din aceste două orașe este de aproximativ trei luni. Același proces durează aproape cu două luni mai mult în Timișoara. Deși timpul variază de la un oraș la altul, costul pentru obținerea unui racord la apă este destul de omogen și depinde de tarifele percepute de antreprenorii privați care efectuează lucrările, precum și de tipul de contor instalat. Cu toate acestea, tarifele pentru obținerea aprobărilor de la companiile de utilități variază puțin de la un oraș la altul.
- Majoritatea firmelor din România beneficiază de un sistem fiabil de alimentare cu apă. Aproximativ 95% dintre firme au raportat că nu s-au confruntat cu nicio insuficiență de apă. Cu toate acestea, nu toate regiunile beneficiază de același nivel de continuitate a serviciilor: 10% dintre firmele din regiunea Sud-Vest Oltenia (Craiova) se confruntă cu insuficiențe de apă, față de doar 1% în regiunile Nord-Est (Iași) și Sud-Est (Constanța).
- România ar putea actualiza cadrul de reglementare care reglementează serviciile de utilități de apă (Pilonul I) prin introducerea de stimulente financiare și nefinanciare pentru adoptarea de practici de gestionare a cererii de apă (de exemplu, cerințe pentru firme de a instala aparate eficiente din punct de vedere al consumului de apă sau de a adera la obiective de economisire a apei). În plus, aceasta ar putea introduce politici de tipul „sapă o dată” și ar putea reglementa cerințele de calificare pentru profesioniștii care exploatează instalații de apă.
- Deși cadrul de reglementare este stabilit la nivel național, calitatea guvernancei și transparența serviciilor de apă (Pilonul II) diferă de la oraș la oraș. De exemplu, București și Iași sunt singurele două orașe în care indicatorii cheie de performanță (KPI) privind fiabilitatea furnizării sunt disponibili online, în timp ce Brașov și Cluj-Napoca sunt singurele orașe în care antreprenorii pot urmări online stadiul cererilor lor pentru o nouă racordare.

Scorul general al serviciilor de alimentare cu apă după oraș*

Sursa: Subnational Business Ready

*Scală de la 0 la 100 (mai mare = mai bine)

Serviciile de utilități de apă în România

De ce este important serviciul de alimentare cu apă?

- Alimentarea cu apă necorespunzătoare – din cauza infrastructurii învechite, a calității slabe a apei și a schimbărilor în presiunea apei – poate duce la scăderea productivității firmelor, la deteriorarea utilajelor și la reducerea profiturilor.⁴⁰
- Cadrele de reglementare adecvate sunt esențiale pentru asigurarea unei alimentări cu apă accesibile și de înaltă calitate.⁴¹
- Standardele de performanță, împreună cu un sistem de stimulente, asigură desfășurarea eficientă a racordărilor la serviciile de utilități și o alimentare adecvată cu apă.⁴²

⁴⁰ Banca Mondială, 2017.

⁴¹ OCDE, 2021.

⁴² Foster și Rana, 2020.

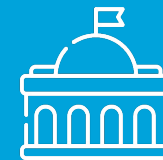
Ce măsoară tema la „Serviciul de utilități de apă”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor pentru apă

- Reglementări pentru utilizarea eficientă a unei racordări la rețeaua de apă (de exemplu, partajarea infrastructurii) și calitatea aprovizionării
- Sustenabilitatea ecologică a furnizării și utilizării serviciilor de alimentare cu apă, inclusiv practicile durabile de gestionare a apelor reziduale

Pilonul II: Servicii publice

Calitatea guvernanței și transparența furnizării serviciilor de alimentare cu apă

- Monitorizarea fiabilității și durabilității furnizării de servicii și a siguranței racordărilor la rețeaua de apă
- Transparență privind întreruperile de servicii, tarifele, cerințele de racordare și mecanismele de gestionare a reclamațiilor
- Interoperabilitatea cu alte servicii de utilități (de exemplu, electricitate) și existența aplicațiilor și plăților electronice

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a furnizării serviciilor de alimentare cu apă

- Timpul asociat cu obținerea unei racordări la rețeaua de apă
- Costul racordării și al serviciului de alimentare cu apă
- Fiabilitatea alimentării cu apă

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Serviciile de utilități de apă în România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru apă

Scorul României
(toate orașele): **63,5** din 100
de puncte

18,8/25

Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității

- ✓ Mecanisme financiare de descurajare menite să limiteze întreruperile alimentării cu apă
- ✗ Nu există cerințe privind planificarea și construcția în comun (de exemplu, politici de tipul „sapă o dată”)

25/25

Monitorizarea de reglementări a tarifelor și a calității serviciilor

- ✓ Monitorizarea tarifelor
- ✓ Monitorizarea calității serviciului de alimentare cu apă

12,5/25

Siguranța racordării la utilități

- ✓ Existența unor regimuri de inspecție reglementate în ceea ce privește instalațiile exterioare de apă
- ✓ Existența unor regimuri de răspundere reglementate în ceea ce privește racordările la rețeaua de apă
- ✗ Nu există regimuri de inspecție reglementate în ceea ce privește instalațiile interne de apă
- ✗ Nu există cerințe de calificare pentru profesioniștii care operează instalații de apă

7,3/25

Sustenabilitate de mediu

- ✓ Existența unor cerințe privind practicile sustenabile în domeniul apelor reziduale
- ✗ Nu există un regulament care să stabilească norme privind reutilizarea apelor reziduale
- ✗ Nu există sustenabilitate de mediu a utilizării apei
- ✗ Nu există stimulente pentru adoptarea practicilor de economisire a apei

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciile de utilități de apă în România

Pilonul II: Calitatea guvernării și transparența furnizării serviciilor de alimentare cu apă (1/2)

Scor
România: **56** – **74,5** din 100
Constanța Iași de puncte

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional		Brașov	București	Cluj-Napoca	Constanța	Craiova	Iași	Oradea	Ploiești	Timișoara
Scor după oraș (din 100)		69,7	65,7	68,0	56,0	60,0	74,5	62,3	61,1	61,1
Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv gen și mediu)	KPI pentru monitorizarea calității și fiabilității alimentării cu apă	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	KPI pentru monitorizarea sustenabilității de mediu a alimentării cu apă									
	Sondaje pentru clienți dezagregate după gen			✓			✓			
Disponibilitatea informațiilor și transparența	Disponibilitatea online a listei documentelor necesare pentru a solicita o racordare	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Disponibilitatea online a listei procedurilor necesare pentru obținerea unei racordări	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓
	Disponibilitatea online a costurilor de racordare	✓	✓	✓	✓			✓		
	Disponibilitatea online a standardelor de timp stipulate	✓	✓				✓			
	Disponibilitatea online a tarifelor și a setărilor tarifare									
	Anunțarea publică a întreruperilor planificate	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Mecanisme de gestionare a reclamațiilor și transparența proceselor de gestionare a reclamațiilor	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Disponibilitatea online a KPI privind fiabilitatea alimentării		✓				✓			
	Disponibilitatea online a indicatorilor KPI privind calitatea apei alimentate	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Disponibilitatea online a indicatorilor cheie de performanță pentru monitorizarea sustenabilității de mediu a alimentării cu apă									
Implementarea normelor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor	Mecanism independent de soluționare a plângerilor	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Implementarea inspecțiilor pentru conexiunea externă	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Implementarea inspecțiilor pentru racordările interne	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓
Servicii digitale și interoperabilitate	Cereri digitale pentru racordări noi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Plăți electronice pentru taxele de racordare	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Disponibilitatea urmării stadiului cererilor	✓		✓						
	Informații online privind lucrările planificate la rețelele de utilități	✓								
	Mecanism de coordonare între utilități pentru solicitarea autorizațiilor de excavare									

Serviciile de utilități de apă în România

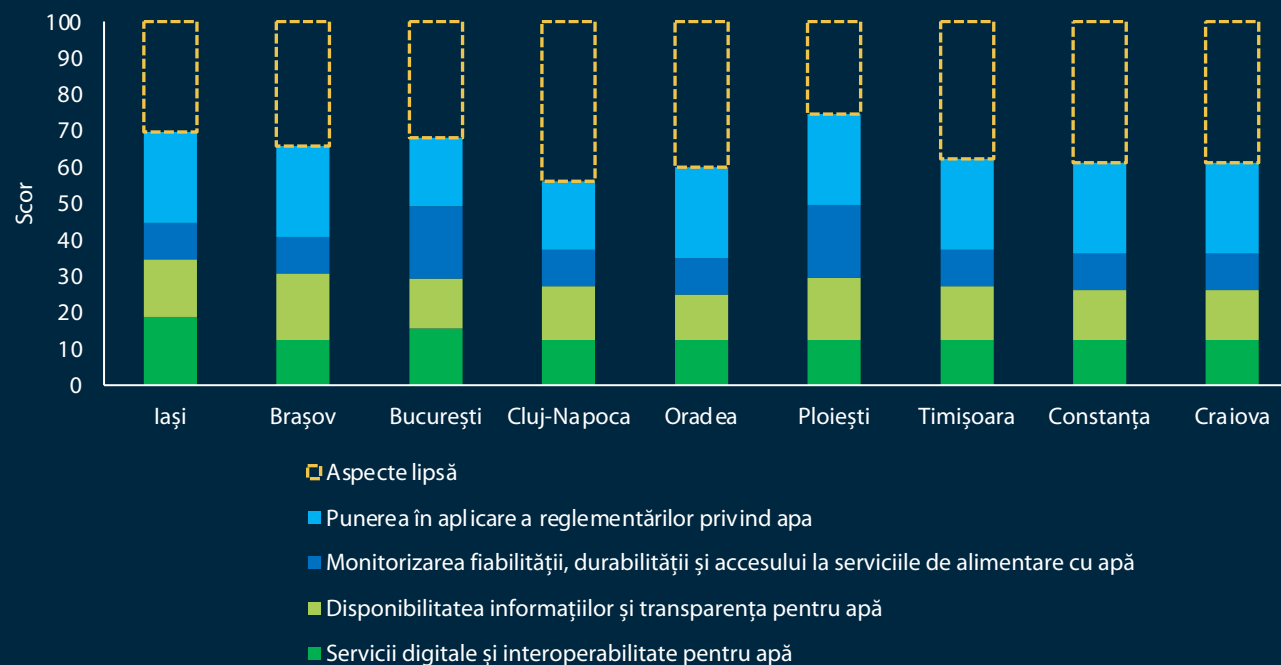

Pilonul II: Calitatea guvernării și transparența furnizării serviciilor de alimentare cu apă (2/2)

Scor
România: **56** – **74,5** din 100
Constanța Iași
de puncte

- Iași și Brașov conduc grupul în ceea ce privește disponibilitatea serviciilor de alimentare cu apă.
- Iași și București sunt singurele orașe în care indicatorii cheie de performanță privind fiabilitatea furnizării sunt disponibile online, în timp ce Iași și Cluj-Napoca sunt singurele orașe care efectuează sondaje de opinie dezagregate după gen.
- Brașovul este singurul oraș care oferă informații online despre lucrările planificate la rețelele de utilități.
- Brașov și Cluj-Napoca sunt singurele orașe în care antreprenorii pot urmări online stadiul cererilor lor pentru o nouă racordare.
- Împreună cu Bucureștiul, Brașovul pune, de asemenea, la dispoziție online întregul spectru de informații privind cerințele de racordare (de exemplu, documentele necesare pentru depunerea cererii, instrucțiuni privind procedurile, costurile de racordare și termenele prevăzute).
- Cu toate acestea, chiar și cele mai performante orașe nu reușesc să pună în aplicare unele bune practici recunoscute la nivel internațional. De exemplu, indicatorii cheie de performanță pentru monitorizarea sustenabilității ecologice a alimentării cu apă nu sunt disponibili online în niciunul dintre orașe. În mod similar, niciun oraș nu dispune de mecanisme de interoperabilitate între serviciile publice responsabile pentru rețelele de electricitate, apă și internet.

Calitatea și transparența serviciilor de alimentare cu apă variază în România și este cea mai ridicată în Iași și Brașov

Sursa: Subnational Business Ready

Serviciile de utilități de apă în România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării serviciilor de alimentare cu apă (1/4)

Scor
România: **48,5** – **65** din 100
Craiova Oradea de puncte

Pentru a se racorda la rețeaua de apă, antreprenorii depun mai întâi o cerere la serviciul local de alimentare cu apă și primesc un contract de racordare. Un serviciu de utilități diferit își desfășoară activitatea la fiecare locație (a se vedea harta). După semnarea contractului de racordare, solicitanții trebuie să obțină toate avizele și autorizațiile necesare pentru a începe săpăturile. Acestea includ o autorizație de construire și o autorizație de excavare de la municipalitatea locală, precum și avize de la alți furnizori de utilități (electricitate, gaz, telecomunicații etc.) care trebuie să verifice dacă viitoarea conexiune ar intra în conflict cu rețelele lor existente. După obținerea tuturor autorizațiilor, se pot efectua lucrările de excavare și racordare. După finalizare, este instalat un contor. Clientul semnează apoi un contract de furnizare și apa poate începe să curgă.

În timp ce în majoritatea orașelor lucrările de racordare sunt efectuate de obicei de un contractant privat angajat de client, în Craiova și Ploiești, acest lucru este realizat în mod normal de compania locală de apă. În acest din urmă caz, serviciile de utilități publice obțin, de asemenea, autorizațiile și avizele aferente în numele clientului.

Cum funcționează procesul de racordare la rețeaua de apă în România

Pasul 1

Antreprenorul solicită racordare la rețeaua de apă și primește un contract de la compania de distribuție a apei

Pasul 2

Antreprenorul (sau companiile de apă în numele său, în funcție de locație) obține autorizațiile și permisele de excavare

Pasul 3

Antreprenorul (sau serviciile de apă în numele său, în funcție de locație) efectuează lucrările de racordare externă

Pasul 4

Antreprenorul semnează un contract de furnizare

Sursa: Subnational Business Ready

Furnizori de servicii de apă, pe regiuni

- Apă Nova București
- APA VITAL SA
- Compania de Apă Brașov
- Apă Nova Ploiești
- Compania de Apă Oltenia
- Aquatim
- RAJA SA
- Compania de Apă Oradea, Compania de Apă Someș

Sursa: Subnational Business Ready

Serviciile de utilități de apă în România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării serviciilor de alimentare cu apă (2/4)

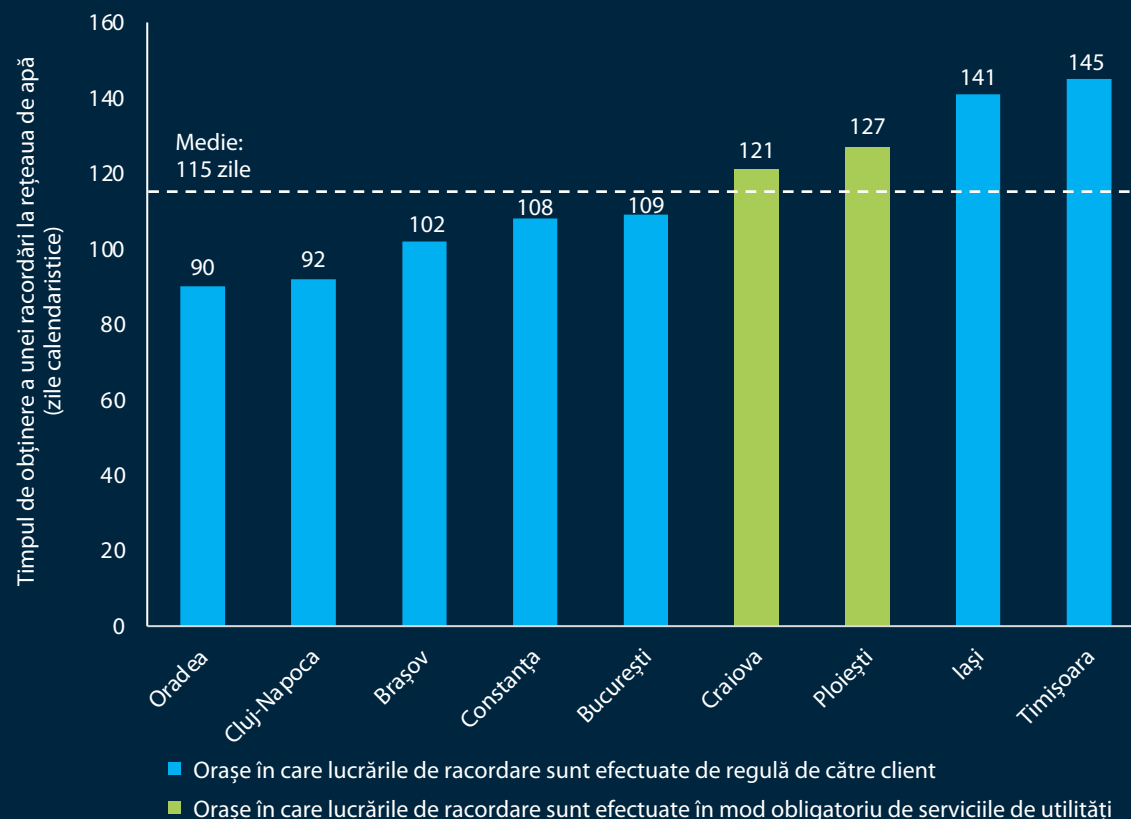
Durata procesului de obținere a unei racordări la rețeaua de apă variază substanțial în România. Principalele părți interesate implicate în proces sunt: (i) serviciul de alimentare cu apă care este responsabil de verificarea fezabilității unei noi racordări și de aprobarea cererii aferente; (ii) alți operatori de utilități (pentru electricitate, gaz, internet etc.) care trebuie să avizeze noua racordare; (iii) municipalitatea care aprobă autorizația de excavare și autorizația de construcție necesare pentru instalarea racordării.

Obținerea unei racordări la rețeaua de apă durează de la trei la cinci luni, în funcție de locație

Oradea, Cluj-Napoca și Brașov sunt orașele din România în care clienții pot obține cel mai rapid o racordare la rețeaua de apă. Toate cele trei orașe beneficiază de procese administrative relativ eficiente cu compania locală de alimentare cu apă și cu municipalitatea. Cluj-Napoca și Brașov sunt, de asemenea, cele mai avansate orașe în ceea ce privește serviciile digitale – în timp ce toate orașele permit depunerea cererilor online, Cluj-Napoca și Brașov sunt singurele două care fac posibilă urmărirea stadiului cererii.

Majoritatea orașelor lasă clienții să decidă dacă să aștepte ca serviciul public să efectueze lucrările de racordare sau să angajeze un contractant privat. În cele mai multe cazuri, clienții optează pentru ultima opțiune, deoarece este de obicei mai rapidă. Brașov, Constanța, Iași și Oradea publică, de asemenea, liste de contractanți privați pre-aprobați pe care clienții îi pot angaja pentru a efectua lucrări de racordare în oraș. Acest lucru contribuie la accelerarea procesului, deoarece acești contractanți sunt deja familiarizați cu condițiile tehnice pe care trebuie să le respecte. Craiova și Ploiești reprezintă excepții – companiile de utilități din aceste orașe efectuează lucrările de racordare în practică. Prin urmare, în ambele orașe, obținerea unui racord la apă durează mai mult decât media națională de 115 zile. Iași și Timișoara sunt și mai lente. O posibilă explicație este că ambele orașe se dezvoltă rapid și atrag investiții imobiliare; cu toate acestea, infrastructurile de utilități sunt vechi și sunt necesare investiții continue pentru a ține pasul cu o astfel de creștere.

Clienții tind să se racordeze la rețeaua de apă mai rapid în orașele în care pot opta pentru lucrări de racordare prin intermediul unui contractant

Sursa: Subnational Business Ready

Serviciile de utilități de apă în România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării serviciilor de alimentare cu apă (3/4)

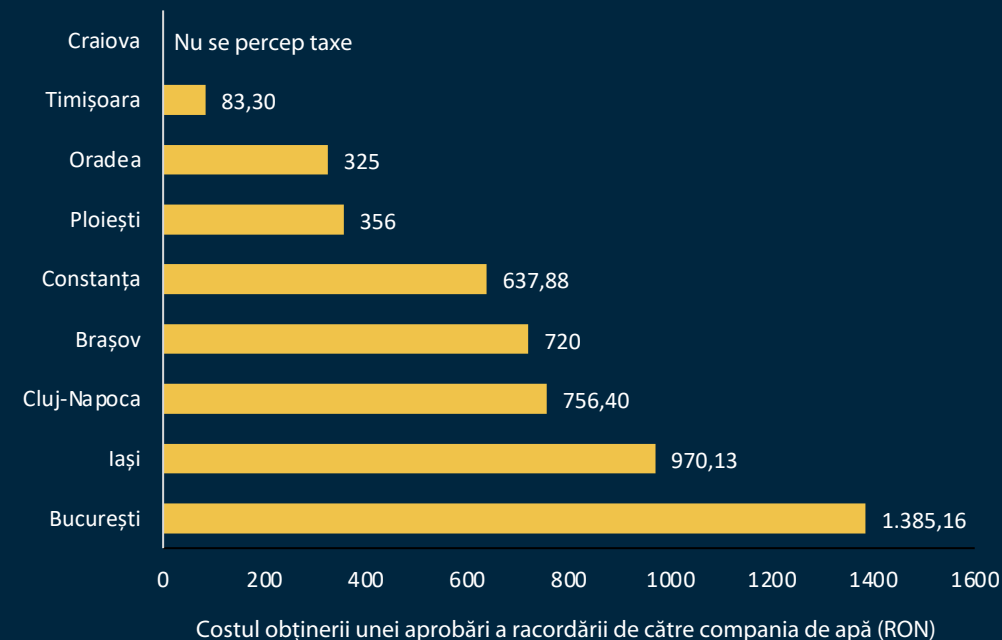
Clienții din România plătesc aproximativ 10.000 RON pentru a se racorda la rețeaua de apă, însă procesul de aprobare este mai ieftin în unele orașe decât în altele

Costul pentru obținerea unei racordări la rețeaua de apă este destul de omogen în întreaga țară și depinde în principal de tarifele percepute de contractanții privați sau de companiile de utilități care efectuează lucrările de racordare, precum și de tipul de contor instalat. Acest cost este de aproximativ 10.000 RON, indiferent de locul în care este realizată racordarea.

Cu toate acestea, atunci când vine vorba de tarifele percepute de companiile de utilități pentru eliberarea aprobărilor de racordare, apar diferențe între orașe. Craiova, de exemplu, este singurul oraș în care furnizorul nu percepe nicio taxă clienților care solicită o racordare. Toate celelalte orașe percep anumite taxe, de la 325 RON (ca în Oradea) la 1.385,2 RON (ca în București).

Per ansamblu, tarifele percepute de companiile de utilități pentru eliberarea aprobărilor de racordare în cele nouă orașe sunt în medie de 581,5 RON.

Craiova este singurul oraș în care clienții nu sunt taxați pentru aprobările de racordare

Sursa: Subnational Business Ready

Serviciile de utilități de apă în România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării serviciilor de alimentare cu apă (4/4)

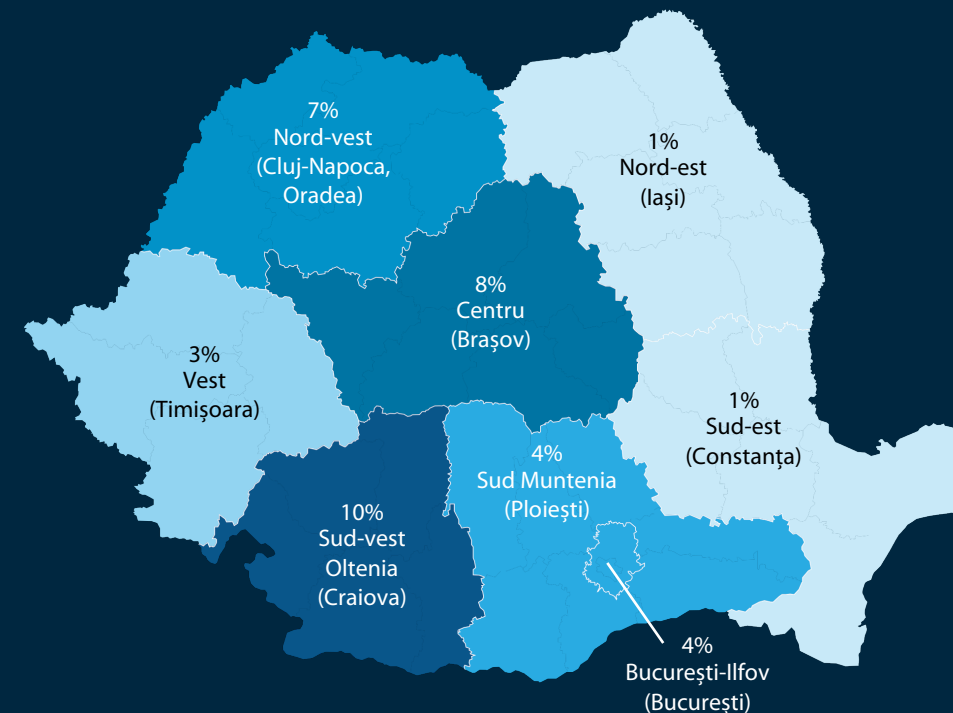

Fiabilitatea alimentării cu apă: între 1% și 10% dintre firme se confruntă cu insuficiențe de apă

Aproape niciuna dintre firmele cu sediul în regiunile estice ale țării nu a declarat că s-a confruntat cu insuficiență de apă.

Procentul firmelor care au probleme cu alimentarea cu apă este mai semnificativ în regiunea Nord-Vest (Cluj-Napoca și Oradea) și în regiunea Centru (Brașov), 7% până la 8% din firme raportând insuficiențe, și în regiunea Sud-Vest Oltenia (Craiova), unde 1 firmă din 10 este afectată.

Procentul de firme care se confruntă cu insuficiențe de apă, pe regiuni*

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

*NUTS 2 (Nomenclatura unităților teritoriale pentru statistică), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

Serviciile de utilități de apă în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite pentru furnizarea serviciului de alimentare cu apă

Îmbunătățirea disponibilității serviciilor digitale în cadrul companiilor de utilități de apă

În România, nu toate orașele oferă aceeași cantitate și același standard de servicii digitale. Calitatea serviciilor publice din întreaga țară s-ar îmbunătăți dacă toate locațiile ar permite urmărirea cererilor, așa cum se întâmplă în prezent în Brașov și Cluj-Napoca. În plus, informațiile actualizate privind lucrările la rețelele de utilități ar trebui să fie publicate online pentru a permite dezvoltatorilor să planifice în consecință. Cel mai important, cu excepția Bucureștiului și Brașovului, orașele nu publică online o listă completă a cerințelor de racordare. Toate orașele pun la dispoziție o listă cu documentele necesare pentru depunerea cererii, însă unele nu oferă instrucțiuni cu privire la procedurile administrative de urmat (Cluj-Napoca și Craiova), costurile asociate noii racordări (Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara) și termenele legale pas cu pas (Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Oradea, Ploiești și Timișoara). Astfel de informații ar putea fi încărcate cu ușurință online, facilitându-le clienților să își pregătească calendarul și bugetul. Există diferențe între orașe și în ceea ce privește calitatea serviciilor puse la dispoziție online. De exemplu, în timp ce o nouă racordare poate fi solicitată online în toate orașele, acest lucru poate fi făcut doar în timpul orelor de lucru în Constanța – ceea ce contravine scopului de a oferi servicii digitale.

Părți interesate relevante: companii de utilități de apă

Luarea în considerare a rolului contractanților privați în lucrările de racordare

Investitorii din Craiova și Ploiești ar avea mai puține întârzieri dacă ar putea alege ca lucrările de racordare să fie efectuate de un contractant privat, ceea ce se întâmplă în prezent în toate celelalte orașe. Cu toate acestea, cel mai eficient mod de a face acest lucru este ca serviciile de utilități să încheie o serie de contracte preventive cu contractanți privați și apoi să publice lista contractanților disponibili. În acest fel, clienții ar putea angaja numai companii care știu deja cum să opereze în rețelele de apă. Brașov, Constanța, Iași și Oradea reprezintă modele bune de urmat pentru alte orașe.

Părți interesate relevante: companii de utilități de apă

Consolidarea interconectivității între companiile de utilități

Pentru fiecare racordare la utilități, investitorii din România trebuie să urmeze un proces separat, gestionat de furnizorul de servicii respectiv. Pentru a obține permisiunea de a excava pentru racordare la rețeaua de apă, solicitanții trebuie să obțină autorizații de la fiecare proprietar al rețelelor subterane (de exemplu, compania de electricitate). Iar pentru a racorda aceeași clădire la rețeaua electrică, investitorul va trebui să obțină din nou autorizații de la toți proprietarii rețelei, inclusiv de la compania de apă. Introducerea unor întâlniri de coordonare între serviciile de utilități și alte agenții relevante, precum și eliminarea avizelor redundante, ar economisi timp atât pentru dezvoltatori, cât și pentru funcționarii responsabili cu acordarea acestor avize.

Părți interesate relevante: companii de utilități de apă; municipalități, autoritatea națională de reglementare în domeniul apei

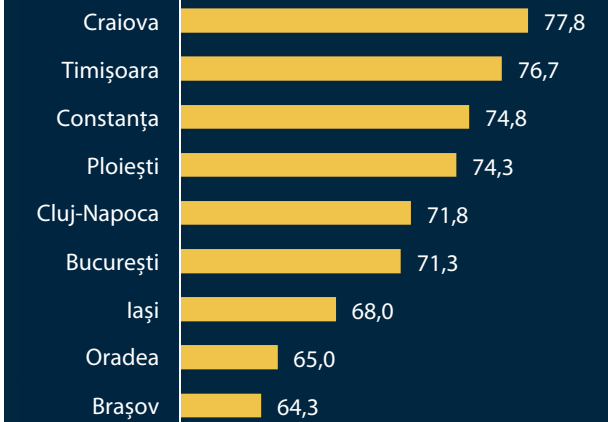
4.3 Serviciul de utilități de internet din România

 Pilonul I: Cadrul de reglementare	Scor (toate orașele): 70/100	 Pilonul III: Eficiență operatională	Scor: 58 – 98,5/100 Brașov Craiova
 Pilonul II: Servicii publice	Scor (toate orașele): 65/100	Temp (zile):	2 (Craiova, Timișoara) - 7 (Brașov, Oradea)
		% din firme care se confruntă cu întreruperi ale internetului:	5% (Cluj-Napoca, Oradea) - 22% (Timișoara)

Principalele constatări

- Calitatea reglementărilor privind internetul (Pilonul I) și a guvernantei și transparenței serviciilor de internet (Pilonul II) este uniformă în România. Diferențiatorul de scor este eficiența furnizării internetului în practică (Pilonul III), unde au fost raportați timpi de așteptare diferiți pentru conectarea la internet și variații în ceea ce privește întreruperile de internet.
- În conformitate cu bunele practici internaționale, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) din România supraveghează tarifele de conectivitate angro. Autoritățile competente pot iniția, de asemenea, investigații pentru practici anticoncurențiale.
- Cadrul de reglementare al României stabilește dispoziții privind planificarea și construcția în comun (politici de tip „sapă o dată”), precum și pentru folosirea în comun a infrastructurii. Cu toate acestea, nu stabilește standarde de performanță pentru asigurarea calității serviciilor și a fiabilității internetului și nici nu stabilește termene limită pentru agențiile implicate în furnizarea de noi infrastructuri digitale sau nu garantează dezagregarea buclei locale și accesul la linii.
- În ceea ce privește furnizarea și utilizarea sustenabilă a internetului, nu există obiective naționale privind emisiile sau eficiența energetică a rețelelor de comunicații electronice și a infrastructurii de date.
- ANCOM monitorizează și publică online indicatori cheie de performanță (KPI) pentru fiabilitatea și calitatea internetului. Cu toate acestea, deși furnizorii de servicii de internet (FSI) publică tarifele lunare de internet, modificările tarifelor de internet nu sunt comunicate publicului cu cel puțin un ciclu de facturare în avans și, de asemenea, nu există formule (publicate online sau în factura clientului) care să indice modul în care sunt stabilite nivelurile tarifelor de internet pentru utilizatorii finali.
- Timpul necesar pentru conectarea la internet în orașele acoperite variază între 2 și 7 zile. O provocare identificată de sectorul privat este că liniile aeriene sau suspendate sunt mai frecvente decât conexiunile subterane.

Scorul general al serviciilor de utilități de internet după oraș*

Sursa: Subnational Business Ready
*Scală de la 0 la 100 (mai mare = mai bine)

Serviciul de utilități de internet din România

De ce este important serviciul de utilități de internet?

- Internetul sprijină operațiunile comerciale și este utilizat ca factor de producție de către firme.⁴³
- Rețelele nesigure și costurile ridicate ale stabilirii unei conexiuni de bandă largă pot împiedica firmele să adopte și să modernizeze tehnologia digitală în cadrul operațiunilor lor comerciale.
- Cadrele de reglementare adecvate sunt esențiale pentru furnizarea de servicii de internet accesibile și de înaltă calitate. De asemenea, facilitarea accesului în timp util la astfel de servicii la un cost rezonabil și într-un mod sustenabil din punct de vedere al mediului este esențială pentru creșterea economică.⁴⁴
- Standardele de performanță, împreună cu un sistem de stimulente, obligă furnizorii de servicii de internet (FSI) să asigure o ofertă adecvată de servicii de internet de bandă largă de mare viteză.⁴⁵

43 Banca Mondială, 2016.

44 Banca Mondială, 2017.

45 Foster și Rana, 2020.

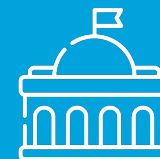
Ce măsoară tema „Servicii de utilități de internet”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor pentru internet

- Reglementări pentru utilizarea eficientă a conexiunii la internet (de exemplu, partajarea infrastructurii) și calitatea furnizării
- Reglementări privind siguranța serviciilor de internet (de exemplu, securitatea cibernetică)
- Sustenabilitatea ecologică a furnizării și utilizării serviciilor de internet

Pilonul II: Servicii publice

Calitatea guvernării și transparența furnizării serviciilor de internet

- Monitorizarea fiabilității și sustenabilității furnizării de servicii și a siguranței conectării la internet în practică
- Transparența privind întreruperile de servicii, tarifele, cerințele de conectare, mecanismele de reclamație și serviciile pentru clienți
- Interconectivitatea cu alte utilități (de exemplu, electricitate)
- Existența cererilor și plăților electronice

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a furnizării de servicii de internet

- Timpul asociat cu obținerea unei conexiuni la internet
- Costul conectării la internet și al serviciului*
- Fiabilitatea furnizării de internet (de exemplu, întreruperea serviciului de internet)

*Costul de instalare nu se aplică conectării la internet în UE, deoarece este inclus ca parte a planurilor de fidelizare, o practică obișnuită în regiune. Nu a fost posibil să se colecteze date de încredere privind tarifele lunare pentru servicii.

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru internet (1/2)

Scorul României
(toate orașele): **70** din 100
de puncte

Monitorizarea de reglementare a tarifelor și a calității serviciilor și Mecanisme de partajare a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității

12,5/25

Monitorizarea de reglementare a tarifelor și a calității serviciilor

- ✓ Monitorizarea tarifelor de internet: agenția de reglementare, ANCOM, supraveghează tarifele de conectivitate cu ridicata. Autoritățile competente pot, de asemenea, să inițieze investigații și să stabilească amenzi pentru practicile anticoncurențiale.
- ✗ Monitorizarea calității serviciilor de internet: autoritatea de reglementare nu stabilește (și nici nu monitorizează respectarea) standarde de performanță pentru a asigura calitatea serviciilor și fiabilitatea internetului

32,5/40

Mecanisme de folosire în comun a infrastructurii de utilități și de asigurare a calității

- ✓ Dispoziții din cadrul de reglementare care impun planificarea și construirea în comun (de exemplu, politici de excavare în comun sau de tip „sapă o dată”)
- ✓ Dispoziții legale care obligă operatorii care dețin infrastructură pasivă sau activă să împartă accesul pentru ultimul kilometru
- ✓ Dispoziții legale care garantează accesul egal la infrastructura deținută de Guvern
- ✓ Dispoziții legale de stabilire a drepturilor de trecere pentru furnizorii de servicii de infrastructură digitală
- ✓ Cadru de reglementare care permite parteneriate pentru folosirea în comun a infrastructurii
- ✗ Nu există dispoziții legale care să stabilească termene limită pentru agențiile implicate în furnizarea de noi infrastructuri digitale, nici garanții pentru dezagregarea buclei locale și accesul la linii
- ✓ Cadru de reglementare prevede măsuri financiare de descurajare (de exemplu, penalități plătite de FSI sau compensații plătite clienților) și mecanisme de stimulare menite să limiteze întreruperile sau încetinirile serviciilor de internet

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru internet (2/2)

Scorul României
(toate orașele): **70** din 100
de puncte

Siguranța conexiunilor la utilități și Sustenabilitatea de mediu

25/25

Siguranța racordării la utilități

- ✓ Cadrul de reglementare stabilește răspunderea și dreptul legal de a solicita despăgubiri pentru încălcarea protecției datelor cu caracter personal, precum și dispoziții clare pentru raportarea incidentelor de încălcare a securității datelor
- ✓ Directoratul Național de Securitate Cibernetică (DNSC) este responsabil de coordonarea securității cibernetice la nivel național, de punerea în aplicare a strategiilor de evaluare a riscurilor, de audituri de securitate cibernetică, de simulări sau de instruire, precum și de aplicarea legilor și reglementărilor în materie de securitate cibernetică
- ✓ Cadrul de reglementare stabilește protecții minime de securitate cibernetică sau impune standarde minime de securitate cibernetică și garanții de securitate cibernetică, precum și definește un mod de acțiune pentru reacția la incidente în cazul unui atac cibernetic major sau al compromiterii disponibilității serviciilor

0/10

Sustenabilitate de mediu

- ✗ Cerințe privind sustenabilitatea de mediu: absența obiectivelor naționale privind emisiile sau eficiența energetică a rețelelor de comunicații electronice și a infrastructurii de date, cum ar fi eficiența utilizării energiei, utilizarea energiei regenerabile sau coeficientul de performanță (COP)
- ✗ Nu există dispoziții de reglementare care să stabilească raportarea sau publicarea informațiilor privind mediul și standarde obligatorii pentru conectivitatea digitală și infrastructurile de date

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul II: Guvernanța și transparența furnizării de servicii de internet (1/3)

Scorul României
(toate orașele): **65** din 100
de puncte

Servicii digitale și Interconectivitate

3,1/6,3

Cereri electronice pentru conexiuni la internet

- ✓ Este posibil să se solicite electronic noi conexiuni comerciale la internet
- ✗ Nu este posibilă urmărirea online a cererii

3,1/6,3

Bază de date și platformă de infrastructură cu lucrări planificate

- ✓ Există o bază de date privind infrastructura pentru identificarea rețelelor furnizorilor de servicii de internet și o bază de date comună pentru liniile de rețea ale mai multor utilități, inclusiv electricitate, apă și internet
- ✗ Nu există o platformă online sau un site web cu informații despre lucrările planificate la rețelele de utilități

6,3/6,3

Plăți electronice

- ✓ Plata electronică pentru conectarea și serviciile de internet: Este posibilă achitarea online a tarifului pentru o nouă conexiune fixă de bandă largă și a tarifului lunar pentru internet

0/6,3

Mecanisme de coordonare pentru autorizațiile de excavare

- ✗ Nu există un sistem online pentru gestionarea autorizațiilor de excavare
- ✗ Lipsa unei agenții responsabile de coordonarea autorizațiilor de excavare

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul II: Guvernanța și transparența furnizării de servicii de internet (2/3)

Scorul României
(toate orașele): **65** din 100
de puncte

Disponibilitatea informațiilor și Transparența

0/5

Transparența cerințelor de conectare

- ✗ Nu sunt publicate cerințele de conectare la internet de mare viteză de bandă largă, cum ar fi documentele necesare, procedurile, costurile de conectare și standardele de timp de conectare stipulate

5/5

Transparența întreruperilor planificate

- ✓ Informarea și notificarea în legătură cu întreruperile planificate ale internetului sunt disponibile publicului și comunicate clienților

5/5

Transparența indicatorilor privind calitatea serviciilor

- ✓ Indicatori cheie de performanță pentru monitorizarea fiabilității și calității furnizării de internet sunt disponibili online

0/5

Transparența tarifelor și a stabilirii tarifelor

- ✗ Deși tarifele lunare pentru internet sunt disponibile online și modificările tarifelor sunt comunicate publicului, nu sunt publicate online sau în facturile clienților formule privind modul în care sunt stabilite nivelurile tarifelor

5/5

Transparența proceselor de soluționare a plângerilor

- ✓ Mecanism de gestionare a reclamațiilor disponibil pentru raportarea problemelor legate de furnizarea serviciului de internet. Acest mecanism există în cadrul FSI și este, de asemenea, independent de FSI pentru a escalada plângerile.
- ✓ Informații disponibile online pentru a îndruma clienții să depună o plângere includ: entitatea responsabilă de gestionarea plângerilor, documentele necesare pentru a depune o plângere, criteriile mecanismului de depunere a plângerilor și pașii necesari pentru a depune o plângere

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul II: Guvernanța și transparența furnizării de servicii de internet (3/3)

Scorul României
(toate orașele): **65** din 100
de puncte

Monitorizarea furnizării de servicii (inclusiv gen și mediu) și Punerea în aplicare a normelor de siguranță și a mecanismelor de protecție a consumatorilor

12,5/12,5

Monitorizarea fiabilității și calității furnizării internetului

- ✓ Indicatori cheie de performanță (KPI) în vigoare pentru fiabilitatea și calitatea furnizării de internet
 - Viteza de descărcare/încărcare
 - Latență
 - Randament (Throughput)
 - Variabilitate (Jitter)
 - Timpul de recuperare

0/12,5

Monitorizarea accesului antreprenorilor femei la serviciile de utilități

- ✗ Sondaje pentru clienți dezagregate după gen: Furnizorii de servicii de internet din România nu efectuează sondaje de opinie dezagregate după gen pentru a măsura calitatea serviciilor furnizate de utilități din perspectiva firmelor deținute de femei:
 - Genul unei persoane care răspunde la sondajul privind satisfacția consumatorilor
 - Genul unei persoane care depune o plângere legată de calitatea, fiabilitatea și serviciile de furnizare de utilități

12,5/12,5

Protocoalele de securitate cibernetică în practică

- ✓ Protocoale de securitate cibernetică implementate în practică, cum ar fi:
 - Încălcări ale securității cibernetică raportate de agenția de securitate cibernetică către sectorul privat
 - Echipele de reacție la incidente informatice sau echipele de pregătire pentru urgențe informatice răspund atacurilor cibernetică sau încălcărilor securității cibernetică raportate
 - Simulările, instruirile sau exercițiile de răspuns la incidente de securitate cibernetică sunt efectuate în practică pentru a testa capacitățile de prevenire, detectare, reacție și/sau recuperare în urma atacurilor cibernetică sau a încălcărilor securității cibernetică
 - Audituri de securitate cibernetică ale operatorilor de infrastructuri critice sunt efectuate pentru a detecta vulnerabilitățile și a recomanda sau a impune măsuri de remediere pentru a preveni atacurile cibernetică sau incidentele de securitate cibernetică

12,5/12,5

Mecanism Independent de gestionare a reclamațiilor

- ✓ Mecanism independent de soluționare a plângerilor: mecanismul de conformitate este independent de furnizorii de servicii de internet în ceea ce privește escaladarea plângerilor

✓ Aspecte în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte care nu sunt în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii internet (1/3)

Scor
România: **58** – **98,5** din 100
Brașov Craiova de puncte

Cum funcționează procesul de conectare la internet în România

Pasul 1

Pentru cei mai mari furnizori de servicii internet din România, instalarea se face de obicei prin tehnologia fibrei optice

Pentru o conexiune la internet în România, companiile trebuie să solicite de la FSI pachetul de oferte disponibile. Această solicitare poate fi făcută fie la locațiile fizice ale furnizorilor, fie prin intermediul site-urilor lor web. Informațiile sunt primite instantaneu în cazul vizitelor fizice, în timp ce pentru solicitările online, răspunsul este transmis prin e-mail.

Pasul 2

Instalarea poate fi făcută gratuit, dar depinde de termenii contractului.

Contractul poate fi semnat pentru o durată inițială minimă de 12/24/36 de luni. Documentele necesare pentru redactarea contractului sunt copia codului unic de înregistrare (CUI) și numele administratorului societății.

Sursa: Subnational Business Ready

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii internet (2/3)

Timp: 2 - 7 zile

Timp (zile) pentru a obține o conexiune la internet în România

Sursa: Subnational Business Ready

- În Craiova și Timișoara, o nouă conexiune la internet durează două zile, în timp ce în Oradea și Brașov, același proces durează aproximativ o săptămână.
- În România, o dificultate identificată de sectorul privat este că liniile aeriene suspendate sunt mai frecvente decât conectările subterane.
- Timpul mediu în cele nouă orașe din România pentru a obține o conexiune la internet este de 5 zile, similar cu Portugalia, dar mai lent decât în Bulgaria.

Timpul mediu (zile) pentru a obține o conexiune la internet (medii pe țări)

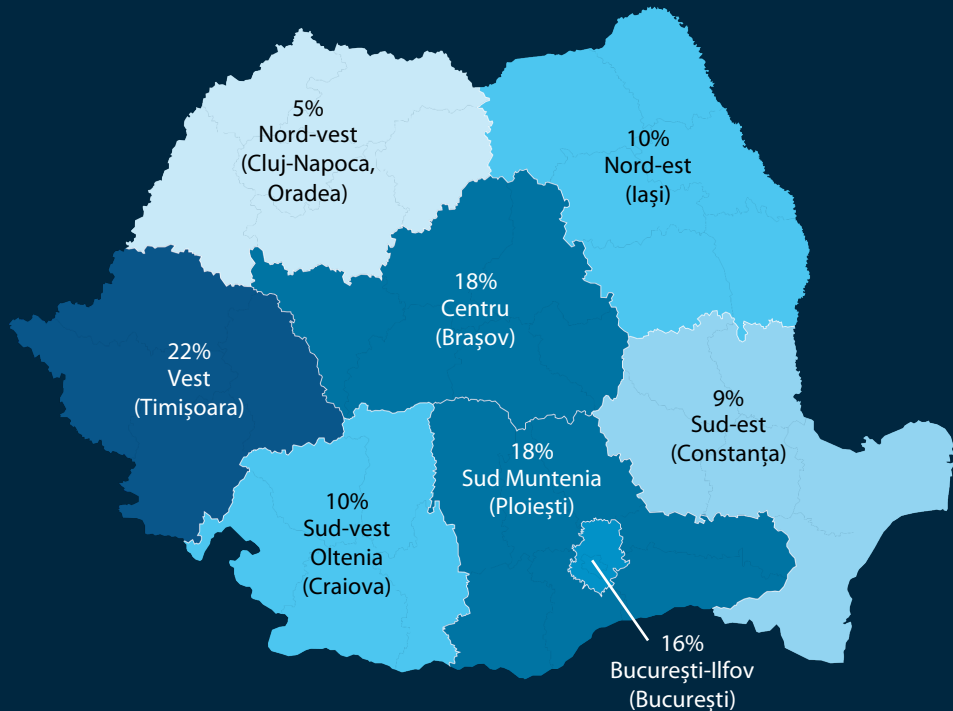
Sursa: Subnational Business Ready

Serviciul de utilități de internet din România

Pilonul III: Eficiența operațională a furnizării de servicii internet (3/3)

Procentul firmelor care s-au confruntat cu întreruperi ale internetului, pe regiuni*

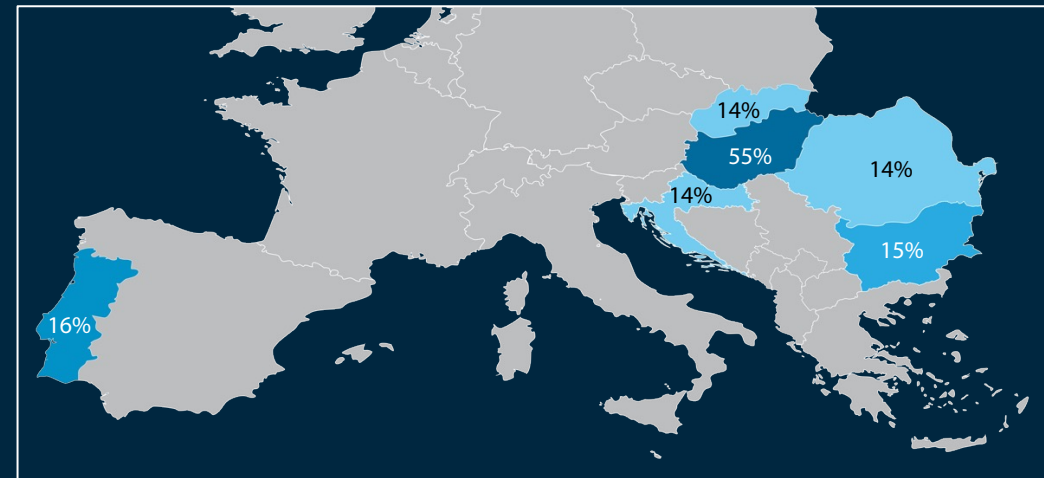

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

*NUTS (Nomenclatura unităților teritoriale pentru statistică), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

- În medie, 13% dintre firmele românești au raportat că s-au confruntat cu întreruperi ale internetului. În regiunea Nord-Vest, această cifră este de numai 5%.
- Dintre firmele sondate din regiunea de vest, 22% au raportat că s-au confruntat cu întreruperi ale internetului.
- Cele mai multe regiuni din România sunt în concordanță cu procentele din alte economii observate, cu excepția Ungariei, unde 55% dintre firme s-au confruntat cu întreruperi ale serviciilor de internet.

Procentul firmelor care s-au confruntat cu întreruperi ale internetului (medii pe țări)

Sursa: Banca Mondială, studiile Enterprise Survey, 2023

5. Soluționarea litigiilor

Soluționarea litigiilor în România

Pilonul I:
Cadrul de
reglementare

Scor (toate orașele):
75,2/100

Pilonul III:
Ușurința de a
soluționa un
litigiu comercial

Scor:
69 – 95/100
Ploiești Oradea

Pilonul II:
Servicii
publice

Scor:
50,8 – 56,3/100
Brașov, Iași 6 orașe

Timp (zile):

Litigii judiciare: **545** (Oradea) - **845** (Brașov)

Executarea unei hotărâri judecătorești: **23** (Craiova) - **48** (Constanța)

Cost (% din
valoarea daunei*):

Litigii judiciare: **5,8%** (Oradea) - **12%** (Craiova)

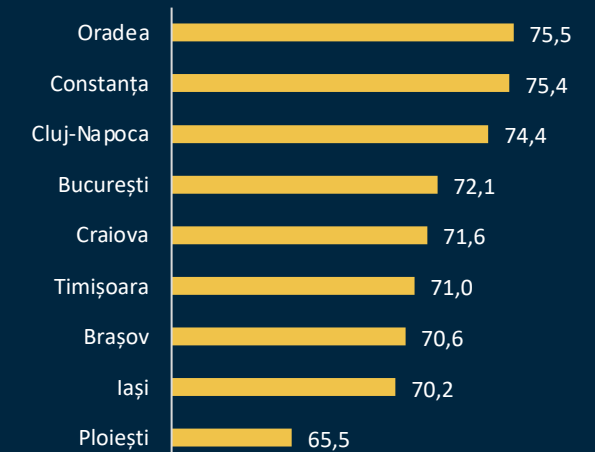
Executarea unei hotărâri judecătorești: **0,46%** (Cluj-Napoca) - **1,4%** (Constanța)

*Pentru o valoare a creanței de 1.178.225 RON, egală cu de 20 de ori venitul național brut pe cap de locuitor în 2021. VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- Legile și reglementările privind soluționarea litigiilor se aplică în mod uniform în România (Pilonul I). Deși țara obține doar jumătate din puncte la indicatorul Certitudinea procedurală, aceasta obține numărul maxim de puncte la indicatorul Integritatea judiciară.
- Șase din cele nouă orașe măsurate, și anume București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Oradea și Timișoara, au tribunale comerciale specializate sau secții comerciale separate în cadrul tribunalelor existente (Pilonul II). Pentru celelalte trei orașe (Brașov, Ploiești, Iași), cererea este examinată într-o secție a instanței care soluționează fie toate tipurile de cauze civile, fie o combinație de cauze comerciale, fiscale și administrative.
- Depunerea electronică a plângerii inițiale prin intermediul unei platforme specializate este posibilă doar în una din cele nouă locații măsurate (Pilonul II). Tribunalul Ploiești a implementat platforma Registratura.rejust care permite depunerea de cereri, solicitări și documente la instanțele din România.
- Durata litigiilor în instanță variază de la 545 de zile în Oradea la 845 de zile în Brașov. Unul dintre motivele care stau la baza acestei variații este timpul de care judecătorii au nevoie pentru a pregăti și emite hotărârea după încheierea audierilor. Întârzierile în proces odată cu depunerea cererii inițiale sunt un alt motiv care stă la baza variației de performanță.
- Cheltuielile de judecată sunt reglementate la nivel național și sunt uniforme în întreaga țară (Pilonul III). Onorariile avocaților diferă în principal în funcție de mărimea și tipul cabinetului de avocatură, de capacitățile financiare ale clienților, precum și de numărul de avocați disponibili în raport cu mărimea orașului – în orașele mai puțin competitive, avocații percep în general onorarii mai mari.

Scorul general al soluționării litigiilor pe oraș*

Sursa: Subnational Business Ready

*Scală de la 0 la 100 (mai mare = mai bine)

Soluționarea litigiilor în România

De ce este importantă soluționarea litigiilor?

- Pentru dezvoltarea sectorului privat sunt necesare sisteme judiciare puternice și procese eficiente de soluționare a litigiilor.
- Atunci când instanțele finalizează procedurile de soluționare a litigiilor în timp util și într-un mod eficace din punct de vedere al costurilor, firmele împrumută și investesc mai mult.⁴⁶
- Fiabilitatea sistemului judiciar este la fel de importantă: sistemele judiciare puternice atrag mai mulți investitori și favorizează creșterea afacerilor.⁴⁷

⁴⁶ Moro, Maresch și Ferrando. 2018; Koutroumpis și Ravasan, 2020..

⁴⁷ Banca Mondială, 2004; Staats și Biglaiser, 2011; Banca Mondială, 2019.

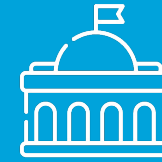
Ce măsoară tema „Soluționarea litigiilor”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor pentru soluționarea litigiilor

- Standarde de timp pentru principalele etape procedurale în litigiile comerciale
- Disponibilitatea consultărilor preliminare, a hotărârii în lipsă și a standardelor în litigiile privind mediul
- Recuzarea judecătorilor și codul de etică pentru judecători și executori judecătorești
- Accesul la arbitraj, independența și imparțialitatea arbitrilor și mediatorilor

Pilonul II: Servicii publice

Servicii publice pentru soluționarea litigiilor

- Structura organizatorică a instanțelor și mecanismele de revizuire pentru sprijinirea integrității judiciare
- Digitalizarea gestionării cazurilor și a comunicării cu instanțele
- Publicarea hotărârilor și a informațiilor privind componența și funcționarea instanțelor
- Servicii publice de arbitraj și mediere

Pilonul III: Ușurința de a soluționa un litigiu comercial

Eficiența operațională și fiabilitatea proceselor judiciare și de arbitraj

- Timpul și costurile litigiilor în instanță (proceduri în primă instanță, de mediere și de apel)
- Timpul și costurile de executare a unei hotărâri interne definitive
- Timpul și costul unei proceduri de arbitraj
- Timpul și costurile pentru recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine și a sentințelor arbitrale străine

Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Soluționarea litigiilor în România

Reforme și schimbări recente în soluționarea litigiilor

- **Portalul ReJust** (www.rejust.ro) a fost lansat în noiembrie 2021. Portalul a fost dezvoltat în comun de Tribunalul Argeș și Consiliul Superior al Magistraturii din România. Scopul principal al platformei este de a permite accesul public la hotărârile judecătorești pentru a spori transparența și cultura juridică în țară. Deciziile instanțelor publicate pe platformă sunt anonimizate și disponibile gratuit, pe baza unei simple înregistrări. Accesul este posibil la toate hotărârile instanțelor de primă instanță, precum și ale instanțelor de apel.
- **Sistemul național electronic de plată online a impozitelor (SNEP)** operează un site internet (www.ghiseul.ro) care permite plata electronică a impozitelor și taxelor. Platforma, lansată în 2011, a fost extinsă treptat la instanțele de la toate nivelurile. Toate instanțele din România măsurate în acest studiu permit acum plata electronică a taxelor judiciare.
- **Portalul Registratura.rejust** (<https://registratura.rejust.ro/>) este o platformă digitală dezvoltată de Curtea de Apel Galați și extinsă la nivel național de Consiliul Superior al Magistraturii în iulie 2023. Platforma reprezintă un punct de intrare pentru a trimite cereri și reclamații, precum și pentru a obține anumite documente (cum ar fi un certificat de depunere și o copie certificată a hotărârii judecătorești) de la toate instanțele din România. Portalul permite, printre altele, depunerea electronică a plângerilor inițiale și este conectat la SNEP pentru a permite plata taxelor judiciare. Dintre orașele măsurate în acest studiu, doar Tribunalul Ploiești a implementat depunerea electronică a plângerii inițiale prin intermediul platformei.

Reforme viitoare

- **Ordinul Ministerului Justiției nr. 536/2023** a creat un grup de lucru pentru dezvoltarea platformei Dosarului Electronic Național (den.just.ro/). Această platformă pilot urmărește să faciliteze accesul digital al părților și al reprezentanților lor legali la documentele din dosarele instanțelor. Un alt obiectiv al platformei este creșterea capacității de stocare a datelor la nivelul instanțelor, centralizarea aplicațiilor din sistemul judiciar și implementarea unei versiuni unice a dosarelor electronice la nivel național.
- **Legea nr. 139/2024 din 14 mai 2024** a introdus modificări privind numirea experților. Legea prevede că, în cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la numire, experții vor fi numiți de instanță prin intermediul unui sistem computerizat din registrul experților autorizați în mod corespunzător conform legii. Modificările adoptate vor intra în vigoare la 15 mai 2025.

Soluționarea litigiilor în România

Legislația relevantă și principalele părți interesate

Legi și reglementări relevante în România

- **Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă:** reglementează normele de procedură civilă din România.
- **Regulamentul privind organizarea și funcționarea Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României:** reglementează procedurile de arbitraj intern și internațional în fața Curții de Arbitraj din București.
- **Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești:** reglementează profesia de executor judecătoresc și drepturile și obligațiile acestora în cadrul procedurii de executare.
- **Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară:** reglementează organizarea și competența tuturor organelor judiciare, inclusiv a instanțelor la toate nivelurile.
- **Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator:** reglementează procedurile de mediere în România ca modalitate alternativă de soluționare a litigiilor.

Instituții publice și servicii pentru soluționarea litigiilor

- **Judecătoria** acționează ca o instanță de prim grad de jurisdicție autorizată să judece cauze comerciale cu o valoare a creanței de până la 200.000 RON.
- **Tribunalele** acționează ca o instanță de prim grad de jurisdicție autorizată să judece cauze comerciale cu o valoare a cererii mai mare de 200.000 RON și ca o instanță de apel pentru a judeca apelurile împotriva hotărârilor judecătorești.
- **Tribunalul specializat (tribunalul comercial)** din Cluj-Napoca.
- **Secții comerciale în cadrul tribunalelor** din București, Constanța, Craiova, Oradea și Timișoara.
- **Instituția de arbitraj:** Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României.
- **Executorii judecătorești:** executori privați cu dreptul de a pune în aplicare hotărâri judecătorești și de a executa acte publice în conformitate cu legea.
- **Mediere:** procedură alternativă de soluționare a litigiilor desfășurată de mediatori în calitate privată.

Soluționarea litigiilor în România

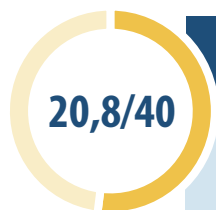

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru soluționarea litigiilor (1/2)

Scorul României (toate orașele): **75,2** din 100 de puncte

Orașele din România obțin numărul maxim de puncte în ceea ce privește cadrul de reglementare pentru integritatea judiciară. Cu toate acestea, norme mai stricte privind amânările și standarde de timp mai stricte ar putea fi puse în aplicare în cadrul de reglementare pentru certitudinea procedurală.

Litigii judiciare

Certitudinea procedurală

- ✓ Termen standard pentru depunerea unei întâmpinări
- ✓ Termen standard pentru pronunțarea unei hotărâri
- ✓ Interval de timp pentru sugerarea de noi dovezi
- ✓ Hotărâre în lipsă disponibilă
- ✗ Nu există un termen standard pentru notificarea sau comunicarea pârâtului
- ✗ Nu există un termen standard pentru emiterea unei opinii a unui expert
- ✗ Nu există un număr maxim de amânări
- ✗ Nu sunt disponibile audieri preliminare

Integritatea judiciară

- ✓ Judecătorii trebuie să se recuze în caz de conflict de interese
- ✓ Părților li se permite să conteste imparțialitatea sau independența judecătorilor
- ✓ Judecătorii sunt obligați să își facă public averile
- ✓ Cod de etică al judecătorilor și al agenților de executare
- ✓ Nu există restricții pentru ca femeile să devină judecători
- ✓ Femeile au aceleași drepturi ca bărbații în litigiile comerciale

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Soluționarea litigiilor în România

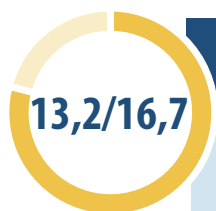

Pilonul I: Calitatea reglementărilor pentru soluționarea litigiilor (2/2)

Scorul României (toate orașele): **75,2** din 100 de puncte

România implementează bune practici recunoscute la nivel internațional în procedurile de arbitraj și mediere. Cu toate acestea, țara își poate consolida cadrul de reglementare pentru arbitraj și mediere prin reglementarea, printre altele, a acordurilor internaționale de soluționare prin mediere și selectarea consilierului juridic în procedurile de arbitraj.

Soluționarea alternativă a litigiilor

Garanții juridice în arbitraj

- ✓ Caracterul arbitrar al litigiilor privind bunurile imobile și proprietatea intelectuală
- ✓ Selectarea arbitrilor indiferent de calificarea profesională, gen și naționalitate
- ✓ Părțile au dreptul de a recuza independența și imparțialitatea arbitrilor
- ✓ Curtea poate dispune prezentarea de documente sau înfățișarea de martori în sprijinul arbitrajului
- ✗ Interzicerea arbitrajului litigiilor comerciale cu firmele de stat și organismele publice fără îndeplinirea unor condiții suplimentare
- ✗ Nicio selecție a consilierilor juridici, indiferent de calificarea profesională, naționalitate sau admiterea în instanțe sau organizații profesionale

Garanții juridice în mediere

- ✓ Medierea comercială nu este obligatorie
- ✓ Mediatorii au obligația de a divulga conflictele de interes
- ✓ Mediatorul nu poate servi ca arbitru în ceea ce privește un litigiu care a făcut sau face obiectul procedurii de mediere, cu excepția cazului în care părțile convin altfel
- ✓ Probele divulgate în cadrul medierii nu pot fi utilizate în alte proceduri judiciare
- ✓ Regim special de executare pentru acordurile de soluționare prin mediere
- ✗ Nu există norme specifice privind recunoașterea și executarea acordurilor internaționale de soluționare prin mediere care nu au fost aprobate de instanță

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Soluționarea litigiilor în România

Pilonul II: Servicii publice pentru soluționarea litigiilor (1/3)

Scor
România: **50,8** – **53,3** din 100
Brașov, Iași 6 orașe de puncte

- Brașov
- Iași
- Ploiești

- București
- Cluj-Napoca
- Constanța
- Craiova
- Oradea
- Timișoara

Structura organizatorică a instanțelor

Toate orașele:

- ✓ Atribuirea automată a cazurilor
- ✓ Revizuirea mecanismelor de soluționare a plângerilor împotriva comportamentului necorespunzător al judecătorilor și al executorilor judecătorești
- ✓ Existența unei instanțe pentru cereri cu valoare redusă sau a unei proceduri accelerate
- ✗ Nu există niciun mecanism de revizuire a plângerilor împotriva deciziilor privind numirea și promovarea judecătorilor

Cluj-Napoca:

- ✓ Existența unei instanțe comerciale specializate

București, Constanța, Craiova, Oradea și Timișoara:

- ✓ Existența unei secții comerciale specializate în cadrul unui tribunal de primă instanță

Specializarea instanței

- Ministerul Justiției, prin Ordinul 2624/C/ din septembrie 2004, a inițiat un proiect pilot cu scopul de a înființa tribunale comerciale specializate în România. În prezent, există trei tribunale specializate pentru cauze comerciale în țară (Mureș, Argeș și Cluj-Napoca). Dintre orașele măsurate pentru acest studiu, Cluj-Napoca este singurul oraș cu un **tribunal specializat** care judecă exclusiv cauze comerciale.
- București, Constanța, Craiova, Oradea și Timișoara au **secții specializate** care soluționează exclusiv cauze comerciale. Următoarele secții au judecători specializați în drept comercial:
 - Secția a 6-a Civilă a Tribunalului din București,
 - Secția a 2-a Civilă a Tribunalului din Constanța,
 - Secția a 2-a Civilă a Tribunalului din Dolj, Craiova,
 - Secția a 2-a Civilă a Tribunalului din Bihor, Oradeași,
 - Secția a 2-a Civilă a Tribunalului din Timiș, Timișoara.
- Judecătorii din Brașov (Secția a 2-a civilă, administrativă și fiscală) și Ploiești (Secția a 2-a civilă, administrativă și fiscală) judecă o combinație de cauze comerciale, administrative și fiscale, în timp ce judecătorii din Iași (Secția 1 civilă) judecă toate tipurile de cauze civile, inclusiv cauze comerciale.

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

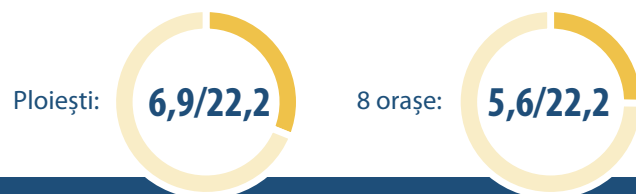

Soluționarea litigiilor în România

Pilonul II: Servicii publice pentru soluționarea litigiilor (2/3)

Scor
România: **50,8** – **53,3** din 100
Brașov, Iași 6 orașe de puncte

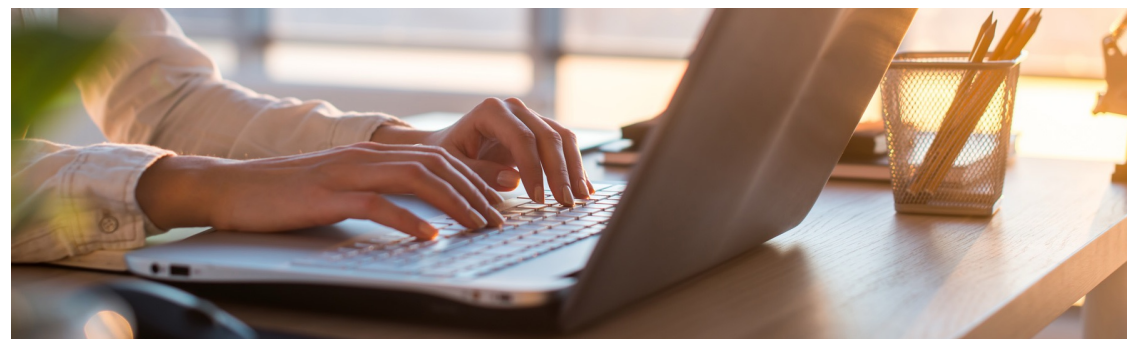
Digitalizarea procedurilor judiciare

Toate orașele:

- ✓ Comunicarea electronică cu instanțele și agenții de executare
- ✓ Plata digitală a taxelor judiciare, urmărirea electronică a cazurilor, acces online la programul instanțelor
- ✗ Probele digitale, în practică, nu sunt admisibile de instanță
- ✗ Audierile virtuale nu sunt efectuate
- ✗ Instanțele nu emit hotărâri judecătorești în format electronic
- ✗ Nu există posibilitatea de a organiza licitații online
- ✗ Lipsa unui serviciu electronic pentru plângerea inițială
- ✗ Niciun schimb de documente prin intermediul platformei electronice

Ploiești:

- ✓ Depunerea electronică a plângerii inițiale

Platformă electronică pentru depunerea plângerii inițiale

- Platforma Registratura.rejust a început să funcționeze în iulie 2023. Aceasta a fost creată ca o platformă națională care permite depunerea de cereri, solicitări și documente la instanțele din România. În prezent, dintre orașele măsurate, doar Tribunalul Ploiești a implementat integral platforma.
- Potrivit respondenților din sectorul public și privat intervievați în cadrul acestui studiu, instanțele pot pune în aplicare platforma numai dacă există suficient buget și sprijin IT pentru a dezvolta infrastructura internă care ar putea permite accesul la platformă. Judecătorii de la Tribunalul Timiș au menționat existența platformei, însă respondenții din sectorul privat intervievați pentru acest studiu nu aveau cunoștință de o astfel de dezvoltare.

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Soluționarea litigiilor în România

Pilonul II: Servicii publice pentru soluționarea litigiilor (3/3)

Scor
România: **50,8** – **53,3** din 100
Brașov, Iași 6 orașe de puncte

8,5/22,2

Transparența instanțelor (include aspecte privitoare la gen)

- ✓ Accesul publicului la ședințele de judecată în persoană
- ✓ Publicarea hotărârilor la nivel de apel și de primă instanță
- ✓ Publicarea informațiilor privind numirea și promovarea judecătorilor
- ✓ Statistici privind numărul de judecători dezagregate pe instanțe
- ✗ Lipsa accesului public la toate legile și reglementările
- ✗ Lipsa publicării tuturor hotărârilor la nivelul instanței supreme
- ✗ Nu există statistici privind rata de soluționare, rata de achitare, numărul de judecători, defalcate în funcție de gen
- ✗ Nu există statistici privind eficiența procedurilor de executare

9,7/16,7

Servicii publice pentru arbitraj (include aspecte de gen)

- ✓ Disponibilitatea arbitrajului comercial
- ✓ Lista publicată a tuturor arbitratorilor
- ✓ Conferințe virtuale în arbitraj
- ✗ Nu există o platformă online pentru arbitraj
- ✗ Nu există semnarea electronică a sentințelor de arbitraj
- ✗ Nu există statistici publicate privind cazurile de arbitraj

12,2/16,7

Servicii publice de mediere (include aspecte de gen)

- ✓ Disponibilitatea medierii comerciale de către mediatori privați
- ✓ Lista de mediatori disponibilă public
- ✓ Stimulente financiare pentru utilizarea medierii
- ✓ Disponibilitatea conferințelor virtuale în mediere
- ✓ Semnarea electronică a unui acord de mediere
- ✗ Nu există statistici publicate privind cazurile de mediere
- ✗ Nu există depunere electronică a unei cereri de mediere

Publicarea hotărârilor judecătorești

- În noiembrie 2021, România a lansat platforma Rejust care permite accesul ușor și gratuit la toate hotărârile tribunalelor de primă instanță și ale curților de apel. Platforma necesită înregistrare, este actualizat zilnic și găzduiește mai mult de 26 de milioane de hotărâri judecătorești.
- În plus față de hotărârile judecătorești definitive anonimizate, platforma publică deciziile adoptate în timpul procedurilor judiciare. Acest lucru permite publicului să consulte modul în care judecătorii decid cu privire la cererile formulate în timpul procesului, admisibilitatea probelor și excepțiile procedurale.
- Potrivit contribuitorilor din sectorul public intervievați în cadrul acestui studiu, judecătorii pot accesa deciziile anonimizate de la toate instanțele care figurează în portalul Rejust.

- ✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional
- ✗ Aspecte care nu sunt reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Soluționarea litigiilor în România

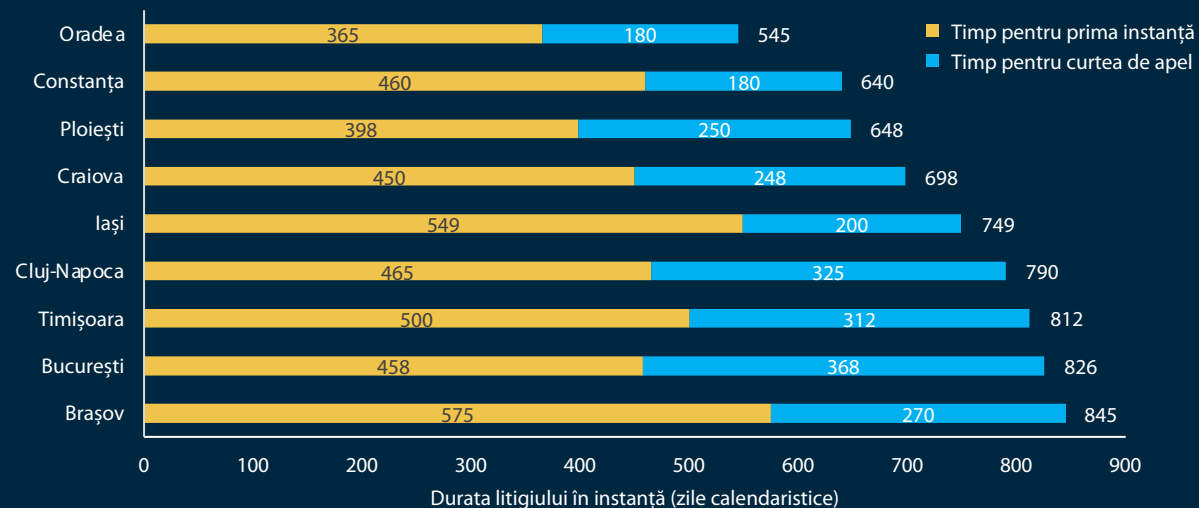
Pilonul III: Eficiența operațională și fiabilitatea proceselor judiciare și de arbitraj (1/4)

Scor
România: **69** – **95** din 100
Ploiești Oradea de puncte

Procedura de primă instanță înaintea Tribunalului din România

- Finalizarea procedurii de primă instanță durează cel mai mult în Brașov (575 de zile). În schimb, procesul este cel mai rapid în Oradea, unde durează 365 de zile pentru a finaliza cazul prin secția comercială specializată din cadrul Tribunalului.
- Judecătorii de la tribunalele din Brașov și Ploiești judecă o combinație de cauze comerciale, fiscale și administrative. Potrivit judecătorilor intervievați pentru acest studiu, există mai puține cazuri comerciale decât cazuri administrative, ceea ce face ca specializarea să fie mai dificilă și duce la creșterea timpului necesar unui judecător pentru a se pregăti pentru audieri în cauze comerciale.
- Principala diferență între orașe se datorează timpului de care au nevoie judecătorii pentru a anunța și emite hotărârea după finalizarea tuturor audierilor. Această etapă durează 100 de zile în Timișoara și 90 de zile în București și Cluj-Napoca. În schimb, este nevoie de 50 de zile în Oradea și de 48 de zile în Ploiești. În practică, este obișnuit ca judecătorul să amâne de mai multe ori audierea pentru pronunțarea hotărârii. Odată anunțată, legea prevede 30 de zile pentru redactarea și emiterea unei hotărâri. Potrivit judecătorilor intervievați în cadrul acestui studiu, întârzierile în anunțarea, redactarea și emiterea hotărârilor judecătorești scrise se datorează volumului mare de muncă, care, împreună cu complexitatea dosarelor judiciare la sfârșitul procesului de litigiu, necesită timp suplimentar.
- Depunerea cererilor inițiale se face în cea mai mare parte pe suport de hârtie, deoarece punerea în aplicare a platformei registratura.rejust nu este încă uniformă în întreaga țară. Atunci când depunerea se face prin e-mail, judecătorii din Brașov solicită în continuare părții să trimită o copie pe suport de hârtie, întârziind astfel procesul. În schimb, în Oradea, atunci când judecătorii primesc documente prin e-mail, instanța le tipărește și le ștampilează pentru înregistrare și le transmite celeilalte părți.
- După ce este depusă cererea inițială, instanța începe să examineze dacă sunt îndeplinite condițiile și cerințele procedurale ale cererii. La Tribunalul Bihor din Oradea, procesul de examinare începe în termen de una până la trei zile de la înregistrarea cererii, iar la Tribunalul Brașov, acest proces este întârziat. În conformitate cu decizia instanței interne din Brașov, procesul de examinare începe la două-trei luni de la înregistrarea cererii inițiale în instanță.

Litigiile în instanță sunt cele mai rapide în Oradea și durează mai mult în Brașov

Sursa: Subnational Business Ready

În vara anului 2023, o grevă a magistraților a provocat amânarea audierilor și întârzieri în procedurile judiciare. Consiliul Superior al Magistraturii din România a emis o recomandare* în iulie 2023 pentru ca instanțele să planifice temporar mai puține audiențe pe lună până la adoptarea unei analize privind timpul optim necesar pentru soluționarea unui caz. Recomandarea nu a fost pusă în aplicare în mod uniform de către instanțe, care s-au temut că ar putea duce la întârzieri suplimentare în procesele și termenele instanțelor.

În plus, problemele continue de personal din instanțele din România ar putea duce la întârzieri suplimentare. De exemplu, în 2021, 248 de judecători s-au pensionat din sistemul judiciar, în timp ce doar 113 judecători au fost angajați. În 2022, 464 de judecători s-au pensionat, iar 215 au fost angajați. În mai 2023, din cele 5.304 posturi de judecător disponibile, 1.129 erau neocupate. Până la sfârșitul anului 2023, 540 de judecători ar fi îndeplinit condițiile de pensionare.**

*Decizia nr. 2040 din 13 iulie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii: <https://www.csm1909.ro/ViewFile.ashx?quid=671a3387-0cb5-4b03-9773-c99d02c8252-InfoCSM>

**Decizia nr. 90 din 25 mai 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii în plen: http://old.csm1909.ro/csm/dinkuri/26_05_2023_111186_ro.pdf

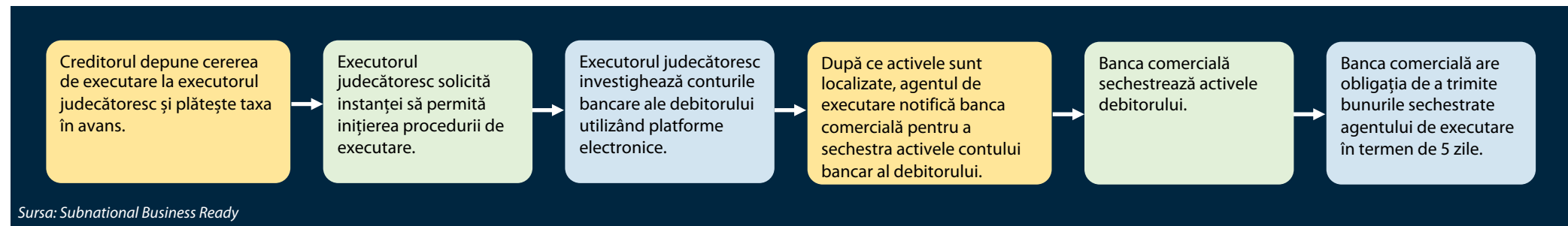

Soluționarea litigiilor în România

Pilonul III: Eficiența operațională și fiabilitatea proceselor judiciare și de arbitraj (2/4)

Cum funcționează în practică executarea unei hotărâri interne definitive

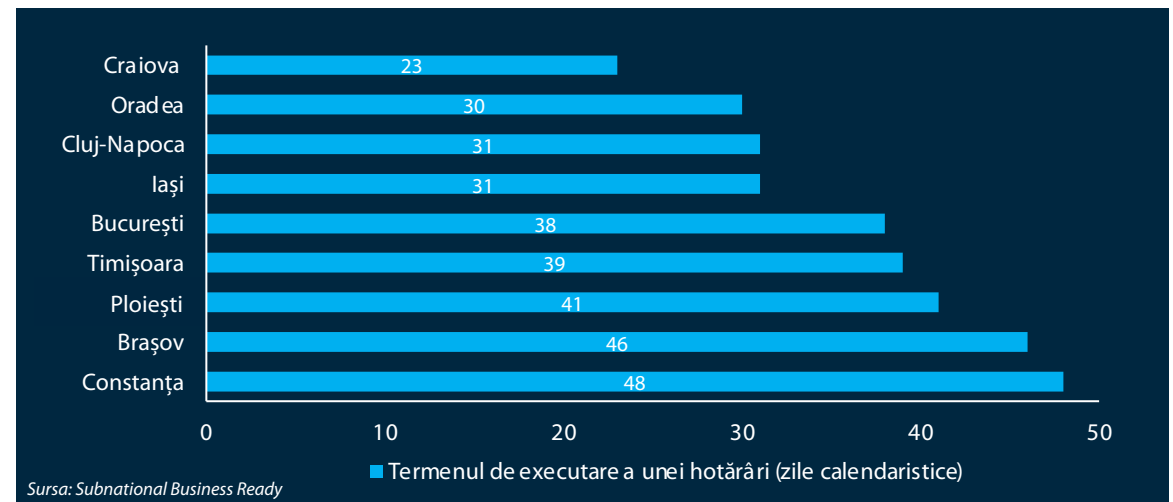
Executarea hotărârilor judecătorești interne definitive în România se realizează cu sprijinul executorilor judecătorești privați care prestează servicii în interes public. Executorii judecătorești își înregistrează sediile și furnizează servicii în jurisdicția teritorială a unei curți de apel locale.

Pilonul III: Eficiență

Timpul (zile) pentru executarea unei hotărâri:
23 (Craiova) - **48** (Constanța)

- Executarea unei hotărâri judecătorești interne definitive durează 23 de zile în Craiova și 48 de zile în Constanța, celelalte orașe situându-se între aceste valori. Diferența dintre orașe se regăsește în ultima etapă a procesului, când băncile comerciale trebuie să trimită activele confiscate executorilor judecătorești.
- Potrivit respondenților intervievați în cadrul acestui studiu, în practică, procesul este întârziat de către bănci, unele dintre acestea chiar notificând mai întâi debitorul pentru a solicita aprobarea de a transfera fondurile sechestrate către agentul de executare. O altă problemă apare atunci când mai multe proceduri de executare sunt inițiate împotriva aceluiași cont, iar băncile nu transferă activele proporțional sau în ordine cronologică. Atunci când executorii judecătorești ridică aceste probleme, băncile le cer să inițieze o etapă procedurală specială de validare a sechestrului în fața instanțelor, întârziind astfel procesul.

Soluționarea litigiilor în România

Pilonul III: Eficiența operațională și fiabilitatea proceselor judiciare și de arbitraj (3/4)

Pilonul III: Eficiență

Costul litigiilor în instanță:
5,8% - 12% din valoarea revendicării

- Toate instanțele din România percep aceleași taxe. Acestea sunt reglementate prin Ordonanța de Urgență nr. 80/2013. Pentru procedura de fond, acestea se ridică la 1,3% din valoarea cererii, în timp ce pentru procedura de apel, tarifele judiciare se ridică la 0,65% din valoarea revendicării.
- Onorariile avocaților în procedura de primă instanță variază de la 2,2% în Oradea la 5% din valoarea revendicării (în Craiova). Pentru procedura de apel, onorariile avocaților variază de la 1,6% în Oradea la 5% în Craiova. Avocații percep onorarii mai mici în orașe precum București, unde există mai multă concurență, decât în Craiova. Dimensiunea firmelor de avocatură și situația financiară a clienților influențează, de asemenea, deciziile avocaților cu privire la valoarea onorariilor percepute.

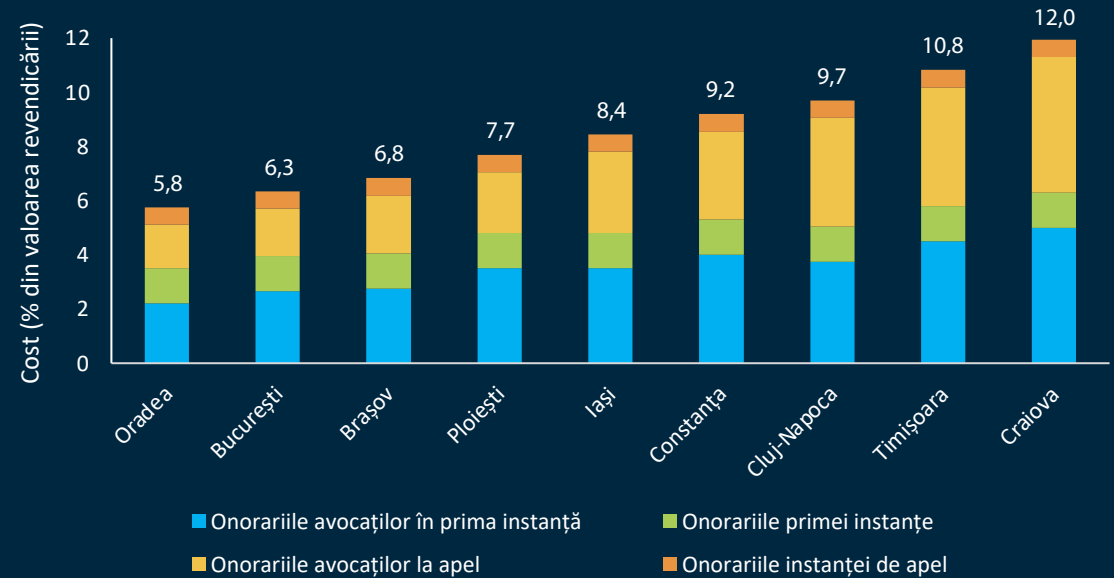

Pilonul III: Eficiență

Costul executării unei hotărâri judecătorești:
0,46% - 1,4% din valoarea revendicării

- Costurile de executare constau în onorarii de avocat care variază între 0,46% în Cluj-Napoca și 1,4% din valoarea revendicării în Constanța.
- Creditorul plătește, de asemenea, o taxă în avans executorului judecătoresc; cu toate acestea, această taxă este plătită din fondurile sechestrate ale debitorului și nu este considerat un cost de executare a hotărârii. Legea 188/2000 privind executorii judecătorești stabilește onorariul maxim pe care aceștia îl pot percepe, în funcție de valoarea revendicării. Deși legea prevede că executorii judecătorești nu pot condiționa executarea de plata anticipată a taxei, în practică, aceștia solicită o taxă anticipată pentru a-și acoperi cheltuielile inițiale. Executorii judecătorești din diverse regiuni din țară percep sume diferite din taxa percepută în avans, de la 0,06% în Cluj-Napoca la 3,53% în Constanța.

Costul unui litigiu în instanță în Oradea este mai mic decât jumătate din costul în Craiova

Sursa: Subnational Business Ready

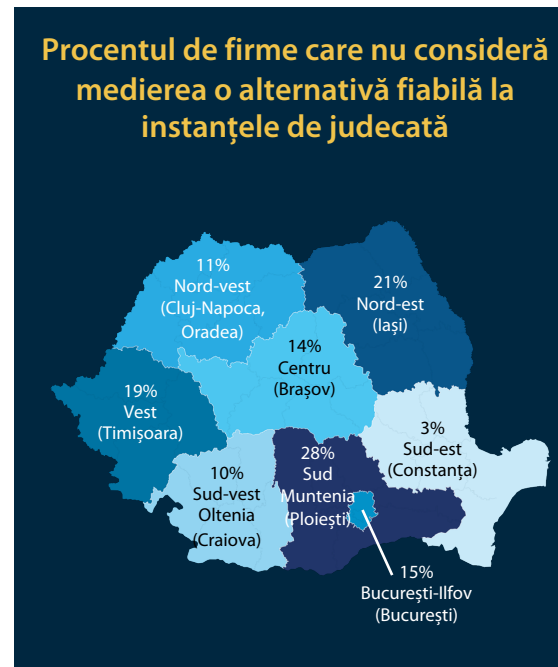
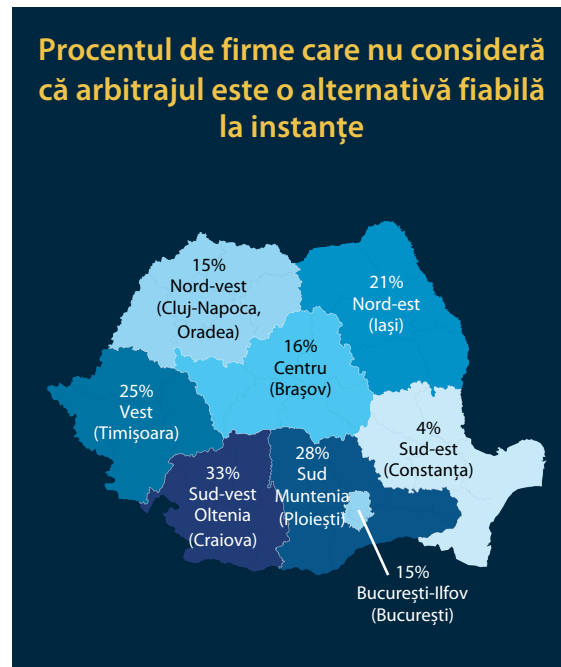
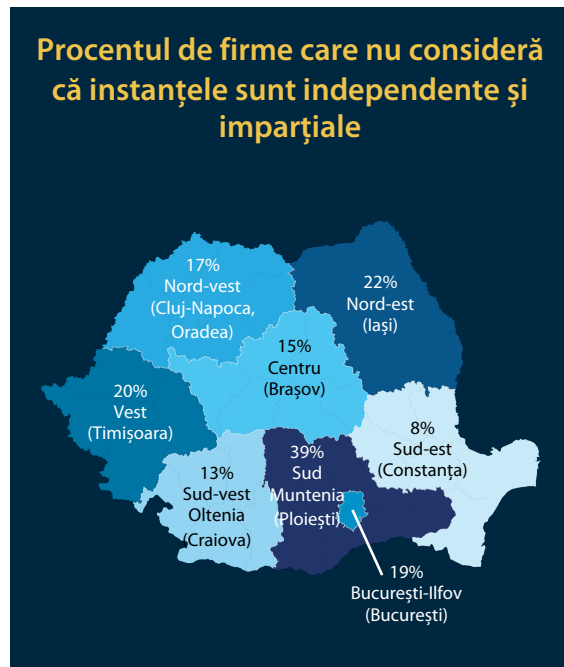

Soluționarea litigiilor în România

Pilonul III: Eficiența operațională și fiabilitatea proceselor judiciare și de arbitraj (4/4)

Eficiența instanțelor și a soluționării alternative a litigiilor

- Rezultatele studiilor Enterprise Survey ale Băncii Mondiale implementate în România în 2023 arată că, în medie, 19% dintre firme consideră că instanțele nu sunt independente și imparțiale.
- În regiunea Nord-vest*, 12% dintre firme consideră că instanțele judecătorești reprezintă o constrângere în desfășurarea activității, în timp ce în regiunea Sud-vest Oltenia, acest procent este de 23%.
- Aproape toate firmele din regiunea de sud-est consideră arbitrajul și medierea drept alternative fiabile la soluționarea litigiilor prin intermediul instanțelor. În regiunea Sud-Muntenia, doar 72% dintre firme fac acest lucru.

Sursa: Studiile Enterprise Survey ale Băncii Mondiale, <https://www.enterprisesurveys.org/>

*NUTS (Nomenclatura unităților teritoriale pentru statistică), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>

Soluționarea litigiilor în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește soluționarea litigiilor (1/2)

Introducerea audierilor preliminare ca tehnică de gestionare a cazurilor

Cadrul de reglementare al litigiilor comerciale din România nu prevede audieri prealabile. Deși țara are proceduri bazate pe documente înainte de începerea procesului principal, nu are loc nicio întâlnire fizică între părți și judecători. România ar putea îmbunătăți faza preliminară în litigiile comerciale prin introducerea audierilor preliminare.

Folosirea audierilor preliminare este o tehnică bună de gestionare a cauzelor care: permite judecătorilor să dețină controlul asupra cauzei încă din faza incipientă; necesită o examinare preliminară a probelor care va facilita procesul judiciar; introduce mecanisme alternative de soluționare a litigiilor; și stabilește un calendar pe care părțile îl pot urma și respecta. Scopul unei audieri preliminare este de a restrânge și clarifica problemele juridice dintre părți înainte de începerea procesului principal. Mai multe state membre ale Uniunii Europene, cum ar fi Ungaria, au introdus audierile preliminare în urma reformelor din 2018, contribuind astfel la prevenirea tacticilor de întârziere și la creșterea eficienței litigiilor comerciale în întreaga țară.

Părțile interesate relevante: Ministerul Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii

Reglementarea numărului maxim de amânări

Cadrul juridic din România nu prevede un număr maxim de amânări în litigiile comerciale. Stabilirea unor limite legale pentru acordarea de amânări este o tehnică de gestionare a cazurilor care urmărește să impună termene stricte și să asigure soluționarea în timp util a litigiului.

Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a recomandat să nu se organizeze mai mult de două audieri (pregătitoare și de judecată) și să nu se acorde amânări decât în cazul în care apar fapte noi sau circumstanțe excepționale. Introducerea unor limite legale pentru amânări ar putea spori eficiența litigiilor comerciale în România, deoarece respondenții din sectorul privat intervievați pentru acest studiu au menționat că judecătorii amână frecvent audierile orale de mai multe ori înainte de a emite o hotărâre pentru părți.

România ar putea lua ca exemplu cadrul de reglementare din Grecia pentru litigiile comerciale, care are norme stricte privind numărul maxim de amânări. Judecătorii din Grecia pot acorda cel mult o amânare înainte de judecarea cauzei. Aplicarea și respectarea cu strictețe a acestei norme ar putea îmbunătăți eficiența litigiilor comerciale în România și ar putea aduce beneficii antreprenorilor individuali și sectorului privat în general.

Părțile interesate relevante: Ministerul Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii

Soluționarea litigiilor în România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește soluționarea litigiilor (2/2)

Îmbunătățirea digitalizării instanțelor

Digitalizarea procedurilor judiciare economisește timp și costuri atât pentru antreprenori, cât și pentru sistemul judiciar. România ar putea îmbunătăți serviciile publice digitale de soluționare a litigiilor, pentru a eficientiza activitatea instanțelor și pentru a scurta termenele de soluționare a litigiilor comerciale. În prezent, antreprenorii din România nu pot fi notificați electronic de plângerea inițială, nu pot face schimb de documente cu instanțele printr-o platformă electronică unificată, nu pot participa la licitații online sau audieri virtuale și nu pot primi hotărâri judecătorești în format electronic. Cu toate acestea, în ultimii ani, România a introdus mai multe platforme digitale, cum ar fi ReJust, care permit publicarea hotărârilor judecătorești, și a extins la toate instanțele platforma existentă pentru plata online a taxelor.

România poate lua în considerare sprijinirea tuturor instanțelor din țară pentru a utiliza portalul Registratura.rejust, care permite depunerea electronică a plângerilor inițiale. În prezent, doar Tribunalul Ploiești a implementat platforma, în timp ce judecătorii de la alte instanțe măsurate în acest studiu au declarat că introducerea acestui serviciu necesită fonduri suplimentare și suport IT. În plus, România implementează în prezent un proiect pilot pentru dezvoltarea unei platforme electronice, Dosarul Electronic Național. Odată implementată integral, platforma va permite părților să aibă acces electronic la documente și informații judiciare.

Părțile interesate relevante: Ministerul Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii

6. Insolvența societăților comerciale

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul I:
Cadrul de
reglementare

Scor (toate orașele):
81,3/100

Pilonul II:
Servicii
publice

Scor:
60 – 83,3/100
5 orașe 3 orașe

Pilonul III:
Eficiență
operatională

Scor:
32,5 – 67,3/100
Timișoara Oradea

Perioada (luni):

Lichidare: **22,5** (Oradea) - **36** (Iași)

Reorganizare: **45** (Cluj-Napoca) - **60** (Constanța/Iași)

Cost (% din valoarea de piață
a societății insolvente*):

Lichidare: **3,5%** (Oradea) - **19%** (București)

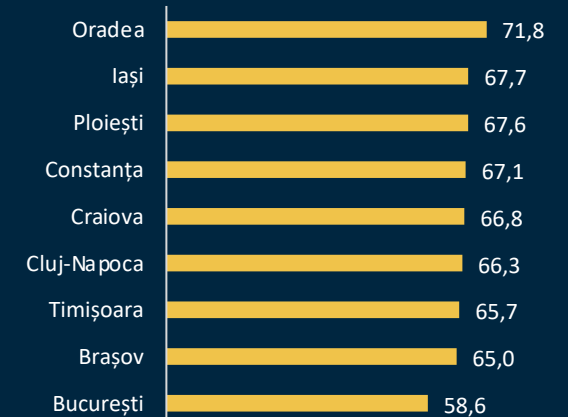
Reorganizare: **8%** (Craiova/Oradea) - **23%** (Cluj-Napoca)

*Pentru o societate insolventă, valoarea de piață de 8.836.650 RON, egală cu de 150 de ori VNB pe cap de locuitor din 2021. VNB pe cap de locuitor al României în 2021 este de 58.911 RON

Principalele constatări

- Legislația privind insolvența societăților comerciale este uniformă pe întreg teritoriul României, creând un mediu juridic previzibil la nivel național.
- Legislația privind insolvența din România include mai multe bune practici, cum ar fi dispoziții care suspendă automat acțiunile împotriva debitorului la deschiderea procedurii de insolvență și permit continuarea contractelor esențiale existente. Cadrul legislativ sprijină finanțarea debitorilor în timpul insolvenței, contribuind la o potențială redresare. Cu toate acestea, Legea insolvenței nu include o procedură completă pentru întreprinderile mici.
- Există diferențe notabile în ceea ce privește durata și rentabilitatea procedurilor de lichidare și reorganizare în România. Orașul Iași nu numai că are cea mai lungă durată pentru reorganizare, cu proceduri care se întind pe 60 de luni, dar și cea mai lungă durată pentru cazurile de lichidare, de 36 de luni, în mare parte din cauza volumului mare de cazuri. Acest lucru afectează eficiența generală a procesului de insolvență. Orașe precum Cluj-Napoca au o eficiență mai bună prin instanțe specializate și administratori de insolvență cu experiență, ceea ce duce la rezolvări mai rapide. Costurile pentru aceste proceduri variază substanțial, orașele București și Cluj-Napoca înregistrând costuri mai mari (19% pentru lichidare și, respectiv, 23% pentru reorganizare, ca procent din valoarea societății), atribuite dimensiunii mai mari a firmelor locale și complexității economice mai mari. În schimb, costurile de lichidare se ridică la 3,5% în Oradea, în timp ce costurile de reorganizare sunt de 8%.
- Printre evoluțiile pozitive se numără adoptarea de instrumente digitale, cum ar fi arhivarea electronică și gestionarea online a cazurilor, în special în Iași, Cluj-Napoca și Timișoara. Cu toate acestea, interconectivitatea cu sistemele externe rămâne limitată.
- Licitația activelor debitorului în timpul lichidării este cea mai semnificativă ineficiență a cadrului de insolvență, caracterizată prin termene lungi de evaluare a activelor – variind de la 5-12 luni în Iași la 4,5-8 luni în Constanța. În plus, în ciuda mandatelor legale de reducere a prețurilor la licitațiile ulterioare, există rezistență din partea creditorilor majoritari, adesea autoritățile fiscale, ceea ce conduce la reduceri minime ale prețurilor și la numeroase licitații, întârziind și mai mult procesul de lichidare.
- Autoritatea fiscală, frecvent creditor majoritar, contribuie la complexitatea procedurilor. Reticența sa de a aproba prețurile de vânzare în lichidare și cazurile anecdotice de executare silită împotriva debitorilor, în ciuda suspendării automate în caz de insolvență, complică adesea procedurile și este percepută ca o acțiune de rea-credință.

Scorul general al insolvenței societăților comerciale după oraș*

Sursa: Subnational Business Ready

*Scală de la 0 la 100 (mai mare = mai bine)

Insolvența societăților comerciale din România

De ce este importantă insolvența societăților comerciale?

- Un sistem de insolvență eficient promovează crearea de noi firme și încurajează o activitate antreprenorială mai eficientă.⁴⁸
- Aceasta permite ieșirea efectivă a firmelor neviabile, astfel încât antreprenorii să se poată reinventa, stimulând realocarea capitalului care sporește productivitatea și promovând crearea de firme și accesul la finanțare.
- Acesta asigură supraviețuirea firmelor viabile din punct de vedere economic prin reorganizarea structurii lor financiare, cu scopul de a încuraja o activitate antreprenorială mai dinamică și crearea de locuri de muncă.
- Stabilitatea sistemului financiar depinde, de asemenea, de un cadru eficient privind insolvența. Investitorii sunt dispuși să se implice doar atunci când firmele neviabile pot fi lichidate rapid, iar firmele viabile reorganizate.⁴⁹

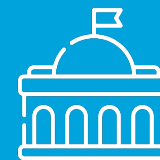
Ce măsoară tema „Insolvența societăților comerciale”?

Pilonul I: Cadrul de reglementare

Calitatea reglementărilor privind procedurile judiciare de insolvență

- Standarde juridice și procedurale
- Active și părți interesate
- Proceduri specializate

Pilonul II: Servicii publice

Calitatea infrastructurii instituționale și operaționale pentru procedurile judiciare de insolvență

- Digitalizare și servicii online
- Funcționari publici și administratori ai insolvenței

Pilonul III: Eficiență operațională

Eficiența operațională a soluționării procedurilor judiciare de insolvență

- Timpul și costurile pentru soluționarea unei proceduri de lichidare
- Timpul și costurile pentru soluționarea unei proceduri de reorganizare

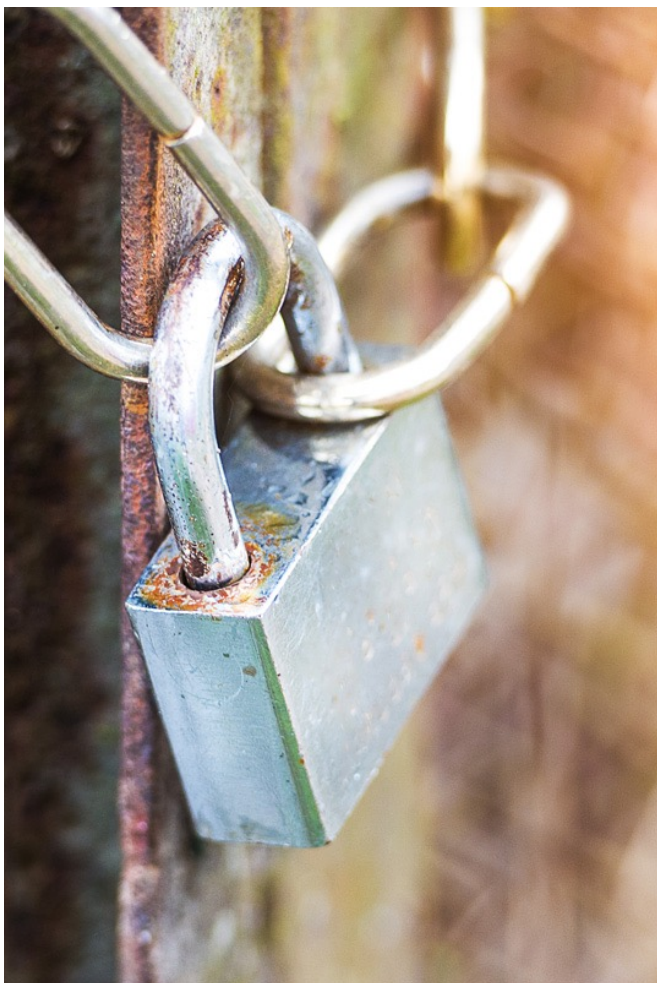
Pentru mai multe informații, consultați *Manualul de metodologie Business Ready*: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

19 Cirmizi, Klapper și Uttamchandani, 2012.

20 Menezes, 2014.

Insolvența societăților comerciale din România

România are cel mai mare procent al firmelor cu constrângeri financiare din Uniunea Europeană. Conform unui studiu al Băncii Europene de Investiții (BEI)⁵⁰, doar 20% din societățile active din România sunt bancabile, în mare parte din cauza problemelor structurale și a capitalului negativ.

Condițiile macrofinanciare post-pandemice, marcate de inflație ridicată și de înăsprirea condițiilor financiare, combinate cu incertitudinea geopolitică, au amplificat vulnerabilitățile companiilor. Acest lucru este valabil în special pentru IMM-uri, coloana vertebrală a economiei românești. Din cauza dimensiunii lor reduse, a capacității limitate de a detecta dificultățile într-un stadiu incipient și a influenței reduse pe care o au asupra creditorilor, IMM-urile aflate în dificultate se confruntă cu probleme de acces la finanțare și cu provocări mai semnificative pentru a-și maximiza șansele de supraviețuire.

În România sunt în desfășurare eforturi pentru a preveni și gestiona dificultățile și insolvențele companiilor. Țara a adoptat Directiva (UE) 2019/1.023 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind cadrele de restructurare preventivă, remiterea de datorie și decăderile, precum și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie și de modificare a Directivei (UE) 2017/1.132 (Directiva privind restructurarea și insolvența) în iulie 2022 (Legea nr. 216/2022), făcând un pas înainte către îmbunătățirea cadrului de restructurare preventivă și insolvență pentru întreprinderi. Directiva UE se concentrează pe disponibilitatea instrumentelor de avertizare rapidă (EWT), pe mecanismele de pre-insolvență și pe o a doua șansă pentru antreprenorii onești, dar care au eșuat. Cu toate acestea, România se află în fazele incipiente de implementare a acestor reforme și sunt necesare eforturi semnificative pentru a operaționaliza reformele, precum și pentru a stimula furnizarea de sprijin pentru companii și de soluții de finanțare.

Sursa: Banca Mondială, 2024. Country Report: Romania, A Study of Financial and Business Support Instruments Available to Businesses During Financial Distress, Insolvency, and Re-start Stages. Grupul Băncii Mondiale, Washington, DC: Grupul Băncii Mondiale. Mai 2024.

50 Banca Europeană de Investiții, 2019; Banca Națională a României, 2021.

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul I: Calitatea reglementărilor privind procedurile judiciare de insolvență

Scorul României
(toate orașele): **81,3** din 100
de puncte

Informații și standarde procedurale pentru insolvența societăților comerciale

30/30

Standarde juridice și procedurale

- ✓ Obligații ale conducerii societății în perioada de pre-insolvență
- ✓ Votarea electronică a planurilor de reorganizare
- ✓ Protecția creditorilor divergenți în cadrul reorganizării
- ✓ Conversia de la reorganizare la lichidare este permisă
- ✓ Cerințe stabilite prin lege pentru administratorii insolventității
- ✓ Mecanisme de selecție și revocare a administratorilor insolvenței

41,3/50

Activele debitorului și participarea creditorului

- ✓ Suspendarea automată a procedurii
- ✓ Continuarea contractelor esențiale existente
- ✓ Respingerea contractelor împovărătoare
- ✓ Disponibilitatea creditelor după începerea activității
- ✗ Nicio respingere a activelor împovărătoare
- ✗ Punerea în aplicare incompletă a bunelor practici de suspendare automată
- ✗ Punerea în aplicare incompletă a creditului post-inițiere

10/20

Proceduri specializate de insolvență și insolvența internațională

- ✓ Existența cadrului și recunoașterea procedurilor de insolvență străine
- ✓ Cadrul juridic pentru cooperarea cu instanțele străine
- ✗ Nu există proceduri specializate de insolvență pentru întreprinderile mici și mijlocii

LEGELE ȘI REGLEMENTĂRI LE RELEVANTE:

- Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență
- Codul de procedură civilă al României

✓ Aspecte reglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional ✗ Aspecte nereglementate în conformitate cu bunele practici recunoscute la nivel internațional

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul II: Calitatea infrastructurii instituționale și operaționale pentru procedurile de insolvență (1/3)

Scor
România: **60** – **83,3** din 100
5 orașe 3 orașe de puncte

- Brașov
- București
- Constanța
- Craiova
- Oradea
- Ploiești

26,7/40

Servicii digitale (instanțe electronice) în procedurile de insolvență

Caracteristici naționale:

- **Monitorizarea procedurilor de insolvență:** Stadiul procedurilor de insolvență poate fi urmărit prin intermediul Buletinului Procedurilor de Insolvență (BPI).
- **Audieri virtuale:** Instituit la nivel național după pandemie; cu toate acestea, utilizarea rămâne scăzută în rândul participanților.
- **Depunere:** În general, depunerile se pot face prin e-mail, deși semnăturile și copiile pe hârtie sunt în continuare necesare.
- **Plata tarifelor judiciare:** Taxele pot fi plătite integral electronic, prin transfer bancar sau prin diverse aplicații de procesare a plăților.
- **Accesarea hotărârilor și deciziilor judecătorești:** Ordonanțele și deciziile sunt accesibile la nivel național prin intermediul BPI (cu un cont); extrase care conțin deciziile instanței sunt disponibile prin intermediul platformei Just.
- **Licitații electronice:** Realizate prin intermediul unui site internet gestionat de Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență (UNPIR), accesibil la adresa <https://www.licitatii-unpir.ro/>.

- Cluj-Napoca
- Iași
- Timișoara

40/40

Caracteristici suplimentare privind instanțele electronice disponibile în Cluj-Napoca, Iași și Timișoara:

- **Aplicații dedicate depunerilor în instanță:** Acest lucru elimină nevoia de copii imprimare și semnături scrise de mână, simplificând procesul.
- **Notificări:** Funcția de trimitere și primire a notificărilor este disponibilă pentru avocați, administratori judiciari și judecători doar în Cluj-Napoca, Iași și Timișoara.
- **Gestionarea și arhivarea documentelor procedurale ale cazului:** Această funcție este disponibilă pentru avocații, administratorii judiciari și judecătorii din Cluj-Napoca, Iași și Timișoara.

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul II: Calitatea infrastructurii instituționale și operaționale pentru procedurile de insolvență (2/3)

Scor
România: **60** – **83,3** din 100
5 orașe 3 orașe de puncte

- Brașov
- București
- Constanța
- Craiova
- Ploiești

13,3/40

Interconectivitatea serviciilor în cadrul procedurilor de insolvență, informații publice privind procedurile de insolvență și registrul practicienilor în insolvență

Caracteristici naționale:

- **Interoperabilitatea cu sistemele externe:** În prezent, nu există interoperabilitate cu sistemele externe. Există planuri pentru a conecta sau a face platforma BPI interoperabilă cu platformele judiciare. În prezent, instanțele transmit documente către registrul comerțului fie electronic, fie în formă fizică, neexistând o abordare unificată.
- **Accesul public la hotărâri:** Hotărârile pronunțate în cadrul procedurilor de insolvență sunt disponibile publicului și pot fi accesate prin intermediul BPI și al portalului Just (în extras). În plus, ReJust oferă acces în scopul documentării jurisprudenței, toate datele de identificare fiind anonimizate.
- **Statistici privind procedurile de insolvență:** Deși statisticile detaliate privind procedurile de insolvență nu sunt disponibile pe scară largă la nivel național, cetățenii au dreptul de a solicita instanțelor informații de interes public, inclusiv statistici. Instanțele sunt obligate să răspundă la astfel de cereri în termen de maximum 30 de zile.
- **Administratori de insolvență:** Lista oficială este disponibilă pe site-ul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență (UNPIR), împărțită pe filiale. De asemenea, filialele locale ale UNPIR le publică pe site-urile lor web, inclusiv informațiile de contact ale practicienilor în insolvență.

- Oradea

20/40

Caracteristici suplimentare privind disponibilitatea publică a informațiilor disponibile în Oradea:

- Oradea oferă în mod unic acces public la statistici detaliate privind procedurile de insolvență prin intermediul site-ului web al Tribunalului, sporind transparența și implicarea publicului.

- Cluj-Napoca
- Iași
- Timișoara

23,3/40

Caracteristici suplimentare privind interoperabilitatea disponibile în Cluj-Napoca, Iași și Timișoara:

- Interconectarea între sisteme: Sistemele de gestionare a cazurilor și de depunere electronică a dosarelor sunt interconectate doar în Timișoara, Iași și Cluj-Napoca.

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul II: Calitatea infrastructurii instituționale și operaționale pentru procedurile de insolvență (3/3)

Scor
România: **60** – **83,3** din 100
5 orașe 3 orașe de puncte

România se aliniază celor mai bune standarde internaționale în practica insolvenței, demonstrând o specializare solidă în sistemul său judiciar și cerințe stricte de calificare pentru practicienii în insolvență.

Specializarea instanțelor de faliment și Expertiza administratorilor de insolvență

10/10

Specializarea instanțelor competente în materie de proceduri de reorganizare și lichidare

- ✓ **Judecătorii sindici:** Fiecare judecător care se ocupă de cazurile de insolvență este un „judecător sindic” specializat, instruit special pentru a gestiona aceste tipuri de cazuri.
- ✓ **Specializare generală:** Majoritatea instanțelor includ secții parțial specializate care se ocupă atât de cazurile de insolvență, cât și de cele comerciale. În mod notabil, secția a 7-a din București este specializată pe deplin în insolvență, ceea ce o face unică, deoarece gestionează exclusiv cazurile de insolvență.
- ✓ **Tribunalul specializat din Cluj-Napoca:** Tribunalul Cluj este împărțit în două tribunale: Tribunalul Specializat din Cluj-Napoca se ocupă exclusiv de chestiuni comerciale, inclusiv de cazuri de insolvență, toți judecătorii săi fiind și judecători sindici; celălalt tribunal se ocupă de cauze civile.
- ✓ **Secții specializate în cadrul altor instanțe:** De obicei, secția a 2-a civilă din alte instanțe este dedicată cazurilor de insolvență și celor comerciale.

10/10

Expertiza administratorilor de insolvență în practică

- ✓ Legea 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență și Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) 86/2006 stabilesc criteriile specifice care trebuie îndeplinite pentru calificarea ca practician în insolvență – singura entitate autorizată de lege să acționeze în calitate de administrator de insolvență.
- **Cerințe de calificare:**
 - ✓ Candidații trebuie să dețină o diplomă relevantă și cel puțin trei ani de experiență profesională
 - ✓ Practicienii trebuie să promoveze un examen de admitere
 - ✓ Nu trebuie să existe conflicte de interese care i-ar face incompatibili cu funcția
 - ✓ Solicitanții trebuie să aibă un cazier judiciar curat
 - ✓ Dovada asigurării profesionale este obligatorie atunci când este atribuit un caz

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul III: Eficiența operațională a soluționării procedurilor judiciare de insolvență (1/3)

Scor
România: **32,5** – **67,3** din 100
Timișoara Oradea de puncte

Prezentare generală

ORA	Lichidare	Timp total (luni)	Reorganizare	Timp total (luni)
Cel mai lung	Iași	36	Constanța/Iași	60
	București	31,5	Oradea	57
	Cluj-Napoca	30	București	54,5
Cel mai scurt	Oradea	22,5	Cluj-Napoca	45

- Orașul Iași înregistrează cea mai lungă durată pentru cazurile de lichidare, de 36 de luni și, împreună cu Constanța, înregistrează cele mai lungi termene pentru cazurile de reorganizare, fiecare având nevoie de aproximativ 60 de luni pentru soluționare. Aceste durate îndelungate sunt cauzate în mare parte de volumul mare de cauze și lipsei notabile de judecători sindici. Spre deosebire de alte orașe, unde toți judecătorii de la secția civilă sunt judecători sindici care se ocupă atât de litigiile comerciale generale, cât și de cazurile de insolvență, orașul Iași are doar patru judecători sindici care gestionează toate cazurile de insolvență, ceea ce contribuie semnificativ la aceste întârzieri.
- În același timp, Timișoara are, de asemenea, un număr mai mic de judecători sindici (doar trei), dar nu se confruntă cu întârzieri similare. Acest lucru se datorează probabil procedurii în general mai ușoare, facilitată de un număr mai mic de lichidări de active în cadrul cazurilor de insolvență tratate.
- Mai mult decât atât, Cluj-Napoca demonstrează o eficiență mai bună cu o instanță specializată, unde toți cei 13 judecători sunt sindici, comparativ cu numărul mai mic de judecători sindici din Constanța și Iași.
- Judecătoria din Cluj-Napoca se remarcă prin specializare și soluționarea eficientă a cazurilor de către administratori de insolvență cu experiență.
- Comunicarea dintre instanță și participanții la procedură în Cluj-Napoca este foarte apreciată pentru eficiența sa, așa cum au susținut reprezentanții sectorului public și experții în insolvență.

COST	Lichidare	Cost total (% din valoarea de piață a societății insolvente)	Reorganizare	Cost total (% din valoarea de piață a societății insolvente)
Cel mai mare	București	19	Cluj-Napoca	23
	Timișoara	13	Timișoara	20
	Iași	10,5	Iași	11
Cel mai mic	Oradea	3,5	Craiova/Oradea	8

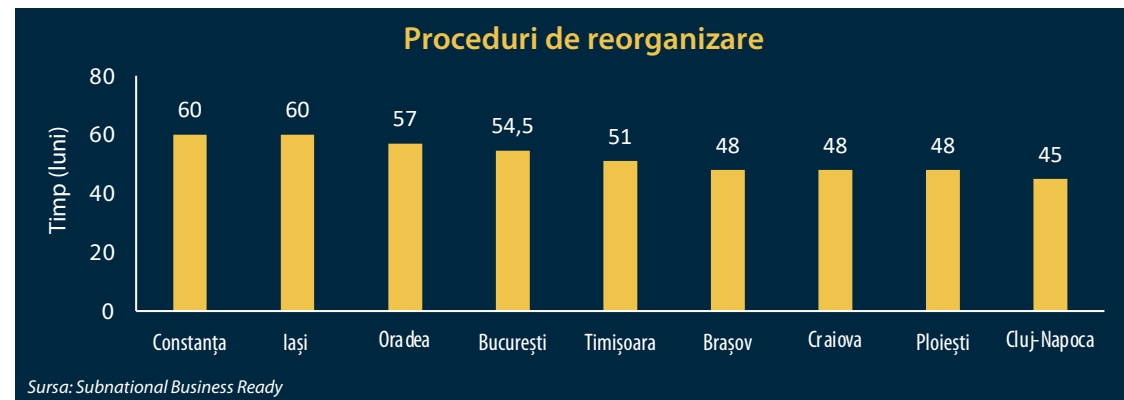
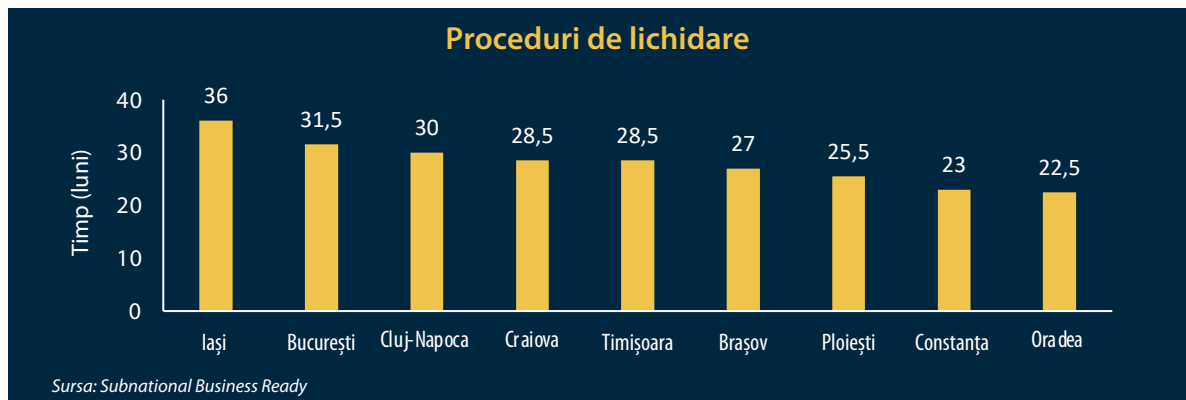
- În orașele cu activități economice mai mari și mai complexe, costurile pentru procedurile de lichidare și reorganizare sunt mai mari. Bucureștiul este cel mai scump pentru lichidare, cu costuri de 19%, în timp ce Cluj-Napoca se află pe primul loc pentru costurile de reorganizare, cu 24% din valoarea de piață a companiei.
- În schimb, Oradea prezintă cele mai mici costuri de lichidare, de 3,5%, și, împreună cu Craiova, cele mai puțin costisitoare proceduri de reorganizare, de 8% din valoarea de piață a companiei.
- Principalii factori de cost în insolvență sunt onorariile administratorilor insolvenței, care sunt mult mai mari în orașele cu economii mai mari și cu o activitate economică mai intensă. Aceste onorarii mai mari reflectă complexitatea și cererea de servicii furnizate de administratorii insolvenței și experiența acestora în domenii cu volum mare de activitate.
- La nivel național, singurul cost fix este taxa judiciară de timbru, fiecare acțiune generând o taxă de 200 RON.
- Onorariile avocaților în procedurile de insolvență sunt reglementate prin Decizia 353/2023 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România, care recomandă onorariile minime aplicabile.
- Spre deosebire de administratorii de insolvență, onorariile avocaților sunt mai puțin constante. Avocații joacă un rol esențial în lichidare prin asistența acordată creditorilor și debitorilor, dar sunt mai puțin implicați în reorganizare, unde serviciile juridice sunt solicitate mai rar.

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul III: Eficiența operațională a soluționării procedurilor judiciare de insolvență (2/3)

Timpul de soluționare a unei proceduri de insolvență în realitate

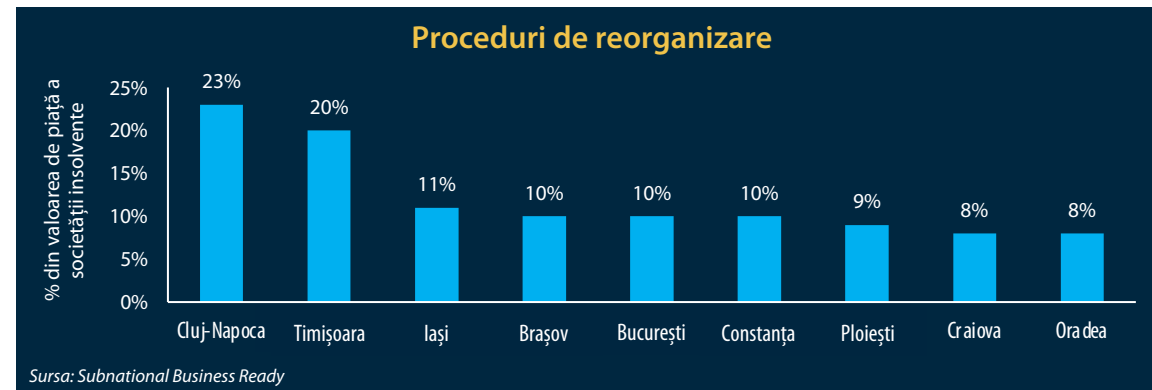
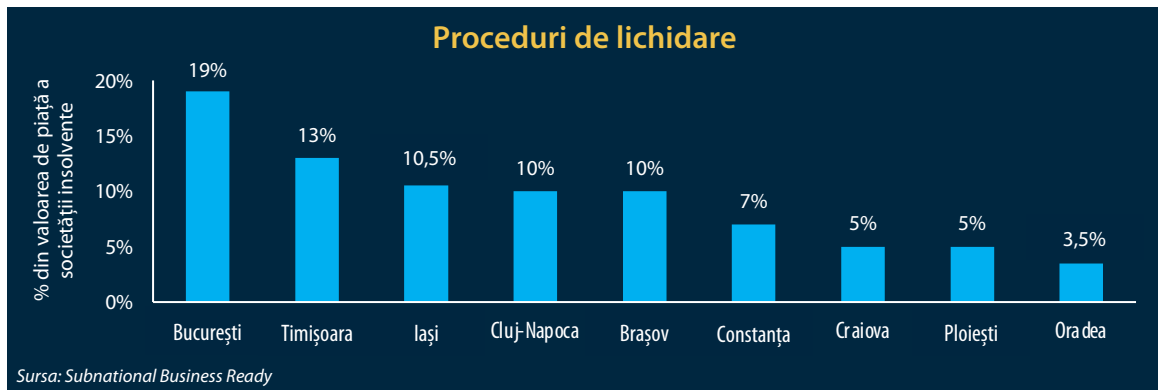
- Orașul Iași are cele mai lungi termene atât pentru lichidare (36 de luni), cât și pentru reorganizare (60 de luni),** subliniind ineficiențele sistemice. Orașul Constanța are, împreună cu orașul Iași, cel mai lung termen de reorganizare (60 de luni), reflectând întârzieri procedurale similare.
- Dintre marile orașe, orașul București înregistrează 31,5 luni pentru lichidare,** puțin mai bine decât Iași, dar totuși notabil. În ciuda faptului că are o secție complet specializată în insolvență, calendarul de lichidare al Bucureștiului este apropiat de cel al orașului Cluj-Napoca, care realizează un proces de lichidare ușor mai eficient la 30 de luni, beneficiind de tribunalul său specializat care se ocupă de chestiuni comerciale, inclusiv cazuri de insolvență.
- Ploieștiul prezintă un termen de lichidare mai scurt,** de 25,5 luni, cu un termen de reorganizare de 48 de luni, indicând o abordare echilibrată a gestionării cazurilor. Orașul a reușit în ultimii ani să reducă semnificativ numărul de cazuri, trecând de la 1.549 de lichidări în curs în 2019 la 1.119 în 2023.
- Orașul dea are una dintre cele mai scurte perioade de lichidare, de 22,5 luni,** dar o perioadă de reorganizare relativ lungă, de 57 de luni, ceea ce indică diferențe de eficiență între procesele de lichidare și reorganizare.
- Principalele dificultăți ale lichidării în toate orașele** includ întârzieri datorate în principal dificultăților în vânzarea activelor, litigiilor privind creanțele și lipsei de bună credință din partea creditorilor importanți, cum ar fi autoritatea fiscală. Procesul este îngreunat de lipsa de interes a cumpărătorilor și de insuficiența mecanismelor juridice pentru a impune reduceri de preț. În ciuda îndrumărilor legale privind ofertele de pornire a licitațiilor, practica se abate adesea de la acestea, în special atunci când statul este creditor principal, ceea ce duce la reduceri minime de preț și la prelungirea duratei de vânzare a activelor.
- Cluj-Napoca are cel mai scurt timp de reorganizare,** de 45 de luni, indicând un grad mai ridicat de eficiență în gestionarea cazurilor complexe de reorganizare.
- Regiunile cu infrastructură judiciară specializată, precum Cluj-Napoca, tind să aibă durate mai scurte,** ceea ce indică faptul că specializarea judiciară contribuie în mod semnificativ la rapiditatea procedurilor. Prezența unui număr mai mic de judecători sindici în orașe precum Constanța și Iași se corelează cu durata mai mare a cazurilor, ceea ce sugerează că disponibilitatea judecătorilor este un factor esențial.
- O dificultate majoră în cadrul procedurilor de reorganizare din toate orașele** este faptul că majoritatea reorganizărilor nu reușesc să reintegreze debitorii și se încheie prin faliment, creditorii acordând adesea prioritate recuperării imediate a datoriilor în detrimentul viabilității pe termen lung a debitorului. Provocările includ planuri de reorganizare nerealiste și lipsa resurselor financiare ale debitorului. Reorganizările reușite au loc de obicei în condiții speciale, cum ar fi atunci când creditorii sunt și acționari sau există relații personale strânse între părțile interesate, ceea ce facilitează alinierea intereselor și sprijinul financiar.

Insolvența societăților comerciale din România

Pilonul III: Eficiența operațională a soluționării procedurilor judiciare de insolvență (3/3)

Costul procedurilor de lichidare și reorganizare

- **Orașul București, în calitate de capitală a României și cel mai mare centru economic, suportă cele mai mari costuri în procedurile de lichidare.** Complexitatea și amploarea activităților de afaceri din București contribuie semnificativ la aceste costuri ridicate.
- **Cele mai importante costuri din cadrul procedurii de lichidare sunt reprezentate de onorariile administratorilor de insolvență.** Aceste tarife variază considerabil de la o regiune la alta.
- **În orașele mai mici, costurile sunt adesea considerabil mai mici datorită naturii mai puțin complexe a majorității cazurilor de insolvență.** De exemplu, în Craiova, debitorii sunt frecvent constrânși financiar în măsura în care se luptă să își permită onorariile administratorilor în insolvență, ceea ce duce adesea la plafonarea onorariilor la un maxim de 7.000 RON și la plata acestora din fondul de lichidare.
- **Fondul de lichidare – finanțat** prin contribuții de la bugetul Ministerului Justiției și o taxă de 2% percepută de birourile locale ale Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență (UNPIR) – **este utilizat pentru a sprijini procedurile de insolvență atunci când debitorii nu dispun de fonduri suficiente.** Acest fond acoperă actele procedurale necesare și plătește onorariile administratorilor de insolvență în cazurile în care debitorul este incapabil din punct de vedere financiar să facă acest lucru.

- **Onorariile administratorilor de insolvență reprezintă, de obicei, cea mai substanțială cheltuială atât în procedurile de lichidare, cât și în cele de reorganizare, cuprinzând atât componente fixe, cât și variabile.** Rezultatul planului de reorganizare sau al procesului de lichidare influențează semnificativ onorariul variabil.
- **În timpul procedurilor de reorganizare, onorariile administratorilor insolvenței tind să fie mai mari din cauza complexității sarcinilor implicate.**
- **În Cluj-Napoca, mediul de afaceri extins și divers necesită mai multă expertiză specializată și efort din partea administratorilor, ceea ce duce la tarife mai mari.** În schimb, în orașele mai mici, unde activitățile comerciale și structurile financiare sunt mai puțin complexe, procesul de reorganizare tinde să fie mai simplu, iar tarifele aferente sunt mai mici.
- **Implicarea avocaților în procedurile de reorganizare este mai limitată decât cea a administratorilor de insolvență,** deoarece expertiza lor este mai puțin importantă decât în procedurile de lichidare, unde aceștia reprezintă creditorii și debitorii, gestionează procedurile conexe și oferă asistență juridică permanentă. În cadrul reorganizării, rolul acestora este redus în mod semnificativ, reflectând necesitatea redusă de intervenție juridică. În schimb, administratorii de insolvență sunt responsabili să asigure viabilitatea entității reorganizate.

Insolvența societăților comerciale din România

Bune practici în cadrul insolvenței din România

Specializarea instanțelor

România își demonstrează angajamentul față de eficiența procedurilor de insolvență prin specializarea instanțelor, care sporește precizia și rapiditatea gestionării cazurilor. Tribunalul Specializat din Cluj-Napoca se concentrează exclusiv pe procedurile de insolvență și litigiile comerciale, toți judecătorii având și calitatea de judecători sindici. În mod similar, în București, cel mai populat și dinamic oraș, Secția a 7-a a Tribunalului este dedicată exclusiv cauzelor de insolvență, fiind deservită în întregime de judecători sindici, ceea ce demonstrează expertiza dedicată în dreptul insolvenței.

Judecătorii sindici au un rol esențial în sistemul juridic din România, fiind specializați în cauzele de insolvență și faliment. Rolul acestora se axează în principal pe controlul judiciar al activităților administratorilor de insolvență, precum și pe supravegherea procedurilor judiciare și a creanțelor legate de cazurile de insolvență. Deși competențele lor nu se extind la deciziile manageriale – care sunt responsabilitatea administratorilor de insolvență – expertiza judecătorilor sindici sprijină în mod esențial procesul decizional și sporește precizia gestionării cazurilor, adaptându-se în timp la cerințele economice complexe.

Părțile interesate relevante: Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Magistraturii

Digitalizarea instanțelor și a UNPIR

România își modernizează procesele judiciare prin digitalizare, sporind eficiența și accesibilitatea operațiunilor judiciare. Iași, Cluj-Napoca și Timișoara au introdus aplicații care permit depunerea și comunicarea electronică, îmbunătățind accesibilitatea și accelerând procesul de insolvență. Aceste aplicații facilitează transmiterea eficientă a documentelor și comunicarea directă între instanțe și participanți, marcând un pas important către modernizarea interacțiunilor judiciare. Bazându-se pe acest impuls digital, UNPIR a făcut pași importanți în promovarea adoptării tehnologiei în cadrul sectorului. Aplicația SEDIS, utilizată intern de administratorii de insolvență pentru gestionarea dosarelor de insolvență și a documentelor procedurale, simplifică crearea de proceduri și oferă analize statistice detaliate, facilitând gestionarea eficientă a cazurilor cu un minim de intervenție manuală. În plus, UNPIR a creat platforme pentru licitații electronice (<https://www.licitatii-unpir.ro/>) și anunțuri de licitație (<https://www.licitatii-insolventa.ro/>), sporind în continuare transparența și accesibilitatea proceselor de insolvență.

În completarea acestor progrese, Ministerul Justiției avansează cu implementarea sistemului ECRIS, ECRIS V, care vizează digitalizarea procedurilor judiciare și facilitarea accesului la justiție prin funcționalități precum noul Dosar electronic, care va permite o gestionare completă a documentelor cazului.

Părțile interesate relevante: Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România

Insolvența societăților comerciale din România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește procedurile de insolvență a societăților (1/2)

Optimizarea lichidării activelor în cadrul procedurilor de insolvență

Vânzarea activelor debitorului în timpul procesului de lichidare este în special cea mai lungă etapă. Colectarea datelor relevă variații semnificative în ceea ce privește timpul necesar pentru evaluarea activelor – primul pas în procedura de vânzare prin licitație – în diferite regiuni: în Iași, evaluările pot dura între 5 și 12 luni; în București și Timișoara, durata obișnuită este de 5-10 luni; iar în Constanța, estimările variază între 4,5 și 8 luni. După această evaluare, creditorii stabilesc prețul inițial al licitației la 100% din valoarea estimată a activului, ceea ce este adesea nerealist de ridicat. Deși Codul de procedură civilă sugerează că acest preț ar trebui să scadă cu 25% la a doua licitație și cu încă 25% la a treia, în realitate, aceste reduceri nu sunt adesea aplicate din cauza rezistenței creditorilor majoritari, de obicei autoritățile fiscale, ceea ce duce la scăderi minime ale prețului. Această rezistență duce la organizarea a peste 20 de licitații în medie pentru eliminarea activelor, ceea ce blochează semnificativ procesul. În plus, dezacordurile dintre creditorii cu privire la prețul de pornire pot întârzia pe termen nelimitat procedurile atunci când autoritatea fiscală nu este creditorul majoritar, neexistând sancțiuni legale împotriva creditorilor care refuză reduceri succesive de preț. În plus, nu există niciun mecanism juridic explicit care să încurajeze judecătorii să accelereze stabilirea prețului de vânzare atunci când creditorii nu ajung în mod repetat la un acord.

Pentru a aborda în mod eficient aceste ineficiențe, este esențial să se consolideze aplicarea cadrelor juridice existente și să se eficientizeze procesul de evaluare a activelor. Deși Codul de procedură civilă oferă un cadru pentru reducerea prețurilor, dispozițiile acestuia sunt aplicate selectiv, ceea ce duce la licitații prelungite cu scăderi minime ale prețurilor activelor. Faza inițială de evaluare a activelor poate, de asemenea, varia semnificativ ca durată, întârziind și mai mult procedurile. O mai bună implementare ar putea include consecințe juridice mai clare în caz de nerespectare, acordarea unei mai mari autorități judecătorilor pentru a supraveghea și a pune în aplicare în mod direct reducerile de prețuri și consolidarea rolului administratorilor de insolvență pentru a negocia și a implementa aceste reduceri în mod eficient în rândul creditorilor. În plus, standardizarea și accelerarea procesului de evaluare ar asigura o trecere mai rapidă și mai eficientă către licitație. Această abordare cuprinzătoare ar trebui să asigure nu numai că există cadre juridice, ci și că acestea sunt aplicate în mod activ, accelerând astfel procesul de insolvență și prevenind întârzierile inutile.

Parte interesată relevantă: Ministerul Justiției

Insolvența societăților comerciale din România

Aspecte care pot fi îmbunătățite în ceea ce privește procedurile de insolvență a societăților (2/2)

Introducerea unei proceduri specializate pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii (IMMM)

Factorii de decizie ar putea crea un cadru specializat adaptat pentru IMM-uri prin simplificarea procedurilor judiciare și administrative și prin reducerea timpului și a cheltuielilor. Acest proces accelerat ar trebui să implice termene mai scurte pentru mai multe etape implicate în insolvență, inclusiv depunerea revendicărilor și pledoariile, precum și acțiuni judiciare mai rapide, cum ar fi emiterea declarațiilor de insolvență și luarea de decizii sau hotărâri. Criteriile de eligibilitate pentru această procedură accelerată ar trebui să fie coerente și să se diferențieze în mod clar de procedurile standard. Se recomandă ca aceste proceduri accelerate să se bazeze pe factori economici, cum ar fi cifra de afaceri anuală a debitorului.

Parte interesată relevantă: Ministerul Justiției

Consolidarea capacității administratorilor și profesioniștilor din domeniul insolvenței

Ar trebui depuse eforturi pentru a implementa programe de instruire și calificare pentru judecătorii sindici și judecători. Capacitatea ridicată a judecătorilor sindici și a judecătorilor este esențială în gestionarea eficientă a cerințelor specifice procedurilor simplificate de insolvență, precum și a multor aspecte ale procedurilor generale de insolvență (de exemplu, executarea vânzărilor de companii, finanțarea interimară, contractele executorii). Prin urmare, autoritățile ar trebui să depună eforturi pentru a asigura un nivel adecvat de personal cu persoane care posedă cunoștințele, competențele și experiența necesare. Autoritățile ar trebui, de asemenea, să ofere programe continue de dezvoltare profesională și de instruire pentru a asigura că judecătorii și judecătorii sindici sunt bine pregătiți pentru rolurile lor.

Parte interesată relevantă: Ministerul Justiției

Referințe

- Banca Mondială. 2004. *World Development Report 2005: A Better Investment Climate for Everyone*. Washington, DC: Banca Mondială.
- Banca Mondială. 2016. *World Development Report 2016: Digital Dividends*. Washington, DC: Banca Mondială.
- Banca Mondială. 2017. *Connecting to Water and Sewerage in Mexico*. Doing Business. Washington, DC: Banca Mondială.
- Banca Mondială. 2019. "Moldova: Rekindling Economic Dynamism." Country Economic Memorandum, Washington, DC: Banca Mondială.
- Banca Mondială. 2020. *Enhancing Government Effectiveness and Transparency: The Fight against Corruption*. Washington, DC: Banca Mondială.
- Banca Mondială. 2024a. *B-READY 2024 Report*. Washington, DC: Banca Mondială.
- Carlson, V. 2000. "Studying Firm Locations: Survey Responses vs. Econometric Models." Mid-Continent Regional Science Association, *Journal of Regional Analysis and Policy* 30 (1): 1–22.
- Cirmizi, E., L. Klapper, and M. Uttamchandani. 2012. "The Challenges of Bankruptcy Reform." *World Bank Research Observer* 27 (2): 185–203.
- De Soto, H. 2000. *The Mystery of Capital: Why Capitalism Triumphs in the West and Fails Everywhere Else*. New York: Basic Books.
- European Investment Bank. 2019. *Investment: What Holds Romania Back?* August 2019.
- Field, E. 2007. "Entitled to Work: Urban Property Rights and Labor Supply in Peru." *Quarterly Journal of Economics* 122 (4): 1561–602.
- Foster, V. și A. Rana. 2020. *Rethinking Power Sector Reform in the Developing World*. Sustainable Infrastructure Series. Washington, DC: Banca Mondială.
- Green, A. și C. Moser. 2013. "Do Property Rights Institutions Matter at the Local Level? Evidence from Madagascar." *Journal of Development Studies* 49 (1): 95–109.
- Johnson, S., J. McMillan și C. Woodruff. 2002. "Property Rights and Finance." *American Economic Review* 92 (Decembrie): 1335–56.
- Klapper, L., A. Lewin și J. M. Quesada Delgado. 2011. "The Impact of the Business Environment on the Business Creation Process." Capitolul 5 din *Entrepreneurship and Economic Development* (Studies in Development Economics and Policy), redactat de W. Naudé, 108–23. Londra: Palgrave Macmillan.
- Koutroumpis, P. și F. R. Ravasan. 2020. "Do Court Delays Distort Capital Formation?" Working Paper No. 2020-4, Oxford Martin Working Paper Series on Economic and Technological Change, University of Oxford, Oxford, Regatul Unit.
- La Porta, R. și A. Shleifer. 2014. "Informality and Development." *Journal of Economic Perspectives* 28 (3): 109–26.
- Medvedev, D. și A. M. Oviedo Silva. 2015. "Informality and Profitability: Evidence from a New Firm Survey in Ecuador." *Journal of Development Studies* 52 (3): 1–25.
- Menezes, A. 2014. "Debt Resolution and Business Exit: Insolvency Reform for Credit, Entrepreneurship, and Growth." World Bank Group Knowledge Note, Washington, DC: Banca Mondială.
- Moro, A., D. Maresch și A. Ferrando. 2018. "Creditor Protection, Judicial Enforcement and Credit Access." *European Journal of Finance* 24: 250–81.

Referințe

- Moullier, T. și F. Krimgold. 2015. *Building Regulation for Resilience: Managing Risks for Safer Cities*. World Bank Report ACS15966. Washington, DC: Banca Mondială.
- OCDE (Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică). 2015. Ghid de politici OCDE pentru investiții în infrastructura de energie ecologică. OCDE, Paris.
- OCDE (Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică). 2021. Perspectivele politicilor de reglementare OCDE 2021. OCDE, Paris.
- OCDE (Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică) și IDB (Inter-American Development Bank). 2021. Building Effective Beneficial Ownership Frameworks: A Joint Global Forum and IDB Toolkit. Global Forum on Enhancing Government Effectiveness and Transparency, OCDE, Paris și IDB, Washington, DC.
- Rand, J. și N. Torm. 2012. "The Benefits of Formalization: Evidence from Vietnamese Manufacturing SMEs." *World Development* 40 (5): 983–98.
- Romania, Banca Națională a României. 2021. Survey on access to finance for non-financial corporations. Iunie 2021.
- Staats, J. L. și G. Biglaiser. 2011. "The Effects of Judicial Strength and Rule of Law on Portfolio Investment in the Development World." *Social Science Quarterly* 92 (3): 609–30.
- UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law). 2019. UNCITRAL Legislative Guide on Key Principles of a Business Registry. UNCITRAL, Vienna.

